

Борис Мокін

**ВИБІРКОВИЙ І,
ЗВИЧАЙНО Ж,
ТЕНДЕНЦІЙНИЙ
ЛІТОПИС,
або
Я ТАК ДУМАЮ**

УНІВЕРСУМ-Вінниця
2007

ББК 8.3.1.2
М 74

Друкується за рішенням Ученої ради Вінницького національного технічного університету від 30 серпня 2007 року

Текст дається в авторській редакції

Книга ректора Вінницького національного технічного університету, доктора технічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Академії педагогічних наук України та декількох громадських вітчизняних та міжнародних академій, депутата Верховної Ради УРСР 12-го та Верховної Ради України 1-го скликань, члена Національної спілки журналістів України Мокіна Бориса Івановича є десятою з його документально-публіцистичної серії: «Щоб не було соромно перед дітьми, або рік у політиці» (1991), «Напередодні та трохи згодом» (1992), «Чи те ми робимо?» (1994), «Рік поза політикою, або вінницький детектив» (1996), «Запитання без відповідей» (2000), «Час сподівань» (2001), «Перші підсумки» (2004), «Що за горизонтом?» (2005), «Друге дихання, або З чужої пісні слова не викинеш» (2006).

В книзі описані події, які відбулися у ВНТУ, на Вінниччині та в Україні з грудня 2006 по серпень 2007 року, у формі авторських спостережень і роздумів в реальному масштабі часу.

Книга викличе інтерес та буде корисною широкому колу читачів, які цікавляться громадсько-політичними та культурними подіями в Україні, а також майбутньому поколінню студентів Вінницького національного технічного університету, як посібник з його історії.

ISBN 978-966-641-224-2

© Б. Мокін, 2007

ПЕРЕДМОВА

Сьогодні — у четвер 7-го грудня 2006 року, я починаю роботу над наступною (уже 10-ю) книгою історико-публіцистичної серії, розпочатої мною у 1991 році ще у статусі народного депутата України — члена Верховної Ради УРСР 12-го скликання, котра після проголошення незалежності нашої держави стала Верховною Радою України 1-го скликання.

Попередня (9-та) книга цієї серії, яку я назвав «Друге дихання, або із чужої пісні слова не викинеш», ще знаходиться в стадії верстки у видавництві, але у мене уже з'явилося натхнення розпочати роботу над наступною.

Це обумовлено, перш за усе, тим, що «Післямова» до «Другого дихання...» завершується невизначеністю — розповіддю про прийняття мною рішення лягти на операцію, від якої померли у попередні роки кілька не байдужих мені людей, кожен з яких відіграв у моєму житті помітну роль.

З дозволу головного лікаря залізничної лікарні Віктора Сергійовича прооперував мене у вівторок 28-го листопада під загальним наркозом відомий вінницький хірург Микола Петрович, якому асистували хірург Юрій Віталійович та анестезіолог Лариса Едуардівна. А уже на 5-й день після операції, у суботу 2-го грудня, з дозволу Миколи Петровича мій молодший син Олександр перевіз мене з лікарні додому. Вчора — у середу 6 грудня, Микола Петрович зняв шви з тих отворів, які були пророблені у моєму тілі у відповідності з технологією здійснення операції, і сьогодні я уже здійснив поїздку до університету, де упродовж трьох годин розв'язував ті питання, вирішити які не вистачало досвіду чи повноважень першому проректору Володимирі Грабку, котрий виконує обов'язки ректора у мою відсутність.

Повернувшись з університету, я відчув, що ще маю достатньо енергії для того, аби трохи попрацювати за комп'ютером і бажання розпочати роботу над новою книгою, яку вирішив попередньо назвати «Вибірковий і, звичайно ж, тенденційний літопис». Така назва 10-ї книги серії може бути пояснена, по-перше, тим, що події я описуватиму в хронологічній послідовності, а тому — «літопис»; по-друге, тим, що події я описуватиму не всі, оскільки усе описати в принципі неможливо, а тому — «вибірковий»; по-третє, тим, що події для включення до літопису я підбиратиму сам, виходячи із моїх уподобань, а тому — «тенденційний».

Отож, з Богом, у нову історико-публіцистичну подорож!

Постскрипtum: оскільки у «Післямові» до попередньої книги серії я пообіцяв розмістити матеріали цієї нової, уже 10-ї, книги одразу ж після їх написання на мій персональний сайт, то так я і зроблю після того, як буде завершено створення цього сайту.

Зауважу, що, по-перше, я не буду заперечувати проти того, щоб ЗМІ використовували ці матеріали, за умови посилання на моє авторство і збереження змісту та акцентів; по-друге, я не вимагатиму від ЗМІ виплати гонорарів за передрукування моїх матеріалів; по-третє, при аналізі конкретних фактів я завжди робитиму посилання на засіб масової інформації, з якого мені цей факт став відомим; а по-четверте, читаючи мої матеріали, кожен читач повинен пам'ятати, що вони носять характер літопису і віддзеркалюють те, що мало місце і уже оприлюднене, а тому не підпадають під визначення «негативної інформації, що розповсюджується без згоди особи, стосовно якої вона носить негативний характер» — з такими претензіями я відсилаю усіх ображених до першоджерел.

ПОЧНУ З ПОЛІТИКИ

Вчора — у середу 6 грудня, міністром Кабінету Міністрів Анатолієм Толстоуховим, за узгодженням з першим віце-прем'єр-міністром Миколою Азаровим, був недопущений до участі в засіданні уряду міністр закордонних справ Борис Тарасюк, якого на минулому тижні Верховна Рада України своєю постановою відправила у відставку, а Президент України Віктор Ющенко, за квотою якого Борис Тарасюк став міністром в уряді Віктора Януковича, у той же день своїм указом зобов'язав Тарасюка продовжувати виконувати обов'язки міністра.

Прямуючи до залу засідань уряду, Борис Тарасюк мав на руках не лише Указ Президента України про підтвердження своїх міністерських повноважень, але ще й рішення суду, який визнав звільнення його з посади міністра незаконним, оскільки, на думку суддів, Верховна Рада України не мала права увільняти з посади міністра Бориса Тарасюка за власною ініціативою без офіційного подання президента держави.

Але, як бачимо, ці два документи Борису Тарасюку не допомогли.

Виникає запитання: «Хто у світі буде вважати Україну правовою державою, якщо у ній не виконуються укази президента і рішення суддів?» Адже у правових державах рішення і глави держави, і судів спочатку виконуються, а уже потім, ті гілки влади, які не згодні з цими рішеннями, їх оскаржують у встановленому чинним законодавством порядку. А без оскарження рішень такого рівня у встановленому порядку віддавати команду «Рішення не виконувати!» можуть лише у державах не правових, які, як відомо, світова спільнота до числа цивілізованих не відносить.

Прем'єр-міністр Віктор Янукович, який у ці дні перебуває з чотириденним офіційним візитом у США, в інтерв'ю засобам масової інформації запевнив, що, повернувшись в

Україну, він разом з Президентом Віктором Ющенком та Головою Верховної Ради Олександром Морозом урегулює питання і зніме конфронтацію між гілками влади, що загострилась у зв'язку з вищеописаним інцидентом. А це уже можна розцінити і як натяк на те, що саме він в Україні «хазяїн».

У цій ситуації мене здивувала одна річ — невже нинішні урядовці не розуміють, що, демонструючи свою неповагу до рішень президента та суддів, вони налаштовують проти Конституційної реформи громадську думку не лише в питанні доцільності її подальшого розвитку, але і в питанні її первинного запровадження? Адже віднині навіть такий послідовний прихильник Конституційної реформи, як я, почав серйозно сумніватись у тому, що українське суспільство уже доросло до парламентсько-президентської моделі управління державою. І, навіть я, уже не маю нічого проти прийняття Конституційним Судом України рішення про скасування Конституційної реформи і повернення нашої держави до статусу президентської республіки, за якої у нас і сяка-така повага до чинного законодавства була, і виконавська дисципліна знаходилась на належному рівні, і рейдерського по формі та рекетирського по суті перерозподілу власності не було, і правоохоронні органи не використовувались одночасно по обидва боки рейдерських процесів.

У виправданні своєї відмови виконати рішення суддів по Борису Тарасюку нинішні урядовці заявляють, що, мовляв, це не рівень районного суду приймати рішення про призупинення дії постанови парламенту. Але цей аргумент не витримує критики з огляду, наприклад, на те, що саме за рішенням районного суду за позовом рядового виборця у кінці минулого століття було розпущено парламент Казахстану, або, наприклад, з огляду на те, що саме за рішенням районного суду у другій половині минулого століття розпочався «уотергейтський» процес над президентом США Річардом Ніксоном, що привів до його відставки, чи, наприк-

лад, з огляду на те, що саме за рішенням районних судів наприкінці минулого століття були засуджені до страти два президенти Південної Кореї — і не допомогло навіть те, що за час їхнього правління ця держава перетворилась на одну з найбільш розвинених країн світу.

Тож, я ще раз підкреслюю, в усіх правових державах рішення судів будь-якого рівня спочатку виконують, а потім уже оскаржують у судах більш високого рангу. А завершити аналіз цього питання я хочу риторичним запитанням: «У що перетворився б футбольний чи хокейний матч двох команд, якби ці команди в процесі матчу перестали виконувати рішення суддів?»

Я уже згадав про те, що прем'єр-міністр України Віктор Янукович у ці дні знаходиться у США з офіційним візитом. Поки що ЗМІ наголошують, в основному, лише на одному з результатів візиту — наш прем'єр ще раз підкреслив у розмові з найвищими посадовцями США — віце-президентом Діком Чейні та Державним секретарем Кондолізою Райс, що Україна не готова до проведення переговорів стосовно вступу нашої держави до НАТО. І на фоні заяв Президента України Віктора Ющенка, міністра закордонних справ Бориса Тарасюка та міністра оборони Анатолія Гриценка про те, що Україна ставить за мету вступити до НАТО якнайшвидше, ці заяви глави уряду нашої держави не можуть не дивувати американських посадовців. І вони своє здивування висловили у досить оригінальний спосіб — заборонили робити відеорепортажі під час зустрічей Віктора Януковича з Діком Чейні та Кондолізою Райс, що унеможливило передачу цієї візуальної інформації у ЗМІ. Іншого випадку такої заборони на такому рівні я не пам'ятаю. І, боюсь, що ця заборона, скоріш за все, не слугуватиме зменшенню швидкості політичного дрейфу нинішнього українського уряду в бік Росії, а, навпаки, перетворить цей дрейф у цілеспрямований рух.

У той же самий час, в який у будівлі Кабміну засідав уряд за участю заступника міністра закордонних справ

замість Бориса Тарасюка, у Верховній Раді повним ходом йшло постатейне голосування Бюджету-2007 у другому читанні. Головував на цьому засіданні перший заступник Голови Верховної Ради України комуніст Адам Мартинюк. Статті, до яких не було внесено змін за результатами першого читання, за його пропозицією голосувались «пакетно», статті зі змінами голосувались кожна окремо. За кожну із статей було подано від 246 до 249 голосів. Тобто, крім членів правлячої «антикризової» коаліції проект Державного бюджету, запропонований урядом з правками парламентського Бюджетного комітету, очолюваного представником фракції регіонів, підтримали також кілька народних депутатів, які є членами опозиційних фракцій БЮТ та «Нашої України». Через кілька годин від початку голосування Бюджет-2007 був прийнятий Верховною Радою України і у другому читанні і в цілому. Згідно з цим документом до бюджету планується залучити 147 мільярдів 888 мільйонів гривень доходів, за рахунок яких покрити 161 мільярд 819 мільйонів гривень витрат. Тобто, дефіцит бюджету становить 15 мільярдів 715 мільйонів гривень, який необхідно буде покрити за рахунок приватизації орієнтовно в обсязі 10 мільярдів 587 мільйонів гривень та зовнішніх запозичень. Прожитковий мінімум згідно з цим документом затверджено на рівні 492 гривень — з 1-го січня, на рівні 501 гривні — з 1-го квітня і на рівні 510 гривень — з 1-го жовтня. Мінімальна зарплата становитиме 400 гривень — з 1-го січня, 420 гривень — з 1-го липня і 450 гривень — з 1-го грудня.

Що мене особливо вразило під час голосування по Бюджету-2007, так це те, що і соціалісти, і комуністи, в програмні документи яких закладена ідея соціальної справедливості, дружно голосували в підтримку документа несправедливого по самій своїй суті. Адже в ньому затверджено рівень мінімальної заробітної плати менший рівня прожиткового мінімуму. А це означає, що величезна кількість наших співвітчизників опиняться за межею бідності,

причому на законних, освячених парламентом підставах, підтриманих і комуністами і соціалістами у тому числі, чого вони, виходячи зі своїх ідейних постулатів, не мали морального права робити в принципі.

Напередодні, виступаючи, Президент України Віктор Ющенко заявив, що він накладе вето на закон про Бюджет-2007, якщо в ньому буде закладена мінімальна заробітна плата меншою прожиткового мінімуму. Для підписання цього закону чи його ветування у президента є 15 днів. І комуністи, і соціалісти впевнено заявляють, що у Віктора Ющенко не вистачить духу накласти вето на цей закон, адже у такому разі країна залишиться на початку року без бюджету взагалі. І винним у цьому буде президент. А оскільки Віктор Ющенко дуже не любить опинятись у ситуаціях, коли він може стати винуватцем, то Бюджет-2007 ним ветованим не буде. Тож не пройде і трьох тижнів, як ми матимемо змогу пересвідчитись, наскільки точними виявились народні депутати України від фракцій регіонів, соціалістів і комуністів у своєму прогнозі.

Про Бюджет-2007 його автори говорять як про «бюджет розвитку», у той час як Бюджет-2006 та Бюджет-2005 вони прозивають «бюджетами проїдання».

Але давайте з вами, шановні читачі, згадаємо для чого створюється і на що повинен витратись Державний бюджет. Насамперед нагадаємо, що Державний бюджет створюється за рахунок різного роду податків, тобто, тієї частини ВВП, якою зобов'язані з державою поділитись суб'єкти економічної діяльності. І використовуватись Державний бюджет повинен на забезпечення функціонування різноманітних державних інституцій, таких, як міліція, армія, прокуратура, суди, освітні, наукові, медичні та культурні заклади, тощо. Тобто на утримання усіх тих структур, які необхідні державі для забезпечення її нормального функціонування і які функціонують, не маючи власних доходів від виконання основних обов'язків. Тож

будь-який бюджет наступного року, який є більшим бюджету року попереднього, є «бюджетом розвитку».

Якщо ж у Державному бюджеті закладаються витрати на підтримку якихось об'єктів економічної діяльності, то він не є «бюджетом розвитку», а є «бюджетом лобіювання інтересів одних суб'єктів економічної діяльності за рахунок інших», оскільки такий бюджет, відбираючи частину валового продукту у вигляді податків у одних суб'єктів, передає частину від цієї частини у вигляді субвенцій, дотацій чи звільнення від оподаткування іншим суб'єктам, інтереси яких лобіюються авторами проекту бюджету.

І аж ніяк не можна назвати «бюджетом розвитку» бюджет, доходи якого збільшуються за рахунок збільшення ставок податків на суб'єкти економічної діяльності. А саме таке збільшення передбачене у Бюджеті-2007, що об'єктивно позбавляє його права називатись «бюджетом розвитку». Адже для економічного розвитку держави перш за усе потрібно зменшувати ставки податків на суб'єкти економічної діяльності до економічно допустимих рівнів, аби цим суб'єктам залишалось більше коштів, за рахунок яких вони нарощуватимуть обсяги валового продукту, що збільшуватиме в кінцевому підсумку суми відрахувань до бюджету і без збільшення ставок податків.

Якщо закон про Бюджет-2007 Віктор Ющенко підпише, то це означатиме, що він або не визнає, або вирішив проігнорувати заяви Юлії Тимошенко у ЗМІ про те, що автори цього бюджету доходи розраховували при одному індексі інфляції, а витрати — при іншому, що відрізняється на 2,5 %. Тож реальний дефіцит Бюджету-2007 може виявитися у два рази більшим за той, що у нього офіційно закладений. А це у кінці року обов'язково приведе до невиплат, недоплат і списань через дві години, як невикористані, бюджетних коштів, що надійдуть в кінці фінансового року, як це уже мало місце в короткій історії нашої держави.

А тепер я перейду до висвітлення подій сьогоднішніх — четверга 7 грудня.

В спектрі сьогоднішніх подій мене зацікавили лише три, першою з яких я поставлю похорони у Лондоні колишнього підполковника ФСБ Росії Литвиненка, котрий біля 7 років тому покинув Батьківщину, кілька місяців тому отримав британське громадянство, а кілька тижнів тому був отруений радіоактивним Полонієм-210. Другою та третьою цікавими мені подіями я визначив засідання Політради пропрезидентської партії «Народний Союз «Наша Україна» та черговий випуск передачі Ганни Безулик на каналі 1+1 «Я так думаю».

Від смерті колишнього російського розвідника Литвиненка, отруєного радіоактивним Полонієм-210, здригнувся увесь світ. Ця смерть, по-перше, опосередковано підтвердила гіпотезу умисного отруєння діоксином кандидата у президенти України Віктора Ющенка у 2004 році, а по-друге, стала наочним доказом того, що сьогодні для будь-якої людини, яка пішла проти якоїсь потужної політичної чи кримінальної «течії», знайдено ефективний спосіб розправи. Виявляється, що для усунення незручної в чомусь людини сьогодні уже не потрібно наймати кілера з гвинтівкою, пістолетом чи вибухівкою — сьогодні в якості кілера уже можна використати будь-якого офіціанта, бармена або людину з близького чи ділового оточення, яка непомітно підсипле у тарілку чи келих кілька міліграм якоїсь безбарвної, а тому непомітної речовини, котра проявить свою убивчу дію лише через кілька днів, що практично унеможливує встановлення того, хто цю речовину підсилав. Це може бути і зовсім стороння людина, яка, жестикулюючи руками при розмові зі співбесідником, проходила повз офіціанта, що ніс замовлене. Тож сьогодні увага усього світу прикута до дій британських спецслужб, які розслідують факт убивства британського підданого Литвиненка шляхом отруєння радіоактивною речовиною, тобто застосуванням, так званої, «брудної бомби». І якщо британські спецслужби знайдуть того, хто підсилав Литвиненку Полоній-210, то широкого застосування цей спо-

сіб усунення небезпечних для когось людей навряд чи набуде. Але, якщо не знайдуть, то цей спосіб може набути дуже широкого застосування.

На засіданні Політради НСНУ сьогодні вирішувалось питання, хто її очолить, і хто керуватиме Політвиконкомом партії після виходу з неї Миколи Катеринчука.

В числі основних претендентів на роль Голови Політради НСНУ називались нинішній її керівник Роман Безсмертний, а також Петро Порошенко і Юрій Єхануров.

Але на засідання прийшов Почесний голова НСНУ Віктор Ющенко і у своїй вступній промові запропонував Головою Політради призначити керівника Секретаріату президента Віктора Балогу.

Хоча і з четвертої спроби, але таки Віктора Балогу обрали Головою Політради НСНУ. Юрій Єхануров став його заступником. А Романа Безсмертного обрали Головою Політвиконкому партії.

У деяких політологів і журналістів склалося враження, що президент запропонував Віктора Балогу, розраховуючи повернути «Нашу Україну» зі стану конфронтації з Партією регіонів до відновлення переговорів про створення широкої коаліції у Верховній Раді України, що привело б до втрати вирішального голосу у ній комуністів (та й соціалістів), котрі блокують усе, що пов'язане зі вступом України до НАТО та поступом до ЄС.

У програмі Ганни Безулик «Я так думаю» цього дня дискутували, стоячи за бар'єрами, представник правлячої коаліції міністр праці Микола Папів та представник опозиції Йосип Вінський, котрий ще не так давно був першим заступником Олександра Мороза у Соцпартії, а, порвавши з соціалістами в знак протесту проти створення ними коаліції з комуністами і регіоналами, став одним із заступників Юлії Тимошенко в опозиційному блоці її імені.

Такі політичні двобої, звичайно ж, є корисними з точки зору підвищення нашої поінформованості про справи державні, оскільки, намагаючись довести свою правоту, кож-

ний із учасників піддає жорсткому аналізу цифровий матеріал супротивника. Так з виступу Йосипа Вінського цього вечора я довідався, що Бюджет-2007 складає менше 32 % від ВВП України, у той час як Бюджет-2006 складав трохи більше від 34 % ВВП. А це уже числове підтвердження тези, висунутої опозицією, що Бюджет-2007 «бюджетом розвитку» назвати не можна, і він є кроком назад у порівнянні з Бюджетом-2006. Від Йосипа Вінського я довідався у цей вечір і про те, що бюджет США складає 66 % від ВВП цієї могутньої держави. Але ж, якщо бюджет економічно слабкої України складає біля 33 % від її ВВП, а бюджет економічно сильної держави США складає 66 % від її ВВП, то це означає, що багата держава США залишає своїм власникам підприємств, що створюють ВВП, у два рази меншу частку ВВП, ніж бідна Україна своїм. Тож виходить, що для підвищення добробуту українського народу необхідно усього-навсього привести економічний апетит власників українських підприємств до рівня економічного апетиту власників підприємств у США, тобто зменшити економічний апетит вітчизняних олігархів у два рази.

Але що мені не сподобалося у дискусії Вінського з Пап'євим — це жорсткий обмін взаємними образами. І виступи членів команд їхньої політичної підтримки за небагатьма винятками грішили тим же. На мій погляд, в межах інтелігентної поведінки залишались у цій дискусії лише сама ведуча Ганна Безулик та запрошений в якості експерта колишній радянський дисидент Семен Глузман. До речі, теж саме я завжди спостерігаю і в програмі «Свобода слова» Савіка Шустера на ICTV, де теж інколи в рамках інтелігентності залишається лише сам Савік Шустер. І від такої поведінки наших урядовців і парламентарів мені психологічно боляче, оскільки, обливаючи одне одного брудом, вони у такий спосіб принижують усіх нас — тих, хто віддав їм свої голоси на виборах, і одночасно створюють негативний імідж нашої державі в очах запрошених для участі в передачі закордонних гостей та закордонних глядачів.

Постскрипtum 1: у суботу 9-го грудня підписаний спікером парламенту Олександром Морозом закон про Бюджет-2007 було передано на підпис президенту держави в його секретаріат. А уже у понеділок увечері з президентського секретаріату постуила інформація, що Віктор Ющенко повернув назад до Верховної Ради України закон про бюджет без підпису і з зауваженнями, головним з яких можна вважати вимогу підняти мінімальну зарплату до рівня прожиткового мінімуму, перед цим збільшивши і його приблизно на 26 гривень.

У вівторок 12 грудня, коментуючи це рішення президента, один із лідерів Партії регіонів Євген Кушнар'ов заявив перед телекамерою, що для реалізації цієї вимоги президента до Бюджету-2007 додатково потрібно залучити більше 5 мільярдів гривень, взяти які немає звідки. І оскільки 300 голосів, потрібних для подолання вето президента, антикризова коаліція у Верховній Раді України не має, то доведеться сідати головам парламенту і уряду за стіл переговорів з президентом і шукати компроміс. І не виключено, що мова знову піде про створення у парламенті широкої коаліції на основі фракції регіонів та фракції «Наша Україна», від керівництва якою практично уже відсторонені політики, що оголосили її опозиційною.

Постскрипtum 2: у вівторок 12 грудня Верховна Рада України за поданням прем'єр-міністра 249 голосами затвердила на посаді міністра надзвичайних ситуацій Нестора Шуфрича, який на президентських виборах 2004 року був одним із самих довірених осіб кандидата у президенти Віктора Януковича, але на парламентських виборах 2006 року пішов разом з Леонідом Кравчуком у соціал-демократичний (об'єднаний) політичний блок «Не так!», котрий набрав лише 1 % голосів, і опинився поза Верховною Радою України. Однак Нестор Шуфрич спромігся стати депутатом парламенту Криму. У багатьох політиків і журналістів це призначення, з огляду на невідповідність освіти і попередньої бізнесової діяльності Нестора Шуф-

рича задачам міністерства надзвичайних ситуацій, викликало здивування, а дехто навіть звернув увагу на те, що він сам є уособленням «надзвичайної ситуації», адже вся його діяльність у попередньому складі парламенту — це суцільний кризовий менеджмент.

Постскрипtum 3: а днем раніше, у понеділок 11 грудня, Президент України Віктор Ющенко видав указ, яким призначив першим заступником секретаря РНБОУ Валерія Хорошковського, котрий кілька років тому був міністром економіки та європейської інтеграції і пішов з уряду, як тільки вектор спрямування уряду розвернувся від Європи у бік Росії. У виборчих баталіях ні під час президентських виборів 2004 року, ні під час парламентських виборів 2006 року Валерій Хорошковський участі не брав навіть в якості уболівальника, більший час перебуваючи у цей період в Росії, нарощуючи свій бізнес та права на телеканал «Інтер». І ось тепер цей ще дуже молодий за віком політик і висококваліфікований економіст появився в команді президента, суттєво підсиливши в Раді національної безпеки і оборони України секретаря цієї ради Віталія Гайдука. На мій погляд, із провідних членів секретаріату президента та РНБОУ хоч сьогодні можна створити високопрофесійний Кабінет Міністрів. Таким послідовним підсиленням своєї команди Віктор Ющенко починає повертати собі прихильників, і якщо він і далі діятиме не менш рішуче та збирати навколо себе розумних політиків, то я не виключаю його перемоги і на наступних президентських виборах, особливо у разі відміни Конституційної реформи.

Постскрипtum 4: у середу 13 грудня Верховна Рада України прийняла останній 21-й закон із комплексу законів, які необхідно було прийняти для того, щоб розраховувати на прийом України до Світової організації торгівлі, членами якої уже є 149 країн, і яка охоплює 95 % торгових потоків на Землі. Тож тепер, попри усі протидії комуністів, ми можемо розраховувати на прийом нашої держави до СОТ упродовж кількох місяців, тобто, раніше,

ніж зможуть пробитись до СОТ сусідні з нами Росія і Білорусія, що для нас дуже важливо, адже, ставши членом СОТ, ми теж будемо мати право голосу при прийомі до СОТ наших сусідів і вперше у нашій спільній історії Росія втратить статус «старшої сестри».

Постскрипtum 5: у цю ж середу 13 грудня Верховна Рада України відмовилась затвердити ініційовану президентом держави відставку Голови Служби Безпеки України Ігоря Дрижчаного, якого Віктор Ющенко перед звільненням з цієї посади своїм указом підвищив у генеральському званні, а після звільнення іншим указом призначив заступником Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.

Само собою напрошується запитання: «Невже парламентарі не розуміють, що ще пару таких абсурдних рішень, і в Україні не залишиться, крім них, жодної людини (включаючи і суддів Конституційного Суду), яка і далі підтримуватиме Конституційну реформу?»

У природі жоден процес, через обмеженість його потужності та міцності оболонки протікання, не може без набуття проміжних значень, тобто, миттєвим стрибком, перейти з одного рівня на інший. Тим паче, цього не можна домогтись у взаєминах владних груп людей. А тому намагання парламенту відібрати звичні повноваження у президента одразу і у повному обсязі за законами фізики обов'язково приведуть до виникнення політичної перенапруги в суспільстві, розрядка якої може привести до знищення причини виникнення цієї перенапруги. А перебирав би парламент президентські повноваження на себе, не поспішаючи, по «трішки-трішки», використовуючи ленінську формулу «крок вперед — два кроки назад», то і без усіякої перенапруги ці повноваження перейшли б до парламенту у повному обсязі, визначеному Конституційною реформою, і за підтримки народу ще до кінця каденції нинішнього президента. І усім було б добре. І

ніхто нікому не заважав би виконувати свої функції. І від цього зростала б і економіка держави і добробут народу.

Постскрипtum 6: у п'ятницю 15 грудня парламент спробував і не зміг подолати президентське вето на закон про Бюджет-2007. Табло висвітило 249 голосів при потрібних для подолання вето 300. Тож довелося народним депутатам України прийняти рішення про направлення закону про бюджет в уряд на доопрацювання з врахуванням зауважень президента.

У цей же день Президент України Віктор Ющенко видав указ, яким зупинив дію Постанови Кабміну про призначення нових 7 заступників нового міністра внутрішніх справ соціаліста Василя Цушка, якого Верховна Рада України за поданням прем'єр-міністра кілька днів тому призначила замість відставленого нею Юрія Луценка. Одночасно Віктор Ющенко направив подання до Конституційного Суду України з пропозицією розглянути цю урядову постанову на відповідність Конституції України, у якій не змінено існувавшу раніше норму, згідно з якою заступників силових міністрів повинен призначати президент держави. До речі, Віктор Ющенко призначив відставленого парламентом міністра Юрія Луценка своїм радником і нагородив його орденом Ярослава Мудрого, що є додатковим свідченням високого рівня конфронтації президента з парламентом.

До речі, мене дуже здивувало те, що соціаліст Василь Цушко, ставши міністром внутрішніх справ замість соціаліста на момент призначення Юрія Луценка, одразу ж вирішив помінати усіх заступників міністра, призначених товаришем по партії ще тоді, коли у соціалістів ще не було альянсу з регіоналами.

Постскрипtum 7: пізно увечері на ICTV розпочалась передача Савіка Шустера «Свобода слова», в якій депутатами Київради за участю нинішнього мера Леоніда Черновецького і екс-мера Олександра Омельченка обговорювались питання збільшення тарифів, здійсненого нинішньою владою Києва

Шокувала поведінка депутата Київради Михайла Бродського. Він абсолютно не обмежував себе вибором слів при киданні реплік на адресу виступаючих від команди нинішнього мера Києва і самого мера. Для прикладу, одного із виступаючих він назвав ублюдком. Думаю, що після сьогоднішньої передачі за участю Бродського його прізвище не стане окрасою списку будь-якої політичної сили.

Постскрипtum 8: у вівторок 19 грудня, тобто, в День Святого Миколая, Верховна Рада України 245 голосами затвердила трішки підправлену урядом стару редакцію закону про Бюджет-2007, в якій із 8 зауважень Президента Віктора Ющенка, фактично, враховано лише три, із яких найбільш значимим виявилось обмеження розміру депутатської пенсії. Тож у президента держави залишилися підстави для накладення вето і на цей варіант закону про Бюджет-2007. Але чи піде він на це напередодні Нового Року, сьогодні сказати важко. Особливо з врахуванням того, що лідер опозиційного парламентського блоку БЮТ Юлія Тимошенко закликала Віктора Ющенка надати можливість підписати Бюджет-2007 через 15 днів Олександрю Морозу, аби з одного боку не дати можливості уряду Віктора Януковича протягом першого кварталу наступного року керувати фінансовими потоками в ручному режимі, а з другого — аби не нести за цей не соціальний, на її думку, бюджет відповідальності перед народом.

Постскрипtum 9: 21 грудня, повернувшись з Республіки Кореї, пізно увечері Президент України Віктор Ющенко підписав Бюджет-2007, задовольнившись обіцянкою глави уряду Віктора Януковича зрівняти мінімальну зарплату з прожитковим рівнем з 1-го квітня 2007 року. Ця обіцянка на другий день у вигляді Постанови Верховної Ради України була проголосована парламентом, після чого було оголошено про підписання президентом закону про Бюджет-2007.

Що цікаво — разом з постановою, яка зобов'язувала уряд зрівняти через три місяці мінімальну зарплату з про-

житковим мінімумом, Верховна Рада України задовольнила також подання президента держави про відставку Голови СБУ Ігоря Дрижчаного, хоча ще кілька днів тому з цього ж питання вона висловила свою категоричну незгоду.

Постскрипtum 10: 22 грудня у Києві з офіційним одноденним візитом побував Президент Росії Володимир Путін. Він провів переговори з Віктором Ющенком по питаннях базування Чорноморського флоту в Севастополі і врегулювання різнобачення ліній кордонів, особливо Азово-Чорноморської лінії в районі Тузли, та підписання договору про реадмісію (взаємне повернення іноземних громадян, які нелегально перетнули кордон). Здивували дві речі — надзвичайно низький посадовий рівень делегації на чолі з заступником міністра закордонних справ, яка зустрічала російського президента в аеропорту Бориспіль, та той факт, що на зустріч з Віктором Януковичем Володимир Путін відвів лише 15 хвилин.

Постскрипtum 11: українську делегацію, яка вилетіла 23 грудня до столиці Туркменистану Ашгабату для участі в похоронах президента цієї країни, а точніше еміра Туркмен-баші Сапармурата Ніязова, котрий у віці 66 років раптово помер від серцевого нападу кілька днів тому, хоча і вважав себе намісником аллаха на землі і обіцяв жити довго, очолив прем'єр-міністр Віктор Янукович, хоча здавалось би, оскільки Туркменистан є основним нашим постачальником газу, що цю делегацію повинен би був очолити Президент України Віктор Ющенко. Але Віктор Ющенко, пославшись на невідкладні справи, залишився вдома. І одразу ж поповзли чутки в засобах масової інформації, що у ці дні до Києва з'їжджаються представники туркменської демократичної опозиції у вигнанні і, що, мабуть, з ними збирається зустрітись Віктор Ющенко. Якщо це так, то я не думаю, що це буде мудрим кроком нашого президента. Я не вірю, що в такій країні як Туркменистан, де диктатура Сапармурата Ніязова була абсолютною, де ніякої ролі не відіграють ні політичні партії, ні парламент, де усе вирішу-

ють родові клани, де немає майже нікого, окрім представників корінної нації, які звикли до абсолютної покори, що в такій країні може прийти до влади нечисленна демократична опозиція, котра роз'їхалась по світу і не має ні авторитетного організуючого органу, ні помітного впливу на свій народ. Тож, підтримавши ці нічого не вирішуючі опозиційні сили, можна зіпсувати стосунки з Туркменистаном, котрий може у відповідь підняти свої ціни на газ до рівня російських, і тоді компанія «Росукренерго» змушена буде продавати нам газ не по 135 доларів за 1000 кубів, а мінімум по 230, що зруйнує ту частину нашої економіки, для якої газ у собівартості продукції відіграє вирішальну роль. Але, будемо сподіватися, що наш президент та його радники це розуміють, і не дадуть себе втягнути у туркменські політичні розбори.

Постскрипtum 12: у середині травня 2007 року британська прокуратура, виконавши детальне розслідування причин отруєння колишнього офіцера ФСБ, а протягом останніх 7 років — російського дисидента Олександра Литвиненка, про якого я вже сказав декілька слів у цьому розділі книги, установила, що «Полонієм-210» його отруїв теж колишній офіцер ФСБ, а нині бізнесмен Андрій Луговий, з яким Литвиненко зустрічався на прохання Лугового в кафе у Лондоні, де вони обговорили якісь справи і пили разом чай. Британська прокуратура зажадала від Росії видачі Лугового для передачі його до суду, але Росія відмовилась, запропонувавши у свою чергу передати справу проти Лугового до Росії для її розгляду у російському суді.

ВАКІВСЬКЕ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

Мій перший після операції приїзд до університету співпав з надходженням № 11 за 2006 рік «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України». Це, до речі, єдине

періодичне видання, яке я прочитую «от корки до корки». На 26-й сторінці цього числа журналу мені кинувся у вічі заголовок: «ПРО ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ К 05.052.04 ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (із постанови президії Вищої атестаційної комісії України від 12.10.2006 р. № 1—05/9)»

Подальший текст гласив — цитую:

— При розгляді справи здобувача наукового ступеня кандидата технічних наук зі спеціальності 05.23.05 — будівельні матеріали та вироби Слободян Наталії Михайлівни, яка 06.07.2006 року захистила дисертацію «Ущільнення бетонної суміші адаптивним привантаженням при формуванні декоративних дрібно штучних стінових виробів» на засіданні спеціалізованої вченої ради К 05.052 04 Вінницького національного технічного університету, відділом інспекції та організаційно-аналітичного забезпечення було виявлено порушення спеціалізованою вченою радою вимог п.20 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань».

Офіційним опонентом по захисту дисертації Н. М. Слободян виступив заступник голови спеціалізованої вченої ради К 05.052.04 Вінницького національного технічного університету д. т. н., проф., завідувач кафедри містобудування та архітектури цього університету І. Н. Дудар, що ставить під сумнів об'єктивність проведення науково-технічної експертизи дисертації здобувачки.

У зв'язку з грубим порушенням спеціалізованою вченою радою К 05.052.04 Вінницького національного технічного університету МОН України вимог п.20 «Порядку...» президія ВАК України

ПОСТАНОВЛЯЄ

1. Призупинити діяльність спеціалізованої вченої ради К 05.052.04 Вінницького національного технічного університету МОН України терміном на півроку.
2. Увільнити від обов'язків заступника голови спеціалізованої вченої ради К 05.052.04 Вінницького національного технічного університету МОН України д. т. н., проф. Дударя Ігоря Никифоровича.

3. Рекомендувати ректору університету д. т. н., проф. Мокіну Борису Івановичу розглянути діяльність спеціалізованої вченої ради К 05.052.04 на вченій раді університету та подати до ВАК України пропозиції щодо укріплення керівництва спеціалізованої вченої ради —

кінець цитати.

Цим рішенням президія ВАК України, сама того не усвідомлюючи, підтвердила, на жаль, те, що вона є не стільки органом контролю за змістом дисертацій, скільки органом контролю за дотриманням створених нею ж інструкцій по оформленню та порядку проходження цих дисертацій в спецрадах.

Посудіть самі, шановні читачі,

Дисертація Н. М. Слободян експертною радою ВАК України визнана такою, що задовольняє вимогам, і рішенням тієї ж президії затверджена. Це означає, що опонент Дудар І. Н. кваліфіковано її оцінив, що не дивно, оскільки він тому і призначений був заступником голови спецради, що є одним із провідних фахівців саме цього наукового напрямку. А за логікою інструкції ВАК України виходить, що, якби дисертацію опонував рядовий, менш кваліфікований член спецради, то об'єктивності в її оцінці було б більше.

На мій погляд, якщо уже було вирішено на прикладі нашої спецради продемонструвати усій науковій спільноті, що буде в разі порушення інструкції в частині принципів оцінки, то треба було знайти такі недоліки в дисертації Н. М. Слободян, за які її захист можна було не затвердити. Отоді б звинувачення у тому, що заступник голови спецради Дудар І. Н., виступаючи опонентом і даючи позитивну оцінку, допустив зниження рівня експертизи, розраховуючи на свій керівний статус у спецradі, виглядало б переконливо.

Якби в рішенні президії ВАК України було лише попередження або формулювання типу «звернути увагу на недопустимість відступу від положень інструкції», то я вважав би міру покарання адекватною проступку і сприйняв

би її, схиливши голову у знак покори. Але винесення вироку спецраді, що суттєво перевищує ступінь її вини, виглядає як попередження ректору університету, при якому функціонує ця спецрада. А це уже не може не викликати протест.

Нагадаю, що коли рік тому я, відгукнувшись на запрошення до дискусії, надіслав до «Бюлетеня ВАКУ» свою полемічну статтю, то наївно думав, що дійсно президія ВАК України бажає почути критичні зауваження, аби визначитись у який бік реформуватись. Не дїждавшись ні відгуку з редакції, ні публікації, я через півроку надіслав цей же матеріал до «Дзеркала тижня», де він був опублікований у скороченому вигляді і під іншим заголовком. Після цього його у повному обсязі опублікував і «Бюлетень ВАКУ». Але із виступів керівників ВАК України на різних зібраннях ректорів уже після опублікування мого матеріалу я зрозумів, що ніякого реформування по суті цієї інституції не передбачається. Тому я став очікувати якогось випадку з боку президії ВАК України на свою адресу, причому з обов'язковою публікацією його на сторінках того ж таки «Бюлетеня ВАКУ», щоб це послужило наукою для усіх, хто збирається писати критичні статті на її адресу. І цей випадок, як бачите, не забарився. Хоча він виявився опосередкованим — свого роду попередженням, за яким, якщо я не зроблю потрібні висновки, слід очікувати новий випадок, уже більш серйозний і безпосередньо по мені.

Постскрипtum: у № 7 за 2007 рік «Бюлетеня ВАКУ» у рубриці «Відмовлено у видачі дипломів» на 13 сторінках мілким шрифтом опубліковано аналіз дисертацій 5-и пошукувачів, яким відмовлено в присудженні наукових ступенів, незважаючи на позитивне голосування у спецрадах і позитивні відзиви опонентів та усіх організацій, куди були розіслані автореферати. Причому одного з пошукувачів шляхом співставлення окремих текстів його дисертації з текстами з інших джерел звинувачено в плагіаті. І що цікаво, жодну із спецрад, які позитивно ате-

стували не якісні дисертації, не лише не закрили, а навіть «не призупинили» хоча б на півроку їх діяльність, а керівникам цих спецрад лише вказали на необхідність більш принципово відноситись до атестації дисертацій.

Порівнюючи це рішення керівництва ВАК України з тим, яке було прийняте по спецраді з будівельних спеціальностей нашого університету, діяльність якої було призупинене на півроку із-за опонування однієї, визнаної усіма інстанціями якісною, дисертації заступником голови спецради, я ще раз переконаюся у тому, що, по-перше, для ВАК України більшою провиною спецради є відхилення від ВАКівської інструкції ніж позитивна атестація не якісної дисертації, а по-друге, що неадекватно високий ступінь покарання спецради нашого університету обумовлений, перш за все, публікацією ректором критичного до ВАКівської дійсності матеріалу у «Дзеркалі тижня».

РЕАКЦІЯ НА «ТРОЯНСЬКОГО КОНЯ» КІЛЬКІСНО ВЕЛИКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

У середу 13 грудня до мене зайшов перший проректор з наукової роботи нашого університету, який нині у зв'язку з моєю післяопераційною реабілітацією тимчасово виконує обов'язки ректора, професор Володимир Грабко і показав мені методичку визначення рейтингу вищих навчальних закладів, яку Рада проректорів з наукової роботи ВНЗ 3-го і 4-го рівнів акредитації сьогодні електронною поштою розіслала в провідні університети для отримання листів підтримки.

Ознайомившись з запропонованою Радою проректорів методикою, я одразу ж побачив, що вона націлена на те, аби навечно закріпити перші місця в рейтинговій першості за кількісно великими університетами по кожній групі ВНЗ, як би погано вони не працювали, оскільки цією ме-

тодікою передбачено визначення рейтингу ВНЗ по співставленні приведених до безрозмірної форми абсолютних значень 22 показників роботи.

Але ж в усьому світі для порівняння ефективності роботи споріднених організацій використовуються відносні значення показників роботи, які отримують діленням абсолютних значень цих показників на кількість працюючих, інакше втрачається сенс порівняння, оскільки абсолютні значення показників суттєво більших за чисельністю організацій навіть при поганій роботі завжди будуть хоч трохи більшими абсолютних значень цих же показників в організацій, навіть дуже добре працюючих, але кількість працівників у яких є суттєво меншою.

Розрахунок розробників методики, вочевидь, проректорів кількісно великих університетів, був простим — ніхто з проректорів, які участі в розробці методики не брали, не стане «вгризатися» в суть запропонованих математичних моделей і формально надішле лист підтримки. А коли запропонована методика на Колегії міністерства буде затверджена, то критикувати її уже буде пізно. А після затвердження методики проректори кількісно великих університетів будуть забезпечувати своїм ВНЗ призові місця в турнірній таблиці рейтингів, зовсім не напругаючись.

Продемонструвавши Володимирі Грабку цю підступність запропонованої методики, я запропонував йому замість листа підтримки відіслати лист незгоди, з розкриттям по суті наших заперечень.

Але, водночас, розуміючи, що розробники методики можуть проігнорувати наші заперечення і послатися лише на листи підтримки, я вирішив надіслати листа міністру Станіславу Ніколаєнку, в якому розкрити недоліки цієї методики.

Подумавши про те, що до 22 грудня, коли на розширеній Колегії міністерства, скоріш за все, ця методика буде затверджуватись, до міністра мій лист може і не дійти (у разі його перебування у відпустці чи у відрядженні), я

вирішив цього листа надіслати також ректору Київського національного університету імені Тараса Шевченка, професору Віктору Скопенку, який є Головою Ради ректорів усіх університетів України, та ректору НТУУ «Київський політехнічний інститут», професору Михайлу Згуровському, який є Головою Ради ректорів університетів технічного профілю. Відсилаючи їм цього листа, я розраховував на те, що вони передадуть його своїм проректорам з наукової роботи, без участі яких група розробників методики обійтись не могла, оскільки в протилежному разі вона не могла бути визнаною легітимною ніким в принципі. А ці розумні люди, зрозумівши, що їхня «маленька хитрість» розкрита, змушені будуть прийняти запропоновані мною і здоровим глуздом поправки, тобто перейти в розрахункових формулах до відносних одиниць.

Зміст мого листа, надісланого поштою і факсом Станіславу Ніколаєнку, Віктору Скопенку та Михайлу Згуровському, був таким:

Про рейтинг ВНЗ

Міністру освіти і науки України
С. М. Ніколаєнку,
Голові Ради ректорів ВНЗ України
В. В. Скопенку,
Голові Ради ректорів технічних
ВНЗ України
М. З. Згуровському

Шановні наші керівники!

Радою проректорів з наукової роботи ВНЗ 3-го та 4-го рівнів акредитації розроблено і передано в університети для ознайомлення методика визначення рейтингу ВНЗ, яка враховує 22 параметри в їх абсолютному значенні, приведеному до безрозмірного вигляду. В її основу покладена китайська методика, для якої, як і колись у Радянському Союзі, валові показники випуску продукції є важливішими за якість цієї продукції.

Згідно з цією методикою університет, наприклад з 500 науково-педагогічними працівниками, підготувавши за рік 30 кандидатів наук, буде мати рейтинг по цьому показни-

ку менший, ніж університет з 4000 науково-педагогічними працівниками, в якому підготовлено 31 кандидат наук. У той час, як за логікою університет, у якому науково-педагогічних працівників у 8 разів більше повинен готувати у 8 разів більше і кандидатів наук, аби бути рівним за ефективністю роботи у цьому напрямку. Тобто, для наведеного прикладу 30-и підготовленим кандидатам наук в університеті з 500 науково-педагогічними працівниками еквівалентом є 240 підготовлених кандидатів наук в університеті з 4000 науково-педагогічними працівниками.

Такі ж самі не логічні результати отримуємо і при розрахунку за запропонованою методикою інших складових рейтингу ВНЗ.

Тож, якщо ця методика буде узаконеною, то чисельно менші ВНЗ, як би вони ефективно не працювали, ніколи не будуть мати рейтинг вищим за рейтинг чисельно більших ВНЗ, як би погано не працювали останні. А від цього втрачатиметься стимул до ефективної праці як у малих за чисельністю ВНЗ, так і у великих.

Але виправити основний недолік запропонованої методики дуже легко. Для цього достатньо:

1) введені показники роботи ВНЗ перед їх трансформацією у безрозмірний вигляд, перераховувати у відносні одиниці, ділячи їх абсолютні значення на кількість членів професорсько-викладацького складу ВНЗ чи кількість студентів, що навчаються у ВНЗ (для тих показників, які характеризують ефективність студентської науки);

2) до введених у запропонованій методиці показників роботи ВНЗ потрібно обов'язково ввести ще два показники — «Ефективність аспірантури» та «Ефективність докторантури», до яких вищі навчальні заклади звикли ще з радянських часів і які характеризують ефективність використання державних коштів, виділених на підготовку наукових кадрів вищої кваліфікації.

Нагадаю, що ефективність аспірантури (докторантури) визначається як відношення кількості тих аспірантів (докторантів), які до закінчення встановленого терміну аспірантури (докторантури) представили до захисту дисертації, до кількості тих, що в даному році аспірантуру (докторантуру) закінчили.

Лише при врахуванні запропонованих мною змін, методика визначення рейтингу ВНЗ, яку розробила Рада проректорів з наукової роботи, стане такою, що відповідає європейським стандартам, тобто, враховуючою якість роботи ВНЗ і стимулюючою кожен ВНЗ (незалежно від того малий він чи великий) працювати більш ефективно.

З повагою —
ректор ВНТУ

Б. І. Мокін

Про те, якою буде реакція адресатів на мого листа, я розповім після її появи.

ЧОГО БІЛЬШЕ В ДУНАЙСЬКОМУ ПРОТИСТОЯННІ — ІНОЗЕМНИХ ГРОШЕЙ ЧИ ВІТЧИЗНЯНОГО НЕПОРОЗУМІННЯ?

У № 238 за п'ятницю 15 грудня газети «Голос України» Олена Івашко та Ірина Королькова опублікували статтю «Хто «замовив» канал?», в якій подали свою точку зору на труднощі, з якими стикається Україна в створенні і підтриманні свого судноплавного каналу із Дунаю в Чорне море в дунайському гирловому рукаві Бистре, реалізацію першого варіанту проекту якого розпочато державним підприємством «Дельта-Лоцман» за підтримки ще кількох підприємств морської галузі та банківських кредитів ще 5 років тому.

Це уже не перша публікація на цю тематику, але я ще цієї проблеми в своїх книжках не торкався. Тож, ознайомившись із прекрасно обґрунтованою статтею Олени Івашко та Ірини Королькової, вирішив висловити і свою точку зору, яка є близькою до їхньої, що створює можливість, для підтвердження моїх аргументів, користуватись фактажем їхньої статті.

Одразу ж заявляю, що я за створення українського потужного судноплавного каналу в дунайському гирловому рукаві Бистре, оскільки це надзвичайно підсилить нашу державу як в економічному так і в політичному плані.

Економічне підґрунтя цього твердження базується на багатьох фактах, наведених у статті Олени Івашко та Ірини Королькової, наприклад, на тому, що за період з середини 2004 року до весни 2006 року каналом пройшли 954 великотонажні судна, і уже в травні 2005 року, здійснивши 113 суднопроходів, цей канал обійшов за основним показником конкурентний Сулинський морський хід у румунській частині дельти Дунаю, який за цей же місяць спромігся здійснити лише 110 суднопроходів. Ожили порти міст Ізмаїла, Килії та Усть-Дунайський. В регіоні було створено додатково 1000 добре оплачених робочих місць. Українське Дунайське пароплавство та Укррічфлот відкрили через Бистре нові вантажні судноплавні лінії, зв'язавши Австрію та Угорщину з Грецією і Росією та Україною. І це без затрат грошей з державної казни, і розпочавши роботу лише на чверті проектних потужностей. Фактично, з нічого до державної казни і місцевих бюджетів широким потоком потекли кошти, обумовлені податками та зборами.

Звичайно, такий швидко набираючий економічної потужності конкурент не міг сподобатись ні Румунії, яка до цього мала абсолютну суднопропускну монополію завдяки своїм трьом каналам у дельті Дунаю, кожен із яких є довшим Бистрого, ні її закордонним інвесторам, включаючи українських і російських, які уже вклали свої кошти в розширення пропускну здатності румунських каналів. Тож вони добре постарались, аби підбурити ряд вітчизняних та зарубіжних журналістів і екологів на багаточисельні публікації протесту проти розбудови українського морського ходу із Дунаю у Чорне море через рукав Бистре. І завдяки цим публікаціям домоглися не лише припинення розбудови українського дунайського каналу, але і зупи-

нення очищення уже розчищеного дна, яке від насиченої ґрунтом дунайської води без постійного очищення швидко замулюється. Не лишнє відзначити, що витрати на відкачування мулу з дна каналу у порівнянні з доходами від його експлуатації є мізерними.

Основним доводом екологів і журналістів, які «кормляться» з екологічної тематики, є твердження, що український дунайський канал у рукаві Бистрому зруйнує Дунайський природний заповідник, де гніздяться багато птахів, занесених у Червону книгу, і ростуть деякі рослини, притаманні лише цій кліматичній зоні. Але чомусь усі критики ігнорують той факт, що у своїй дельті Дунай розгалужується більше ніж на 50 рукавів, і чомусь те, що в трьох із них уже створені румунські канали, заповіднику не є загрозою, а лише один український, до того ж, найкоротший, у гирлі Бистре цей заповідник зруйнує. Таке враження, що ці критики не те, що ніколи не були в дельті Дунаю, а навіть на географічній карті її ніколи не бачили. Або ж, хтось у якийсь спосіб зумів їм замружити очі і увійти в стан відсутності розуміння того, що є куди летіти і гніздуватись птахам з берегів рукава Бистре, що в дельті Дунаю вистачить місця і людям вздовж берегів Бистрого та трьох румунських каналів і птахам на багаточисельних островах і берегах усіх інших рукавів цієї могутньої річки, на берегах якої розкинулись столиці майже десятка європейських держав.

І цим критикам зовсім байдуже до того, що без каналу у Бистрому важче житиметься 300 тисячам наших співвітчизників, які проживають на півдні Одеської області. І як не погодитись з риторичним запитанням Олени Івашко та Ірини Королькової: «Чи людина як вид не входить до зони уваги «екологів-патріотів»?»

На жаль, не встають на захист створеного у Бистрому каналу сьогодні ні наш президент, ні наш прем'єр-міністр. Їм ніколи. Для них сьогодні важливішими є питання, чи відповідає Конституції України Конституційна реформа,

чи не порушила Верховна Рада України основний закон, звільнивши без подання президента міністра закордонних справ, і, взагалі, хто в домі хазяїн.

А жаль, оскільки, маючи хоч один ключ від дунайських морських дверей, ми були б більш бажаними у Європейському співтоваристві держав уже сьогодні. І не останню роль у позитивному вирішенні питання про вступ Румунії до ЄС зіграло, якраз, монопольне на сьогодні володіння означеними ключами саме цією державою.

МІЖГАЛУЗЕВА НАРАДА З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ НАУКИ У ВНЗ

У четвер 21 грудня 2006 року в Міністерстві освіти і науки України відбулася Міжгалузева нарада з питань розвитку науки у вищих навчальних закладах.

Власне у міністерстві пройшло лише пленарне засідання, яке розпочалося о 14-й годині доповіддю міністра Станіслава Николаєнка на тему: «Підвищення ефективності наукових досліджень у вищих навчальних закладах України — визначальний чинник зростання якості освіти та соціально-економічного потенціалу держави». Після доповіді пройшло її обговорення найбільш авторитетними учасниками наради із числа ректорів провідних університетів та керівників уряду і урядових підрозділів та національної і галузевих академій наук, включаючи Президента НАНУ Бориса Патона та віце-прем'єр-міністра Дмитра Табачника.

А вранці з 10 години до 12 години 30 хвилин учасники наради попрацювали у 8-и секціях, засідання яких проходило у міністерстві (секції 3 і 6 з питань науково-дослідної роботи викладачів і студентів та інтелектуальної власності), КНУ імені Тараса Шевченка (секція 8 з фінансово-економічних аспектів), НТУУ «КПІ» (секції 1 і

5 з питань створення дослідницьких університетів та впровадження інтелектуальних технологій), НУХТ (секції 2 і 4 з питань створення науково-навчальних центрів та впровадження результатів досліджень), НПУ ім. М. Драгоманова (секція 7 з соціогуманітарних досліджень).

Я, на жаль, не зміг взяти участь у цій нараді, оскільки ще перебуваю після операції на лікарняному і змушений остерігатись різких рухів, поштовхів та падінь, а також харчуватись дієтично та через кожні 3-и години. Тому на нараду я послав першого проректора з наукової роботи професора Володимира Грабка, який нині тимчасово виконує обов'язки ректора.

Після того, як я ознайомився з попередньо опублікованими матеріалами наради у газеті «Освіта України» за 18-е грудня та вислухав доповідь Володимира Грабка про результати його участі у нараді, то зрозумів, що на цій нараді за участю ректорів усіх ВНЗ України йшла мова про те ж, про що йшла мова на листопадовій «вузькій» нараді у міністерстві, на яку тоді були запрошені лише ректори провідних ВНЗ та голови Рад ректорів регіонів, серед яких був і я.

Оскільки про зміст питань, які розглядались на тій листопадовій нараді, я дуже детально розповів у своїй попередній книжці «Друге дихання, або з чужої пісні слова не викинеш», а також у зв'язку з тим, що матеріали цієї грудневої наради опубліковані в газеті «Освіта України» за 18-е грудня 2006 року, то я переоповідаю їх у цій книжці, та ще й зі слів Володимира Грабка, не буду.

А завершу розповідь висловленням сумніву у тому, що рішення цієї наради, як і багатьох попередніх, навряд чи будуть втілені в життя у близькому майбутньому, та надією на те, що з них будуть втіленими у життя, принаймні, хоч половина.

В якості підтвердження об'єктивності моїх сумнівів наведу повідомлення про те, що 22 грудня Вищий Апеляційний Суд України призупинив рішення районного

суду у місті Києві про закриття філіалів університету «Міжрегіональна академія управління персоналом», яке було постановлене за позовом нашого міністерства. Тож доводиться сумніватись і у тому, що міністерству вдасться реалізувати і рішення цієї наради, оскільки знову знайдеться якась непоборна сила, яка знайшлась у випадку, коли міністерство прийняло рішення закрити філіали усіх тих ВНЗ, які не забезпечені науково-педагогічними кадрами і власними навчальними приміщеннями.

А завершити цю розповідь я хочу трьома повідомленнями, пов'язаними з нарадою.

Перше із них полягає в тому, що вперше в доповіді міністра прозвучала інформація про те, що Вінницький національний технічний університет є однією із провідних наукових установ міністерства, причому наш університет упродовж доповіді згадувався в цьому контексті двічі.

Друге повідомлення полягає в тому, що міністр у своїй доповіді дав чітко зрозуміти, що прочитав мій лист стосовно необ'єктивності запропонованої Радою проректорів методики визначення рейтингу ВНЗ і погодився з моєю критикою, зауваживши, що методика вимагає доопрацювання.

А третє повідомлення полягає в тому, що про Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського міністр сказав окремо в контексті того, що цей університет є єдиним у системі міністерства, який уже протягом 16 років немає госпдогвірної наукової тематики, тобто зовсім не займається інноваціями.

До цього додаю, що газета «Киевские ведомости» у своєму № 278 за 21 грудня 2006 року на 10-й сторінці опублікувала статтю «Следователь интересуется профессором» — цитую мовою оригіналу:

«Возбуждено уголовное дело в отношении должностных лиц Тернопольского национального экономического университета. У работников УБОПа есть сведения, что эти фигуранты внесли ложные данные в аттестационное

дело о присвоении ученого звания доцента кафедры психологических и педагогических дисциплин бывшему заместителю председателя Винницкой областной госадминистрации. На основании этого в дальнейшем, с апреля 2003 года, его назначили исполняющим обязанности ректора Винницкого государственного педагогического университета им. М. Коцюбинского. А с 25 июня сего года этот ученый муж стал ректором данного вуза. Кроме того, подделка документации дала возможность в ноябре 2003 года присвоить ему ученую степень профессора». — кінець цитати.

ТО ЩО Ж ПРИНІС НАМ РІК 2006-ИЙ?

От і закінчився 2006 рік. Сьогодні, у понеділок 1-го січня 2007 року, я вирішив підвести свої суб'єктивні підсумки рокові, що учора добіг кінця. Підсумки я буду підводити у трьох номінаціях: по-перше, що приніс 2006 рік Україні, по-друге, що він приніс нашому університету, а по-третє, що він приніс особисто мені.

Почну з позитиву та негативу на рівні держави.

Перші демократичні парламентські вибори на партійній основі — це безумовно позитив. І їхня роль не знижується від того, що на якихось дільницях мали місце порушення при голосуванні чи підрахунку голосів. Важливо, що вибори у такому форматі відбулися в принципі. З кожними наступними виборами їх процедура буде ставати більш чесною і більш незалежною. Головним було дати старт цій демократичній процедурі, продемонструвати людям, що вона в принципі можлива. Вселити в них віру, що від їхніх голосів на виборах щось залежить. І це вдалося. І підтвердженням цьому є те, що ні СДПУ (о), на чолі якої стояв всесильний глава президентської адміністрації Віктор Медведчук, ні Народна партія України на чолі з гла-

вою парламенту Володимиром Литвином не змогли подолати трипроцентний бар'єр, чого навіть уявити собі не можна було б за старої виборчої системи, в якій діяв сталінський принцип — не суть важливо, хто і як голосує, а головним на виборах є хто і як підраховує голоси.

Засмічення виборчих партійних списків одіозними політиками, не обтяжуючими себе ідеологією цих партій, особистими охоронцями, шоферами і масажистами окремих партійних лідерів чи їх спонсорів, і бізнесменами з сумнівно нажитими капіталами, які купляли місця у списках виключно заради отримання депутатської недоторканості — це безумовно негатив. Втішає те, що лідери партій відчули втрату голосів, обумовлену цим негативом, тож можна сподіватись, що з кожними наступними виборами його вплив буде зменшуватись.

Введення в дію Конституційної реформи та перетворення нашої держави в парламентсько-президентську республіку, що унеможливило узурпацію влади в Україні однією особою, — це, здавалось би, позитив. Але незавершеність Конституційної реформи в частині законодавчого перерозподілу прав і обов'язків між Верховною Радою, президентом та урядом, а також недоведеність до логічного завершення реформи на рівні місцевого самоврядування, що викликає конфронтацію між різними гілками влади і взаємне ігнорування владних повноважень — це негатив, який свідчить про те, що Україна виявилась не готовою до перетворення у парламентсько-президентську республіку і про передчасність проведення Конституційної реформи. До негативу, на мій погляд, слід віднести також не проведення задекларованої адміністративно-територіальної реформи.

Спад рівня конфронтації між помаранчевими та білоголубими активістами — це безумовно позитив, наслідком якого є уникнення кровопролитних розборок і поступове затягування провалля, що виникло на теренах України під час президентських виборів. І, як не дивно,

нерішучість нашого президента Віктора Ющенка теж сприяла позитивному розвитку подій. Але до негативу вказаного напрямку слід віднести підвищення рівня розчарування Віктором Ющенком та Олександром Морозом у тієї частини нашого народу, яка повірила в лозунг «бандитам — тюрми!» і розраховувала на втілення в життя ідеалів Помаранчевої революції. І боюсь, що навіть залишкового рівня розчарування буде досить, щоб позбавити на майбутніх виборах і соціалістів і Віктора Ющенка значної кількості голосів із числа тих, що вони отримали на виборах 2004 та 2006 років. Це буде обумовлено додатково ще й тим, що в разі погіршення рівня життя за час прем'єрства Віктора Януковича, прихильники Помаранчевої революції винуватити в цьому будуть у першу чергу соціалістів та Віктора Ющенка, завдяки яким він став прем'єр-міністром. А в разі покращення рівня життя усі лаври та частина голосів розчарованих дістануться на майбутніх виборах Партії регіонів і Віктору Януковичу. Що ж до комуністів, які, поправши усі свої програмні положення, увійшли до коаліції з Партією регіонів, члени якої представляють, в основному, регіональний бізнесовий прошарок, то дуже високою стає імовірність того, що на майбутніх виборах вони теж недорахуються значної кількості голосів.

Безумовно, до позитиву слід віднести прийняття Верховною Радою України усього СОТівського пакету законів, що відкриває нашій державі двері до Світової організації торгівлі, та прийняття Бюджету-2007, що дозволить країні нормально увійти в рік наступний. Але неспівпадіння позицій президента нашої країни та прем'єр-міністра у питаннях вступу до НАТО можуть негативно вплинути і на термін прийняття України до СОТ, — а це уже, безумовно, негатив.

Створення «Антикризової» коаліції у Верховній Раді України, наслідком якого стало формування Кабінету Міністрів, котрий повернув нашій державі відносну керованість,

ваність, можна було б віднести до позитиву, якби ця коаліція була більш-менш ідеологічно однорідною і утвореною одразу після парламентських виборів, а не в результаті не очікуваного ні народом, ні соратниками миттєвого переходу соціалістів Олександра Мороза з табору політичних союзників до табору вчорашніх політичних противників. Адже мало хто вірить у те, що коаліція, члени якої ще вчора ображали один одного, може бути стабільною довгий час, і що комуністи заради голосів пролетаріату напередодні нових виборів не вийдуть з неї, оголосивши себе опозицією олігархам із Партії регіонів, — а це уже негатив.

Що цікаво, якщо вірити ЗМІ, — а я звик вірити тому, що публікує, принаймні, «Дзеркало тижня», — то переговори з фракцією регіонів про перехід під її знамена фракції соціалістів таємно вів народний депутат України соціаліст Микола Рудьковський, який потім отримав посаду міністра транспорту в уряді Віктора Януковича, хоча не мав ніякого відношення до транспорту до цього і за першою освітою є учителем історії, а за другою (заочною) економістом-міжнародником. Тобто, виходить, що саме Микола Рудьковський, на мові сленгу, є головним «кидалою» бютівців та нашоукраїнців, налаштованих на інтеграцію до Європи, на користь Віктора Януковича, який у першу чергу орієнтується на Росію. І як у цьому випадку не згадати, що Микола Рудьковський, який на цих же виборах 2006 року був обраний мером міста Чернігова і теж «кинув» жителів цього міста, подавшись після виборів до Верховної Ради України, до якої він увійшов автоматично за списком соціалістів, поставивши цим самим чернігівців перед необхідністю витратити додатковий час і додаткові гроші на обрання іншого мера.

Знову ж таки, якщо вірити «Дзеркалу тижня» (№ 50 за 30.12.2006 р.), то у той час, коли прем'єр-міністр Віктор Янукович перебував у Ашгабаді у траурному кортежі біля гроба Туркменбаші Сапармурата Ніязова,

саме міністр Микола Рудьковський організував отримання в'їзних віз до України для туркменських опозиціонерів Оразова і Ханамова, що проживають за межами Туркменистану, які вирішили зібратись у Києві для того, щоб розробити спільний план приходу до влади в Туркменистані. І виходить, що Микола Рудьковський, хотів він того, чи не хотів, але «підставив» і свого прямого начальника Віктора Януковича і усю нашу державу. Адже у Туркменистані в опозиції немає жодного шансу прийти до влади, оскільки уся вона проживає за межами цієї країни і теж колись була соратниками Ніязова і впала в немилість Туркменбаші після того, як він, якщо вірити повідомленням ЗМІ, упіймав її і поодиноці і скопом на розкраданні державної власності у великих розмірах. І, як я уже відмічав раніше, нерозумно підтримувати опозицію до влади в країні, яка є нашим основним постачальником природного газу. Та ще й за умови, коли у цієї опозиції шанси прийти до влади є нульовими. І відповідна нота міністерства закордонних справ Туркменистану з цього приводу з засудженням позиції України не забарилась. А у виграші від такого розвитку ситуації знову ж таки опинилась Росія, яка має намір монополювати купувати у Туркменистану увесь його природний газ. І як тільки це станеться, то ми змушені будемо уже купувати у Росії природний газ не по 135 доларів США за 1000 кубометрів, як домовлено на 2007 рік, а по 230, як оголосило рік тому керівництво російського «Газпрому».

І як тут, заодно, не згадати про те, що, якщо вірити ЗМІ, то організацією переправлення за кордон колишнього охоронця президента Кучми екс-майора Мельниченка разом з його «піддиваними» плівками теж займався Микола Рудьковський, який у той час був народним депутатом України. Ці плівки, як відомо, відвернули від Леоніда Кучми Європу, і він змушений був повернутись в круг соратників Росії. Тож Микола Рудьковський мені у якійсь мірі нагадує агента 007 Джеймса Бонда та кубинського

революціонера аргентинського походження Че Гевару, яким, по-перше, нудно було жити без пригод, а по-друге, їхні пригоди мали стійку направленість!

Навряд чи можна віднести до позитиву 2006 року те, що один із вождів політичного блоку «Наша Україна» Борис Тарасюк, виконуючи вказівку президента держави, продовжує керувати міністерством закордонних справ, у той час як його, як відставленого парламентом, не допускають на засідання уряду. Адже від такого протистояння страждає імідж нашої держави на міжнародній арені, — а це уже є, безперечно, негативом.

Навряд чи можна віднести до негативу 2006 року те, що одного із польових командирів Майдану під час Помаранчевої революції Юрія Луценка відправили у відставку з посади міністра внутрішніх справ. Адже це посада не є публічною, а він увесь час хотів залишатись на публіці, майже щодня оголошуючи у ЗМІ про розкриття резонансних злочинів, жоден з яких так і не було доведено до суду. Що ж до Василя Цушка, який змінив на цій посаді Юрія Луценка, то він, ставши міністром внутрішніх справ, щез з екранів телевізорів. Хоча те, що він не є професіоналом по боротьбі зі злочинністю і людиною, яка прийшла зі сторони, викликає тривогу стосовно того, що і у нього за спиною, як це було і під час керування цим міністерством Юрієм Луценком, міліцейські керівники різних рівнів будуть робити те, що самі вважатимуть за потрібне.

Скасування Конгресом США поправки Джексона-Веніка по відношенню до України і визнання нашої держави країною з ринковою економікою — це, безумовно, позитив 2006 року, але відкладення на пізніше прийняття нас до СОТ — це, звичайно ж, негатив.

Приїзд російського президента Володимира Путіна з офіційним візитом до України — це, звичайно ж, позитив, оскільки добрі відносини з Росією для нас повинні залишатись пріоритетними завжди. Але те, що ніяких помітних документів Віктором Ющенком і Володимиром Путі-

ним під час їхньої зустрічі не було підписано, рівень цього позитиву дещо знижує.

Позитивом для економіки держави є те, що, незважаючи на спротив екологів, для яких забезпечення умов комфортного проживання кількох пташок є важливішим за створення умов комфортного проживання кількох мільйонів людей, у 2006 році було здійснено пуск першого гідроагрегата ГАЕС у Ташлику на Південному Бузі, що вселяє надію на введення в дію у найближчій перспективі усіх інших гідроагрегатів цієї гідроакumuлюючої електростанції, важливої для безпечного функціонування Південно-Української АЕС. Але, одночасно, негативом є те, що владні структури пішли на поводу в екологів і позбавили своєї підтримки ентузіастів підтримання у робочому стані Бистрівського судноплавного каналу — єдиного в українській частині дельти Дунаю, що привело до його функціональної деградації і втрати як мільйонних прибутків до української казни, так і іміджу важливої для Європи придунайсько-чорноморської держави — іміджу яким і надалі користуватиметься лише Румунія з її трьома діючими в дельті Дунаю судноплавними каналами.

Виведення у 2006 році на повну проектну потужність ядерних енергоблоків, введених у 2004 році на Рівненській і Хмельницькій АЕС — це, звичайно ж, позитив. Але відкладення на потім будівництва нових потужних магістральних ліній електропередачі від цих АЕС, без наявності яких ці атомні електростанції не можуть працювати на повну потужність, оскільки нікуди дівати вироблену електроенергію, — це, безумовно, негатив.

До позитиву ж року, звичайно, слід віднести законодавче визнання Верховною Радою України попри спротив фракції комуністів голодомору 1932-33 років геноцидом по відношенню до українського народу, вчиненим комуністичним урядом Радянського Союзу. Але в числі негативів залишається відмова парламенту визнати вояків

УПА-ОУН воюючою стороною у 2-й світовій війні та борцями за свободу і незалежність України

Безумовно до позитиву слід віднести те, що за підсумками 2006 року Україна за станом основних економічних показників вийшла на рівень 1990 року, тобто повністю відновила той рівень ВВП, який вона мала в рік перед виходом зі складу Радянського Союзу Але негативом є, звичайно ж, те, що для цього нашій економіці знадобилось цілих 16 років. Та й збільшення фінансових запозичень у міжнародної спільноти до 11 млрд доларів до позитиву теж не віднесеш.

Ось на цих прикладах позитиву і негативу для нашої держави у 2006 році я і зупинюсь. Кожен читач, звичайно ж, може доповнити цю множину або, навіть, замінити її зовсім іншою множиною — то його право. А я перейду до характеристики позитивних і негативних подій на рівні університету.

Визнання нашого університету за рейтингом, визначеним міністерством у першому кварталі року за показниками року 2005-го з використанням методики, що враховувала як абсолютні, так і відносні значення 66 показників діяльності, другим після НТУУ «КПІ», інтегральний показник якого перевищив наш лише на 2 %, — це, безумовно, позитив. А спад нашого університету на 5 місце шляхом підрахування рейтингу у четвертому кварталі за некоректною методикою, що враховувала лише абсолютні значення 22 показників року 2005-го, і була створена в угоду університетам, великим за кількістю працюючих, — то, звичайно ж, негатив.

Чергова абсолютна перемога весною нашої студентської команди програмістів у Всеукраїнській студентській олімпіаді, яка є чверть-фіналом світової першості, то є позитив. Але не входження нашої команди у цьому році восени до трійки призерів півфіналу цієї першості, який проходив у Бухаресті, то є негатив. Усе-таки без втрат балів і секунд при повній зміні складу команди на змаганнях за

кордоном не обійтись. Але я сподіваюсь, що, збагатившись цьогорічним досвідом, наша оновлена команда у наступному році знову буде у числі призерів.

Введення в експлуатацію після реконструкції 1-го студентського гуртожитку, на перших трьох поверхах якого облаштовано і 50 квартир з усіма зручностями для викладачів, — то є позитив. Як позитивом є повна телефонізація та інтернетизація усіх студентських кімнат в усіх наших студентських гуртожитках. Але виникнення пожежі в 4-му гуртожитку через коротке замикання в електропроводці холодильника, залишеного не виключеним в святкові новорічні дні на початку 2006 року у порожній кімнаті, яка викликала необхідність в ремонтних роботах у коридорі та у кількох кімнатах 4-го поверху, — то є негатив.

Введення в експлуатацію розробленої нашими науковцями на замовлення Державної екологічної інспекції України системи екологічного моніторингу довкілля та проведення навчання по роботі у цій системі за три заїзди 150 екоінспекторів із усіх областей України та з міст Києва і Севастополя, — то є позитив. Як позитивом є участь наших науковців у виставці наукових досягнень університетів України в Китаї і завоювання кількох золотих медалей та головної нагороди «Гран-прі» на виставці винаходів, яка проходила під егідою Міжнародної асоціації винахідників IFIA у Будапешті. Захист протягом 2006 року нашими молодими ученими 30 кандидатських та 4 докторських дисертацій теж можна віднести до позитиву. А от поява першого докторанта, який закінчив докторантуру і не представив вчасно до захисту докторську дисертацію, — то є негатив. Як негативом є і те, що одну із наших 5 спецрад — спецраду по захисту кандидатських дисертацій в галузі будівництва — позбавили на півроку права приймати до захисту дисертації через те, що в порушення інструкції ВАК одним із опонентів на одному із захистів виступив заступник голови цієї спецради.

Успішне завершення разом зі спілкою студентів Англії і Північної Ірландії та університетом із французького міста Дюнкерка проекту за програмою Tempus-Tacis з розвитку студентського самоврядування за європейськими стандартами та початок роботи над двома іншими проектами цієї програми, виграними на конкурсі у Брюсселі, — по створенню в Україні разом з університетами іспанського міста Кордоба, німецького міста Дрездена та датського міста Роскільда центрів по контролю якості навчання та центрів фандрайзингу — і збільшення у півтора рази прийому іноземців на навчання — то є позитив. Але призупинення добре налагоджених у попередні роки контактів з румунськими університетами в містах Яси, Бакеу і Сучаві та повільний темп розвитку контактів по договорах, підписаних з Новим університетом із португальської столиці Лісабону та університетом із італійського міста Салермо — то є негатив.

Недопущення вилучення з земельної ділянки, закріпленої за університетом згідно з генеральним планом його розбудови у майбутньому, тих її фрагментів, які ще не забудовані, — то є позитив. Але втрата спонсорських внесків від надання тимчасових дозволів не працівникам університету зберігати вночі свої автомобілі на цих фрагментах університетської земельної ділянки, — то є, звичайно ж, негатив, обумовлений відповідною вимогою правоохоронних органів і земельної інспекції, окремі працівники яких, до речі, також користувались цими тимчасовими дозволами, причому без внесення благодійних внесків. Завдяки цьому «наїзду» вище вказаних інстанцій університет втратив 100 тисяч гривень річних надходжень до бюджету, що, звичайно ж, були не лишніми.

Що стосується позитиву та негативу у 2006 році особисто для мене, то з цього приводу я відзначу наступне.

Позитивом було: продовження ректорського контракту до 2010 року, успішна операція по видаленню жовчного міхура, успішний захист докторської дисертації

старшим сином Віталієм та представлення до захисту своїх кандидатських дисертацій молодшим сином Олександром і його дружиною Юлею, яка стала моєю аспіранткою ще до того, як познайомилась і вийшла заміж за Олександра.

До негативу слід віднести подачу нового позову до суду про захист честі та гідності і відшкодування моральної шкоди колишнім моїм учнем Сергієм Яблочниковим, якого я у свій час «пригрів», зробивши і кандидатом наук, і заступником проректора з наукової роботи, і докторантом, а потім змушений був «відштовхнути» із-за подачі до прокуратури листа зі звинуваченнями мене у скоєнні злочинів, які я не скоював. І те, що я після закінчення прокуратурою слідства і відмові Яблочникову в притягненні мене до кримінальної відповідальності розповів про ці події у своїй книжці «Рік поза політикою, або вінницький детектив», уже 12 років надихає його на подачу усе нових і нових позовів. І кожний наступний позов з трохи зміненим формулюванням з'являється у суді через недовгий час після того, як за попереднім позовом судом було прийняте рішення про відмову в його задоволенні. Хоча, слід зазначити, що у цих позовах Яблочникова є і позитив, адже у свій час я розглядав його як одного із кандидатів на посаду ректора після завершення мною ректорської кар'єри. І лише після його пасквіля на мене до прокуратури та зливи позовів до суду я зрозумів, якої помилки міг припуститись, якби залишив після себе на ректорській посаді саме його. До речі, і не самі позови Яблочникова я розглядаю як негатив, а лише той факт, що такі судові позови до мене висуває колишній мій учень, на підготовку якого кандидатом наук я витратив чимало часу, а потім просував по службових сходинах, ігноруючи попередження колег і друзів.

Постскрипtum: в № 2 за суботу 20 січня 2006 року щотижневика «Зеркало недели» журналіст Володимир Кравченко опублікував статтю «Приглашение в чужой мо-

настырь», в якій в деталях змалював причетність міністра транспорту і зв'язку соціаліста Миколи Рудьковського до запрошення до Києва після смерті Туркменбаші чільних туркменських опозиціонерів в еміграції Оразова і Ханамова та до прискорення отримання ними віз на в'їзд до України в наших консульствах в Болгарії та Австрії.

А сьогодні 22, січня, коли я сів писати оці рядки, телебачення повідомило, що Прем'єр-міністр Віктор Янукович на вимогу Президента Віктора Ющенка віддав розпорядження провести службове розслідування стосовно причетності міністра Миколи Рудьковського до запрошення туркменських опозиціонерів до Києва, що ніяк не входило до його компетенції і могло спричинити погіршення дипломатичних стосунків з Туркменістаном. А слідом за цим телебачення передало заяву Миколи Рудьковського про те, що він цих опозиціонерів, які є його добрими знайомими, запросив до себе в гості не як політиків, а як його старих друзів. І що він у консульствах Болгарії та Австрії нікого нічого не змушував прискорювати, а просто по людськи попросив наших дипломатів віднести до цих туркменів з врахуванням того, що вони є його друзями. А дискредитація його як політика в ЗМІ обумовлена тим, що він, ставши міністром, зупинив приватизацію на залізниці більше сотні привабливих об'єктів. На газету «Зеркало недели» Микола Рудьковський пообіцяв подати до суду за приниження його честі і гідності своїми публікаціями

Особисто я не вірю в те, що це службове розслідування може привести до відставки Миколи Рудьковського з посади міністра, адже він в усі часи був виконавцем самих конфіденційних проектів Олександра Мороза, тож можна бути впевненим у тому, що Олександр Олександрович сьогодні з висоти своєї посади політичним ворогам розправитись з Миколою Рудьковським не дозволить.

ПОЛІТИЧНА БОРОТЬБА ЗА ВЛАДУ В УКРАЇНІ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ

У п'ятницю 12 січня Верховна Рада України більше ніж 300-ми голосами подолала вето Президента України Віктора Ющенка на закон про Кабінет Міністрів, проігнорувавши усі його зауваження до цього закону. Тепер, навіть якщо президент держави цей закон відмовиться підписати, через 15 днів наступить право підпису його Головою Верховної Ради Олександром Морозом.

А після опублікування цього закону Прем'єр-міністр Віктор Янукович набуде повноважень більших, ніж їх має Президент Віктор Ющенко, котрий втрачає право навіть на повторне висунення кандидатур міністра закордонних справ та міністра оборони в разі відхилення парламентом чи прем'єр-міністром кандидатур, висунутих першими. Не буде мати право президент держави згідно з цим законом і на відхилення кандидатур заступників силових міністрів. Поява ж в уряді посади віце-прем'єр-міністра з питань діяльності силових міністерств, на яку учора ж таки парламент з подачі прем'єр-міністра призначив колишнього Голову СБУ Володимира Радченка, фактично перетворює Раду національної безпеки і оборони України, очолювану президентом держави, в дорадчий орган.

Для подолання вето президента в Антикризовій коаліції власних голосів недостатньо, оскільки максимум, що вона може зібрати, не перевищує 250 голосів, а для подолання президентського вето згідно з Конституцією України потрібно не менше 300.

При голосуванні по подоланню вето додаткові голоси Антикризовій коаліції надав опозиційний Блок Юлії Тимошенко, фракція народних депутатів від якого проголосувала за подолання вето у повному складі.

На знак вдячності, завдяки голосам Антикризовій коаліції у цей же день було прийнято у першому читанні за-

кон про парламентську опозицію, а також проголосовано закон про імперативний мандат для депутатів місцевих рад. Тож в разі підписання закону про імперативний мандат президентом держави депутати місцевих рад усіх рівнів втратять право безкарного перебігання після виборів від фракції до фракції, оскільки після виключення з фракції якогось депутата він вибуватиме з цієї ради, а на його місце з виборчого списку зараховуватиметься той, на якому після виборів список депутатів від цієї фракції обривався. Однак, мені особисто сьогодні важко повірити в те, що Президент Віктор Ющенко підпише закон про імперативний мандат, оскільки він є прихильником європейського розвитку України, а в жодній чисто європейській державі окрім напівєвропейської Росії такого закону немає, і Венеціанська комісія попередила нашу державу ще підчас прийняття Конституційної реформи, в якій закладена норма імперативного мандату для депутатів Верховної Ради України, що введення такого мандату для депутатів є ущемленням їхніх прав і кроком назад у встановленні демократії. Якщо вірити журналісту Сергію Рахманіну, який виклав свої дослідження питання імперативного мандату в статті «Запрет на право ходить налево» (ЗН, № 2 від 20.01.2007 р.), то у світі окрім Росії і України імперативний мандат для депутатів законодавчо закріплено лише у 8 країнах: Вануату, В'єтнамі, Індії, Китаї, КНДР, Кубі, Нігерії і ПАР. Ну, дуже демократична компанія! До речі, з цієї ж таки статті Сергія Рахманіна я довідався, що вождь комуністів Володимир Ленін був проти введення імперативного мандату для депутатів, а нинішній вірний ленінець лідер українських комуністів Петро Симоненко і уся його фракція у Верховній Раді проголосували «За». А це вже, що не кажи, а за визначенням комуністичної ідеології є ревізіонізмом, котрий у старих комуністів ніколи не був у пошані.

Блокування фракції БЮТ у питанні подолання вето президента на закон про Кабмін з фракціями соціалістів,

комуністів і регіоналів викликало різку негативну реакцію пропрезидентської фракції «Наша Україна», яка два роки тому разом з БЮТ здійснила Помаранчеву революцію. І розкол між ними, викликаний цими подіями, виглядає як дуже серйозний.

Незрозумілою відтепер буде позиція колишнього міністра внутрішніх справ Юрія Луценка, який проголосив, що 20 січня створить політичну силу, котра протистоятиме Партії регіонів і забезпечить об'єднання зусиль БЮТ та «Нашої України» у цій боротьбі.

Але з іншого боку стає абсолютно зрозумілим те, що віднині уже не варто сподіватись на приєднання «Нашої України» до Антикризової коаліції і створення у Верховній Раді України, так званої, Широкої коаліції, до чого схилився Віктор Ющенко деякі провідні політики «Нашої України».

А напередодні цього історичного дня усій Україні було показано телесюжет, в якому Віктор Ющенко, Олександр Мороз і Віктор Янукович, сидячи поряд, завірили український народ у тому, що віднині влада в Україні буде монолітною і об'єднаною навколо положень раніше підписаного Універсалу.

Логічно припустити, що бачачи, як Віктор Ющенко стабільно і майже щодня програє Олександрю Морозу та Віктору Януковичу одну політичну позицію за другою, Конституційний Суд України у питанні конституційності Конституційної реформи підтримає нинішню позицію Олександра Мороза та Віктора Януковича. І, на мій погляд, ні на яку другу Помаранчеву революцію після цього український народ уже не підніметься. Історія вчить нас, що такі події можуть повторюватися не раніше ніж через десять-дванадцять років, якщо держава воює і провалюється у злидні, а то й через 30 – 50 років, якщо вона розвивається по висхідній з перепонами.

Постскрипtum 1: у середу 18 січня 2007 року в лікарні районного центру Ізюм Харківської області помер від тяж-

ких вогнепальних ран заступник Віктора Януковича по Партії регіонів і заступник Раїси Богатирьової по фракції регіонів у Верховній Раді України Євген Кушнар'єв — колишній мер Харкова, колишній губернатор Харківської області, колишній глава президентської адміністрації Леоніда Кучми, народний депутат нинішнього і першого скликань Верховної Ради України — постать неординарна, яскрава, що могла цілком імовірно претендувати на президентські регалії на виборах 2009 року.

Офіційною версією поранення Євгена Кушнар'єва, переданою 17 січня телебаченням, є випадковий постріл в його бік, коли він стояв за кущем, зроблений одним із його 4-х партнерів по охоті з італійського карабіна кулею 7,62 мм, якому здалося, що за тим кущем сховався вовк, котрого вони, побачивши, зупинивши автомобіль і вискочивши з рушницями, вирішили відстрілити. І ця куля якимсь дивним способом одночасно прошила печінку, роздробила одну нирку, зачепила другу і зруйнувала 50 см кишечника. Але ж відомо, що кулі діаметром 7,62 мм, вилітаючи із нарізного ствола, летять прямолінійно і прошивають органи тіла, не руйнуючи їх. А багаточисленні руйнації здійснюють кулі діаметром 5,62 мм, які, будучи випущеними з автомата АК і попавши в тіло, починають рухатись зигзагами, розриваючи і руйнуючи усе на своєму шляху. Тож виходить, що або стріляли не з карабіна, а з автомата Калашникова, або вистрілили таки з карабіна, але пострілів було більше ніж один. Ще однією загадковою обставиною поранення Євгена Кушнар'єва є те, що вистрілив необачно з того карабіна помічник народного депутата від парламентської фракції регіонів і одночасно син людини, яка запросила Кушнар'єва на це полювання, який в силу своєї майстерності не може попасти не в ту ціль, оскільки є майстром спорту зі стендової стрільби (по літаючих тарілочках) і був членом збірної команди країни та неодноразовим призером європейських і світових першостей. А ще одна загадка полягає в тому, що за висновка-

ми експертів куля, яка смертельно поранила Євгена Кушнарьова, пролетіла від карабіна до його тіла приблизно 100 метрів. То чому він один біг від автомобіля, що зупинився, услід за вовком цілих 100 метрів, а той, хто вцілів у нього, стріляв, залишаючись біля автомобіля? Побачимо, що офіційно скаже нам слідство. Хоча, на мій погляд, справжньої правди і в цьому випадку, як і у випадках смерті колишніх міністрів Кравченка і Кирпи та журналіста Гонгадзе, ми ніколи не визнаємо

Якщо відставити убік чисто людські почуття, а розглядати смерть Євгена Кушнарьова виключно як політичну подію, то доводиться із сумом констатувати, що вона є вигідною для обох ключових політичних фігур, котрі будуть розігрувати президентську карту на виборах 2009 року, навіть у разі відсутності будь-якої їхньої причетності до цієї смерті. Адже, якби Євген Кушнарьов у 2009 році взяв участь у президентських виборах, то він міг би суттєво ослабити позицію Віктора Януковича, забравши у нього половину голосів зі східних та південних земель України, а у Віктора Ющенка міг би відібрати частину голосів із центральних земель. Тож не нульовою є імовірність того, що хтось із оточення когось із цих ключових політиків, прорахувавши ці варіанти і навіть не ставлячи до відома свого патрона, міг знайти підхід до людини, з карабіна якої вилетіла смертельна куля.

Постскрипtum 2: у понеділок 22 січня Президент України Віктор Ющенко повторно наклав вето на Закон про Кабінет Міністрів, скориставшись не ідентичністю того тексту закону, який йому дали на підпис, з тим, який було проголосовано у парламенті перед першим ветуванням. Тобто, формально президенту було дано на підпис новий закон, оскільки в його текст були внесені правки. Тож, фактично, він наклав перше вето на цей новий закон.

Голова Верховної Ради України пояснює появу відмінностей в тексті обох редакцій закону технічною помилкою, мовляв, в одному із текстів одна і та ж норма продуб-

льована двічі, і просить Президента Віктора Ющенка не доводити ситуацію до необхідності підписання закону главою парламенту, що Олександр Мороз готовий зробити, але не хотів би створювати прецедент.

Одночасно у Мукачеві, мером якого колись був нинішній глава президентського секретаріату Віктор Балоба, з подачі когось із «Нашої України» судом загальної юрисдикції було ухвалене рішення, яким забороняється главам парламенту підписувати вето ваний президентом закон, а засобом масової інформації забороняється публікувати текст цього закону до винесення вердикту по ньому Конституційного Суду України.

Оскільки навіть Прем'єр-міністр Віктор Янукович, який найбільше зацікавлений у тому, щоб цей закон запрацював якнайскоріше, погоджується з тим, що у прийнятому законі про Кабмін є норми, що не стикуються з нормами Конституції України, то створилась ситуація з якої вийти не так просто, і будь-яке необачне рішення нині може призвести до політичної кризи в країні. Тож по тому, як вийдуть наші провідні політики із цієї непростой ситуації, ми зможемо оцінити і ступінь зрілості демократії у нашій державі.

Постскрипtum 3: оскільки попереднє доповнення до основного тексту цього розділу я написав 22 січня — у День соборності України, то доцільно кілька слів сказати і про те, як це свято проходило у Вінниці.

Урочистості з нагоди свята розпочалися у приміщенні театру імені Садовського о 12-й годині. З основною доповіддю виступив голова Вінницької обласної державної адміністрації Олександр Домбровський. Після доповіді він разом з головою Вінницької обласної ради Григорієм Заболотним вручив групі кращих представників області президентські нагороди та почесні грамоти обласної адміністрації та обласної ради. Під час цього нагородження стався прикрий інцидент. Коли на сцену для нагородження був викликаний заступник голови крайової організації

Народного руху України Валерій Палій, то, вийшовши до мікрофону, він відмовився отримувати нагороду із рук Домбровського і Заболотного, а натомість звинуватив їх у тому, що під час проголошення незалежності нашої держави вони були її політичними ворогами, тому не мають морального права вручати нагороди від імені незалежної України.

Після того, як Валерій Палій покинув сцену, Олександр Домбровський і Григорій Заболотний продовжили вручення почесних грамот, а після закінчення цієї офіційної церемонії вони зробили коментар його звинувачення.

Григорій Заболотний заявив, що для розбудови держави сьогодні не потрібно шукати ворогів, а спільно працювати на благо народу. І на його думку одна добра справа — це краще ніж мільйон не підтверджених ділом слів.

А Олександр Домбровський відзначив, що, одержавши із крайової організації НРУ для нагородження кандидатуру Валерія Палія, вони в адміністрації і обласній раді знали, що він не захоче цієї нагороди отримувати, а виступить зі сцени так, як виступив. І знаючи це, вони не стали пропонувати надати іншу кандидатуру, а вирішили стерпіти його обвинувачення, аби цим підкреслити, що у демократичній державі кожен має право висловлювати свою думку з будь-якої трибуни, і що надання такої можливості Валерію Палію і є свідченням демократичності влади на Вінниччині.

ЗАХИСТ ЮЛІЇ

У понеділок 15 січня на засіданні докторської спеціалізованої вченої ради у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана (КНЕУ) відбувся захист кандидатської дисертації моєю аспірант-

кою Юлією Мокіною, яка є дружиною мого молодшого сина Олександра.

Перш ніж стати моєю аспіранткою, Юлія, будучи ще студенткою-відмінницею 4-го курсу факультету менеджменту нашого університету Юлією Маримончик, виграла університетський конкурс «Якби мером був я», оголошений тодішнім мером Вінниці Володимиром Ваховським, який після конкурсу запропонував їй після закінчення університету йти до нього помічником. І, щоб не втрачати такого талановитого менеджера, після закінчення 4-го курсу і отримання кваліфікації бакалавра їй запропонував йти до мене помічником на 0,5 окладу я — при цьому вона продовжувала навчатись по програмі магістра, а після закінчення магістратури поступила до мене в аспірантуру за спеціальністю «Економіко-математичне моделювання». Тема, яку їй я запропонував дослідити в кандидатській дисертації, називалась так: «Математичні моделі в системах управління ефективністю діяльності професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів». В дисертації я їй поставив задачі синтезувати підсистему управління ефективністю діяльності професорів, докторів наук по підготовці ними кандидатів та докторів наук і написання наукових монографій, підсистему управління ефективністю діяльності професорів та доцентів і старших викладачів по створенню ними сучасних інформаційних технологій для реалізації дистанційної освіти та підсистему управління ефективністю діяльності викладачів по виконанню ними виховних функцій кураторів студентських груп, а також розробити математичні моделі для усіх функціональних блоків цих підсистем, які унеможливили б суб'єктивність оцінок ефективності і дозволили б нараховувати надбавки до зарплати за високу якість роботи у визначених напрямках не упереджено і справедливо.

Навчаючись у мене в аспірантурі та працюючи помічницею, Юлія Маримончик познайомилась з моїм молодшим сином Олександром, теж аспірантом, і з часом вийшла за

нього заміж та стала Мокіною. Після цього я зателефонував до ВАК України і запитав, чи потрібно їй міняти наукового керівника. Поцікавившись, яка у неї тема та де вона збирається захищатись, і начальник відділу економічних наук ВАК і начальник загального відділу порадили мені не передавати її іншому науковому керівнику, оскільки саме така передача на третьому році навчання в аспірантурі може викликати додаткові запитання при проходженні захищеної дисертації у ВАК. Тож я залишився її науковим керівником, і саме я випустив її на захист з підготовленою за сформульованою темою дисертацією.

Розроблені математичні моделі і алгоритми їх застосування Юлія довела до практичних методик, які були затверджені Ученою радою нашого університету і впроваджені в життя. Ефективність аспірантури та докторантури внаслідок цього в нашому університеті виросла втриє порівняно з середнім її значенням по міністерству, до розробки інформаційних технологій для дистанційного навчання приступила третина усього професорсько-викладацького складу, а від бажаючих працювати куратором не стало відбою, хоча ще недавно ніхто не хотів виконувати кураторські обов'язки. Тож Юлії було з чим виходити на захист не лише у теоретичному плані, але і в практичному.

Після прийняття у спецраді КНЕУ дисертації Юлії до захисту і визначення Хмельницького національного університету (ХНУ) провідною експертною організацією на ім'я ректора КНЕУ академіка Павленка, голови спецради КНЕУ професора Головача та проректора і голови аналогічної спецради ХНУ професора Войнаренка надійшли листи з однаковим текстом і за однаковим підписом, в якому пропонувалось оцінити дисертацію негативно, оскільки на думку дописувача вона, по-перше, не має цілковитої економічної спрямованості, а тому не відповідає спеціальності «Економіко-математичне моделювання», за якою представлена до захисту, по-друге, не заслуховувалась на

науковому семінарі кафедри у КНЕУ, а по-третє, не має впровадження результатів у життя.

Відвідавши разом з Юлею вказану у листах адресу, ми з'ясували, що у вказаному одноквартирному будинку по вулиці Коцюбинського у Вінниці, в якому мешкає одна сім'я, людина зі вказаним у листі прізвиськом не проживає, і ніхто з цієї сім'ї ні про які листи до КНЕУ і ХНУ, відіслані з їхньої адреси, не відає. Тобто ці листи виявились типовими анонімками.

Оскільки усі три листи відіслані із Вінниці, то це є свідченням того, що їхній автор є вінничанином. Але те, що усі листи відіслані з поштовим штемпелем, поставленим у дві різні суботи, свідчить, що, скоріш за усе, ця людина працює в іншому місті, а до Вінниці приїздить лише на вихідні дні.

Із третього зауваження анонімки витікає, що її автор не працює нині в нашому університеті, оскільки не знає, що усі результати Юлії мають повне впровадження — є і професори, які отримують надбавки за підготовку наукових кадрів, розраховані за методикою, створеною нею, є і доценти, які отримують надбавки за розробку інформаційних технологій для дистанційної освіти, розраховані за методикою, створеною нею, є і старші викладачі та асистенти, які отримують надбавки за виконання кураторських функцій, розраховані за методикою, створеною нею.

Із другого зауваження витікає, що автор анонімки має якесь відношення до кафедри економіко-математичного моделювання у КНЕУ, на якій спочатку, коли я хотів передати наукове керівництво Юлією її завідувачу, планувався виступ Юлії на науковому семінарі. Але це ж зауваження свідчить про те, що автор анонімки не є штатним працівником КНЕУ, інакше, скоріш за усе, він би знав про те, що Юлія пройшла семінар на іншій кафедрі, з завідувачем якої я домовився після того, як змушений був повідомити завідувачу кафедри економіко-математичного моделювання, що залишаюсь у Юлії науковим керівни-

ком, а тому семінар на його кафедрі вона проходить не буде, тому що відчуватиме себе незручно.

Перше зауваження анонімки ще раз підтверджує, що її автор має відношення до кафедри економіко-математичних методів КНЕУ, оскільки читав той самий перший варіант, який був переданий на цю кафедру ще на етапі, коли планувалась передача наукового керівництва завідувачеві цієї кафедри. Адже саме в цьому першому варіанті не була сконцентрована економічна спрямованість дисертації у першій і третій главах, а розписана по кінцях кожної із чотирьох глав. Другого ж варіанту дисертації Юлії із трьох глав, в якій моделі зайняли лише другу главу, а в першій і третій главах викладено суто економічні результати, автор анонімки на момент її написання ще не бачив, оскільки цей другий варіант уже не передавався на кафедру економіко-математичного моделювання.

Склавши множини людей, які могли такі зауваження написати в принципі, а також множини людей, які могли знати по імені та по-батькові голову спецради у ХНУ та голову спецради у КНЕУ, я зробив переріз цих множин. І в перерізі отримав лише одне прізвище, тобто я точно знаю особу, яка написала анонімку. Але щоб, як у випадку з Яблочниковим, не отримати ще одного позивача до суду про захист честі і гідності з мотивацією, що в суді не була доведена достовірність тих фактів, що наведені у книжці, я його прізвище називати не буду — нехай ця анонімка залишається на його совісті.

Отримавши листи і ще не знаючи, що це анонімки, і у ХНУ і у КНЕУ занепокоїлись.

У Хмельницькому проректор ХНУ професор Войнаренко призначив розгляд дисертації Юлії на науковому міжкафедральному семінарі з визначенням аж двох опонентів, котрі уважно пропрацювали кожну сторінку і склали солідний перелік запитань. Семінар тривав дві з половиною години, а Юлія відповіла в загальному заліку на 40 запитань. Але у кінці навіть той із опонентів, якого

усі в ХНУ бояться і який дуже часто виставляє негативні оцінки по дисертаціях, що заслуховуються, визнав дисертацію Юлії серйозною науковою роботою, а її захист блискучим. Лише після цього професор Войнарченко ознайомив Юлію з текстом анонімки, а до цього про неї не знав ні я, ні Юлія. До речі, Юлія на семінарі в ХНУ була без мене. Вислухавши її попередньо на нашому семінарі, я прийшов до висновку, що вона в змозі відстояти себе в чужому університеті і сама.

Початок захисту на спецраді у КНЕУ пройшов дещо напружено — відчувалось, що дехто з членів спецради знаходиться під впливом анонімки, тим паче, що усі вони вважали, що автор листа підписався своїм справжнім прізвищем і вказав свою дійсну адресу, що підвищує довіру до написаного. Але по мірі доповіді Юлії та її відповідей на зауваження у дев'яти відгуках на автореферат атмосфера в залі засідань теплішала. І якщо першим запитанням, фактично, було — хто ти така, щоб нас, професорів, оцінювати? — То в останньому підсумковому виступі голови спецради професора Головача уже прозвучало, що ми слухаємо дійсно цілком сформованого кандидата економічних наук.

Високо оцінили дисертацію Юлії і офіційні опоненти — проректор та завідувач кафедри із фінансово-економічного університету, доктор економічних наук, професор Ткаченко та доцент економічної кафедри із аграрного університету, кандидат економічних наук Козловський.

У своєму виступі наукового керівника я підкреслив, що це я поставив задачу оцінки ефективності діяльності професорів, а Юлія лише створювала адекватну модель та методику об'єктивної оцінки на основі цієї моделі, що ще більше примирило членів спецради з дисертанткою. Тож рівно через дві з половиною години після заключного акту захисту у вигляді таємного голосування Юлія була проголошена кандидатом економічних наук за спеціальністю «Економіко-математичне моделювання».

Я не виключаю появи тієї ж таки анонімки і під час проходження дисертації Юлії у Вищій Атестаційній Комісії України, але після її захисту в жорстких умовах як у ХНУ, так і КНЕУ, я уже не боюсь навіть виклику своєї дисертантки на засідання експертної ради ВАК — вона зуміє і там усіх переконати в тому, що є гарним фахівцем і захистила достойну дисертацію.

На завершення цього розділу хочу кілька слів сказати про круглий стіл на тему «Перспективи участі українських вчених у Сьомій рамковій програмі ЄС з досліджень та технологічного розвитку», в якому я взяв участь на запрошення першого заступника міністра освіти і науки Андрія Гуржія у числі інших 50 запрошених із університетів та державних академій наук у той же день, в який у другій половині дня відбувся захист у КНЕУ дисертації Юлії. «Круглий же стіл» відбувся у тому корпусі Міністерства освіти і науки, що на Володимирській, у першій половині дня.

Цікаво було послухати Даніеля де Кутюра — куратора України від ЄС, який розкрив основні завдання 7-ї рамкової програми і висвітлив умови, на яких українські вчені можуть долучитись до виконання її проектів, на що на період з 2007 по 2013 роки ЄС виділяє 50 млрд Євро. Він підкреслив, що переваги надаватимуться проблемам, які не мають кордонів, тобто, таким, наприклад, як охорона здоров'я, охорона довкілля, енергетика, інформаційні технології і т. і. Усе про цю рамкову програму можна прочитати на наукових сторінках сайту МОН України.

Перспективи були намальовані дуже красиві, але усі в залі похнюпились, коли почули відповідь де Кутюра на моє запитання, яке я сформулював так: «Чи вірно я зрозумів, що в разі, якщо український вчений не знайде в Україні 50 % фінансування проекту, то він не буде залучений до числа авторів проектів програми, яку б перспективну тему не запропонував?»

І у відповідь і я, і усі інші учасники круглого столу почули, що я зрозумів вірно. Україна не є членом ЄС, то ж

до спільних проектів її вчені зобов'язані принести свою долю фінансування. І якщо у нашої держави на це коштів не вистачає, то ми повинні навчитись залучати приватний капітал.

Якщо зважити на те, що мінімальна вартість проекту по 7-й рамковій програмі становить один мільйон Євро, то для участі в цьому проекті українські вчені зобов'язані внести свій пай у його фінансування в розмірі 500 тисяч Євро, або ж приблизно у 3,2 мільйони гривень. На підтримання усіх наукових напрямків нашому університету держава у 2006 році виділила близько одного мільйона гривень. Тож, фактично, усіх наших грошей на науку не вистачить аби взяти партнерську участь у найдешевшому проекті 7-ї рамкової програми ЄС по одній темі. А це означає, що реально українські вчені на сьогоднішньому етапі економічного розвитку нашої держави повноправними учасниками проектів 7-ї рамкової програми стати не можуть. І доведеться і далі за безцінь віддавати свої ідеї, виклянчуючи у зарубіжних фондів гранти для поїздок в інші країни з метою виконання там досліджень, результати яких, звичайно ж, там у власності грантодавачів і залишаться.

Постскрипtum 1: а у вівторок 23 січня 2007 року на засіданні наукового семінару кафедри автоматизованих електромеханічних систем Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», очолюваної відомим фахівцем в області автоматизованого електроприводу, доктором технічних наук, професором Клепиковим і визначеної спецрадою НТУУ «КПІ» провідною експертною організацією, доповідав свою кандидатську дисертацію чоловік Юлії і одночасно мій молодший син Олександр. Як він мені повідомив телефоном увечері, на семінарі були присутніми 40 науковців, які після закінчення ним презентації основних положень дисертації задали йому кілька десятків запитань, на всі з яких він дав відповідь. Потім виступив рецензент від кафедри, який детально ознайомився з текстом дисертації, надісланої їм на кафедру

заздалегідь, професор Акімов, який оцінив дисертацію позитивно. Проголосували за позитивну оцінку дисертації Олександра і усі присутні на семінарі харківські науковці.

Постскрипtum 2: у четвер 1-го березня 2007 року кандидатську дисертацію Юлії розглянула на своєму засіданні експертна рада з економічних наук Вищої Атестаційної Комісії України і одногосно її позитивно оцінила

Постскрипtum 3: у четвер 15-го березня 2007 року Президія ВАКУ на своєму засіданні на підставі позитивної оцінки експертною радою з макроекономіки захищеної Юлією у КНЕУ кандидатської дисертації затвердила результати захисту і присудила Юлії науковий ступінь кандидата економічних наук. Цим самим Президія ВАКУ позитивно оцінила і мою здатність керувати підготовкою кандидатських дисертацій економічного напрямку. Тож, не виключено, що у майбутньому я візьмусь керувати підготовкою дисертацій економічного напрямку і ще когось із аспірантів, тим паче, що місяць тому спеціальність «Економіко-математичне моделювання» рішенням ВАКУ перетворено в спеціальність «Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці», що ще більше наблизило її до множини моїх наукових інтересів.

ЗАКОН ПРО КАБМІН ЯК ЕКВІВАЛЕНТ ІНШОГО РЕЗУЛЬТАТУ ТРЕТЬОГО ТУРУ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ 2004 РОКУ, ОТРИМАНОВО ДВА РОКИ ПОТОМУ

2-го лютого газети «Голос України» та «Урядовий кур'єр», які є офіційними ЗМІ, з моменту опублікування в яких законодавчих актів останні набувають чинності, обнародували Закон України «Про Кабінет Міністрів України», тим самим, надивши йому офіційний статус.

На цей закон Президент України Віктор Ющенко після його першого ухвалення наклав вето, яке було подолане у Верховній Раді України завдяки голосам опозиційного блоку Юлії Тимошенко.

Скориставшись технічною помилкою в одному абзаці однієї статті, допущеною в Секретаріаті Верховної Ради України, у тексті закону, направленому президенту на підпис, Віктор Ющенко вдруге наклав на нього вето, вимагаючи врахування його поправок, які були проігноровані народними депутатами під час подолання вето.

Але і провладна антикризова коаліція у парламенті, і Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, і Прем'єр-міністр Віктор Янукович попередили Президента Віктора Ющенка, що в разі, якщо він не підпише закон і не направить його у ЗМІ для опублікування, то закон підпише Голова Верховної Ради, що після прийняття Конституційної реформи Конституція України допускає.

Саме так і сталося — Віктор Ющенко відмовився підписувати Закон про Кабмін і цей закон було відправлено у ЗМІ для оприлюднення лише за підписом Олександра Мороза.

А після оприлюднення Закон про Кабмін набрав юридичної сили і з 2-го лютого 2007 року вступив у дію. Відтепер у Віктора Януковича влади стало більше ніж у Віктора Ющенка. А це рівноцінне тому, що у третьому турі президентських виборів 2004 року перемогу було присуджено Віктору Януковичу з дворічною відстрочкою оголошення про її досягнення, а Віктор Ющенко здав останній оплот своїх завоювань на тих виборах, і віднині, фактично, буде лише роздавати нагороди і приймати вірчі грамоти послів іноземних держав. До речі, за день до цього Віктор Ющенко погодився на відставку Бориса Тарасюка з посади міністра закордонних справ, і тепер йому у це міністерське крісло уже стопроцентного прихильника євроінтеграції антикризова парламентська коаліція посадити не дозволить.

Не виключено, що відтепер і дні перебування на посаді міністра оборони Анатолія Гриценка, який є вірним соратником Віктора Ющенка і прихильником вступу України до НАТО, теж залишились лічені.

16 років тому, ще за часів існування Радянського Союзу і правління в ньому Михайла Горбачова, я запропонував теорію відповідності потенціалу високої державної посади потенціалові особи, яка цю посаду займає, для того, щоб в країні не було катаклізмів, і показав, що катаклізми неминучі в разі, якщо потенціал особи виявиться меншим потенціалу посади. Ця теорія, на відміну від законів Паркінсона, не була основана на рівнях некомпетентності — вона була основана на дії силових ліній поля взаємодії особи з посадою. Якщо потенціал особи є вищим потенціалу посади, яку вона займає, то силові лінії їхнього поля взаємодії, які виходять з точки з більшим потенціалом, направлені від особи до посади і, відштовхуючись від посади як опори, «піднімають» цю особу над посадою, допомагаючи їй легко розв'язувати усі посадові задачі і набувати додаткового авторитету. Якщо ж потенціал особи є нижчим потенціалу посади, яку вона займає, то силові лінії поля їхньої взаємодії будуть направленими від посади до особи, «сплющуючи» цю особу під посадою і не даючи їй ефективно розв'язувати посадові задачі, що призводить до втрати авторитету, а з часом і самої посади.

З позицій цієї теорії потенціал Леоніда Кравчука виявився нижчим потенціалу посади Президента республіки з президентсько-парламентською формою правління, а потенціал Леоніда Кучми дорівнював потенціалу президентської посади у цій республіці. Тож Кравчук виявився «сплющеним» силовими лініями його поля взаємодії з президентською посадою, а Кучма відпрацював два терміни у стані нестійкої рівноваги з посадою, яка періодично порушувалась у той чи інший бік політичними флуктуаціями.

Потенціал Олександра Мороза, що б там не говорили його політичні вороги, виявився вищим потенціалу посади Голови парламенту республіки з президентсько-парламентською формою правління, що дало можливість йому і першу Конституцію України прийняти, і Конституційну реформу провести, і вдруге очолити парламент. Але, чи виявиться потенціал Олександра Мороза вищим потенціалу посади Голови парламенту республіки з парламентсько-президентською формою правління покаже час. А от потенціал Володимира Литвина виявився нижчим потенціалу посади Голови парламенту республіки з парламентсько-президентською формою правління — свідченням цьому є те, що після введення в дію цієї форми правління очолювана ним політична сила навіть не змогла подолати трипроцентний бар'єр, а тому не попала до складу цього парламенту. Що ж до потенціалу Віктора Януковича, то можна стверджувати, що він є вищим потенціалу посади Прем'єр-міністра республіки з президентсько-парламентською формою правління, що дало можливість йому вдруге очолити уряд України. Але програш президентських виборів у 2004 році свідчить, що його потенціал є нижчим потенціалу посади Президента республіки з президентсько-парламентською формою правління. Тож цілком можливо, що потенціал Віктора Януковича є адекватним потенціалу посади Прем'єр-міністра республіки з парламентсько-президентською формою правління. Якщо це так, то не виключено, що він, як і Леонід Кучма, відпрацює на цій посаді повних два терміни. Але на сьогодні достатньої кількості об'єктивних даних на підтвердження такого припущення ще немає. Що ж до потенціалів Віктора Ющенка та Юлії Тимошенко, то сьогодні можна сказати лише одне — у обох потенціал з року в рік підвищується, але на якому рівні його зростання зупиниться — спрогнозувати важко.

ЗАХИСТ ОЛЕКСАНДРА

8-го лютого 2007 року на засіданні спеціалізованої вченої ради при НТУУ «Київський політехнічний інституту», очолюваної директором інституту електроенергетики та енергозбереження цього університету, професором Артуром Праховніком, відбувся захист кандидатської дисертації моїм молодшим сином Олександром.

Тема його кандидатської дисертації звучала так: «Ідентифікація параметрів математичних моделей та оптимізація режимів системи електропривода трамвая з тяговими електродвигунами постійного струму».

Дисертацію попередньо позитивно оцінили обидва опоненти: доктор технічних наук, професор Валентин Чермалих — член спецради від НТУУ «КПІ» та кандидат технічних наук, доцент НУ «Львівська політехніка» Леонід Карплюк, а також провідна експертна організація — очолювана професором Володимиром Клепиковим кафедра автоматизованих електромеханічних систем НТУ «Харківський політехнічний інститут».

На автореферат дисертації надійшло 12 відзивів — усі позитивні — від провідних учених в галузі автоматизованого електропривода з Алчевська, Дніпропетровська, Дніпродзержинська, Донецька, Запоріжжя, Івано-Франківська, Кривого Рогу, Кременчука, Маріуполя, Харкова та Черкас. Наведу лише декілька добре відомих в учених колах імен — академік НАНУ, професор Півняк, член-кор НАНУ, професор Новосельцев, професори Бешта, Жежеленко, Зеленов, Родькін, Садовий, Синоліцій,

Із 23 членів спецради на засідання, яке виявилось останнім у цьому складі, з'явилися 18 (кворум 16), за профілем дисертації — 5 (кворум 4).

Засідання пройшло в діловій спокійній атмосфері — без спроб зрізати чи принизити здобувача. Доповідь Олександр зробив добре, використовуючи мультимедійний про-

ектор і комп'ютер. Після доповіді членами спецради було задано Олександру майже два десятки запитань, на які він впевнено відповів.

У виступах членів ради під час дискусії підкреслювалась добротність дисертації і висловлювались цікаві думки з приводу того, як дослідження у вибраному напрямку можна додатково поглибити.

Позитивно оцінив дисертацію у своєму виступі і член спецради від Інституту електродинаміки НАНУ, професор Мазуренко, для якого участь в роботі цієї спецради на цьому засіданні стала останньою, оскільки місяць тому його включено до складу експертної ради ВАКУ з електротехнічного та електроенергетичного напрямків, на роботі в якій він в подальшому і зосередиться, вийшовши зі складу спецради при НТУУ «КПІ».

Чесно кажучи, я трохи побоювався представників Інституту електродинаміки, адже після того, як у 1993 році в знак протесту проти підтримки у цьому інституті докторської дисертації Удода я вийшов з докторської спецради інституту, яка її позитивно оцінила і членом якої перед цим я був майже 5 років, у мене не відбулося жодної зустрічі з директором Інституту електродинаміки академіком НАНУ Анатолієм Шидловським, котрий був тоді головою спецради — тож я не був упевненим у тому, що не буде установки співробітникам очолюваного ним інституту повести себе жорстко по відношенню до мого сина під час захисту. Але спокійна поведінка представників Інституту електродинаміки НАНУ під час захисту Олександра і підтримка ними його у своїх виступах засвідчила, що і вони є людьми порядними самі по собі, і Анатолій Корнійович мені уже мій демарш 14-річної давнини вибачив.

Підчас голосування ніяких проблем не виникло, тож біля 19-ї години (а захист розпочався о 16 годині 30 хвилин) голова спецради професор Праховнік поздоровив Олександра з присудженням йому наукового ступеня кан-

дидата технічних наук за спеціальністю 05.09.03 — Електротехнічні комплекси і системи.

Що цікаво, у засіданні спецради, в якості її члена, взяв участь професор Попович, який був головою кандидатської спецради КПІ у 1971 році, на засіданні якої я захистив кандидатську дисертацію, і який був головою докторської спецради КПІ у 1984 році, на засіданні якої я захистив докторську дисертацію.

ДЕСЯТКА НАЙПРЕСТИЖНІШИХ УНІВЕРСИТЕТІВ СВІТУ

Газета «Погляд» за 1–7 лютого 2007 року передрукувала в перекладі на українську мову інформацію із британської газети «The Times» під заголовком «10 кращих університетів світу», в якій подається десятка кращих університетів світу, визначена шляхом опитування 736 роботодавців із найбільших кампаній світу та 3000 викладачів з університетів провідних держав.

Оскільки моя книжка націлена у першу чергу на студентів і школярів, то я вирішив, що ця інформація буде цікавою і моїм читачам. Тож подаю її в дещо скороченому вигляді. Але підкреслюю одразу ж, що мова йтиме не про 10 найкращих з точки зору першоджерела університетів, а, фактично, мова йде про 10 найпрестижніших сьогодні університетів. Адже інший підбір роботодавців та викладачів університетів для опитування цілком імовірно може дати відмінний від наведеного список десяти кращих університетів. І таких списків може виявитися безліч, котрі будуть відрізнятися, можливо, на одну або кілька назв, а можливо матимуть і цілком інший вигляд.

Перше місце за престижем посів Гарвардський університет, який засновано у 1636 році в американському місті Кембриджі, що у штаті Массачусетс, США. В цьому

університеті навчається біля 27 тисяч студентів, кожний з яких сплачує в рік за навчання 27488 доларів США.

Друге місце за престижем посів Кембриджський університет, який засновано у 1209 році в англійському місті Кембриджі, Великобританія. В цьому університеті навчається біля 21,5 тисяч студентів, кожний з яких сплачує в рік за навчання 18590 доларів США в перерахунку з фунтів стерлінгів і євро.

Третє місце за престижем посів Оксфордський університет, який засновано у 1117 році в англійському місті Оксфорді, Великобританія. В цьому університеті навчається трохи більше 22,5 тисяч студентів, кожний з яких сплачує в рік за навчання еквівалент 15400 доларів США.

Четверте місце за престижем посів Массачусетський технологічний інститут, який засновано у 1861 році в американському місті Кембриджі, що у штаті Массачусетс, США. В цьому університеті навчається трохи більше 10 тисяч студентів, кожний з яких сплачує в рік за навчання 30600 доларів США.

П'яте місце за престижем посів Йельський університет, який засновано у 1701 році в американському місті Нью-Хейвені, що у штаті Коннектикут, США. В цьому університеті навчається біля 11,5 тисяч студентів, кожний з яких сплачує в рік за навчання 29820 доларів США.

Шосте місце за престижем посів Стенфордський університет, який засновано у 1891 році в американському місті Стенфорді, що у штаті Каліфорнія, США. В цьому університеті навчається біля 19 тисяч студентів, кожний з яких сплачує в рік за навчання 29847 доларів США.

Сьоме місце за престижем посів Каліфорнійський технологічний інститут, який засновано у 1891 році в американському місті Пассадені, що у штаті Каліфорнія, США. В цьому університеті навчається лише трохи більше 2 тисяч студентів, кожний з яких сплачує в рік за навчання 25355 доларів США.

Восьме місце за престижем посів Каліфорнійський університет у Берклі, який засновано у 1868 році в американському місті Берклі, що у штаті Каліфорнія, США. В цьому університеті навчається більше 31,5 тисяч студентів, кожний з яких сплачує в рік за навчання 16476 доларів США.

Дев'яте місце за престижем посів Імперський коледж Лондона, який засновано у 1868 році в англійському Лондоні, Великобританія. В цьому університеті навчається трохи більше 12 тисяч студентів, кожний з яких сплачує в рік за навчання еквівалент 20700 доларів США.

Десяте місце за престижем посів Принстонський університет, який засновано у 1746 році в американському місті Принстоні, що в штаті Нью-Джерсі, США. В цьому університеті навчається трохи менше 7 тисяч студентів, кожний з яких сплачує в рік за навчання 29910 доларів США.

Як бачите, у цей список не попав жоден університет з Франції, Німеччини, Італії, Іспанії, Португалії, Австрії, Японії, Росії, Китаю, Індії, скандинавських країн, незважаючи на те, що у цих країнах є університети, престиж яких за межами США і Канади є не нижчим, ніж у тих, що попали до списку. Уже це свідчить про те, що експертами були у переважній більшості випускники саме тих університетів, які і були названі найкращими. Очевидно, що інший підбір експертів дасть і інший список кращих університетів світу.

Із інших джерел мені відомо, що кожний із перерахованих вище університетів має річний бюджет еквівалентний, або, принаймні, не набагато менший річного бюджету держави Україна. У цьому легко переконатись, якщо помножити плату за навчання на кількість студентів у кожному університеті, та врахувати те, що плата за навчання в американських університетах не перевищує 10 % їхніх бюджетів.

Із наведеної інформації витікає, що найпрестижніші університети світу сьогодні за кількістю студентів, котрі в

них навчаються, є еквівалентними провідним університетам України, а такого гіганта як НТУУ «КПІ», в якому навчається більше 40 тисяч студентів, серед них взагалі немає. Тож ідею об'єднання вітчизняних вузів до такого рівня, щоб у кожному обласному центрі був лише один університет, мабуть не варто підтримувати ні на державному рівні, ні на місцевих. Адже усі українські університети є, принаймні, не меншими за чисельністю студентів від Принстонського університету, який посів десяте місце за престижем, і є в кілька разів більшими за цим показником від Каліфорнійського технологічного інституту, який у престижному рейтингу йде сьомим.

ЛИШЕ ГІЄНИ З ТАКОЮ Ж НАСОЛОДОЮ ДОБИВАЮТЬ ПОЗБАВЛЕНОГО ПРАЙДОВОЇ ВЛАДИ ЛЕВА

Повернувшись із Києва після захисту моїм молодшим сином Олександром кандидатської дисертації і підписавши термінові ділові папери, я вирішив ознайомитись з тими засобами масової інформації, котрі виписую, що невеликою гіркою нависли над моїм письмовим столом за два дні відсутності.

Гортаючи сторінки № 2 за лютий 2007 року наукового журналу «Науковий світ», що видається Вищою Атестаційною Комісією України, я звернув увагу на статтю доктора філософських наук з Інституту вищої освіти АПН України Костянтина Корсака з гучним заголовком: «Ідея «ринку» як спосіб відтворення ідеології гангстерів».

Повз такий заголовок важко пройти, тож я уважно прочитав це творіння колишнього фізика з Національного університету імені Тараса Шевченка, який нині став філософом в Інституті вищої освіти АПН України.

Якби ця стаття Костянтина Корсака з'явилася на сторінках «Київських відомостей», «Бульвару» чи «Сільських вістей», я без особливих емоцій продивився б її і не привертав би до неї нічиєї уваги.

Скоріш за все, я не переймався б цією статтею і в разі ознайомлення з нею в науковому розділі щотижневика «Дзеркало тижня», хоча мене здивував би факт самого її надрукування у цьому щотижневнику.

Але те, що ця стаття виявилася надрукованою в науковому журналі, де кожне твердження має бути підтвердженим теоретично, експериментально чи по аналогії з чимось подібним в іншій царині, мене дуже здивувало і змусило дати свій коментар.

Почну цей коментар з цитати. Костянтин Корсак пише: «Нагадаймо — у той час «царював» Перший Президент Л. Кравчук, а керівником Кабінету Міністрів, несподівано став — такий собі Л. Кучма, який, хоч і був у той момент директором провідного ракетобудівного заводу, насправді пройшов багато сходинок не інтелектуально-інженерної й творчої праці, а цілковито протилежної діяльності — профспілкової й партійно-застійно-організаційної» — кінець цитати.

А тепер я подам іншу інформацію — із біографічної енциклопедії «Хто є хто в Україні», виданої видавництвом К. І. С. у 2006 році, тобто уже після того, як Леонід Кучма пішов з влади, а тому не мав ніякої можливості щось коригувати у своїй біографії, приведеній укладачами енциклопедії на сторінках 525–526. А там написано, що Леонід Кучма після закінчення у 1960 році Дніпропетровського університету відпрацював у ВО «Південний машинобудівний завод» до моменту призначення його прем'єр-міністром України у 1992 році 32 роки, причому перших 15 років на посадах інженера, старшого інженера, провідного конструктора, заступника головного конструктора КБ «Південне». А із відомої мені інформації, оскільки у ці роки наш університет виконував наукові дослідження на замовлення КБ «Південне»,

із цих 15 років 7 років Леонід Кучма відпрацював керівником групи наладчиків систем запуску ракет безпосередньо на Байконурі або з виїздом туди у відрядження, котрі тривали місяцями. І саме тому, що він зарекомендував себе під час запусків ракет на Байконурі не лише толковим наладчиком систем запуску, а і вправним організатором, здатним швидко ліквідовувати неполадки в ракетних комплексах, його — сина колгоспниці з Чернігівської області, чоловік якої загинув на фронті, тобто людину, за спиною якої не було ніякого високоповажного покровителя — комуністи КБ «Південне» обрали у 1975 році секретарем партійного бюро, а потім переобирали його на цій посаді ще тричі, аж поки колектив ВО «Південний машинобудівний завод» не забрав його у КБ, обравши своїм секретарем парткому, тобто підвищивши у посаді. І слід зазначити, що такі оборонні комплекси як «Південний машинобудівний завод» і були флагманами наукоємних технологій в Радянському Союзі саме тому, що на керівні посади, у тому числі партійні, там не призначали по блату чи за протекцією, а виключно лише керуючись особистими талантами. І те, що Леоніда Кучму через рік після обрання його секретарем парткому призначили у 1982 році 1-им заступником Генерального конструктора КБ «Південне», свідчить у першу чергу про його видатні конструкторські і організаторські здібності, які суттєво перевищували той рівень, яким повинен був володіти секретар парткому. А його призначення у 1986 році Генеральним директором ВО «Південний машинобудівний завод» і його бездоганна робота на цій посаді — згадайте, скільки найкращих у світі ракетних систем, що склали ракетний щит СРСР, там було розроблено у ці роки — до самого призначення Прем'єр-міністром України повністю спростовують бездоказові твердження Костянтина Корсака, наведені у його статті, безпідставно претендуючій на науковість.

Далі я наведу ще одну цитату із статті Костянтина Корсака. Він пише: «Кучма планував вкрасти багато й безкарно» — кінець цитати.

Прочитавши це, виникає запитання уже до Костянтина Корсака: «Звідки він знає, що планував Леонід Кучма? І чим автор цього твердження може його підтвердити?» — І мова не йде про підтвердження у суді — мова йде про твердження, висловлене у статті, яка претендує на науковість, оскільки опублікована в науковому журналі.

Викликає по меншій мірі подив ще одне твердження Костянтина Корсака — цитую: «Кучма ж, мабуть, і не надто переймався подібним міжнародним приниженням — мрії про володіння цілими підприємствами та вирішення всіх проблем організації застїлля грїли йому душу й мали шанси стати реальністю» — кінець цитати.

На підставі цього твердження, знову ж таки, виникає запитання до Костянтина Корсака: «Звідки йому відомо, про що мріяв Леонід Кучма, і які з цих мрій грїли йому душу? І який рівень науковості в такому твердженні?»

На завершення аналізу наведу ще одну цитату зі статті Костянтина Корсака. Він пише — цитую: «Тому після його (тобто, Кучми) сфальсифікованої перемоги на виборах» — кінець цитати.

Розглянемо ступінь доказовості цього твердження Костянтина Корсака.

Напередодні і підчас перших президентських виборів Леонід Кучма не був при владі, а при владі був, навпаки, його суперник Леонід Кравчук. Тож можливості фальсифікації результатів виборів у Леоніда Кравчука в принципі були, а у Леоніда Кучми їх в принципі не було. І оскільки переміг на виборах Леонід Кучма, то це говорить за те, що і прихильники Леоніда Кравчука не вдавалися до фальсифікацій, тобто ті вибори були чесними.

Під час других президентських виборів Леонід Кучма був при владі і тому мав можливості для фальсифікації результатів. Але його суперником у другому турі був лідер комуністів Петро Симоненко, тож необхідності у фальсифікації не було, оскільки комуністичну ідею в Україні, судячи по результатах парламентських виборів 2006 ро -

ку, нині підтримують лише ветерани, котрих з кожним роком стає все менше. Крім того, ніде і ніколи ніким у судовому порядку не ставились під сумнів результати президентських виборів ні в 1994 року ні в 1999 року, тож в науковій статті стверджувати про їхню фальсифікацію не має ніяких підстав.

І мені, як науковцю, прикро від того, що редколегія такого поважного наукового видання як «Науковий світ» дозволила собі опублікувати абсолютно бездоказову статтю Костянтина Корсака. А самому Костянтину Корсаку я радив би не плутати науку з публіцистикою, до того ж ще й в бездоказовому варіанті.

А назва цього розділу книги обумовлена нещодавно побаченим мною по телебаченню фільмом, в якому показано, як бояться гієни лева, коли він є вожаком прайду, і як вони накидаються на нього тоді, коли прайд позбавляє статусу вожака цього втратившого силу лева і відганяє його від себе.

ВІННИЧЧИНА У ДЗЕРКАЛІ 2006 РОКУ

У понеділок 12 лютого 2007 року в актовій залі Вінницької телерадіокомпанії, яка має більше 1000 посадочних місць, відбулося зібрання активу області, на якому Голова облдержадміністрації Олександр Домбровський відзвітував про стан справ на Вінниччині за результатами 2006 року. Відзвітував він добре. Підтвердження його слів усі учасники могли знайти в матеріалах, що були вручені кожному учаснику зібрання при реєстрації. Ці матеріали мали назву: «Основні показники економічного та соціального розвитку Вінницької області за 2005—2006 роки» і викладені на 35 сторінках. Інформація наведена найрізноманітніша. Я із цього документу

наведу для історії лише першу сторінку, на якій викладені основні інтегральні показники.

Тож у 2006 році на Вінниччині темп зростання обсягу інвестицій в основний капітал склав 145,7 %, темп зростання обсягу інвестицій у житлове будівництво — 136,7 %, темп зростання обсягу введення в експлуатацію житла — 130,4 %, темп зростання імпорту товарів — 110,8 %, темп зростання прибутку прибуткових підприємств — 221,6 %, індекс промислового виробництва — 106 %, темп зростання обсягу продукції сільського господарства — 105 %, темп зростання обсягу продукції рослинництва — 104,7 %, темп зростання обсягу продукції тваринництва — 105,5 %, темп зростання обороту роздрібної торгівлі — 122,3 %, темп росту надходжень податків і зборів до Зведеного бюджету — 126,7 %, темп росту доходів місцевих бюджетів — 136,4 %, темп зростання обсягу прямих іноземних інвестицій — 112,6 %, темп зростання середньомісячної реальної заробітної плати штатних працівників — 120,5 %, темп зростання середньомісячної номінальної заробітної плати штатних працівників — 132,7 %, темп скорочення заборгованості із заробітної плати — 60 %, темп скорочення заборгованості із заробітної плати на економічно активних підприємствах — 40 %, темп створення нових робочих місць — 155 %.

Цікавими є показники фінансово-кредитної діяльності області. Станом на 01.01.2007 року область обслуговують 35 банків України, які відкрили на Вінниччині 41 філію і 468 відділень. Загальна сума мобілізованих кредитних ресурсів станом на 01.01.07 р. складала 3700,4 млн грн. та зросла у порівнянні з її станом на 01.01.06 р. на 1522,9 млн грн. або на 70 %. В середньому в тиждень у 2006 році установами банків видавалось близько 115 млн грн. кредитів, тоді як у 2005 році щотижня видавалось лише 67,5 млн грн. кредитів, тобто в 1,7 разів менше. Фізичним особам у 2006 році було видано кредитів на суму 1532 млн грн., що на 841,4 млн грн. або в 2,2 рази

перевищує дані 2005 року. Депозити населення зросли на 581,4 млн грн. або на 51 % і склали станом на 01.01.07 р. 1,7 млрд грн.

У 2006 році до Зведеного бюджету області надійшло 1559,1 млн грн. податків і зборів, тобто у порівнянні з 2005 роком цей показник зріс на 328,3 млн грн. або на 26,7 %. А до Державного бюджету перераховано у 2006 році 859,3 млн грн., що на 167 млн грн. або на 24,1 % більше ніж у 2005 році.

Дебіторська та кредиторська заборгованості підприємств за підсумком господарювання за три перших квартали 2006 року склала відповідно 4517,4 та 5661,5 млн грн. Дебіторська заборгованість в області у порівнянні з першими трьома кварталами 2005 року збільшилась на 15,2 % (по Україні на 18,5 %), а кредиторська збільшилась на 4,3 % (по Україні на 16 %).

Загальний обсяг роздрібного товарообороту за всіма каналами реалізації за 2006 рік склав 6492 млн грн. і збільшився у порівнянні з 2005 роком на 2070 млн грн. або на 21,9 % при приведенні до порівняльних цін. За абсолютним приростом товарообороту роздрібної торгівлі на одну особу за підсумками 2006 року Вінниччина посідає 17 місце серед регіонів України.

Номінальна середньомісячна нарахована заробітна плата у 2006 році на Вінниччині склала 792,78 грн. Вона зросла у порівнянні з 2005 роком на 32,7 % та в 1,6 разів перевищує прожитковий мінімум. Заборгованість по виплатах заробітної плати станом на 01.01.07 р. у порівнянні з 01.01.06 р. скоротилась на 20,3 млн грн. і становила 30,5 млн грн., тобто борг людям скоротився в 1,7 рази.

Рівень сплати населенням Вінниччини житлово-комунальних послуг станом на 01.01.07 р. становив 92,5 % від нарахованих у 2006 році сум та 70,9 % від усієї суми нарахувань, включаючи заборгованості минулих років. Населенням сплачено у 2006 році за ЖКП 246,9 млн грн. (включаючи погашення боргів попередніх років).

Рівень оплати електроенергії споживачами області при нормативних втратах електроенергії в мережах за 2006 рік склав 101,74 %, а рівень оплати населенням та бюджетними організаціями за спожитий природний газ склав 93,76 %.

З метою зниження питомої ваги енергетичної складової підприємствами ЖКГ за 2006 рік впроваджено новітніх енергозберігаючих технологій на суму 16,7 млн грн., що дало можливість зекономити 5,1 млн кВт. год електроенергії, 2,5 млн кубічних метрів газу, 8,4 тисяч Гкал теплової енергії.

Пенсії в області отримують 521,5 тисяч осіб. Якщо на початок 2005 року середня пенсія становила 301,18 грн, то на кінець 2006 року вона зросла до 437,42 грн.

Наведені цифри свідчать про те, що економічні та соціальні процеси на Вінниччині характеризуються позитивною динамікою. Тож підстав для зміни керівників області немає. Але крім економічних і соціальних причин можуть виникнути і політичні. Особливо після того, як Олександр Домбровський під час засідання Вінницької міської ради заявив, що він залишається прихильником ідей Помаранчевої революції. Це засідання відбулося за участю народного депутата України Юлії Тимошенко 14 лютого, яка приїхала до Вінниці наводити порядок в рядах депутатів місцевих рад від БЮТ. Нагадаю, що після вступу в силу Закону України про Кабмін відставку губернаторів має право ініціювати прем'єр-міністр. А, як відомо, Віктор Янукович прихильником ідей Помаранчевої революції не є. Тож, навряд чи Олександр Домбровський входить до числа політиків, яким прем'єр симпатизує. Не виключено, що Віктор Янукович захоче повернути в крісло губернатора Вінниччини народного депутата України Григорія Калетника, який нині засідає в парламенті в складі фракції регіонів. Поживемо-побачимо.

ОСОБЛИВОСТІ ЛЮТНЕВОГО ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ АПНУ

У четвер 22 лютого з 10-ї до 13 години відбулося засідання Президії АПНУ, в якому взяв участь, звичайно ж, і я.

Найбільшу зацікавленість в порядку денному цього засідання викликав виступ віце-президента АПНУ Олександри Савченко, який було присвячено результатам впровадження у педагогічну практику матеріалів наукових досліджень, виконаних науковцями академії. В обговоренні питання взяли участь майже усі члени президії. Спектр думок виявився дуже розмаїтим — від тієї, що вимагає доведення результатів педагогічного дослідження теоретичного характеру до впровадження у вигляді практичної методики на заняттях у шкільному класі чи студентській аудиторії, аж до тієї, що впровадженням слід визнавати уже сам факт публікації результатів дослідження у науковому журналі.

Згідно з порядком денним цього ж засідання було розглянуто питання призначення член-кореспондента АПНУ Михайла Степка — колишнього заступника з вищої освіти міністра освіти і науки — першим заступником директора Інституту вищої освіти АПНУ. Усі члени президії погодились, що на цій посаді Михайло Степко буде дуже корисним нашій академії, оскільки він має чи не найбільший із усіх нас адміністративний досвід роботи у галузі вищої освіти взагалі і в питаннях впровадження Болонського процесу зокрема. І хоч у мене особливо дружніх стосунків з Михайлом Степком не було ніколи, мені стало сумно від того, що з ним не продовжили контракт на посаді заступника міністра. Адже тепер в міністерстві на вищих посадах — і міністра, і першого заступника міністра, і заступника міністра з вищої освіти — не залишилось жодного, хто в попередній своїй кар'єрі обіймав посаду ректора чи хоча б декана вищого нав-

чального закладу 4-го або, принаймні, 3-го рівня акредитації. А керівники міністерства, які не побували у ректорській чи хоча б деканській «шкурі», ніколи не зможуть до кінця зрозуміти усі ті проблеми, що постають щодня перед кожним із ректорів. Тож, на мій погляд, розв'язання ректорами питань у міністерстві тепер ускладниться.

Завершилось засідання президії хвилиною мовчання, оголошеною Президентом АПНУ Василем Кременем в пам'ять про член-кореспондента нашої академії, ректора Національного університету «Львівська політехніка» Юрія Рудавського, який помер о 5-й годині ранку 21 лютого від інфаркту, не доживши два місяці до свого 60-річчя, і який напередодні відпрацював в університеті до 21 години, не скаржачись на болі в серці.

Постскрипtum 1: повернувшись з Києва, я вранці наступного дня відвідав Миколу Петровича — лікаря, який три місяці тому мені зробив операцію по видаленню жовчного міхура. Я вирішив йому показатись, аби він подивився мене на предмет оцінки стану після операції і можливості зняття уже якихось із встановлених обмежень. В розмові з Миколою Петровичем я торкнувся і смерті від інфаркту колеги зі Львова Юрія Рудавського. І цей авторитетний лікар мені пояснив, що в період з 4-ї до 6-ї години ранку наше серце б'ється «найлінійніше», а кров стає найгустішою, тож імовірність виникнення інфаркту у ці години є найвищою. І про це треба усім, хто прожив немало років і має не дуже здорове серце, пам'ятати і нічим себе не перевантажувати у ці години, особливо ж, якщо до цього додається ще й різка зміна погодних умов. До речі, саме у ту ніч, на виході з якої помер Юрій Кирилович, температура повітря змінилась з 4 градусів тепла до 14 градусів холоду.

Постскрипtum 2: повернувшись від Миколи Петровича, я, уже перебуваючи в службовому кабінеті, включив телевізор, щоб почути звіт у парламенті нинішнього міністра внутрішніх справ Василя Цушка, який нещодавно ще був лідером соціалістичної фракції у Верховній Раді України,

про стан справ у міністерстві. І доповідь міністра, і виступи представників проурядової коаліції звелись до жорсткої критики дій попереднього керівництва міністерства внутрішніх справ від дня його призначення. Але ж Юрій Луценко був призначений міністром внутрішніх справ за підтримки фракції соціалістів спочатку в уряд Юлії Тимошенко. Після відставки уряду Юлії Тимошенко за підтримки фракції соціалістів Юрій Луценко залишився міністром внутрішніх справ в уряді Юрія Єханурова. Після відставки уряду Юрія Єханурова Юрій Луценко увійшов міністром внутрішніх справ до складу уряду Віктора Януковича — і ніяких зловживань та фатальних помилок в його діяльності соціалісти не бачили до тих пір, поки він не виступив з критикою Олександра Мороза і фракції соціалістів за їхню згоду створити коаліцію з фракцією регіонів і комуністами. І лише після цього оцінки соціалістами діяльності Юрія Луценка на посаді міністра внутрішніх справ змінились на прямо протилежні.

Я не є аж занадто палким прихильником Юрія Луценка, але вважаю, що така зміна оцінок його діяльності на посаді міністра не є об'єктивною, а диктується виключно політичною доцільністю.

І допоки кожний наступний міністр не перестане «топтатись» по міністру попередньому, наше суспільство не зможе поступально рухатись вперед, а лише шарахатись з одного боку в інший, топчучись на місці.

РЕПЛІКИ

* * *

В попередній книзі я висловив думку, що народний депутат України Раїса Богатирьова виглядає як рідна сестра тодішнього міністра внутрішніх справ Білоконя. Мабуть, про це їй сказав і хтось із друзів, яким вона довіряє,

оскільки за ці два роки вона суттєво змінила і зачіску, і манеру спілкуватись, і вираз обличчя — і сьогодні виглядає привабливою жінкою з позитивним іміджем, слова якої уже є бажання почути.

* * *

У перші дні березня 2007 року лідер опозиції Юлія Тимошенко нанесла візит до США, де мала зустрічі навіть з віце-президентом Діком Чейні та Державним секретарем Кондолізою Райс. Тож звинувачення з боку її політичних недругів в Україні стосовно того, що вона у США проходить співучасницею у справі американського в'язня Павла Лазаренка, віднині виглядають сміхотворними.

* * *

У суботу 10 березня 2007 року, не дочекавшись пізно увечері телевізійної трансляції поєдинку чемпіона світу по боксу у суперважкій вазі — нашого співвітчизника Володимира Кличка з американським претендентом на це звання, я вирішив, що, мабуть, цей бій передадуть у запису вранці у неділю 11 березня. І лише з російського телеканалу я довідався, що Володимир Кличко відстояв свій титул чемпіона світу. Ось вам результат того, що старший із братів — Віталій Кличко пішов на вибори до українського парламенту у минулому році не в колоні «Нашої України» чи «Партії регіонів», а самостійно! Я впевнений у тому, що, якби Віталій Кличко пішов на вибори разом з якоюсь із цих сил, то і нині, як це було раніше, бій Володимира Кличка транслювали б по якомусь із українських телеканалів в прямому ефірі, і дружно з телеекранів та радіоефіру пишались би з того, що він є українцем. Тож на фоні цього замовчування з політичних мотивів не варто дивуватись, що у нас немає національної ідеї?

* * *

Покладення квітів до пам'ятника Тарасу Шевченку 9 березня 2007 року окремо і в різний час Президентом України Віктором Ющенком разом з лідером опозиції Юлією Тимошенко та Головою Верховної Ради України Олександром Морозом разом з Прем'єр-міністром Віктором Януковичем, а також недопуск до пам'ятника для покладання квітів лідера комуністів Петра Симоненка та лідера прогресивних соціалістів Наталії Вітренко, на мій погляд, не додадуть Україні іміджу ні в очах Європи, ні в очах США, ні в очах Росії.

* * *

Слухаючи виступи у ЗМІ народних депутатів України від КПУ, я постійно задаю собі одне і те ж запитання: «Невже комуністи нас вважають настільки нерозумними, що вірять у довіру з нашого боку до їхніх слів про підтримку ними бідних верств населення на фоні того, що вони створили коаліцію з фракцією регіонів, до якої входить найбагатша людина України Рінат Ахметов та ще багато інших народних депутатів, для яких депутатська зарплата у 20 тисяч гривень є лише «кишеньковими грошми»?

* * *

У понеділок 19 березня 2007 року група працівників Генеральної Прокуратури України рівня начальника управління, його заступників та провідних слідчих дала прес-конференцію для працівників ЗМІ, на якій пояснила, чому закрито цілий ряд резонансних кримінальних справ і що робиться для розкриття злочинів по ряду інших, таких як справа про вбивство журналіста Георгія Гонгадзе та отруєння кандидата в президенти Віктора Ющенка. Прес-конференцію транслиував у прямому ефірі

1-й канал українського телебачення. Спочатку я слухав з цікавістю, але після того, як працівник прокуратури сказав, що кримінальну справу про смерть экс-міністра внутрішніх справ генерала Юрія Кравченка закрито тому, що немає підстав сумніватись у тому, що генерал після першого пострілу собі у голову був спроможний зробити потім ще й другий постріл і знову ж таки у голову, і що не знайдений ніде блокнот, з якого вирвано було листок для передсмертної записки экс-міністра, версію самогубства не перекреслює, мені слухати стало не цікаво, і я виключив телевізор.

* * *

Слухаючи відповіді заступника міністра закордонних справ та міністра оборони на запитання народних депутатів України на слуханнях, що проходили у парламенті 22 березня, стосовно позиції України в питанні розміщення у Чехії та Польщі сегментів системи протиракетної оборони США, я ніяк не міг зрозуміти логіку в позиції тих, хто задавав запитання — адже, по-перше, що б ми не заявляли, це ніяк не вплине на сумісне рішення Чехії і Польщі та США про розміщення сегменту протиракетної оборони США на їхніх територіях, оскільки це справа лише двосторонніх відносин США з цими країнами; а по-друге, що б там не говорили народні депутати, але об'єктивно падіння осколків збитих ракет на територію України є меншою небезпекою під час військово-повітряної війни між нашими сусідами з різних боків, ніж безпосередня участь у ній на боці однієї із воюючих сторін, оскільки в останньому випадку на територію України будуть уже падати з неба не осколки збитих ракет, а самі ракети із числа тих, які будуть націлені на знищення наших стратегічних об'єктів і не будуть збитими системою протиракетної оборони.

* * *

24 березня усі ЗМІ підхопили слова Голови Верховної Ради України Олександра Мороза про те, що Юрій Луценко організував «Народну самооборону» і проводить її мітинги тому, що дуже хоче стати президентом держави. Оскільки це подається журналістами в саркастичному тоні, то у мене виникає запитання: «А що поганого у тому, що Юрій Луценко хоче стати президентом? — Чи може хотіти стати президентом в Україні мають право лише Кравчук, Кучма, Ющенко, Янукович, Мороз і Симоненко?»

* * *

28 липня, їдучи увечері додому, я почув в трансляції на радіо «Ера» голос політолога Володимира Малинковича, який запевняв слухачів цього радіоканалу у тому, що нині у Президента України Віктора Ющенка немає ніяких підстав вважати нелегітимною нинішню Верховну Раду України 5-го скликання. І ця заява прозвучала після того, як уже у судах різних рівнів доведено, що і свої виборчі списки, складені у 2006 році, фракції БЮТ і «Наша Україна» «обнулили» законно, і складення депутатських повноважень 169 народними депутатами України 5-го скликання Верховної Ради України від цих фракцій здійснено у повній відповідності з чинним законодавством, і статтю 82 Конституції України про те, що: «Верховна Рада України є повноважною за умови обрання не менш як двох третин від її конституційного складу», ніхто не відміняв. Тож, слухаючи Володимира Малинковича, який вважається одним із авторитетних політологів, я ще раз переконався у тому, що, по-перше, політології як науки не існує, а по-друге, що люди, які називають себе політологами, фактично, являються не науковцями, а пропагандистами певних політичних поглядів.

ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ — 75

У вівторок 27 лютого 2007 року Вінниччина святкувала 75-річчя від дня утворення Вінницької області.

Урочистості з цієї нагоди розпочалися о 12-й годині у муздрамтеатрі імені Садовського, до більше ніж тисячної зали якого з'їхались представники усіх районів та керівники найбільших підприємств і організацій, серед яких був і я.

Серед гостей я побачив 8 народних депутатів України: Вітенко, Глузя, Калетника, Порошенка, Слободенюка, Одайника, Томенка і Яворівського.

В ложі № 1 на виду у всіх присутніх сиділи 6 губернаторів із 8-и, що передували нинішньому губернатору Домбровському, а саме: Іванов, Калетник, Коцемир, Матвієнко, Ткач і Чумак. Не було Дідика, який уже досить давно помер, та Мельника з невідомих мені причин. Поряд з экс-губернаторами сидів і знаменитий у минулому 1-й секретар Вінницького обкому КПУ Таратута, який ще за часів існування Радянського Союзу був відправлений до Алжиру послом, а нині в статусі пенсіонера у віці за 80 років проживає у Москві.

Поздоровити Вінниччину з 75-річчям приїхали делегації з Росії, Польщі, Румунії та Молдови, а також із сусідньої Черкащини.

Слід відзначити, що в один день з Вінницькою областю святкували своє 75-річчя ще 4 області — Дніпропетровська, Київська, Одеська і Харківська, тож перші керівники держави із усіх гілок влади поїхали з поздоровленнями саме до цих, більш потужних ніж Вінницька, областей.

А урядові нагороди та свідоцтва про присвоєння почесних звань відзначеним вінничанам вручили заступник Голови Верховної Ради України Томенко, віце-прем'єр з агропромислового комплексу Кабміну Слаута та заступник Глави Секретаріату Президента України Чалий.

Регіональні нагороди — почесні грамоти та цінні подарунки — нагородженим вручили голова Вінницької облдержадміністрації Домбровський, голова Вінницької облради Заболотний та міський голова Вінниці Гройсман.

Із святковою доповіддю виступив Домбровський. У своїй доповіді він коротко розповів про історію області, відзначивши, що у різні періоди вона у своєму складі мала різну кількість районів — від 13-и до нинішніх 27-и, частина з яких відійшла з часом до інших областей. Згадав про відомих людей Вінниччини попередніх років, починаючи від матроса Кошки, Пирогова, Можайського, Суворова, Котляревського і Чайковського, і закінчуючи Стусом та Героями України Морозом і Пачевським. Зупинився на здобутках сьогодення, таких як те, що за останні два роки середня заробітна плата виросла удвічі, створено 75 тисяч нових робочих місць, подвоєно обсяг інвестицій, осучаснені технології на багатьох підприємствах. Відзначив, що сьогодні Вінниччина по динаміці росту є 3-ю в Україні серед областей. Нікого із попередників на посаді губернатора не критикував і закінчив доповідь найкращими побажаннями усім, зазначивши, що, незважаючи на різні політичні уподобання усі жителі Вінниччини є членами однієї партії — Партії вінничан.

Святкове привітання від Президента України Віктора Ющенка, в якому згадувалися і такі знамениті представники Вінниччини як Іван Богун, Максим Кривоніс та Данило Нечай, зачитав заступник Глави Секретаріату Президента України Чалий.

Святкове привітання від Прем'єр-міністра України Віктора Януковича зачитав віце-прем'єр Слаута, а святкове привітання від Голови Верховної Ради України Олександра Мороза зачитав його заступник Томенко.

Томенко також завірив вінничан, що під час здійснення адміністративно-територіальної реформи буде підтримувати думку, щоб саме Вінниця стала адміністративним центром Поділля.

З поздоровленнями вінничан виступили також голова обласної ради Заболотний і міський голова Гройсман.

Потім Домбровський, Заболотний і Гройсман вручили Таратуті, який 13 років у комуністичні часи очолював Вінниччину, Пам'ятний знак «За заслуги перед Вінниччиною» під № 1. Це свого роду місцевий орден, інкрустований золотом та дорогоцінним камінням.

Отримавши нагороду, Таратута виступив зі словами вдячності, які промовляв аж 30 хвилин, тобто, його виступ був у півтора рази довшим, ніж виступ Домбровського. Треба віддати належне колишньому комуністичному керівникові — говорив він, незважаючи на похилий вік, без шпаргалки, називаючи десятками імена тих вінничан, які прославляли Вінниччину за часів його правління. Але його сива шевелюра і манера говорити в стилі Генсека КПРС Леоніда Брежнєва викликала десь уже після 15-ї хвилини досить негативну реакцію залу — почався шум і полетіли уїдливі репліки, на які він, правда, не реагував ніяк, продовжуючи висловлювати те, що запланував. Особливо цікавим був момент, коли на 25-й хвилині виступу без шпаргалки Таратута поліз у внутрішню кишеню і дістав кілька видрукованих аркушів паперу. Усі вирішили, що до цього моменту був лише усний вступ, а тепер він почне зачитувати свою доповідь. Зал загудів. Але виявилось, що з цих аркушів Таратута лише зачитав ще десяток прізвищ і назв деяких організацій, які добре працювали в епоху його керівництва Вінницькою областю, і протягом наступних 5-и хвилин завершив свій виступ.

Після Таратуті виступили з поздоровленнями Свентокшистський воєвода із Польщі та голова Черкаської облдержадміністрації.

Одразу ж після цих поздоровлень, без перерви, почався святковий концерт — на годиннику у цей час було 13 годин 50 хвилин. Концерт розпочався з показу на екрані сцени вручення губернатору Домбровському хліба і солі у якомусь з районів Вінниччини. Квінтесенцією цієї сцени був епізод, під час якого Домбровський перехрестився.

Я з повагою відношусь до Домбровського, але змушений констатувати, що, на мій погляд, у цьому епізоді він був не щирим. Ну не вірю я в те, що колишній кращий піонер і кращий комсомолец, колишній секретар комсомольської організації у Вінницькому політехнічному інституті і комсомольський секретар Вінниччини, який більшу частину життя виховувався атеїстом, став тепер настільки набожним, що щиро кладе хрест на свої груди перед народом!

Святковий концерт тривав годину, після чого частина запрошених сіла на автомобілі і поїхала до ресторану «Дубовий гай», який знаходиться у лісі за селом Стрижавкою, тобто, кілометрах в десяти від Вінниці. Я теж мав запрошення туди, але не поїхав, оскільки ні спиртне пити, ні ті специфічні салати та холодні закуски, якими там будуть заставлені столи, їсти ще не можу, у зв'язку з видаленням не так давно жовчного міхура.

Описуючи урочистості, не можу не сказати кілька слів з приводу ще одного цікавого факту, а саме — у ложі № 2, сусідній з тією, в якій сиділи экс-губернатори, були зібрані комуністичні керівники різних рівнів — від колишнього 1-го секретаря обкому КПУ Нехаєвського і 3-го секретаря обкому КПУ Буртяка до нинішнього 1-го секретаря обкому КПУ Петрова, який нині уже не є народним депутатом України. Така шана комуністам, яких лише 4 % в обласній раді, і повне ігнорування націонал-патріотичних сил свідчить про певну зміну орієнтації нинішнього керівництва області.

ПІДСУМКОВА КОЛЕГІЯ У ХАРКОВІ

1–2 березня 2007 року у Харкові відбулося підсумкове засідання Колегії Міністерства освіти і науки на тему: «Забезпечення якості вищої освіти — важлива умова інноваційного розвитку держави і суспільства», на яке були запрошені ректори усіх вищих навчальних закладів 3-го та

4-го рівнів акредитації України, голови рад директорів вищих навчальних закладів 1-го та 2-го рівнів акредитації, а також начальники обласних управлінь освіти.

У перший день на базі провідних університетів Харкова відбулися засідання секцій по групах споріднених ВНЗ, а власне сама підсумкова колегія відбулася другого дня у Національній юридичній академії імені Ярослава Мудрого.

Першого дня я взяв участь у засіданні секції технічних та технологічних ВНЗ, яка одночасно була і зібранням асоціації технічних ВНЗ України і яка проходила у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» з 11-ї години до 13-ї.

Вів засідання цієї секції голова асоціації технічних ВНЗ України, ректор НТУУ «Київський політехнічний інститут», академік НАНУ і АПНУ Згуровський. Розпочав він його з хвилини мовчання в пам'ять про нещодавно померлого ректора НУ «Львівська політехніка» Юрія Рудавського.

Потім до присутніх з вітальним словом звернувся ректор НТУ «ХПІ» професор ТОВАЖНЯНСЬКИЙ. За ним виступив Михайло Згуровський. Він наголосив на тому, що потрібно розділити масову вищу освіту і дослідницьку. А в дослідницьких університетах не культивувати платне навчання — ці університети держава зобов'язана фінансувати так, щоб їм не потрібні були кошти студентів-контрактників для виживання. Підкреслив Михайло Згуровський і необхідність проведення фахових вступних випробувань безпосередньо в університетах.

Після Михайла Згуровського згідно з порядком денним знову виступив Леонід ТОВАЖНЯНСЬКИЙ. Новим для мене в його нинішньому виступі прозвучало те, що вони у НТУ «ХПІ» фактично розбили навчальний рік на 4-и чверті. Точніше, в середині кожного семестру вони виділяють один тиждень без проведення занять, а лише з відпрацюванням «хвостів» та складанням модулів. Я звернув увагу саме на цей факт ще й тому, що фактично він є підтверд-

женням об'єктивності розбиття в нашому університеті навчального року не на два семестри, як це має місце в усіх ВНЗ України, а на три триместри, як це має місце у переважній більшості університетів Канади.

Потім виступили ректор Національного гірничого університету із Дніпропетровська Геннадій Півняк, ректор Харківського національного університету радіоелектроніки Михайло Бондаренко та ректор Запорізького національного технічного університету Сергій Беліков. За ними виступив я.

У своєму виступі я зупинився на трьох питаннях.

Спочатку я звернув увагу на те, що в опублікованій в «Освіті України» завтрашній доповіді міністра освіти і науки Станіслава Ніколаєнка є теза про те, що бакалаврські програми в усіх ВНЗ по одних і тих же напрямках повинні бути однаковими і що — цитую: «... такий процес, як здача академічної різниці при переході з одного вищого навчального закладу в інший повинен залишитись в минулому» — кінець цитати.

Але ж, по-перше, це ми уже проходили в Радянському Союзі, де одні і ті ж спеціальності мали програми, однакові від Бреста до Владивостока.

По-друге, відвідуючи європейські і канадські ВНЗ, я ще не зустрів хоча б двох ВНЗ, навіть в межах однієї країни із числа підписавших Болонську декларацію, в яких були б однаковими бакалаврські програми з одних і тих же спеціальностей. А тому Болонський процес ніяк не зобов'язує нас робити в усіх вузах бакалаврські програми з одних і тих же спеціальностей однаковими. Тим паче, що ніхто не відміняв право ВНЗ вводити частину навчальних дисциплін рішенням Ученої ради. Тож академічну різницю в бакалаврських програмах складати зобов'язані усі бакалаври з інших ВНЗ, адже до програми спеціальної чи магістерської підготовки може бути включене продовження дисциплін, введених раніше в бакалаврську програму рішенням Ученої ради, для розу-

міння яких необхідно знати усе те, що було вивчено в їх бакалаврській частині.

Потім я нагадав про те, що в доповіді міністра висловлюється теза про активізацію політики об'єднання ВНЗ у більш потужні освітні структури. А на мій погляд, до ідеї об'єднання слід відноситись дуже обережно, оскільки напевно чи потрібно творити багато таких освітніх імперій як НТУУ «КПІ», котра є важко керованою. І навіть приклад Массачузетського технологічного інституту, який займає четверте місце в двадцятці кращих ВНЗ світу і налічує лише 10 тисяч студентів, Каліфорнійського технологічного інституту, який у цій двадцятці є сьомим, а налічує лише 2 тисячі студентів, та Принстонського університету, який посів десяте місце і налічує 7 тисяч студентів. Остання кількість є характерною для більшості українських університетів. Тож, мабуть, в Україні є сенс об'єднувати лише ВНЗ, що налічують до 5 тисяч студентів. І то не більше, ніж два в один.

Завершив свій виступ я розповіддю про досвід німецьких університетів, в яких є наряду з ректором ще й канцлер, причому ректор займається лише стратегією розвитку університету, керує Ученою радою і обирається колективом не більше ніж на два терміни, а канцлер виконує усю поточну роботу, керує відділами, факультетами, кафедрами, фінансовою та кадровою діяльністю і призначається міністерством без обмеження кількості контрактних термінів. Канцлер є підзвітним ректору, Ученій раді і міністерству, а ректор підзвітний лише конференції трудового колективу, яка його обирає. Це дозволяє розділити законодавчу та виконавчу владу в університеті, сприяє його динамічному розвитку і забезпечує прозорий контроль за використанням університетського бюджету. У тих же німецьких університетах, де ректор керує поточною роботою, колектив для реалізації стратегії розвитку обирає президента університету. Треба було б і нам запровадити таку схему керівництва, тому що ректорові, який повинен думати і про плити та

білизну в гуртожитках, і про дахи на корпусах, і про пошук коштів на виплату зарплати викладачам і придбання обладнання, і про студентів, які порушили правила внутрішнього розпорядку чи «набідоктурили» в місті, і про розподіл студентів на роботу чи практику, і про участь в роботі судів за позовами увільнених за корупційні дії викладачів — часу на те, щоб продумувати стратегію розвитку університету, зміцнювати та розширяти міжнародні та міжкорпораційні зв'язки і контролювати справедливий розподіл бюджетних коштів, ніколи не вистачить.

Після мене виступив ще ректор Івано-Франківського національного університету нафти і газу професор Крижанівський та проректор з наукової роботи Донецького національного технічного університету професор Башков.

По завершенню обговорення ми прийняли звернення до Колегії міністерства з проханням включити в рішення наші пропозиції, які доручили донести до відома членів колегії на завтрашньому засіданні керівнику нашої секції професору Згуровському.

Пообідавши в їдальні НТУ «ХПІ», наша секція автобусами відправилась на завод «Турбоатом», де до нас приєднався міністр Станіслав Ніколаєнко.

Спочатку нам зробили екскурсію по кількох цехах заводу, показали, як виготовляються турбіни для теплових, гідравлічних та атомних станцій, а потім продемонстрували музей з діючими макетами турбін на виставкових стендах. Із пояснень директора заводу Білінського та екскурсовода ми дізнались, що за час свого існування «Турбоатом» виготовив 200 турбін для АЕС, 300 турбін для ТЕС і 400 турбін для ГЕС, що побудовані в 42 країнах світу.

Після завершення екскурсійної програми о 16-й годині в конференцзалі «Турбоатому» під головуванням міністра Ніколаєнка відбувся круглий стіл ректорів технічних та технологічних ВНЗ з директорами провідних харківських заводів, присвячений підвищенню якості підготовки фа-

хівців для виробничої та конструкторської діяльності в промисловості.

Від ректорів виступили Півняк, Бондаренко, Товажнянський і я.

З боку роботодавців виступили директор «Турбоатома» Білинський, директор «Південкабелю» Золотарьов і голова спілки роботодавців Харківської області Рубаненко.

Саме після виступу Золотарьова, який висловив побажання, щоб на перших курсах студентам ВНЗ давали навички робітничих професій, з якими вони приходили б на практику на підприємства, вирішив виступити і я, аби розповісти, що саме так ми і робимо — усім студентам на перших двох курсах паралельно з засвоєнням університетської програми надаємо робітничі професії за програмою профтехучилища, корельовані з майбутніми інженерними спеціальностями — і саме завдяки цій нашій системі інтеграції навчання з виробництвом у нас немає проблем ні з забезпеченням студентів місцями практики, ні з їх розподілом на роботу.

Після завершення круглого столу господарі завели нас в своє фірмове кафе і добре нагодували, супроводивши вечерю ще й концертом співаків, музикантів і танцюристів.

Переночувавши в кімнаті для приїжджих факультету довузівської підготовки для іноземців НТУ «ХПІ», куди мене на моє прохання поселив декан цього факультету Юрій Романович, який відповідав за мене від оргкомітету, ранком 2-го березня я пішки пішов до Палацу мистецтв Національної юридичної академії України, аби трохи побачити місто.

До Палацу мистецтв я дійшов, не поспішаючи, за 20 хвилин. Під час цієї прогулянки у мене виникло відчуття, що я повернувся у свою криворізьку юність — ландшафт цього району Харкова, ну дуже, нагадував Кривий Ріг в районі Криворізького гірничорудного інституту 60-х років минулого століття.

Рівно о 10-й годині ранку у красивому залі Палацу мистецтв Національної юридичної академії України, який налічує приблизно 700 місць, розпочалося підсумкове засідання Колегії Міністерства освіти і науки України.

Вів засідання міністр освіти і науки Станіслав Ніколаєнко. В президію засідання піднялись Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, віце-прем'єр Кабміну України Дмитро Табачник, заступник нашого міністра з вищої освіти Шинкарук, заступник нашого міністра з планово-фінансової діяльності Огонь, представник Секретаріату Президента України Голуб, голова підкомітету з вищої освіти Комітету з освіти і науки Верховної Ради України Садовий, голова Ради ректорів ВНЗ України — ректор КНУ імені Тараса Шевченка Скопенко, голова Асоціації ректорів технічних ВНЗ України — ректор НТУУ «КПІ» Згуровський, голова Харківської облдержадміністрації Аваков, голова Харківської облради Салигін, міський голова Харкова Добкін, голова Громадської ради при Міністерстві освіти і науки — ректор КНТЕУ Мазаракі, голова Асоціації ВНЗ недержавної форми власності Тимошенко, перший віце-президент Академії педагогічних наук України Мадзігон і член Всеукраїнської студентської ради — студент Національного авіаційного університету із Києва Нагурний.

Одразу ж кинулося у вічі те, що вперше на підсумковій колегії не було нікого із керівництва Національної академії наук України та Вищої атестаційної комісії України, яких, якби вони були присутні, обов'язково посадили б у президію.

Міністр відкрив засідання і передав слово своєму заступнику Василю Шинкаруку, аби той оголосив його виступ. І тут трапився казус — Василь Дмитрович, мабуть, від хвилювання сказав таке: «Слово надається заступнику міністра Станіславу Ніколаєнку». На що міністр, уже з трибуни, відреагував так: «Бачте, за ті три секунди, що

йшов до трибуни, мене уже понизили в посаді». Цей діалог викликав веселе пожвавлення в залі.

Оскільки доповідь міністра опублікована в № 16–17 за 27 лютого 2007 року газети «Освіта України», то я не буду її переоповідати, а зупинюсь лише на деяких аспектах.

Станіслав Ніколаєнко почав свій виступ з заклику: «Кожному виконувати свій обов'язок», як колись закликав своїх воїнів перед битвою під Ватерлоо командувач об'єднаними антинаполеонівськими силами Веллінгтон.

Міністр звернув увагу на те, що на потреби освіти у 2006 році держава виділила 33 млрд грн., що складає 6,6 % ВВП і на 8 млрд грн. більше, ніж було виділено у 2005 році. І запланувала виділити у 2007 році 39 млрд грн.

Станом на сьогодні в Україні навчається 36,6 тисяч іноземних студентів, а це уже є свідченням того, що серед вищих навчальних закладів ми маємо і такі, які дають освіту не гіршу, ніж в інших і навіть більш розвинених країнах. Однак, якщо зважити на те, що у нашій державі є 350 ВНЗ 3-го і 4-го рівнів акредитації усіх форм власності, то в середньому на один ВНЗ припадає лише по 104 іноземних студенти, що дуже мало. (Одразу ж відзначу, що хоча у нашому університеті іноземних студентів теж небагато, але їх усе-таки рівно вдвічі більше, ніж в середньому по міністерству)

Демографічна криза, що настає, і наявність малопотужних філій ВНЗ, особливо в райцентрах, де немає ні наукових, ні науково-педагогічних кадрів, — це речі, на думку, міністра не сумісні. А в Криму уже стільки філій ВНЗ, що їх ліцензований обсяг перевищує кількість усього дорослого населення півострова. А деякі регіональні ВНЗ уже почали створювати свої філії навіть у Києві, що взагалі є нонсенсом. (Одразу ж відзначу, що наш університет філій ніде не має, і ми їх ніколи не планували відкривати, оскільки вболіваємо за свій імідж)

Продовжує залишатись низькою ефективність аспірантури. Вона в середньому по міністерству склала у 2006 році лише 19 %. (Одразу ж відзначу, що і у нашому університеті в 2006 році цей показник дещо знизився, але він усе-таки не опустився нижче 46,7 %, що у два з половиною рази більше за середній по міністерству)

Закликав міністр витратити кошти на ремонти аудиторій і гуртожитків, а не офісів і кабінетів, і купувати комп'ютери та лабораторне обладнання, а не автомобілі. (Саме так у 2006 році ми у нашому університеті і чинили).

Навів Станіслав Ніколаєнко слова Менделєєва про те, що навчена людина, але не вихована може принести більше шкоди, ніж людина не навчена.

А тому треба більше приділяти уваги виховній роботі, особливо через розвиток студентського самоврядування, яке треба всіляко підтримувати, але не політизувати — під час занять не повинно бути ніяких зустрічей з політиками.

Звернув увагу міністр і на те, що багато хто з ректорів їздить за кордон, нічого там не вивчаючи і не переймаючи. А тому віднині кожен ректор, який побував за кордоном, зобов'язаний буде відзвітувати перед міністерством, що він з побаченого там запровадив в життя у своєму університеті.

Після Станіслава Ніколаєнка виступив ректор Харківського національного університету імені Каразіна професор Бакіров, який у перший день керував засіданням секції класичних університетів. Він звернув увагу на те, що з року в рік знижується рівень шкільної підготовки з фундаментальних дисциплін. І якщо така тенденція продовжуватиметься, то скоро не буде з кого в університетах готувати фахівців з фундаментальних наук. Але і в університетах рівень фундаментальної підготовки теж знижується, оскільки усе лабораторне обладнання застаріле і зовсім відсутній доступ до зарубіжних наукових видань, оскільки Державне казначейство не дозволяє витратити

навіть власні кошти університету на їх підписку. Тож треба дати більше фінансової автономії університетам, особливо у проведенні тендерів. А то доходить до абсурду — посеред зими виходить з ладу бойлер, від якого подається тепло в гуртожиток, а щоб його відремонтувати треба оголошувати тендерні торги, процедура яких займає мінімум два місяці. Запропонував професор Багіров також тих, хто захистив кандидатську дисертацію до 28 років, а докторську дисертацію до 40 років, забезпечувати житлом і надавати можливість стажування за кордоном, а також зрівняти зарплату університетських науковців з академічними, тобто підвищити її на 30 %. Звернув увагу він і ще на один фактор інноваційного розвитку держави — на роботу нашого телебачення, яке повністю ігнорує і науку, і науковців.

Після ректора ХНУ Багірова виступив ректор НТУУ «КПІ» професор Згуровський, який керував у перший день секцією технічних та технологічних ВНЗ. Він довів до відома присутніх основні аспекти звернення нашої групи ВНЗ, а потім зупинився ще на кількох важливих аспектах. Згуровський вважає, що усі ВНЗ повинні видавати випускникам власні дипломи, а ринок праці усіх розставити на місця — і ВНЗ, які не забезпечують потрібної якості освіти, зникнуть самі собою. Але водночас він запропонував на базі потужних в науковому плані університетів створювати дослідницькі центри, дипломам яких залишити статус державного. Однак дослідницькі центри повинні бути забезпечені державним фінансуванням настільки, щоб їм не потрібно було набирати студентів на умовах надання платних послуг. Тоді можна буде і європейську якість навчання у них забезпечити. Запропонував професор Згуровський, щоб ВНЗ випускали лише бакалаврів та магістрів інженерії, а дипломованими інженерами магістри інженерії ставали уже після 2–3 років роботи на виробництві і захисту ще одного дипломного проекту, в якому розв'язана конкретна, потрібна даному підприємству

технічна задача. (До речі, це канадський підхід, описаний мною ще у 1991 році у першій книзі цієї історико-публіцистичної серії). Покритикував він Міністерство економіки і Міністерство праці, які до цього часу не реагують на виклики часу і не узгоджують новий перелік напрямів підготовки та спеціальностей, запропонований Міністерством освіти і науки. Виступив професор Згуровський проти затвердженого Законом про бюджет-2007 права Національної академії наук України розподіляти бюджетні кошти, виділені на науку. Адже НАНУ, не маючи молодого підживлення у вигляді студентів, є сьогодні стагнуючою організацією. Але, якщо буде підтримана думка декого із народних депутатів України про виділення зі структури Міністерства освіти і науки самостійного Комітету з питань науки, то додасться ще одна організація, яка увійде у фазу стагнації від дня утворення. Звернув увагу професор Згуровський також і на те, що на загальному фоні зростання фінансування освіти частка цього фінансування, що виділяється на вищу освіту, має тенденцію до зниження — наприклад, у 2005 році ця частка складала 7,7 % ВВП, а у 2006 році вона складала лише 7 % ВВП. Покритикував професор Згуровський політику комп'ютеризації шкіл, згідно з якою в школи завозять лише комп'ютери, залишаючи поза увагою їхнє програмне наповнення та забезпечення фахівцями, здатними ефективно працювати за комп'ютерами і навчати працювати інших. Завершив свій виступ професор Згуровський пропозицією зберегти в університетах довузівську підготовку і фахові випробування, оскільки, на його думку, розповсюджувана засобами масової інформації теза про корупцію у ВНЗ до технічних університетів не має ніякого відношення, оскільки багато спеціальностей в них є зовсім неprestижними і балансують на грані недобору.

Після професора Згуровського виступив губернатор Харківщини Аваков. Із його виступу я відзначив би лише

пропозицію про те, щоб у нашій державі інноваційний розвиток розглядався як складова національної ідеї

Потім на трибуну вийшов ректор Вінницького національного медичного університету, Герой України, професор Мороз, який як голова асоціації медичних ВНЗ України керував у перший день секцією медичних університетів. У своєму виступі він звернув увагу на те, що запровадивши у себе принципи Болонського процесу, ми залишили у той же час «національне забарвлення» у вигляді численних за складом студентських груп і значного навчального навантаження на викладачів, що в умовах запровадження модульно-рейтингової системи привело до збільшення вдвічі їх завантаження при збереженні тієї ж зарплати. Звернув увагу професор Мороз і на той факт, що у медичних ВНЗ 60 % зарплати виплачується за рахунок зароблених за платне навчання коштів, а тому в умовах обмеження на підвищення плати за навчання ректори медичних ВНЗ з острахом чекають нового підвищення зарплати викладачам. Акцентував професор Мороз і на тому, що, якщо держава хоче щоб випускники медичних ВНЗ їхали на роботу в села, їх треба забезпечувати там суттєво вищою ніж у містах зарплатою і пристойним житлом.

Основною тезою виступу ректора Львівської державної музичної академії професора Пилатюка, який у перший день керував секцією мистецьких ВНЗ, була пропозиція порівнювати заслужених артистів до кандидатів наук, а народних артистів до докторів наук і надати право представляти перших до ученого звання доцента, а других — до ученого звання професора.

Після професора Пилатюка виступив Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. Він розпочав свій виступ з компліменту ректорам, заявивши, що напередодні колеги звернувся з проханням до Станіслава Ніколаєнка дозволити йому взяти участь у нашому зібранні, аби отримати можливість зустрінутись одразу з великою кількістю

розумних людей. Після цього він, для закріплення позитивного ставлення до себе аудиторії, заявив про те, що виступає проти передачі права розпоряджатись бюджетними коштами, виділеними в Бюджеті-2007 на науку, виключно лише Національній академії наук України. Він за те, щоб та частка бюджетних коштів, виділених на науку, якою раніше розпоряджалося Міністерство освіти і науки, за ним і зосталась, інакше ми будемо мати не дерево знань, а пеньок. Погодився Олександр Мороз з тим, що основною небезпекою в освіті є не корупція, а низька якість освітніх послуг, що надаються багатьма ВНЗ. Він погодився також і з тим, що доктори наук повинні краще оплачуватись, але одночасно закликав ректорів боротись з процесом дискредитації цих звань, що часто присуджуються навіть тим держслужбовцям, котрі ніякого відношення до освіти і науки не мають. Після цього Олександр Мороз перейшов до питання поглиблення Конституційної реформи і запевнив аудиторію, що влада буде стабільною і нинішній склад Верховної Ради України до кінця відпрацює виділений йому термін, а тому усі можуть працювати спокійно і ігнорувати барабанні заклики. Завершив свій виступ Олександр Мороз пропозицією створити групу ректорів, яка буде напрацьовувати потрібні проекти законів чи постанов парламенту і передавати їх у відповідний комітет для організації підтримки народними депутатами, при цьому свою підтримку він гарантує.

Після Олександра Мороза виступив ректор Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди професор Прокопенко, який відзвітував за роботу секції педагогічних ВНЗ, що працювала у перший день під керівництвом Станіслава Ніколаєнка, і розповів про ті труднощі, з якими стикається ректор, котрий береться нарощувати матеріальну базу і будувати щось за власні кошти університету.

Ректор Національно аграрного університету із Києва професор Мельничук, який керував секцією аграрних ВНЗ

у перший день, зосередив увагу у своєму виступі на структурному переході від університету до університетської навчально-науково-інноваційної корпорації, кожна із складових якої була б рівнозначною. Розвиток НАУ йде саме по такому шляху, якому потрібна законодавча підтримка.

Після професора Мельничука виступив директор Харківського машинобудівного коледжу Віктор Мороз, який у перший день керував секцією голів рад коледжів і технікумів. З його виступу мені запам'яталась теза про те, що не слід накладати штрафні санкції на ВНЗ за незабезпечення плану працевлаштування інвалідів, оскільки висока якість навчального і наукового процесів в такій динамічній аудиторії, якою є студенти, і інвалідність слабо корелюються.

Квінтесенцією виступу першого заступника міністра внутрішніх справ Корнієнка, мабуть, можна вважати заяву про те, що весняні походи студентів із регіонів до Києва будуть під контролем правоохоронних органів, і що в працівників міліції достатньо майстерності аби втримати порядок у Києві і без застосування зброї.

Після Корнієнка виступив Жданов — генеральний директор заводу «ФЕД», який випускає не лише відомі фотоапарати, а і всю оптичну та інфрачервону апаратуру, якою оснащуються танкові, ракетні і авіаційні комплекси. Він розповів, що у них на підприємстві випускники харківських ВНЗ за 1,5–2 роки отримують категорії і керівні посади, що молодим спеціалістам вони дають безпроцентні кредити на житло, які потім за умови доброго відношення до роботи списуються, що усі молоді спеціалісти при прийомі на роботу проходять тестування на предмет того, в якому напрямку вони повинні розвивати свої здібності — менеджерському, конструкторському, дослідницькому чи експлуатаційному, що за знання іноземної мови і її використання під час роботи з зарубіжною науковою чи конструкторською документацією вони доплачують кожному спеціалісту до 50 % основного окладу. Завершив свій вис-

туп генеральний директор «ФЕДа» закликом до ректорів, по-перше, посприяти створенню теорії переходу від соціалізму до капіталізму, а по-друге, більше уваги приділяти викладанню у ВНЗ основ маркетингу, без знання якого важко пробитись зі своєю продукцією на зарубіжні ринки.

Після Жданова виступив студент Національного авіаційного університету із Києва Олександр Нагурний, який є членом Всеукраїнської студентської ради. Він розповів, що в НАУ студентське самоврядування є не підпорядкованим, а рівноправним, що в усі комісії по виплатах — стипендій, доплат на оздоровлення, путівок — входять члени студентського самоврядування, що студенти вже награтись в революції і студентські наметові містечка, а тому віднині будуть поза політикою. Завершив він свій виступ закликом до ректорів в усіх ВНЗ ввести атестацію викладачів на основі анкетування «Викладач — очима студентів», результати якого враховувати при нарахуванні зарплати викладачам.

Після Нагурного на трибуну вийшов ректор Європейського університету професор Тимошенко, який є головою асоціації ВНЗ недержавної форми власності і був головою секції цього класу вищих навчальних закладів у перший день роботи. У своєму виступі він заявив, що жоден випускник приватних ВНЗ ще не звернувся на біржу праці у пошуках роботи, і що асоціація ВНЗ недержавної форми власності вітає дії міністерства по закриттю «псевдовузів». Він передав думку ректорів ВНЗ, що входять до очолюваної ним асоціації, які вважають, що підпорядкованість їхнього класу ВНЗ вимогам Закону «Про підприємництво» та забезпечення їхніх викладачів пенсією лише на 50 % є дискримінацією.

Перший заступник міністра охорони здоров'я Біловол у своєму виступі наголосив на тому, що Болонський процес не повинен в Україні розвиватись у напрямку перекреслення досягнення наших медичних ВНЗ в області фун-

даментальної підготовки з біології лише тому, що такої підготовки немає за кордоном. І те, що наші лікарі визнаються у 100 країнах, є свідченням високого професійного рівня підготовки в українських медичних ВНЗ. І проблема сімейного лікаря в Україні не розв'язується не тому, що не знаємо як його готувати, а тому, що у нас відсутні службові приміщення для сімейних лікарів, службові автомобілі, сучасне обладнання і достойне житло. Завершив свій виступ заступник міністра закликком повернути в Україні радянську практику диспансеризації, без якої проблему туберкульозу не подолати.

Директор Державного центру зайнятості у своєму виступі наголосив на тому, що система підготовки кадрів в Україні не відповідає реаліям сьогодення — випуск спеціалістів вищими навчальними закладами вдвічі вищий потреби в спеціалістах, а випуск кваліфікованих робітників професійно-технічними училищами вдвічі менший потреби в кваліфікованих робітниках. А правознавців, бухгалтерів і економістів, взагалі, сьогодні випускається у співвідношенні 10 претендентів на одне вакантне місце. І в першу чергу спеціалістів цієї категорії випускають ВНЗ недержавної форми власності, тож їх є найбільше на обліку Державної служби зайнятості, тобто, попередня заява Тимошенка з цього приводу, на його думку, є такою, що не відповідає дійсності.

Наступним виступив віце-прем'єр Табачник. Він, як і Голова Верховної Ради Мороз, заявив, що радий поспілкуватись з такою великою кількістю розумних людей, які мріють про якісну вищу освіту в Україні. Нагадав про близьке чергове підвищення зарплати вчителям і нарощення Бюджету країни. Запропонував дозволити вищим навчальним закладам, не зменшуючи нинішнього рівня державного замовлення, збільшувати число зарахованих на умовах надання платних послуг до рівня, на якому вони здатні забезпечувати якісну освіту. Оскільки серед майже 90 ВНЗ зі статусом національного є досить багато посе-

редніх, то, на думку віце-прем'єра, варто назвати усі державні ВНЗ в Україні національними і підтримати пропозицію Згуровського про те, щоб кожен ВНЗ видавав не загальнодержавний диплом, а свій — тоді посередні ВНЗ щезнуть самі собою по причині відсутності бажаючих до них поступати. На думку Табачника, така ж доля, як і національних, може очікувати і дослідницькі університети. Тож не в назві справа, а в забезпеченні кадрами вищої кваліфікації та організації навчального і наукового процесу. Він звернув увагу на те, що такі флагмани освіти, як КНУ імені Тараса Шевченка, КНЕУ імені Вадима Гетьмана та НТУУ «КПІ» мають лише по одному філіалу, а Тернопільський економічний університет їх має майже у кожному обласному центрі. Віце-прем'єр погодився з Олександром Нагурним, що розподіл стипендії доцільно взагалі віддати студентському самоврядуванню, члени якого краще знають, кому потрібна стипендія, але він виступив категорично проти того, щоб зарплата викладача залежала від його оцінки студентами, або ж, щоб навчальні програми визначались самими студентами, які ще не в змозі спрогнозувати наслідки своєї діяльності такого роду. На думку Дмитра Табачника, стипендія повинна виплачуватись не всім, а лише соціально незахищеним студентам, як це має місце в усіх розвинених країнах. Теж саме стосується і надання майже безкоштовного гуртожитку. Оскільки включились в Болонський процес, то треба виконувати не лише його освітні аспекти, а і інші теж.

Ректор Національної юридичної академії України і господар зали, в якій проходила колегія, професор Тацій у своєму виступі акцентував на тому, що використання коштів, самостійно зароблених ВНЗ, у складі бюджетних у вигляді спеціального фонду є незаконним, оскільки бюджетні гроші і самостійно зароблені мають різну природу — це різні гроші. І він разом зі своїми колегами юристами розробив проект закону з цього приводу, який буде передано до Верховної Ради України через харківських народних

депутатів. Професор Тацій звернувся до Олександра Мороза з проханням підтримати проект цього закону після його передачі до парламенту.

На цьому обговорення доповіді міністра припинилось, і на його пропозицію члени колегії прийняли рішення, яке увібрало в себе основні положення доповіді та конструктивні доповнення секцій.

Суть заключного слова Станіслава Ніколаєнка звелась до констатації — вибрали Болонський процес, то тепер треба його реалізовувати, та заклику до співпраці.

Завершилось засідання колегії врученням ректором НЮАУ Тацієм Голові Верховної Ради України Олександром Морозу настільної копії пам'ятника Ярославу Мудрому, який стоїть біля академії, та врученням кільком ректорам Почесних Грамот Верховної Ради України.

Здивувало мене те, що вперше на колегії не виступив ректор КНУ професор Скопенко — причому єдиний, хто не виступив, із членів робочої президії.

Після завершення засідання мій куратор декан факультету довузівської підготовки НТУ «ХПІ» Юрій Романович відвіз мене разом з двома проректорами із Луцького державного технічного університету на залізничний вокзал, з якого я швидкісним експресом «Харків — Київ» о 16 годині 27 хвилин виїхав до Києва. Прибув до Києва о 22-й годині 17 хвилин, де пересів на службову машину і відбув до Вінниці.

В дорозі до Києва я не відривався від подарованої мені напередодні книги (уже 15-ї) віршів і поем відомого поета Михайла Стрельбицького, названої ним «Книга вдячності». За читанням творів цього відомого поета, який одночасно є доцентом кафедри культурології нашого університету, непомітно пролетіли майже 6 годин дороги. Особливо мене вразили вірші, присвячені його дитинству, яке виявилось дуже подібним до мого, та вірші, присвячені воїнам УПА, які за стилем, на мій погляд, дозволяють

стверджувати, що Михайло Стрельбицький — це Василь Симоненко сьогодні.

Наступного дня я навіть не втримався від того, аби не прочитати два вірші Стрельбицького на ректораті і заявити, що наступить час коли, ставши сивочолими, сьогоднішні студенти нашого університету будуть гордими від того, що колись мали честь слухати лекції самого Стрельбицького.

Завершити свою розповідь про підсумкову колегію рідного міністерства я хочу на дещо мінорній ноті.

Справа в тому, що під час засідання нам роздали інформаційно-аналітичні матеріали, в яких наведені дані про освітню і наукову діяльність ВНЗ інтегрально в розрізі областей, а також таблицю рейтингів, визначених по групах споріднених ВНЗ, без розкриття складових цих рейтингів і даних за 2006 рік, на основі яких вони визначені по кожному з ВНЗ.

Рік тому уся процедура визначення рейтингів за результатами 2005 року була абсолютно прозорою, що дало можливість нашому ВНТУ посісти друге місце в своїй групі слідом за НТУУ «КПІ». У цьому ж році наш ВНТУ в підсумковому рейтингу, визначеному непрозоро, опинився на 19 позиції, незважаючи на те, що у порівнянні з 2005 роком у 2006 році ми мали майже по усіх показниках приріст їх значень. Це мене здивувало і заставило дошукуватись до істини. І я її знайшов — виявилось, що рейтинги ВНЗ підраховані з використанням сфальсифікованих кимсь даних. До цього висновку я дійшов, порівнявши значення дійсних даних по патентній діяльності ВНТУ за 2006 рік з тими, які були використані при підрахунку рейтингів і наведені в таблиці на сторінці 80 «Інформаційно-аналітичних матеріалів». Розбіжність виявилась не в одиницях, а в десятках разів! І замість 1-го місця, за цим параметром, ВНТУ в таблиці матеріалів до колегії поставлено на 17-му місці. І навіть, якби по інших показниках усе було б вірним, уже цієї по-

хибки достатньо, щоб змістити наш інтегральний рейтинг на добрий десяток місць.

Розібравшись у причинах фальсифікації, я спочатку думав звинуватити комісію міністерства, яка підраховувала рейтинги, прямо на засіданні колегії, попросивши слово для репліки. Але, побачивши у президії Голову Верховної Ради України Олександра Мороза і віце-прем'єра Дмитра Табачника, я виступати зі звинуваченнями передумав. Адже своїм виступом я зіпсував би свято нашому міністру Станіславу Ніколаєнку, продемонструвавши його начальству нерадивість (або й нечесність) деяких працівників апарату міністерства. І він мені цього ніколи не простив би у майбутньому. Але і залишати факт фальсифікації рейтингів без ознайомлення з ним міністра, я теж не захотів. А тому вирішив після повернення додому повідомити про цей факт міністру листом. В результаті у понеділок 5-го березня на адресу міністра освіти і науки Станіслава Ніколаєнка пішов лист такого змісту:

Про фальсифікацію даних Міністру освіти і науки України
при визначенні рейтингів С. М. Ніколаєнку
вищих навчальних закладів

Шановний Станіславе Миколайовичу!

Під час проведення підсумкової колегії міністерства у Харкові 1–2 березня 2007 року усім її учасникам були роздані «Інформаційно-аналітичні матеріали...» та «Рейтинги ВНЗ III–IV рівнів акредитації за результатами діяльності у 2006 році».

Аналіз цих матеріалів дозволяє стверджувати, що особами, які надавали дані для визначення рейтингів ВНЗ, принаймні, по Вінницькому національному технічному університету, надані дані, сфальсифіковані в бік суттєвого заниження.

Так, наприклад, на сторінці 80 «Інформаційно-аналітичних матеріалів...» в таблиці, в якій вказана «Кількість виданих охоронних документів на винаходи і корисні моделі...» за останні 5 років (2002–2006), по ВНТУ вказані дані, які суттєво відрізняються від реальних, підтверджених раніше міністер-

ством, а саме: у 2004 році ВНТУ отримав 70 патентів, а в таблиці вказано, що 21; у 2005 році ВНТУ отримав 108 патентів, а в таблиці вказано, що 16, а в 2006 році, за результатами якого підраховувались рейтинги, ВНТУ отримав 142 патенти, а в таблиці вказане в десять разів менше число — 14. В сумі за ці 5 років ВНТУ отримав 440 патентів, а в таблиці вказано, що 175. Працівники міністерства підтвердили, що під час підрахунку рейтингу ВНЗ за 2006 рік вони дійсно врахували по ВНТУ лише 14 патентів, а не 142. А це привело до того, що по даній позиції нашому університету замість абсолютного 1-го місця по групі технічних ВНЗ відведено лише 17-е, що суттєво вплинуло і на сумарний показник, за яким ВНТУ відведено в рейтинговій таблиці лише 19-е місце.

2-е місце після НТУУ «КПІ», яке посів у підсумковій рейтинговій таблиці рік тому наш університет за результатами 2005 року, приріст практично усіх показників у ВНТУ у 2006 році, а також виявлена груба фальсифікація стосовно наведених у прикладі даних, з врахуванням яких визначався рейтинг університету у 2006 році, дає право припустити, що фальсифікація даних по ВНТУ здійснена і по інших показниках, по яких в аналітичних матеріалах до колегії дані не наведені. І, як наслідок, усе це дає право стверджувати, що рейтинги ВНЗ за результатами 2006 року, визначені комісією міністерства не вірно.

У зв'язку з вище викладеним прошу Вас, шановний Станіславе Миколайовичу, дати вказівку перепроверити розрахунки рейтингів ВНЗ, щоб, принаймні, хоча б керівництво міністерства знало їх дійсне значення, а також провести відповідну роботу з фальсифікаторами даних з патентної діяльності.

З повагою —
ректор ВНТУ

Б. І. Мокін

Якою буде реакція міністра? — Поживемо-побачимо!

Постскрипtum 1: а через два з половиною тижні — 20 березня — міністр Станіслав Ніколаєнко за допомогою телекомунікаційної мережі «Укртелекому» провів селекторну нараду, на яку в регіональні центри цієї мережі були запрошені ректори ВНЗ усіх форм власності. Протя-

гом години міністр разом з заступником Шинкаруком та начальниками управлінь Куликовим, Омельченком, Сухолитким і Болюбашем, а також начальником Всеукраїнського центру зовнішнього тестування Лікарчуком та начальником інспекції Бурлаковим у стисненому вигляді довели до відома нам ряд питань, як із числа тих, що обговорювались на колегії, так і тих, що виникли уже після її завершення — особливо було зроблено наголос на встановленні ефективного контролю якості навчального процесу, конкурсному зарахуванні на продовження навчання після бакалаврату, переоформленні усіх 5-річних контрактів зі студентами платної форми навчання на 4-річні, переоформленні усіх договорів оренди приміщень та заборони оренди жилої площі в студентських гуртожитках.

Постскрипtum 2: станом на кінець березня єдиною реакцією міністра на мій лист з приводу фальсифікації рейтингу ВНТУ стало те, що перший заступник міністра з питань науки і мій колега по президії АПНУ Андрій Гуржій, який завжди відносився до мене привітно, під час проведення загальних зборів АПНУ 29 березня протягом усього дня демонстрував мені холодну ввічливість і злий блиск в раніше теплих очах.

ТАКУ Б УПЕРТІСТЬ — ТА НА ДОБРІ СПРАВИ!

9 лютого 2006 року вийшов наказ міністра № 91, згідно з яким два десятки ректорів ВНЗ 3-го і 4-го рівнів, із числа тих, які нещодавно обрані вперше або переобрані на новий термін, зобов'язані були пройти стажування протягом кількох днів в визначеному для них вищому навчальному закладі. Серед них виявився і я — мене цей наказ зобов'язав у березні пройти стажування в Донецькому національному технічному університеті.

Ознайомившись із цим наказом, я згадав про телефонний дзвінок з Донецька піврічної давнини, яким мене було попереджено, що у зв'язку з критичними висловлюваннями на адресу Віктора Януковича на сторінках моєї останньої книжки «Що за горизонтом?», яка вийшла у світ у 2005 році, мені не поздоровиться, якщо я матиму необачність заявитися у Донецьку.

Оскільки у мене немає особистої охорони, а у Донецьку довелось би жити в готелі, а потім від'їжджати потягом, то цю погрозу не так уже було б і складно реалізувати будь-якій групі молодиків, яким я не до вподоби.

А тому я вирішив попросити керівників міністерства замінити мені стажування у Донецькому національному технічному університеті на стажування у Києві в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут» — це було логічним навіть з огляду на те, що саме НТУУ «КПІ» в рейтинговій таблиці за підсумками 2005 року зайняв місце на щабель вище від того, на якому опинився наш ВНТУ, котрий, у свою чергу, посів місце вище за те, на якому опинився ДонНТУ.

В результаті моїх переговорів з кількома керівниками міністерства різних рівнів 7-го березня 2006 року на ім'я ректора НТУУ «КПІ» Михайла Згуровського з міністерства було відіслано листа № 1/11-981 за підписом заступника міністра з питань вищої освіти Михайла Степка, в якому заступник міністра попросив згоди ректора НТУУ «КПІ» на стажування в його університеті в період з 24.04.06 р по 26.04.06 р. ректора ВНТУ Бориса Мокіна.

Ректор Згуровський дав згоду, і в установлений термін я пройшов стажування в НТУУ «КПІ», повернувшись з якого, як того вимагав наказ міністра № 91, відіслав звіт до міністерства.

Це історія. А тепер про дні сьогоднішні.

У перші дні березня 2007 року я отримав з міністерства наказ № 169 від 27.02.2007 року, в якому приблизно 100 ректорів ВНЗ 3-го та 4-го рівнів акредитації зобов'язу-

Нагадаю, що, згідно з нормативними документами вищої школи, науково-педагогічні працівники (до числа яких відносяться і ректори ВНЗ) зобов'язані проходити обов'язкове підвищення кваліфікації (у тому числі і у вигляді стажування) один раз на 5 років і до того ж у ВНЗ або науково-дослідному інституті чи на промисловому підприємстві, спорідненому за основними спеціальностями.

Тож, пройшовши стажування в НТУУ «КПІ» у 2006 році, я тепер зобов'язаний наступне стажування пройти в якомусь іншому ВНЗ, спорідненому за спеціальностями, наприклад, в ОНТУ, НТУ «ХПІ» чи НУ «ЛП», не раніше 2011 року

З повагою —

ректор ВНТУ

Б. І. Мокін

У п'ятницю 15 березня 2007 року канцелярія нашого університету відправила цього листа до міністерства, тож тепер чекатиму на відповідь. Із відповіді, сподіваюсь, стане зрозуміло — моє повторне направлення до Донецька через рік є спланованою кампанією чи результатом нерадивості когось із міністерського апарату із числа тих, які ведуть облік стажувань ректорів та їхніх звітів про стажування?

Постскрипtum 1: у четвер 5-го квітня мені зателефонував головний спеціаліст департаменту кадрової роботи міністерства Володимир Логвиненко і в досить жорсткій формі звинуватив мене у саботажі виконання наказів міністра про опанування досвіду інших ВНЗ та в перекручуванні змісту наказів міністра заявами про направлення на стажування, у той час, як у наказі мова йде лише про опанування досвіду. І ніяка логіка стосовно того, що, якщо ти їдеш в інший університет за наказом міністра, а після поїздки зобов'язаний згідно з цим же наказом обов'язково щось із побаченого запровадити в своєму університеті і направити звіт про це запровадження до міністерства, то, як би такий захід не називати, він все одно по суті є підвищенням кваліфікації, на головного кадрового спеціаліста міністерства не вплинула. Він сказав, що і в цьому році поїдете, і в наступному році теж. І мова може йти

лише про заміну університету, до якого я зобов'язаний поїхати, раз мені не до вподоби Донецьк.

Не бажаючи нагнітати ситуацію, тим паче, що мені не тяжко їздити у відрядження хоч щотижня, я запропонував Логвиненку відправити мене у травні до Криворізького технічного університету, до якого я все одно збираюсь їхати, як колишній випускник цього університету у зв'язку з відзначенням 85-ї річниці з дня його заснування. Таку пропозицію Логвиненко категорично відкинув, оскільки не вважає цей університет достойним для вивчення його досвіду. Він запропонував мені їхати по досвід у кінці квітня до Одеського національного політехнічного університету. Я одразу ж погодився і з цією пропозицією, і з вимогою Логвиненка негайно факсом на його номер надіслати на ім'я міністра заяву з проханням перенести мені вивчення досвіду з ДНТУ в ОНПУ. Через годину таку мою заяву начальник канцелярії Едуард Кірчанов факсом відіслав до міністерства і доповів мені про те, що колегою Логвиненка по роботі моя заява отримана.

Аналізуючи пост-фактум зміст і форму телефонної розмови з Логвиненком і згадуючи порядки у міністерстві у ті часи, коли там довелось попрацювати і мені, я подумав, що, якби міністру тих часів Володимиру Пархоменку хтось із ректорів поскаржився на те, як нечемно розмовляв з цим ректором хтось із «головних спеціалістів» міністерства, то безпосередній начальник цього «головного спеціаліста» отримав би від міністра догану, а самому «головному спеціалісту» довелось би шукати іншу роботу. А сьогодні міністерський клерк замість відповіді на поставлене ректором у листі на ім'я заступника міністра запитання дозволяє собі у грубій формі обвинувачувати цього ректора у небажанні виконувати наказ міністра, у нездатності зрозуміти текст наказу і погрожує, що цей ректор у нього буде їздити за досвідом в ті ВНЗ, які він визначить, щороку.

Постскрипtum 2: згідно з усною домовленістю з головним міністерським спеціалістом з кадрової роботи Володи-

миром Логвиненком, підкріпленою поданою мною заявою, 25 та 26 квітня 2007 року я побував в Одесі, де вивчав досвід роботи ректора Одеського національного політехнічного університету професора Валерія Малахова. В результаті цього вивчення 28 квітня на адресу заступника міністра з вищої освіти професора Василя Шинкарука завідувач канцелярією нашого університету Едуард Кірчанов відправив листа такого змісту:

Про ознайомлення
з досвідом у ОНПУ

Заступнику міністра освіти і науки
В. Д. Шинкаруку

Шановний Василе Дмитровичу!

Згідно з поданою мною заявою та усним погодженням з головним спеціалістом управління керівних кадрів В. А. Логвиненком на виконання відповідного наказу міністра я разом з ректором Луцького державного технічного університету Божидарником В. В., ректором Черкаського державного технологічного університету Ю. Г. Легою та ректором Тернопільського державного технічного університету П. В. Яснієм 25 та 26 квітня 2007 року вивчав досвід роботи ректора Одеського національного політехнічного університету В. П. Малахова з виїздом до ОНПУ.

Звіт про вивчення досвіду додаю.

З повагою —
ректор ВНТУ

Б. І. Мокін

З В І Т

ректора Вінницького національного технічного університету
Мокіна Бориса Івановича,
доктора технічних наук, професора, академіка АПНУ
про ознайомлення з досвідом роботи ректора
Одеського національного політехнічного університету
Малахова Валерія Павловича,
доктора технічних наук, професора, член-кореспондента АПНУ

1. Термін мого перебування в ОНПУ — 25 та 26 квітня 2007 року.

2. Характеристика прийому ректором ОНПУ — Валерій Павлович Малахов прийняв мене разом з ректорами ТДТУ, ЛДТУ та ЧДТУ доброзичливо. Він не лише сам дав вичерпні, підтвержені документально, відповіді на усі поставлені нами запитання, але і організував зустрічі з проректорами по напрямках та тими завідувачами кафедр, які кожного з нас зацікавили. По деяких проблемах у нас виникали дискусії, в яких кожний захищав свою точку зору і які тривали по півгодини. Добре були вирішені також і питання поселення та харчування.

3. Окремо хочу відзначити організацію ознайомлення з матеріальною базою та навчальним процесом Військового інституту ОНПУ, в який реорганізовано колишній Військовий інститут сухопутних військ Міністерства оборони і який передано до структури ОНПУ. Очолює цей інститут генерал-лейтенант Троць А. С., який сам особисто знайомив нас з навчальними заняттями, котрі у час наших відвідин проводились в інституті, та характеризував матеріально-технічну базу. Цьому інституту 106 років, він має дуже висококваліфікований професорсько-викладацький колектив і таку військову матеріальну базу, яку потрібно створювати десятками років. А станом на сьогодні заплановано, що більшість його навчальних корпусів, в яких розміщена техніка і кафедри, підуть під знесення, а на їхньому місці планується міською владою спорудження елітного житла, яке буде інвесторам приносити великі доходи, оскільки споруджене воно буде практично у центрі міста.

Я згоден, що Україні не потрібно стільки офіцерів, скільки здатні готувати колишні вищі військові училища, які дістались нашій державі у спадщину від СРСР. Але ж у тих із них, в яких є великі традиції, які мають прекрасні кадри і матеріальну базу, можна було б налагодити підготовку офіцерів для армій інших країн і заробляти на цьому для нашої держави авторитет, друзів і валюту. А знести і розвалити усе — для цього великого розуму не треба. І що виграє держава від того, що якісь олігархи збудують на місці корпусів цих закритих училищ елітне житло, яке буде продаватись втридо-

рога і яке приносить дохід не державі, а лише цим олігархам?

4. Під час екскурсії по місту в районі розміщення ОНПУ здивував мене пам'ятник, поставлений на території Одеської національної юридичної академії, ідею якого запропонував і втілив у життя її ректор професор Ківалов. Пам'ятник поставлено засновникам цієї академії. І вигляд він має композиції фігури ректора зі знайомим обличчям та барельєфу з об'ємними портретами проректорів, обличчя яких теж пізнаються.

5. Із почутого і побаченого в ОНПУ я втілюватиму в життя чотири речі: по-перше, відкриватиму, як це зробили в ОНПУ, блок гуманітарних спеціальностей, які могли б опановувати студенти інженерних спеціальностей паралельно з навчанням за програмою основної спеціальності; по-друге, поглиблене вивчення іноземної мови, яке має місце у нашому університеті в окремих студентських групах, доводитиму до рівня, що має місце на німецькому факультеті ОНПУ, тобто, з запрошенням іноземних професорів для читання окремих курсів лекцій та перебуванням на довготривалих практиках в іноземних університетах та на іноземних підприємствах: по-третє, домагатимусь такого ж неухильного виконання наказу міністра про заборону тютюнопаління на території університету, як це має місце в ОНПУ, а по-четверте, розпочну політику залучення інвесторів для реалізації спільних проєктів по будівництву житла для викладачів і співробітників та по будівництву спортивних споруд для забезпечення студентів матеріальною базою для занять спортом як це уже роблять в ОНПУ.

Звіт обговорено та схвалено на засіданні ректорату
28 квітня 2007 року

Ректор

Б. І. Мокін

ПРО ТЕ, ЯК ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ ФОРМУЄ З ЮРІЯ ЛУЦЕНКА ЧОЛОВІЧИЙ ПОЛІТИЧНИЙ АНАЛОГ ЮЛІІ ТИМОШЕНКО

20 березня 2007 року радіо та телебачення України зранку повідомили сенсаційну новину — на квартиру до Юрія Луценка — екс-міністра внутрішніх справ, який лише декілька днів тому добровільно склав з себе повноваження радника президента, аби ніхто не зміг його звинувачувати у тому, що, проводячи акції створеної ним «Народної самооборони», він використовує службове становище — заявили представники правоохоронних органів на чолі із слідчим Генеральної Прокуратури України і протягом 7 годин обшукували цю квартиру, мотивуючи це тим, що за рішенням Печерського суду міста Києва вони проводять слідчі дії по кримінальній справі, порушеній Генеральною прокуратурою України проти Юрія Луценка по факту зловживання службовим становищем та незаконним роздаванням іменної вогнепальної зброї особам, які права на володіння такою зброєю не мали

Як повідомили журналісти зі слів Юрія Луценка, метою правоохоронців було знайти на квартирі у Юрія Луценка 5 компакт-дисків зі службовою інформацією Міністерства внутрішніх справ України, яку на їхню думку він забрав з собою після відставки з посади міністра, та офісні меблі, які йому подарував якийсь бізнесмен, котрому він виписав іменну вогнепальну зброю.

Незважаючи на заклики слідчого прокуратури до журналістів нічого не знімати на камери, ті, прорвавшись крізь заслін правоохоронців, все одно знімали і передавали в ефір — тож уся країна побачила в обличчя і слідчого, і супроводжуючих його правоохоронців, і фрагменти процесу обшуку у квартирі Юрія Луценка. Може журналістів і не допустили б до квартири Юрія Луценка, але туди

слідом за слідчим прокуратури прибув товариш Юрія Луценка, який забезпечує фінансово акції «Народної самооборони», народний депутат України Давид Жванія, зупинити якого правоохоронці згідно з чинним законодавством не мали права. А в його присутності і з журналістами правоохоронці змушені були себе вести чемно. До речі, Давид Жванія теж знімав увесь процес обшуку у квартирі Юрія Луценка на свою власну відеокамеру.

У другій половині дня Юрій Луценко був викликаний до слідчого управління Генеральної Прокуратури України на допит, який тривав 2 години і закінчився оголошенням йому «Підписки про невиїзд», яку Юрій Луценко відмовився підписати, але яка все одно вступила в силу після її підписання в його присутності двома понятими.

Після цього журналістами і політиками від опозиції в якості основної мети цієї акції була висунута теза, що усе це робиться заради того, щоб перешкодити Юрію Луценку виїжджати на мітинги в різні міста України, в яких «Народна самооборона» запланувала їх провести, аби закликати громадян України до весняного походу на Київ.

Другою метою, яка проглядається, мабуть було налякати як нинішніх так і майбутніх соратників Юрія Луценка по «Народній самообороні», що правоохоронці і на них зможуть знайти управу, якщо вони продовжуватимуть мітингувати і закликати до походу на Київ.

У мене складається враження, що за останні 7 років керівники наших правоохоронних органів нічому не навчилися, оскільки завдяки у тому числі і їхнім незграбним діям у попередні роки, пов'язаним з незаконним арештом Юлії Тимошенко, вона перетворилась в український варіант симбіозу Жанни д'Арк з Долорес Ібарурі. І навіть лише обшуком у квартирі Юрія Луценка та лише відкриттям проти нього кримінальної справи на фоні закриття Генеральною Прокуратурою України резонансних кримінальних справ, ініційованих Луценком під час виконання ним обов'язків міністра внутрішніх справ, правоохоронці

органи піднімають його до рівня Юлії Тимошенко, роблячи уже одним із найавторитетніших політичних лідерів національного масштабу.

Більше того, мітинги «Народної самооборони» в жодному з міст, де вони уже були проведені, не збирали більше 3 тисяч учасників. Тепер же ці мітинги будуть збирати десятки тисяч учасників. Студенти вищих навчальних закладів, які розчарувались у вождеві Помаранчевої революції після того, як ним були здані усі її завоювання, тепер знову матимуть ікону, на обожнювання якої можна виплеснути увесь свій юнацький романтизм, а тому вони знову підуть на площі — і горе буде тим ректорам, котрі спробують їх зупинити.

І марно сподівається нинішня влада, що в разі заборони Юрію Луценку виїжджати з Києва мітингова діяльність «Народної самооборони» в інших містах зійде нанівець — його соратник Тарас Стецьків, який теж був одним із польових командирів Помаранчевої революції, який є радником президента і якому правоохоронці не зможуть висунути звинувачень, аналогічних тим, які пред'явлені Юрію Луценку, зможе нічим не гірше проводити мітинги «Народної самооборони», а санкції проти Луценка лише допоможуть йому збирати аудиторії і підтримувати на мітингах високу напругу.

Дивно було слухати заяву лідера соціалістичної фракції у парламенті Бокія з осудом колишнього свого соратника Луценка і намаганням демасштабізувати його особистість — адже не стерлися ще з пам'яті виступи самого Бокія проти влади в ранзі головного редактора газети «Сільські вісті» та його обурення з приводу переслідування цієї газети і його особисто за публікацію опозиційних владі Леоніда Кучми матеріалів. До речі, народний депутат Бокій критикує своїх опонентів завжди з таким виразом обличчя, що мимоволі починаєш їм співчувати. А його звернення до Президента України Віктора Ющенка, яке під заголовком «Скажіть правду про Юлію Тимошенко»

опубліковане у вівторковому числі газети «Голос України», інакше як аналогом звернень 37-го року минулого століття до органів НКВС з викриттям «антинародних дій ворогів народу» назвати не можна.

Щойно (10 годин 10 хвилин 21 березня 2007 року) «5-й канал», який я знову почав слухати після довгої перерви, повідомив, що правоохоронці зламали двері офісу Київської обласної організації «Антикримінального вибору» — громадської організації, яку очолює брат Юрія Луценка Сергій — і розпочали у ній обшук. Цікаво, що у цей час в офісі нікого із працівників не було, тож довести правоохоронцям потім у суді те, що не вони туди занесли компрометуючі матеріали, якщо такі там знайдуться, буде, ой, як непросто!

До речі, позавчора правоохоронці знайшли у підвалі житлового будинку, в якому розмістився цей офіс, склад вогнепальної зброї, невідомо ким там створений. Складається враження, що справа буде вестись у напрямку скерування громадської думки, що саме людьми із оточення Юрія Луценка цей склад і закладено. Але це теж із арсеналу минулого — згадайте аналогічні звинувачення, які були висунуті правоохоронцями у 2004 році активістам «Пори». Тож ніхто сьогодні у такі звинувачення не повірить, навіть, якщо вони будуть висунені офіційно.

По обіді цього ж дня, 21 березня, після чотиригодинного допиту з будинку ГПУ вийшов Юрій Луценко і повідомив, що слідство по кримінальній справі проти нього зупинене рішенням Подільського суду, і тепер він знову є вільною людиною, яка має право їхати куди завгодно. Але через кілька годин Генеральний прокурор Медведько (зі слів телеведучої) повідомив, що кримінальна справа не закрита, а лише призупинена, тож слідчі дії по ній правоохоронцями продовжуватимуться.

У цей же час, зранку, на засіданні Верховної Ради України були призначені чотири нових міністри та новий віце-прем'єр-міністр, а після обіду на розширеному

засіданні уряду прем'єр-міністр Віктор Янукович представив нових міністрів і вручив їм букети квітів. Тож новими членами уряду стали: Рибак — віце-прем'єром (по переводу з посади міністра житлово-комунального господарства), Кінах — міністром економіки (з посади народного депутата України, який під № 2 пройшов за списком нині опозиційної «Нашої України», замість відставленого Макухи), Яценюк — міністром закордонних справ (з посади першого заступника Голови Секретаріату Президента України за поданням Віктора Ющенка), Яцуба — міністром новоствореного міністерства регіонального розвитку (колишній 1-й заступник Глави Адміністрації Президента України Леоніда Кучми, а потім Державний секретар в уряді Віктора Януковича та до нинішнього призначення його радник), Попов — міністром ЖКГ (з посади мера міста Комсомольськ з Полтавщини, на яку він обирався громадою міста 4 рази поспіль після того, як залишив службу в СБУ).

Одразу ж після призначення Анатолія Кінаха міністром економіки зібралася опозиційна парламентська фракція «Наша Україна» і виключила його зі своїх рядів, а Президент України Віктор Ющенко висловив подив і осуд з приводу прийнятого Кінахом рішення.

У відповідь на це Анатолій Кінах заявив перед телекамерою, що себе відступником не вважає, оскільки на його думку національні інтереси усі повинні ставити вище партійних.

Про те, що сьогодні Анатолій Кінах увійде до складу уряду стало ясно ще вчора 20 березня під час святкування очолюваним ним Українським союзом промисловців і підприємців 15-річчя від дня утворення, на яке прибув прем'єр-міністр Віктор Янукович. Під час свого привітального виступу Віктор Янукович звернувся до аудиторії з запитанням, як би вони віднеслись до того, що Анатолію Кінаху буде запропонована посада міністра, у відповідь на яке в залі прозвучали гучні оплески. Після цього

прем'єр-міністр запевнив присутніх, що завтра так і станеться, і загадкою залишалось лише те, на якій міністерській посаді завтра Анатолій Кінах буде затверджений — і, мабуть, навіть сам висуванець Партії регіонів міністр економіки Макуха не чекав, що на його.

На свято до УСПП повинен був завітати і Віктор Ющенко, про що свідчив встановлений до початку урочистостей у президії його штандарт. Але він не прийшов, що ще вчора засвідчило не сприйняття Віктором Ющенком рішення Анатолія Кінаха увійти до складу уряду Віктора Януковича.

Сьогодні ж, під час виступу перед бійцями спецпідрозділу «Альфа» з нагоди відзначення 15-річчя від дня створення Служби безпеки України Президент України Віктор Ющенко охарактеризував як політичне замовлення порушення кримінальної справи проти Юрія Луценка та як зраду соратників прийняття Анатолієм Кінахом пропозиції зайняти міністерську посаду в уряді Віктора Януковича.

Але ж у світлі того, що Віктор Ющенко сам направив іншого свого соратника — Арсенія Яценюка в уряд Віктора Януковича, стає незрозумілою така його негативна реакція стосовно входження в цей же уряд і Анатолія Кінаха, особливо на фоні закликів президента об'єднувати зусилля усіх політичних сил задля розбудови незалежної України. Тим паче, що усім в Україні добре відомо, що Анатолій Кінах по натурі не політик, а державний службовець. І що в Помаранчевій революції він брав участь не тому, що був ідеологічним соратником Віктора Ющенко по боротьбі проти Леоніда Кучми, а виключно під впливом образи за те, що Леонід Кучма замінив його на посаді прем'єр-міністра Віктором Януковичем.

Постскрипtum 1: отримавши за рішенням Подільського суду міста Києва свободу пересування, Юрій Луценко подався до Житомира на мітинг, організований там на центральній площі «Народною самообороною». Цей мітинг

телевізійні ЗМІ не транслювали, але радіо повідомило про участь у ньому 15 тисяч житомирців, тобто площа була заповнена вщерть. А це вже є конкретним підтвердженням того, що незграбні дії ГПУ проти Юрія Луценка послужили йому гарним піаром.

Постскрипtum 2: додав популярності Юрію Луценку і Віктор Янукович, який на прес-конференції 23 березня 2007 року під об'єктивами телекамер заявив, що знайде управу на тих людей, які залучатимуть дітей до походів на Київ.

Постскрипtum 3: у цю ж п'ятницю, 23 березня, на передачі «Свобода слова» у Савіка Шустера Юрій Луценко продемонстрував і озвучив копії документів, із яких витікало, що міністерство внутрішніх справ терміново закупляє засоби розгону масових демонстрацій. А це спростовує заяву нинішнього міністра внутрішніх справ Цушка, зроблену напередодні, що його правоохоронці не допустять до Києва демонстрантів з «Народної самооборони», не застосовуючи ніяких спецзасобів.

Постскрипtum 4: у цей же день, відповідаючи на запитання журналістів, Юлія Тимошенко, по-перше, оголосила, що вона разом з лідером «Нашої України» Кириленком відновлює роботу Комітету національного порятунку, створеного кількома роками раніше для боротьби з режимом Леоніда Кучми, і від імені цього комітету вимагатиме від Президента України Віктора Ющенка розпуску нинішнього складу Верховної Ради України, оскільки, якщо президент цього не зробить, то протягом двох-трьох місяців нестійкі народні депутати України із опозиційних фракцій БЮТ та «Наша Україна» завдяки усіляким посулам з боку влади покинуть опозиційні ряди, і нинішня правляча коаліція зросте до необхідних для подолання вето президента 300 голосів, що приведе до узурпації нею влади у державі і диктатури її лідера. А по-друге, Юлія Тимошенко запевнила, що будь-яка спроба її фізично знищити — а інформацією про такі чийсь наміри уже володіє

СБУ — буде зірвана в зародку, оскільки служба безпеки її блоку є найпрофесійнішою.

А про те, що скоро правляча коаліція у Верховній Раді України, яка сьогодні себе перейменувала з антикризової на коаліцію національної єдності, може дійсно найближчим часом зрости з 245 парламентарів до 300, свідчить і оптимістична заява з цього приводу Віктора Януковича, зроблена ним на прес-конференції, і те що уже сьогодні слідом за Анатолієм Кінахом до правлячої коаліції переметнулись ще п'ятеро народних депутатів з фракції БЮТ та шестеро — з «Нашої України».

9-ТА КНИЖКА МОЄЇ ІСТОРИКО-ПУБЛІЦИСТИЧНОЇ СЕРІЇ ЗАЖИЛА СВОЇМ ЖИТТЯМ

В середині березня 2007 року усі 1000 примірників моєї книги «Друге дихання, або з чужої пісні слова не викинеш», яка стала уже 9-ю в розпочатій у 1991 році історико-публіцистичній серії, перемістились з університетської типографії у підсобне приміщення мого службового кабінету.

Перший план стосовно розповсюдження книги серед читачів полягав у тому, щоб цю акцію здійснити десь в середині червня, коли кандидатська дисертація молодшого сина Олександра уже пройде усі тернії ВАКівської експертизи і буде затвердженою, аби позбавити можливості когось із можновладців із числа тих, дії яких у книзі змальовані в непривабливих тонах, запропонувати мені затвердження дисертації Олександра в обмін на знищення усього тиражу книги.

Але у кінці березня склалися такі умови, що план довелося різко скоригувати у бік прискорення акції розповсюдження книги.

По-перше, на 28 березня Президія Академії педагогічних наук України, членом якої є і я, призначила своє березневе засідання, а на 29 березня — загальні збори академії.

По-друге, на 28 березня Президія Вінницького відділення Національної спілки журналістів призначила звітно-виборну конференцію.

По-третє, 29 березня Вінницька обласна рада вирішила зібратись на свою сесію.

По-четверте, 29 березня Президія Вінницької обласної профспілки освітян призначила свою чергову звітну конференцію.

Ну і, по-п'яте, вибравшись до Києва на засідання президії і загальні збори АПНУ, по дорозі мені не важко було заїхати і на вулицю Лютеранську в Асоціацію народних депутатів України попередніх скликань.

Не використати таку можливість розповсюдження більшої половини тиражу, зекономивши при цьому ще й на поштових витратах, було б грішно.

Тож я вирішив скористатись таким збігом дат зібрання форумів більшої частини моїх майбутніх читачів і разом з масовим скидом примірників книги на ці форуми одночасно віддати частину тиражу керівникам обласних та міських владних організацій, членам університетської ученої ради і ректорату та в університетську і міські бібліотеки, а також розіслати і ту частину тиражу, яка запланована була для середніх шкіл Вінниччини з метою профорієнтації, для членів Наглядової ради університету та для частини народних депутатів України із діючого складу Верховної Ради, які мене знають особисто, є патріотами України і сприяють розбудові демократії у нашій державі.

На мою думку, після такої практично одномиттєвої акції розповсюдження книги уже ніхто не міг мені запропонувати знищити тираж, а будь-які випадки проти дисертації Олександра втрачали сенс, особливо на фоні того, що її попередня позитивна експертиза та захист були

здійснені з залученням провідних фахівців НТУУ «КПІ», НТУ «ХПІ», НУ «ЛП» та Інституту електродинаміки НАНУ. А на більш серйозні санкції з боку фігурантів книги її критичний запал не тягне.

Прорахувавши це, я приступив до реалізації цього фурсованого плану, і протягом 28-го та 29-го березня усі мої потенційні читачі або уже отримали «Друге дихання», або ж, оскільки я пишу ці рядки увечері 29-го березня у номері київського готелю, воно уже прямує до них поштою.

Залишається лише додати, що 27-го березня перший проректор Володимир Грабко з'їздив у відрядження до Києва на семінар, влаштований фірмою «Сіменс» для тих, хто від них отримав безкоштовно обладнання для навчальних лабораторій в технічних університетах України. Після завершення семінару він заніс по одному примірнику «Другого дихання» до приймалень усіх керівників нашого міністерства рівня міністра, його заступників та начальників управлінь.

Завершуючи цю розповідь, я почув з телевізора, що Президент України Віктор Ющенко, перебуваючи у Луганську, заявив, що у нього уже готовий проект указу про розпуск Верховної Ради України, оскільки приєднання окремих народних депутатів із опозиційних фракцій до владної парламентської коаліції є неконституційним, адже владну коаліцію зобов'язані утворювати виключно лише фракції у повному складі. І якщо до 2 квітня він не отримає запевнення від лідерів усіх парламентських фракцій та керівників парламенту і уряду про суворе дотримання конституції в частині створення владної коаліції, то підпише указ про розпуск парламенту, що автоматичне викличе і відставку уряду Віктора Януковича.

Віктор Янукович, який у цей день перебував на Донеччині, відреагував на заяву Віктора Ющенка власною заявою, у якій наголосив на тому, що, по-перше, будь-які дії президента держави, націлені на розпуск парламенту, будуть антиконституційними, а по-друге, що президент не

наважиться підписати указ про розпуск Верховної Ради України.

Олександр Мороз, який у цей день перебував у Японії, відізався заявою, що президент не стане підписувати указ про розпуск парламенту, і що це лише тактичний хід його оточення.

А народний депутат України від Партії регіонів Михайло Чечетов, який був тим Головою Фонду Держмайна України, що продав Ахметову і Пінчуку «Криворіжсталь» по ціні, в 6 разів меншій тієї, за якою потім цей металургійний гігант перепродала індусу Міттелу нинішня Голова цього фонду Валентина Семенюк, виступаючи у передачі Ганни Безулик «Я так думаю» увесь вечір залякував усіх тим, що в разі, якщо Віктор Ющенко підпише указ про розпуск парламенту, то він розвалить Україну на дві різні держави з границею по Дніпру.

Із телевізійних новин цього четвергового вечора я також довідався, що у суботу 31 березня у Києві одразу на двох майданах оголошено збір бажаючих підтримати — на одному — опозицію, а на другому — владу, і що мітинг на підтримку влади Київська міська рада дозволила, а на підтримку опозиції — ні, що, правда, не зупинило опозицію від його підготовки.

Із цих же теленовин довідався я також про те, що сьогодні у Києві при виході з будинку суду невідомим кілером застрелений російський бізнесмен Максим Курочкін, якого було кілька місяців тому заарештовано при виході з літака в аеропорту Борисполя за звинуваченням у причетності до кримінальних злочинів, скоєних в Україні. Снайперську гвинтівку, з якої застрелено Курочкіна, міліція знайшла на горіщі будинку, розташованого на відстані 300 метрів від будинку суду. Курочкін був застрелений під час здійснення тих кількох кроків, які він змушений був зробити від дверей суду до автомобіля доставки, що стояв на подвір'ї, а не впритул до дверей, оскільки біля ганку лежала купа будівельного сміття.

Нагадаю, що рік тому у Дніпропетровську невідомим кілером було застрелено директора Дніпропетровського ринку «Озерки» Воробйова, з яким Курочкін конкурував за право володіти цим ринком, а пару тижнів тому назад під Києвом невідомими були розстріляні із автомата троє компаньйонів Курочкіна, які повертались автомобілем по Обухівському шосе до села, де знімали житло — один із них був колишнім начальником охорони Курочкіна, а двоє громадянами Росії.

Перед виходом із суду Курочкін вимагав у правоохоронців захисту, оскільки він вважав, що його мають вбити. Але ніхто на ці його слова не звернув увагу. Це мабуть перший випадок в Україні, коли підсудного невідомий снайпер убив прямо на виході із суду.

Постскрипtum 1: у п'ятницю вранці 30 березня, повертаючись автомобілем із Києва до Вінниці, я звернув увагу на дві речі — по-перше, усі пости ДАІ стояли лише з боку тієї смуги дороги, що вела до Києва, а по-друге, десь за півсотні кілометрів від Києва на обочині дороги стояла велика колона автомобілів військового призначення, до кожного із яких був причеплений солідних розмірів металевий вагон на гумових колесах, в жодному з яких я не побачив вікон, тобто, вагони явно не були призначені для перевезення армійських солдатів. Це були вагони, в яких щось намагались сховати від очей водіїв і пасажирів проїжджаючих автомобілів сьогодні, або ховатимуть завтра.

Постскрипtum 2: прибувши до Вінниці в половині дванадцятої, я включив телевізор і довідався, що в Українському домі у Києві зібрався на своє перше засідання Комітет національного порятунку на чолі з Юлією Тимошенко та Юрієм Луценком, які закликали Президента України Віктора Ющенка розпустити парламент поки за словами В'ячеслава Кириленка «парламент не скасував його посаду або не позбавив його цієї посади в результаті імпічменту».

А перед Українським домом на Європейській площі почали збиратись прихильники Віктора Януковича, що прибували з різних регіонів України для демонстрації Комітету національного порятунку своєї прихильності до нинішнього складу парламенту і уряду. І, мабуть, завтра їх буде тут дуже багато, оскільки за інформацією ЗМІ і в Донецьку, і в Сімферополі уже виділено додаткові потяги для доставки прихильників уряду до Києва Ну, прямо, як у 2004 році! Дежавю, та й годі!

МІТИНГИ «ЗА» І «ПРОТИ»

У суботу 31 березня о 15-й годині я включив телевізор, аби подивитись мітинг на підтримку парламентської більшості та уряду, який організовано регіоналами, комуністами і соціалістами на Європейській площі Києва.

Включив я телевізор, коли уже читав свою промову зі шпargarлки лідер комуністів Петро Симоненко. Оскільки після виступу він зайняв місце майже поряд з мікрофоном, тобто, став фоном для усіх інших ораторів, то виходить, що Симоненко і був головною політичною фігурою на цьому мітингу.

Поряд з Петром Симоненком стояла дама у голубому плащі з кроткостриженою білявою зачіскою і з виразом обличчя, у якому легко вгадувалося, що у минулому вона була або секретарем якогось райкому КПУ, або, принаймні, завідувачем ідеологічного відділу. Трохи поодаль проглядалося обличчя лідера соціалістичної фракції у парламенті Івана Бокія, якого легко ідентифікувати по навечно приклеєній до нього гримасі невдоволення.

Скільки зібралось людей на Європейській площі по картинці з екрана телевізора важко визначити, але, якщо вірити міліції, озвученій телекоментатором, то там зібралось 37 тисяч осіб. Якщо ж вірити народному депутату

України від Партії регіонів Мірошніченку, котрий був одним із ораторів, то там зібралось 100 тисяч.

Яке у мене склалося враження від телетрансляції цього мітингу?

Ну, по-перше, це дуже нагадало мені радянські часи, коли людей влада зганяла на площі, аби продемонструвати усім зарубіжним ЗМІ, що народ і партія єдині. І те, що майже усі оратори читали свої виступи зі шпаргалки, теж надавало радянськості цьому мітинговому дежавю. Свідченням того, що цей мітинг підпадає під ознаку дежавю, було навіть те, що Таїсія Повалій у кінці проспівала пісню, яку я ще з молодих літ звик чути у виконанні Софії Ротару.

По-друге, від великої кількості червоних прапорів на Європейській площі складалося враження, що уся ця площа залита калюжами крові

По-третє, серед облич, які вихоплювали камери телеоператорів з натовпу, дуже мало було таких, які випромінювали енергію — більшість були байдужими до усього, що говорилось з трибуни. А це уже точний критерій того, що володарі цих облич прийшли на площу не з власної охоти.

По-четверте, абсолютною помилкою організаторів було надання слова народному депутату України Максиму Луцькому, який став членом Верховної Ради по списку Блоку Юлії Тимошенко, а нещодавно зрадив її і переметнувся під прапори антикризової коаліції. Адже під час парламентських виборів 2006 року за ним, як за молодим і симпатичним проректором Національного авіаційного університету, пішли голосувати за БЮТ тисячі студентів як цього, так і інших київських університетів. Тож тепер усі вони, хто його побачив і почув на мітингу по підтримці уряду та парламентської більшості, підуть негайно на Майдан Незалежності, аби висловити свій протест проти зради їхнього кумира і підтримати опозицію. І підуть навіть ті, хто йти не збирався, оскільки молодь зради своїх ідеалів не прощає навіть кумирам.

На мій погляд, мітинги — це аргументи протесту проти влади, а тому їх використання самою владою лише збільшує число бажаючих піти на мітинг до опозиції. І проведення владою сьогоднішнього мітингу на Європейській площі на свою підтримку не стане винятком з цього правила — завдяки йому увечері Майдан Незалежності буде переповненим. І прийдуть навіть ті, хто йти не збирався.

Продовжую о 19-й годині. Щойно розпочався мітинг прихильників опозиції на Майдані Незалежності, телерепортаж з якого транслює той же самий 1-й канал Українського телебачення, який транслював і телерепортаж з Європейської площі. На трибуні лідери опозиції — Юлія Тимошенко, В'ячеслав Кириленко та Юрій Луценко.

Першою до мікрофону підійшла Юлія Тимошенко. Треба віддати належне — навряд чи сьогодні хтось може так яскраво, так емоційно, так впевнено і так логічно виступати без шпаргалки як вона! Аргументи вона говорила звичні, але з якою енергією, з якою експресією?!

Судячи по телевізійній картинці, Майдан Незалежності заповнений вщерть.

Вслід за Юлею Тимошенко виступив щойно обраний на з'їзді партії «Народний союз «Наша Україна» голова цієї партії В'ячеслав Кириленко. Він розпочав з повідомлення про те, що з'їзд НСНУ прийняв рішення звернутись до Президента України Віктора Ющенка з проханням розпустити парламент, оскільки створення коаліції більшості в ньому, з залученням до неї перебіжчиків з опозиційних фракцій, які зрадили своїх виборців, є не лише антиконституційним, але і аморальним. Він говорив теж без шпаргалки, теж логічно і теж впевнено, але не так яскраво, як Юлія Тимошенко

На мій погляд, партія НСНУ дійсно виграє від того, що своїм головою обрала саме його.

Третім до мікрофона підійшов лідер «Народної самооборони» Юрій Луценко. Він говорив теж без шпаргалки, теж впевнено, теж емоційно і теж логічно. Саме він звернув ува-

гу на те, що з правоохоронних органів знову розпочали формувати органи репресивні. Уперше від нього я почув і слова осуду Олександра Мороза та Анатолія Кінаха.

Що цікаво, на Майдані я побачив навіть матерів з маленькими дітьми на руках. Думаю, що таких мам змусити прийти на мітинг без їх особистого побажання неможливо в принципі.

Після Луценка виступив Олександр Турчинов і зачитав проект резолюції мітингу у вигляді звернення до Президента України Віктора Ющенка з вимогою розпуску парламенту, в якому шляхом залучення до більшості зрадників від опозиції готується антиконституційний переворот. Мітинг проголосував за прийняття резолюції одноголосно, оскільки був ліс рук «За» і не було жодної руки «Проти» або «Утримався».

Потім усі заспівали революційну «Варшав'янку», слова у якій переінакшили під українську тему.

Завершився телерепортаж повідомленням телеведучого про те, що у мітингу на Майдані Незалежності за даними міліції взяли участь 65 тисяч осіб.

Загальне враження у мене від другого мітингу склалося таке — усе-таки, це не був Майдан 2004 року. Незважаючи на яскраві виступи лідерів опозиції, люди на Майдані не наелектризувались у такій же мірі, як це було трохи більше двох років тому.

Побачимо, чим відповість президент держави на заклики до нього прямо протилежного змісту.

Я не впевнений, але мені здається, що Ющенко, Мороз і Янукович зйдуться на тому, що парламентська більшість виключить зі своїх рядів перебіжчиків від опозиції, залишившись у складі лише «чистих» фракцій регіонів, комуністів та соціалістів, тобто, налічуючи не більше 245 парламентарів, а президент не стане підписувати указ про розпуск парламенту.

Увечері цього ж дня з теленовин я довідався, що у з'їзді партії НСНУ взяв участь як її почесний голова Президент

України Віктор Ющенко. Він і надалі побажав залишатись лише почесним головою цієї партії, а не очолювати її. Завдяки цьому телерепортажу, заяву про підписання президентом указу про розпуск парламенту в разі, якщо в найближчі кілька днів з коаліції не будуть вилучені перебіжчики, які зрадили опозицію, я почув прямо із уст Віктора Ющенка.

Мене трохи здивувала віра президента у те, що в разі вилучення перебіжчиків з коаліції ситуація в парламенті стабілізується, а він зможе після цього щось заветувати. Адже в нинішній ситуації, коли перебіжчики все одно уже названі зрадниками, лідери коаліції легко зможуть з ними домовитись про підтримку, навіть в разі їхнього виключення з правлячої більшості.

Із теленовин цього вечора я також довідався, що на мітинг у підтримку уряду та парламентської більшості, дещо пізніше, коли уже на трибуну піднімались лише співаки та музиканти, прибув і прем'єр-міністр Віктор Янукович, який, як і подобає лідеру, виступив перед тими, хто ще залишався на Європейській площі, без шпаргалки. Він закликав усі політичні сили до єдності і висловив упевненість, що Віктор Ющенко не піддасться на заклики опозиції і не підпише указ про розпуск парламенту, оскільки такий указ буде антиконституційним, а президент держави повинен бути гарантом конституції.

Ці ж вечірні теленовини повідомили, що мітинги «За» і «Проти» пройшли в усіх обласних центрах України і показали в якості прикладів мітинги в Донецьку та Сімферополі.

Про те, що такі мітинги плануються у Вінниці я, приїхавши з Києва у п'ятницю, ні від кого із колег не почув. А це означає, принаймні, те, що через адміністрацію студентів нашого університету не запрошувала на свої мітинги жодна з протидіюючих сил.

НОВА ФАЗА ПРОТИСТОЯННЯ

Ось і сталося те, чого одні хотіли, а інші боялися — у понеділок 2-го квітня 2007 року о 19-й годині 10 хвилин Президент України Віктор Ющенко виступив по телебаченню зі зверненням до українського народу, в якому оголосив про підписання ним щойно указу про дострокове припинення повноважень нинішнього складу Верховної Ради України і призначення дострокових парламентських виборів на 27 травня нинішнього року.

Верховна Рада України, терміново зібравшись пізно увечері на своє позачергове засідання у складі 262 народних депутатів із 450 за списком, оскільки крім фракцій регіонів, соціалістів і комуністів на екстрене засідання з'явилися лише півтора десятка «перебіжчиків» від опозиції та ще начебто опозиціонер Сергій Головатий, засудила президентський указ, назвавши його антиконституційним, відмовилася його виконувати і прийняла кілька постанов, в одній із яких зобов'язала уряд не реагувати на указ президента про дострокові вибори і не виділяти на їх проведення кошти, в другій — звернулася до Ради Європи з пропозицією дати правову оцінку подіям в Україні, а третьою — відмінила рішення попереднього складу Верховної Ради України кінця 2004 року про зміни у складі Центральної виборчої комісії, відновивши той її склад, який очолював Сергій Ківалов.

Кабінет Міністрів, який зібрався в середині ночі, прийняв постанову, в якій також визнав указ президента про дострокове припинення повноважень нинішнього складу Верховної Ради України антиконституційним і якою усім органам влади в столиці та на місцях заборонив виконувати цей указ, та зобов'язав усіх виконувати лише рішення парламенту і уряду та посилити охорону приміщень, в яких працюють владні структури.

Проти цієї постанови голосували лише міністр оборони Гриценко та міністр закордонних справ Яценюк.

На ранок 3-го квітня ні «Голос України», ні «Урядовий кур'єр» не оприлюднили саме цей Указ Президента України, хоча зобов'язані були це зробити. Фактично, цим зроблена спроба відстрочити набуття чинності цього указу, оскільки президентський сайт не входить в число тих ЗМІ, яким надано право офіційно доводити укази президента до відома громадян.

Але, якщо сьогодні вийде «Президентський вісник» з текстом указу, то все одно цей указ набуде чинності, і згідно з Конституцією України його потрібно буде усім виконувати. А незгодним слід звернутись до Конституційного Суду України і чекати його вердикту. І якщо КСУ визнає указ неконституційним, то президент держави повинен буде його відмінити і відмінити усі наслідки прийняття цього указу.

А невиконання президентського указу після його оприлюднення тягне за собою звільнення з посад усіх державних службовців, котрі його проігнорували.

Тож склалася ситуація жорсткого протистояння парламентської більшості і уряду з президентом та парламентською опозицією. Чим це закінчиться, сьогодні спрогнозувати важко. Адже, якщо він відмінить указ і закриє очі на те, що парламент та уряд його відмовились виконувати, то дні Віктора Ющенка на президентській посаді залишаться ліченими — або президентський пост на пропозицію комуністів скасують, або президент підпаде під імпичмент ще до закінчення своєї каденції.

Якщо ж президент наполягатиме на виконанні указу, а парламент та уряд будуть відмовлятися це робити, то втілити в життя указ не буде іншої можливості окрім застосування сили, тобто, введення до Києва армійських частин та спецназу СБУ, котрі залишаються під командуванням президента.

Парламент та уряд розраховують на внутрішні війська та міліцію. Але реформи Юрія Луценка не пройшли марно — в середній та низовій ланках цих органів, до яких ще не дійшли руки генералів, котрі повернулись до керівництва після відставки Юрія Луценка з поста міністра внутрішніх справ, є багато людей, які не піднімуть зброю ні на Юрія Луценка та його соратників, ні на солдатів армії. Тож, швидше за усе, силовий варіант виграє президент. Але навряд чи при цьому не проллється кров. А якщо вона проллється, то це може перерости в громадянську війну, результатом якої будуть людські жертви, занепад економіки і втрата міжнародного іміджу, а можливо і формування України лише на правому березі Дніпра з відходом Лівобережної України та Криму до Росії, або створенням на цих територіях незв'язаних держав типу Косово, Придністров'я та Абхазії чи Північної Осетії.

О 10-й годині 3-го квітня розпочалося чергове засідання Верховної Ради України. Воно розпочалося з виступу Сергія Головатого — народного депутата від опозиційної «Нашої України», який встиг побувати перед цим і в списках опозиційного БЮТ, і який у своєму виступі осудив та визнав неконституційним, забувши, що таким правом наділений лише Конституційний Суд, президентський указ про розпуск парламенту. Потім з осудом указу виступили соціаліст Іван Бокій, комуністка Катерина Самойлик, Прем'єр-міністр Віктор Янукович, комуніст Петро Симоненко та інші. А уповноважена в справах з прав людини Ніна Карпачова наголосила на тому, що, незважаючи на указ президента держави про розпуск парламенту, народні депутати України згідно з конституцією зберігають свої повноваження до обрання нових народних депутатів. Наш земляк соціаліст Іван Бондарчук свій виступ побудував на дифірамбах Сергію Головатому, а регіонал Василь Кисельов оголосив президента держави злочинцем і запропонував звернутись до нього з вимогою піти у відставку.

Сергій Головатий, взявши слово для репліки, оголосив, що за вчорашній виступ на засіданні Верховної Ради України йому сьогодні зранку телефоном уже погрожували люди із президентської охорони. — Дивно, чому він про це не сказав під час основного виступу?

Слухаючи виступи народних депутатів, основну масу яких склали комуністи та соціалісти, я не міг позбутись відчуття дежавю — саме у такий спосіб і в таких тонах та словах на партійних з'їздах часів Радянського Союзу нещадно таврували «антипартійні групи» та дисидентів.

О 12-й годині «5 канал» повідомив, що вийшов «Президентський вісник», в якому опубліковано текст Указу Президента України про дострокове припинення повноважень нинішнього складу парламенту та оголошення дострокових парламентських виборів. А це означає, що даний президентський указ набрав сили і усі, хто його не виконуватиме, фактично, стають порушниками конституції держави.

Навколо будинку парламенту за інформацією телебачення збирається усе більше людей під прапорами парламентської більшості та уряду, ставляться усе нові і нові намети в наметовому містечку.

З'явилися колони людей під прапорами парламентської більшості та уряду і на Майдані Незалежності у Києві, з якого вчора розійшлися після мітингу прихильники президента та опозиції.

Парламент АР Крим оголосив про підтримку дій Верховної Ради України та Кабміну, а Львівська обласна рада оголосила про підтримку дій Президента України. А це уже можна розглядати як початок розколу української держави.

У цей же день Президент України Віктор Ющенко зібрав у себе нараду голів обласних та Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій, на якій 24 губернатори підписали документ про згоду з проведенням дострокових парламентських виборів. Не підписали

цей документ лише голови державних адміністрацій міст Києва і Севастополя, а також керівники АР Крим. Більше того, ніхто з останніх на цю нараду, навіть, не прибув.

ЗМАГАННЯ ПО ПЕРЕТЯГУВАННЮ ПОЛІТИЧНОГО КАНАТУ

4-е, 5-е і 6-е квітня пройшли під акомпонемент обопільних звинувачень з боку Президента України Віктора Ющенка і команди його владних прихильників — з одного боку та Голови Верховної Ради України Олександра Мороза і Прем'єр-міністра Віктора Януковича і їхніх політичних команд — з другого боку в прийнятті опонентами антиконституційних постанов та указів і намаганні узурпувати владу в державі.

Віктор Ющенко на кожній зустрічі і нараді неухильно повторював, що не відмінить свій указ про розпуск парламенту і призначення на 27 травня 2007 року дострокових парламентських виборів, а Олександр Мороз і Віктор Янукович не переставали повторювати тезу про неконституційність цього президентського указу і вимагали від усіх своїх підлеглих і політичних соратників указ не виконувати. Причому, якщо Віктор Янукович пропонував не виконувати президентський указ до вердикту Конституційного Суду України стосовно його конституційності, то Олександр Мороз вимагав ігнорувати президентський указ взагалі і не розглядати питання парламентських виборів до 2011 року, тобто, допоки не закінчиться каденція нинішнього складу Верховної Ради України.

У ці дні 1-й і 5-й канали українського телебачення і телеканали «1+1», ICTV та «Інтер» щовечора влаштували політичні дебати відомих політиків з обох сторін — як між собою так і з телеведучими цих каналів, під час яких політики у такій мірі обливали один одного і президента

держави та керівників парламенту і уряду брудом, що у кожного телеглядача не могло не скластись враження про те, що мир і злагода між ними уже ніколи не наступлять, а тому для стабілізації політичної ситуації в державі об'єктивною є необхідність заміни цих політиків-антагоністів в усіх гілках вищої влади.

Посилаючись на одну і ту ж Конституцію України одні оратори стверджували, що президентський указ про розпуск парламенту та дострокові парламентські вибори є конституційним, а тому його зобов'язані виконувати усі в Україні; інші оратори цей президентський указ обзивали неконституційним і вимагали від усіх владних структур його не виконувати.

Аналогічно, одні оратори вважали парламентські та урядові постанови про заборону виконувати президентський указ, про скасування повноважень ЦВК і повернення до неї колишнього керівника Сергія Ківалова, про заборону виділяти кошти на проведення дострокових парламентських виборів законними і вимагали від усіх владних структур їх виконувати, у той час як інші оратори нарікали їх незаконними і призивали усіх громадян України ці постанови ігнорувати.

5-го квітня Президент України Віктор Ющенко скликав РНБО, зі складу якої перед цим своїм указом виключив Олександра Мороза, і провів рішення, яке зобов'язувало Кабмін до 7-го квітня вирішити питання фінансування проведення дострокових виборів з Резервного фонду. Прем'єр-міністр Віктор Янукович, аби не брати участь у голосуванні цього питання, покинув засідання РНБО ще до голосування.

У ці дні біля Верховної Ради України та на Майдані Незалежності мітингували лише прихильники парламентської більшості і уряду, яких завезли, видавши добові і намети, з регіонів. Лідери опозиції Юлія Тимошенко, Вячеслав Кириленко та Юрій Луценко закликали своїх прихильників на мітинги не виходити. Тож мітинуючі з

регіонів нагадували боксерів, які проводять бої з «тінню», розсікаючи кулаками пусте повітря.

Зате для політологів наступив радіо-газетно-телевізійний рай — їх скрізь запрошували, надавали час і газетні шпальти, аби вони висловлювали прогнози розвитку подій у цьому політичному протистоянні.

На Конституційний Суд України словесно тиснули у ці дні з усіх боків — кожен політик, виступаючи з якоїсь трибуни, намагався заочно переконати конституційних суддів у праведності саме тих аргументів, які висловлював він. Президент України Віктор Ющенко у взаємовідносинах з судьями КСУ припустився помилки, запросивши їх на розмову до своїх апартаментів, — це дало привід його політичним опонентам заявляти про здійснення у такий спосіб тиску на суддів. Голова КСУ Домбровський подав у відставку, але судді КСУ її відхилили. Дехто із колишніх суддів КСУ, каденція яких завершилась у попередні роки, почали роздавати інтерв'ю, характеризуючи президентський указ про розпуск парламенту по-різному — одні його вважають таким, що відповідає Конституції України, інші — антиконституційним. Це дає привід усім нам сумніватись в рішенні Конституційного Суду, яким би воно не було, адже нинішні судді КСУ нічим не відрізняються від колишніх. Журналісти і політологи схиляються до того, що рішення КСУ буде на користь парламентської більшості і уряду, оскільки в складі цього суду є лише третина членів, які увійшли в його склад за квотою президента. А ті, що увійшли за квотою Верховної Ради України і з'їзду суддів, скоріш за все будуть не на боці президента. Різні судження висловлюються і стосовно того, скільки триватиме розгляд у КСУ депутатського подання-протесту проти указу президента про розпуск парламенту — одні політики вважають, що навряд чи процес розгляду подання завершиться раніше, ніж за два місяці, інші — що вердикт суду ми почуємо за два тижні, а міністр транспорту і зв'язку соціаліст Микола Рудьковський на мітингу у субо-

ту 7-го квітня заявив, що рішення КСУ буде винесено уже 14 квітня. Таку впевненість можна пояснити лише припущенням, що у Рудьковського є ричаги впливу на суддів. Більше того, Рудьковський заявив також на цьому мітингу, що після отримання рішення КСУ, парламент негайно розпочне процедуру імпічменту президенту держави. На мій погляд, роль Миколи Рудьковського у здійсненні впливу на Олександра Мороза, у справі про вбивство журналіста Георгія Гонгадзе та у процедурі переходу соціалістів із коаліції з Блоком Юлії Тимошенко до коаліції з Партією регіонів буде досліджуватись ще багато років по тому, як він зійде з політичної арени.

Нелегко у ці дні не лише суддям Конституційного Суду України, але і членам Центральної виборчої комісії, тиск на яку здійснюється не лише шляхом висловлювань, але і прямою окупацією їхніх коридорів та кабінету голови Ярослава Давидовича двома десятками народних депутатів України від парламентської більшості. Ці народні депутати за їхніми висловлюваннями прибули туди для того, аби переконатись в неготовності ЦВК провести дострокові вибори та у тому, що під час прийняття рішень ЦВК не дотримується свого регламенту. Що цікаво, після того, як Голова ЦВК Ярослав Давидович розіслав розпорядження в регіони готувати виборчі дільниці до виборів, народні депутати від парламентської більшості звинуватили його у тому, що він це рішення прийняв одноосібно, а не на засіданні ЦВК, як того вимагає регламент. А деякі члени ЦВК, які увійшли до її складу за квотою соціалістів і комуністів, раптово захворіли і перестали з'являтися на роботу.

Партії регіонів, соціалістів і комуністів, які відмовились брати участь у дострокових парламентських виборах, станом на 6-е квітня не надали списки своїх кандидатів до окружних виборчих комісій. І, оскільки це був останній термін подачі таких списків, то виходить, що окружні виборчі комісії ЦВК змушена буде формувати, не враховуючи квоту трьох основних парламентських партій — регіо-

нів, комуністів і соціалістів. А це після виборів може послужити приводом для визнання цих виборів такими, що відбулися з порушенням виборчого закону, тобто, не-легітимними.

І я зовсім не розумію радості деяких представників опозиції від того, що можливою є неучасть партій регіонів, комуністів і соціалістів у дострокових парламентських виборах взагалі та формування нового складу парламенту без них — адже, якщо це станеться, то з'явиться абсолютно реальна загроза розколу України на дві держави — одна зі столицею у Києві, якою керуватиме Президент Віктор Ющенко, новий склад парламенту і уряд на чолі з Юлією Тимошенко, а друга зі столицею у Донецьку чи Харкові, якою буде керувати нинішній склад парламенту на чолі з Олександром Морозом та нинішній уряд на чолі з Прем'єр-міністром Віктором Януковичем. І навіть, якщо ця друга Україна буде на правах Абхазії, Придністров'я чи Косово, від цього нам усім на Правобережній Україні буде не легше. Це сьогодні уже починають розуміти більшість здравомислячих політиків з обох боків протистояння. Тож не дивно, що у п'ятницю 6-го квітня парламент, який сьогодні, фактично, складається лише із фракцій регіонів, комуністів і соціалістів, оскільки опозиційні фракції БЮТ та «Наша Україна» на його засідання не ходять, перед тим, як роз'їхатись на пасхальні канікули, змінив норму свого регламенту, заборонивши до правлячої коаліції приймати перебіжчиків з опозиційних фракцій, і постановив виключити зі складу парламентської більшості, створеної фракціями регіонів, комуністів і соціалістів, перебіжчиків, прийнятих раніше. Тож, починаючи з 6-го квітня парламентська більшість знову налічує лише 238 осіб. Хоча усі ми добре розуміємо, що ці перебіжчики назад у свої опозиційні фракції все одно не повернуться, а тому будуть діяти і голосувати так, як їм скажуть лідери парламентської більшості і прем'єр-міністр.

Прийняття цього рішення парламентом дало привід Олександрю Морозу заявити, що тепер знята та єдина причина, яка надихнула президента видати указ про розпуск Верховної Ради, а тому він у відповідь зобов'язаний зробити і свій крок назустріч — відмінити цей указ. І якщо він цього не зробить, то в Конституційному Суді України не залишиться жодного аргументу на підтримку президентського указу. Але це парламентське рішення одночасно дало привід одному із чільних працівників Секретаріату Президента України заявити, що парламент сам підтвердив те, що раніше діяв не у відповідності з Конституцією України, тож підписаний 2-го квітня президентський указ про розпуск парламенту був законним і відміні не підлягає, оскільки визнання провини і подальше скасування причин її скоєння не звільняє від відповідальності за її вчинення раніше.

У ці дні не менший тиск, ніж на КСУ, здійснювався з обох боків і на Печерський районний суд міста Києва у юрисдикції якого знаходиться розгляд усіх скарг і позовів, вчинених кимсь із структур вищої влади, будівлі якої у переважній більшості розкинулись саме на Печерських пагорбах.

Оскільки президенту здалося, що голова Печерського суду тисне на суддів, щоб вони приймали рішення на користь прихильників парламентської більшості і уряду, то він відмінив свій указ про переведення на посаду голови цього суду колишнього голови Уманського суду Колесниченка. Тож очолювати Печерський суд стала виконувачка обов'язків голови. Але звільнений голова цього суду, замість повернення до Умані, за підтримки одного із своїх колишніх підлеглих суддів, який постановив рішення про його відновлення на посаді голови Печерського суду, та народних депутатів від парламентської більшості спробував повернутись назад до свого кабінету і силою відібрав печатку у секретаря суду. Цим, фактично, робота Печерського суду була паралізована. Як тут будуть розвива-

тись події, побачимо уже після Великодня, котрий святкуватимемо 8-го квітня.

Характеризуючи події останніх кількох днів перед Великоднем, не можна не сказати кілька слів про позицію міністра оборони Анатолія Гриценка. На засіданні Кабінету Міністрів він не лише відмовився підтримати постанову уряду про визнання президентського указу про розпуск парламенту неконституційним, але і заявив, що армія виконуватиме президентський указ і уже розпочала підготовку до проведення дострокових парламентських виборів.

До речі, я теж у середу 4-го квітня провів позачергове засідання ректорату, на порядок денний якого виніс питання про підготовку університету до проведення дострокових парламентських виборів. Адже на нашій території базуються 5 виборчих дільниць, і адміністрація університету несе відповідальність за їх підготовку до проведення виборів. На засіданні ректорату ми розподілили відповідальність — хто, що забезпечує — і визначили порядок та регламент зустрічей лідерів виборчих блоків і партій з нашими студентами. Усі ці зустрічі вирішено було проводити лише в одній лекційній залі, яку ми звільнили від будь-яких занять після 14-ї години, і лише у другій половині дня, починаючи з 14-ї години 30 хвилин. Постановили ми також студентів і викладачів силою не примушувати ходити на ці зустрічі, а виключно на добровільних засадах, реагуючи лише на оголошення про зустріч. Тож, якщо до когось на зустріч ніхто не прийде, нехай вибачає — це означатиме, що цей діяч та його партія нікому у нашому університеті не є цікавими.

Як мені стало відомо зі ЗМІ, у цей же день 4-го квітня Вінницький губернатор Олександр Домбровський зібрав у себе голів усіх районних державних адміністрацій Вінниччини і зобов'язав їх приступити до підготовки проведення дострокових парламентських виборів, наголосивши на тому, що державним службовцям укази президента треба

виконувати, а не розводити дискусії стосовно їх конституційності чи неконституційності.

На завершення цього розділу книги висловлю кілька слів про ставлення за кордоном до політичного протистояння у нашій державі.

Російський посол в Україні Віктор Черномирдін заявив, що це наші внутрішні проблеми, і ми повинні самі з ними упоратись, не закликаючи нікого з-за кордону на допомогу. А от Російська Дума заявила, що вона на боці парламенту і пропонує президенту нашої держави шукати компроміс з Верховною Радою і ні в якому разі не наслідувати приклад колишнього російського президента Бориса Єльцина, який в аналогічному протистоянні у 1993 році наказав відкрити по будівлі Державної Думи вогонь з танкових гармат, а потім штурмувати цю будівлю загонами спецназу.

Американський посол в Україні наголосив на тому, що політики повинні шукати компроміс за столом переговорів і ні в якому разі не доводити конфлікт до силової розв'язки за допомогою армії і спецназу.

Російський президент Володимир Путін з розумінням віднісся до відміни Віктором Ющенком свого офіційного візиту до Росії, який планувався на 2-3 квітня, і погодився на перенесення цього візиту на пізніший термін з визначенням його після подолання політичної кризи в Україні.

А Президент Польщі Лех Качинський запропонував колишньому польському президенту Олександру Квасневському, який відіграв вирішальну роль в подоланні політичної кризи в Україні під час президентських виборів 2004 року, знову направитись до України і допомогти українським політикам подолати і нинішню політичну кризу.

Здивувала позиція Прем'єр-міністра України Віктора Януковича, який 5-го квітня заявив, що звернувся до канцлера Австрії з пропозицією стати посередником між політичними силами в Україні, які протистоять одна

одній, і допомогти нам врегулювати цю політичну кризу шляхом переговорів. Із секретаріату австрійського канцлера у ЗМІ постуила інформація, що там здивовані такою заявою українського прем'єра і не готові до прийняття на себе такої відповідальної місії.

На мій погляд, Віктор Янукович, зробивши таку заяву, припустився помилки, оскільки на нього образиться Росія, керівники якої вважають, що, якщо і запрошувати когось в Україну з-за кордону для врегулювання нашої політичної кризи, то це у першу чергу повинні бути російські політики, а не будь-які інші. Що ж до австрійського канцлера, то ще невідомо, чи він прийме таку пропозицію. Як невідома і реакція нашого президента на цю ініціативу прем'єра.

Постскрипtum 1: 7-го квітня замість обіцяного виступу на мітингу на Майдані Незалежності у Києві перед своїми прихильниками, завезеними з регіонів і очолюваними міністром транспорту і зв'язку Миколою Рудьковським, який задля цього навіть взяв відпустку, Прем'єр-міністр Віктор Янукович раптово виїхав до Донецька, а Президент України Віктор Ющенко, виступаючи вночі зі зверненням до українського народу з нагоди Свята Воскресіння Христового у Софійському Соборі, ще раз підтвердив, що не відступиться, не відмінить свій указ про розпуск парламенту і забезпечить мир і спокій у державі під час проведення дострокових парламентських виборів.

Постскрипtum 2: у понеділок 9-го квітня, тобто, у перший післяпасхальний день Верховна Рада України у складі лише проурядової більшості зібралася на свою позачергову сесію і прийняла звернення до українського народу, в якому ще раз підтвердила свою позицію стосовно визнання указу президента про розпуск парламенту неконституційним і заборону уряду виділяти кошти для ЦВК на проведення дострокових виборів. З цим зверненням увечері на 1-му українському телеканалі виступив Олександр Мороз.

Як на мій погляд, то такою цілеспрямованою позицією, що веде до неминучості силового розв'язання конфлікту

між нинішніми політичними супротивниками, лідер соціалістів Олександр Мороз руйнує остаточно залишки свого колишнього авторитету і авторитету очолюваної ним партії. Ця позиція свідчить про те, що власні владні повноваження для нього нині важать більше, ніж доля українського народу. І, знаючи його як розумну людину, я починаю припускати, що за такою його поведінкою криється якась велика таємниця, розкриття якої для нього є навіть жахливішим за наслідками, ніж доведення політичної ситуації в Україні до силового протистояння, від якого народ України і економіка лише постраждають.

А другий висновок, до якого я прийшов, аналізуючи нинішню політичну кризу, полягає у тому, що з таким рівнем анархічності, який наш народ і особливо його еліта демонструють нині, у нашій державі заради її прогресу ще не час вводити ні парламентсько-президентську, ні, тим паче, чисто парламентську форму правління, а треба повертатись знову до президентсько-парламентської форми, у якій виконавча влада забезпечуватиметься виключно президентською вертикаллю, а парламент буде лише творити закони. От коли станемо законослухняною нацією, тоді і можна буде відмінити президентську виконавчу вертикаль і перейти до обрання виконавчих органів влади народними депутатами, делегованими народом на виборах до рад усіх рівнів.

Постскрипtum 3: у вівторок 10 квітня повинно було розпочатись перше засідання Конституційного Суду України по розгляду позову кількох десятків народних депутатів України до Президента України Віктора Ющенка з вимогою визнати його указ про дострокове припинення повноважень нинішнього складу Верховної Ради України неконституційним. Але у цей день із засобів масової інформації ми довідалися, що засідання КСУ не відбулося і що воно перенесене на 17 квітня. Одночасно ми довідалися про те, що 5 суддів КСУ (трое з президентської квоти та по одному — з парламентської і з'їзду суддів) заявили, що не прийматимуть участь у засіданнях КСУ до тих пір, поки не

припиниться тиск на них з боку політиків, мітингів та ЗМІ. Зробивши таку заяву, ці судді покинули зал засідань КСУ і пішли на телеканал давати пояснення своєму вчинку. В залі КСУ залишилось 13 суддів, чого достатньо для проведення засідання, адже кворум складає 12, але ці 13 суддів вирішили перенести на тиждень початок засідання, щоб надати час протестантам для обдумування ситуації і можливого повернення до зали суду. Після прийняття суддями такого рішення, одразу ж можна відзначити, що заява Миколи Рудьковського про те, що парламент і уряд уже 14 квітня матимуть рішення КСУ на свою користь, не виправдалась. Якщо згадати про те, що для позитивного рішення КСУ потрібно набрати при голосуванні 10 голосів суддів, що не так уже і просто, оскільки серед тих 13 суддів, що залишилися у залі, є ще троє обраних за квотою президента і один — за квотою парламентської фракції БЮТ, то можна стверджувати, що сьогодні — 11 квітня 2007 року, коли я пишу ці рядки, спрогнозувати, яким буде рішення КСУ, ніхто однозначно не зможе.

Постскрипtum 4: а у Киргизії у ці ж дні опозиція під керівництвом колишнього прем'єр-міністра Кулова вивела на майдани народні маси, аби примусити президента Бакієва, який два роки тому був їхнім соратником по поваленню влади президента Акаєва, прийняти рішення про дострокове припинення повноважень, оголошення дострокових президентських виборів і проведення конституційної реформи по звуженню повноважень президента і розширенню повноважень парламенту.

Постскрипtum 5: а у Румунії парламентська більшість, яка сформувала уряд, керований технократом Таричану, у ці ж дні розпочала процедуру імпичменту харизматичному президенту Басеску, який разом з цією більшістю і Таричану переміг на демократичних виборах, але потім дозволив собі тиснути на прокуратуру і уряд та ігнорувати рішення парламенту.

Постскрипtum 6: у четвер 12 квітня Президент України Віктор Ющенко провів розширену прес-конференцію, на якій ще раз пояснив у чому полягає неконституційність дій Верховної Ради України та скільки разів він телефонував Голові Верховної Ради України Олександрю Морозу, намагаючись вийти на компромісне рішення, у той день, в який підписав указ про дострокове припинення повноважень нинішнього складу парламенту. Віктор Ющенко ще раз підтвердив, що відмінити цей указ не буде, і усі подальші переговори можуть вестись лише навколо терміну проведення виборів, оскільки він розуміє, що у нинішній політичній ситуації їх провести 27 травня буде складно. Але президент підкреслив також, що виконає рішення Конституційного Суду України з цього питання, яким би воно не було, і що він не допустить силового розв'язання нинішньої політичної проблеми. Віктор Ющенко заявив, також, що не бачить підстав залучати до врегулювання нашої внутрішньої політичної кризи іноземних посередників.

У цей же день, виступаючи на мітингу на Майдані Незалежності перед своїми прихильниками, Прем'єр-міністр України Віктор Янукович заявив, що будь-які рішення стосовно проведення дострокових парламентських виборів уряд розглядатиме лише після винесення вердикту з цього питання Конституційним Судом. І якщо КСУ визнає указ президента конституційним, у що сам прем'єр-міністр, не вірить, то очолювана ним Партія регіонів піде на вибори, а очолюваний ним уряд їх профінансує.

У цей же день і ЗМІ, і наш губернатор Олександр Домбровський на нараді з керівним складом області повідомили, що завтра, тобто, у п'ятницю 13 квітня до Вінниці завітає з візитом Президент України Віктор Ющенко, який проведе нараду з керівним активом області і виступить на нашому Майдані Незалежності, що біля міської ради, перед вінничанами з роз'ясненнями своєї політичної позиції.

Що цікаво, мені ні від губернатора, ні від його служб не надійшло запрошення ні на нараду обласного активу, ні на

Рейтинг «Топ-200 Україна» як дзеркало невігластва
та упередженості його укладачів

Б. І. Мокін

ректор Вінницького національного технічного університету,
доктор технічних наук, професор,
академік Академії педагогічних наук України

Шановна редколегія любимого мною тижневика «Дзеркало тижня»!

Я настільки звик довіряти матеріалам, які друкуються у Вашому тижневику, що дуже часто обширно цитую їх на засіданнях ректорату з метою загострення уваги до поставлених проблем та порівняння наших досягнень і підходів та точок зору з висвітленими на Ваших сторінках.

Але те, що ви опублікували у № 11 за 24-30 березня 2007 року «Дзеркала тижня» під рубрикою: «ВПЕРШЕ: 200 КРАЩИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ», пославшись на розрахунки, зроблені нікому не відомими в системі української вищої освіти співробітниками кафедри ЮНЕСКО Національного технічного університету «КПІ», мене шокувало. Адже і саму рейтингову таблицю «Топ-200 Україна», і методику, за якою вона складена, і твердження про спосіб отримання інформації — інакше, як симбіозом невігластва та упередженості, назвати не можна. Об'єктивність цієї оцінки я доведу, порівнюючи добре відомі усім вінничанам показники трьох Вінницьких ВНЗ — Вінницького фінансово-економічного університету (ВФЕУ), який має № 63 у цьому рейтингу, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (ВДПУ), який має № 105, та Вінницького національного технічного університету (ВНТУ), який має № 118.

ВНТУ і ВДПУ мають приблизно однакову кількість студентів з тією лише різницею, що у ВНТУ на кілька сотень більше студентів стаціонару, а у ВДПУ на стільки ж більше заочників. Тож і чисельність професорсько-викладацького складу ці два університети мають приблизно однакову — в околі 500 осіб. Але у ВНТУ докторів наук більше ніж 50, а у ВДПУ — менше ніж 50, а кандидатів наук у ВНТУ більше ніж 300, а у ВДПУ менше ніж 300. Академіків та член-корів НАНУ

та лауреатів Державних премій України ні у ВНТУ, ні у ВДПУ немає. Крім того, ВНТУ має 5 спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських та докторських дисертацій по 12 наукових спеціальностях, а ВДПУ має лише одну спеціалізовану вчену раду по захисту лише кандидатських дисертацій по двох спеціальностях. Заслуговує, мабуть, на увагу і те, що ВНТУ видає 5 наукових журналів, які входять до переліку ВАК України, а ВДПУ видає лише один збірник праць з періодичністю виходу у світ — кілька разів на рік. Із наведеного переліку, який охоплює усі критерії запропонованої кафедрою ЮНЕСКО НТУУ «КПІ» методики визначення рейтингу по напрямку «Якість науково-педагогічного потенціалу», логічно витікає, що ВНТУ повинен був би мати у цьому напрямку значення сумарного індикатора, суттєво більше, ніж ВДПУ. Але подивіться на рейтингову таблицю «Топ-200 Україна», і Ви побачите, що у ВНТУ оцінка цього сумарного індикатора складає лише 1,42, у той час як ВДПУ її має на рівні 1,85, тобто на 30 % вище. Що ніяк інакше, ніж абсурдом, назвати не можна.

Що цікаво, у ВФЕУ, який посів 63 сходинку у рейтингу і який взагалі не має жодної спецради по захисту хоча б кандидатських дисертацій, не має аспірантури і має лише кілька докторів наук глибоко пенсійного віку, сумарний індикатор «Якості науково-педагогічного потенціалу» дорівнює 1,05 %, тобто, він є нижчим від того, який має ВНТУ, лише на 26 %.

Цікавим Вам, мабуть буде і те, що такого університету як ВФЕУ ще до 2006 року взагалі не було на карті України. Для того, щоб Ви переконались у цьому, надсилаю Вам копії відповідних сторінок офіційних довідників за 2004, 2005 та 2006 роки. Співставляючи ці документи, Ви легко переконаєтесь, що до 2006 року за тією ж адресою, за якою у 2006 році з'явився ВФЕУ, значиться Вінницький інститут регіональної економіки і управління (ВІРЕУ), який було створено 10 років тому із залученням в основному викладачів пенсійного віку із інших закладів освіти і який теж наряду із ВФЕУ у 2006 році зберігся, але записаний на іншу адресу. Цікавим Вам, мабуть, буде і те, що усі науково-педагогічні працівники ВФЕУ одночасно є і науково-педагогічними працівниками ВІРЕУ. І навіть ректором і у ВФЕУ, і у ВІРЕУ є одна і та ж людина Петро Григорович Білоконний — ко-

лишній другий секретар Ленінського райкому КПУ міста Вінниці. До речі, за усю свою багаторічну роботу у системі вищої освіти я вперше побачив у довіднику, виданому не якоюсь приватною фірмою, а Міністерством освіти і науки, що одна і та ж людина одночасно значиться ректором двох вищих навчальних закладів, і це ні у кого з міністерства не викликає подиву.

У Вінниці менеджерів-економістів готують біля десятка державних та приватних вищих навчальних закладів, у тому числі і ВНТУ. І мені відомо, що студентами ВФЕУ стають лише ті наші абітурієнти, які не пройшли за конкурсом до ВНТУ не лише на державну форму навчання, але і на навчання за контрактом — тобто, лише ті, які по якомусь із предметів, винесених на вступні іспити, отримали незадовільну оцінку. Тож мене дуже дивує той факт, що сумарний індикатор за критерієм «Якість навчання» у ВФЕУ виявився рівним 5,90, у той час як його значення у ВНТУ, визначене за цією ж рейтинговою методикою, дорівнює лише 2,73, тобто, є удвічі меншим.

Із викладеного вище легко бачити усю недолугість та упередженість визначеного кафедрою ЮНЕСКО НТУУ «КПІ» рейтингу ВНЗ України.

На завершення аналізу ще кілька слів стосовно об'єктивності запропонованої кафедрою ЮНЕСКО НТУУ «КПІ» методики визначення рейтингу ВНЗ.

Абсурдною є формула визначення індикатора якості навчання, в якій у чисельнику стоїть кількість магістрів, а у знаменнику сума бакалаврів та спеціалістів. Адже для більшої якості треба суворіше відбирати із числа бакалаврів майбутніх магістрів — у ВНТУ, наприклад, до магістратури відбираються лише відмінники бакалаврату, які складають лише 15-20 %. А за запропонованою формулою виходить, що ті ВНЗ, які зараховують до магістратури усіх бакалаврів підряд, навіть, тих, які і бакалаврські дипломи отримали з натугою, мають показник індикатора якості вищий. Уже однієї цієї формули для визначення індикатора якості навчання достатньо аби укладачам методики поставити незадовільну оцінку.

На вступних іспитах до ВНЗ, якщо абітурієнт хоча б по одному предмету отримав незадовільну оцінку, то він не допускається до конкурсу і вибуває з конкурсних змагань. А Ви подивіться на рейтинг ВНЗ «Топ-200 Україна». До нього

увійшли 59 університетів, які мають нулі за критерієм «Міжнародне визнання», причому деяким із них надано досить високі місця у рейтинговій таблиці, наприклад, Київський університет права НАН України навіть посів 10-е місце. Але це знову ж таки за межами логіки і просто здорового глузду навіть в рамках запропонованої методики.

А Ви подивіться на індикатори «Міжнародного визнання». Членство в Європейській асоціації університетів, до якої входить НТУУ «КПІ» і лише європейські університети, дає бали, а членство у Всесвітній асоціації університетів IUA, до якої входить ВНТУ і 7 американських університетів, які входять за міжнародними стандартами до першої світової десятки кращих, не дає балів. Не дає балів і членство у Всесвітній асоціації винахідницьких організацій IFIA, до якої входить від України лише ВНТУ, учені якого за 12 років привезли із виставок винаходів, що проводяться цією асоціацією щороку в різних містах Європи і Америки більше золотих та срібних медалей ніж українські команди з літніх та зимніх спортивних олімпіад за цей же період. Звертаю увагу на те, що спортсменам дають за ці медалі орденни, а нашому університету відмовляють навіть у рейтингових балах! А, між іншим, прапор України на цих виставках піднімається щоразу лише тому, що в них беруть участь учені з ВНТУ. Але, ще раз наголошую, балів по методиці кафедри ЮНЕСКО НТУУ «КПІ» це не додає.

А це вже прояв упередженості.

Як проявом упередженості є і те, що академіки та член-кори НАНУ бали університетам, в яких вони працюють, приносять, а академіки і член-кори галузевих академій наук, таких як педагогічна, юридична, медична, аграрна і мистецька, не приносять. І це дискримінує у першу чергу університети педагогічного, медичного та аграрного профілів, оскільки академіків і член-корів галузевих академій наук у деяких із них є не менше, ніж академіків і член-корів в НТУУ «КПІ». Нагадаю, що стипендія академіка і член-кора державної галузевої академії наук складає 80 % від стипендії академіка і член-кора НАНУ.

Тож логічно було б з такими ваговими коефіцієнтами враховувати в методиці і академіків та член-корів галузевих академій наук. Або ж цей індикатор, який дає перевагу у першу чергу столичним університетам, не враховувати взагалі.

Перелік критичних зауважень можна було б продовжувати і далі, але я сподіваюсь, що і наведеного досить, аби визнати рейтинг ВНЗ «Топ-200 Україна» недолугим та упередженим. Тож на цьому я поставлю крапку.

Відіславши цього листа Юлії Мостовій і електронною поштою і на паперовому носії, я вирішив віддати його також для опублікування у нашу університетську газету «Імпульс». Адже Юлія Мостова може і не захотіти опублікувати досить жорстку критику на той матеріал, який «Дзеркало тижня» уже опублікувало — так уже було колись, коли я запропонував їй критичний матеріал на статтю ректора НАУ Віталія Бабака, опубліковану перед цим у цьому тижневику. Життя, до речі, підтвердило справедливість саме моєї точки зору на той матеріал, а Віталій Бабак з часом, як мені стало відомо, від запропонованої ним концепції і сам відмовився.

Постскрипtum 1: у п'ятницю 13 квітня я зачитав цей матеріал на засіданні ради з виховної роботи університету, а у понеділок 21 квітня — на засіданні ректорату. В якості першого відлуння у вівторок 22 квітня я отримав від ректора Вінницького фінансово-економічного університету кандидата технічних наук, професора Білоконного копію його листів до редакцій тижневика «Дзеркало тижня» та газети «Вінниччина», в яких він просив опублікувати його незгоду з тим, що очолюваний ним маленький приватний університет посів більш високе місце в рейтингу ВНЗ «Топ-200 Україна» у порівнянні з такими провідними ВНЗ Вінниці як технічний, медичний, педагогічний та аграрний університети.

Постскрипtum 2: у суботу 21 квітня вийшов № 15 тижневика «Дзеркало тижня», в якому мій лист до редакції тижневика опубліковано у повному обсязі, але під заголовком: «Укладачам методики — «незадовільно»

Постскрипtum 3: в субботу 28 апреля вийшов № 15—16 еженедельника «Зеркало недели», в котром опублікована стаття сотрудника кафедри ЮНЕСКО в

НТУУ «КПІ» Олеси Леновицкой: «Многим отражение не понравилось...», посвященная анализу откликов на публикацию в ЗН рейтинга вузов «Топ-200 Украина», и которую я прочитал в связи с недоставкой прессы почтой в праздники лишь 03 мая. Достаточно много места в этой статье Леновицкой уделено критике приведенной выше моей статьи, причем критике некорректной и, я бы сказал, критике непорядочной. Поэтому я откликнулся на статью Леновицкой повторным письмом в «Зеркало недели», написанным русским языком, чтобы вновь не вкралась ошибка перевода. Привожу это письмо, которое 04 мая было отправлено электронной почтой заместителю главного редактора ЗН Юлии Мостовой и ректору НТУУ «КПІ» Михаилу Згуровскому:

Повторно к вопросу
о рейтинге вузов
«Топ-200 Украина»

Заместителю главного редактора
еженедельника «Зеркало недели»
Юлии Мостовой

Копия: ректору НТУУ «КПІ»,
зав. каф. ЮНЕСКО «ВТОПСАИ»
академику Згуровскому М. З.

Глубокоуважаемая госпожа Юлия!

Поскольку первое письмо по поводу рейтинга вузов «Топ-200 Украина» я посылал с просьбой о публикации на Ваше имя, то повторное письмо уже просто к сведению тоже посылаю Вам. Единственная цель этого письма — это убедить Вас в том, что ничего такого, что бы не соответствовало действительности, в моем первом письме не было. И вынужден я оправдываться исключительно потому, что в публикации «Многим отражение не понравилось...» (ЗН, № 16-17, 28.04.2007) сотрудница кафедры ЮНЕСКО Олеся Леновицкая, которая видимо и есть автором рейтинга «Топ-200», обвинила меня в том, что в письме в ЗН я оперирую с цифрами, которые существенно отличаются от тех, которые прислал ей в декабре 2006 года, скрепив своей подписью.

Посудите сами, мог ли я в декабре 2006 года послать Леновицкой (или кому бы там ни было) какие-либо цифры, скрепив своей подписью, если я 23 ноября 2006 года попал в больницу, 28 ноября был прооперирован и вышел из больницы только в середине января 2007 года. Последнюю декаду ноября и весь декабрь 2006 года, а также часть января 2007 года временно исполнял обязанности ректора первый проректор В. В. Грабко, который все официальные бумаги подписывал как «Т. в. о. ректора В. В. Грабко».

На мой вопрос, подписывал ли и направлял ли В. В. Грабко какие-либо таблицы с цифрами в адрес Леновицкой (или кафедры ЮНЕСКО НТУУ «КПИ») в мое отсутствие, В. В. Грабко мне ответил, что ничего подобного он не делал. Моя проверка по исходящим документам в канцелярии подтверждает правдивость его ответа на мой вопрос. Отсюда вывод, что цифры, характеризующие наш университет, Леновицкая взяла, не вникая в их суть, с министерских сводок.

Леновицкая в своей статье в ЗН пишет, якобы я ей дал данные, скрепив подписью, что в декабре 2006 года у нас в университете был 6001 студент стационара и 685 научно-педагогических работников, что определило знаменатели индикаторов и вывело Винницкий государственный педагогический университет на более высокое место, поскольку у них в это время было лишь 5702 студента стационара (число преподавателей в ВГПУ она умалчивает). Но дело в том, что в действительности у нас в это время штатных должностей было лишь 551, а штатных преподавателей лишь 526. А 25 преподавательских ставок на условиях совместительства у нас занимали 159 производственников (генеральные директора, руководители отделений банков, главные инженеры, начальники служб и т. п), которые, будучи принятыми в пределах от 0,05 до 0,25 ставки, работали на условиях совместительства в Государственных экзаменационных комиссиях или были руководителями дипломных проектов, или руководили практикой наших студентов на их предприятиях. И, определяя процент оспепенности коллектива вуза, число докторов наук и число кандидатов наук делят (в соответствии со всеми методиками в мире) либо на число штатных преподавателей (а это у нас 526), либо на число штатных ставок (а это у нас 551). И никто никогда и нигде не берет в расчет совмес-

тителей, тем более работающих на мизерные доли ставки. А министерство и ВАК вообще запрещают учитывать совместителей при определении уровня острепенности и предствлении как своих в составе спецсоветов по защите диссертаций. И если это Леновицкой до сих пор неизвестно, то пусть она не берется составлять рейтинги. Кстати, в своем первом письме я писал, что у нас на 300 человек больше студентов стационара, а у ВГПУ на 300 студентов больше заочников, поэтому число преподавателей в обоих университетах примерно одинаковое — «в окрестности 500». Именно так переводится украинское «в околі 500». «В окрестности 500» означает, что может быть немногим меньше 500 или немногим больше — так я написал, чтобы не выяснять абсолютно точно, сколько их на самом деле есть у ВГПУ. А как я сейчас выяснил, без совместителей число штатных преподавателей в обоих сравниваемых университетах практически совпадает. Таким образом, мое сравнение ВНТУ и ВГПУ есть абсолютно корректным, а Леновицкая, обвинившая в популярном средстве массовой информации меня в подтасовке цифр, рассчитывающая, видимо, на то, что вы мне все равно больше слова не дадите на страницах ЗН, поступила не только некорректно, но и непорядочно.

Более того, есть основание думать, что Леновицкая вообще выполняла заказ. Дело в том, что в некоторых киевских начальственных кабинетах вынашивается идея объединить в Виннице в один университет нынешние медицинский, педагогический и технический университеты. Самый слабый из них в кадровом отношении — университет педагогический, но именно ректора этого педагогического университета Шестопалюка А. В. в тех самых киевских начальственных кабинетах хотят видеть в кресле ректора объединенного университета. Поэтому и нужно было каким-то образом показать, что рейтинг педагогического университета в Виннице выше рейтинга медицинского и технического университетов.

В первом письме в ЗН я для краткости ничего не говорил о несправедливости рейтинга в отношении Винницкого национального медицинского университета (ВНМУ). И теперь я приведу лишь три параметра — у ВНМУ на менее 500 преподавателей имеется 105 докторов наук и вообще нет острепенных — такого относительного показателя по остреп-

ненности вообще и по докторам наук в частности не имеет больше ни один вуз Украины. Более того, из 3000 студентов этого вуза 1000 студентов — иностранцы, Его ректор Герой Украины В. Мороз есть председателем Ассоциации медицинских университетов Украины, а компьютеризованные методики диагностирования и оперирования, разработанные в этом университете, уже купили и продолжают покупать за валюту многие европейские и американские университеты. А в рейтинге «Топ-200» Леновицкой этому университету нашлось место лишь под № 117. Напомню, что нашему университету в этом рейтинге выделено место № 118, а педагогическому, у которого докторов наук втрое меньше, чем у ВНМУ — № 105. Если это не заказ, то что тогда это?

Уже после отсылки Вам первой статьи я узнал, что заведует кафедрой ЮНЕСКО в НТУУ «КПИ» сам уважаемый мною ректор Михаил Захарович Згуровский. Поэтому копию этого письма к Вам я решил направить и ему, дабы он знал, как некоторые его сотрудники его же «подставляют».

И последнее, прошу обратить внимание на то, что свое несогласие с моей оценкой рейтинга «Топ-200» и свои обвинения в мой адрес Леновицкая построила исключительно лишь на попытке приписать мне подтасовку чисел в сравнении ВНТУ и ВГПУ. И совсем проигнорировала остальные мои замечания, включая незаслуженно полученное 64 место недавно созданным и еще совсем маленьким Винницким финансово-экономическим университетом, по поводу которого ректор Петр Белокопный уже извинился на страницах местной «Винниччины» и послал аналогичное извинение в ЗН, а также включая тот факт, что на высоких местах в этом рейтинге оказались университеты, которые по одному из трех комплексных показателей, а именно по «Международному признанию», получили нулевые оценки. И, что в какой-то степени даже забавно — эта методика претендует на право быть признаной на международном уровне.

С уважением —
ректор ВНТУ

Б. И. Мокін

ТИЖДЕНЬ РАДИКАЛЬНИХ ПОЛІТИЧНИХ КРОКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОЦІНОК

У вівторок 17 квітня, зібравшись у повному складі, Конституційний Суд України приступив до розгляду заяви народних депутатів від проурядової більшості про неконституційність президентського указу стосовно розпуску нинішнього складу парламенту. Але уже наступного дня — у середу 18 квітня — опозиційні народні депутати України за допомогою своїх прихильників спробували заблокувати роботу КСУ, перекривши вранці усі шляхи до його будівлі. Лише за допомогою бійців міліцейського спецпідрозділу ЗМОП судді пробились до своєї зали, а представницю Партії регіонів у суді Олену Лукаш, котра нині обіймає посаду заступника міністра Кабінету Міністрів, іногородні прихильники коаліції навіть на руках перенесли через металеву огорожу, якою обнесено будівлю КСУ. Одночасно Юлія Тимошенко звернулась до Президента України Віктора Ющенка через ЗМІ з пропозицією відкликати зі складу КСУ тих шість суддів, котрі увійшли за квотою президента. До речі, двоє з цієї квоти, включаючи экс-міністра юстиції Сюзанну Станик, яка визвалась бути доповідачем при розгляді президентського указу, увійшли до складу КСУ ще за представленням колишнього президента Леоніда Кучми, тож їх теж можна вважати у політичному плані прихильниками парламентської більшості, що оскаржує цей указ.

У цей же день виконувач обов'язків Голови Служби Безпеки України генерал Наливайченко, який був призначений на цю посаду Президентом України Віктором Ющенком, на прес-конференції повідомив, що близька родичка судді Станик (за коментарями журналістів — мати) отримала земельні ділянки, квартири та іншу нерухомість у Києві та у Ялті на суму 12 мільйонів доларів, а тому ця суддя не має морального права доповісти по справі сто-

совно президентського указу. Звичайно ж, Сюзанна Станік цю інформацію назвала неправдивою і наданою журналістам генералом Наливайченком виключно для того, аби здійснити на неї тиск або ж дискредитувати в очах народу. А народні депутати з проурядової коаліції звернулись з вимогою до Генерального прокурора України Медведька порушити кримінальну справу проти генерала Наливайченка за фактом спроби здійснення тиску на суддю КСУ шляхом розповсюдження неправдивої інформації з метою дискредитації. Хоча усім в Україні зрозуміло, що якби керівник такої серйозної організації як СБУ не мав фактів, то він ніколи не дозволив би собі подібну заяву.

Журналісти у ці ж дні розповсюдили, також, інформацію про те, що у президентському секретаріаті готується проект указу президента про відставку Олександра Медведька з посади Генерального прокурора України, і що сам він знаходиться на лікарняному.

Цікаво, а чи не появиться знову на цій посаді Святослав Піскун, який Верховним Судом України визнаний таким, що звільнений з посади Генерального прокурора Президентом Віктором Ющенком з порушенням закону про прокуратуру?

А Прем'єр-міністр України Віктор Янукович у вівторок 18 квітня виступив у Страсбурзі на засіданні Парламентської Асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) з роз'ясненнями політичної ситуації в Україні. Він акцентував на тому, що президентський указ про розпуск парламенту є неконституційним, і коли КСУ це доведе, то Верховна Рада розпочне стосовно Віктора Ющенка процедуру імпичменту.

Що цікаво, у ці ж дні румунський парламент, проголосувавши конституційною більшістю, дав старт процедурі імпичменту своєму президенту Басеску, якого звинувачено у перевищенні службових повноважень і корупційних діях. Тепер слово за народом, який на референдумі, що повинен бути проведений через місяць після висловлення

вотуму недовіри президенту у парламенті, і підтвердити чи не підтвердити рішення парламенту.

А у Киргизії за наказом президента Бакієва спеціальні підрозділи міліції розігнали демонстрантів, у такий спосіб припинивши виступи опозиції, очолюваної колишнім соратником Бакієва экс-прем'єр-міністром Куловим.

Цього ж вівторка Президент України Віктор Ющенко по дорозі до британського міста Кардіфа, де протягом вівторка-середи повинно було вирішуватись питання, хто прийматиме чемпіонат Європи по футболу у 2012 році, приземлився спочатку у Брюсселі і мав розмову з єврокомісаром Барозу, у якій, також, охарактеризував політичну ситуацію в Україні і виклав свої аргументи в підтвердження конституційності виданого ним указу про припинення повноважень нинішнього складу Верховної Ради України та оголошення дострокових парламентських виборів.

Крім Віктора Ющенка до Кардіфа прибув і Президент Польщі Лех Качинський. Тож співдружність Україна-Польща при розгляді питання, хто прийматиме чемпіонат Європи у 2012 році, була представлена не лише спортивними функціонерами, але і главами держав. Нагадаю, що крім України у співдружності з Польщею за право проводити чемпіонат Європи по футболу у 2012 році у заключній фазі конкурсу змагалися, також, Угорщина у співдружності з Хорватією та Італія.

Маючи готову інфраструктуру для проведення чемпіонату, Італія була впевненою у своїй перемозі. Але не так сталося, як Італії гадалося! У зв'язку з хуліганською поведінкою фанатів на стадіонах Італії під час проведення футбольних матчів внутрішнього чемпіонату вона зібрала лише 4 голоси членів виконавчого комітету УЕФА, який розв'язував це питання. Співдружність Угорщина-Хорватія не отримала жодного голосу. А перемогу святкували Україна з Польщею, яким віддали свої голоси 8 членів комітету. Тож вперше європейський футбольний чемпіонат проходить в країнах Східної Європи. І можливо

саме цей фактор зіграв основну роль під час голосування у виконавчому комітеті УЕФА.

Не лишнім буде згадати і про те, що агітували у Кардіфі за надання права проведення європейського футбольного чемпіонату у 2012 році співдружності України з Польщею не лише президенти цих держав, але і такі відомі у світі спортсмени як боксери брати Клички, футболіст Андрій Шевченко та стрибун з жердиною Сергій Бубка.

В Україні європейський футбольний чемпіонат проходитиме на стадіонах у Києві, Донецьку, Дніпропетровську та Львові, які ще потрібно збудувати. Крім того, до 2012 року в Україні необхідно буде довести до світових стандартів не менше двох аеропортів та збудувати європейської якості дороги від цих аеропортів до названих вище міст та між цими містами і збудувати, також, принаймні, по два-три п'ятизіркових готелі в кожному з них. Поламати голову доведеться також і над створенням численних відкритих паркінгів для автомобілів футбольних фанатів з країн Європи. Тож доведеться розкошелитись і олігархам-меценатам і державі. Але є надія, що в процесі розв'язання цієї непростой задачі Україна об'єднається, оскільки не втратити обличчя перед Європою буде справою честі і помаранчевих, і біло-голубих, і олігархів, і незаможних, і чиновників, і пересічних громадян.

До повстання Богдана Хмельницького у 17-му сторіччі Україна і Польща були складовими однієї європейської держави — Речі Посполитої, тож, принаймні, у спортивному відношенні, в царині футболу ці держави знову об'єдналися, а їхні прем'єр-міністри у четвер домовились у Варшаві про спільний план дій протягом наступних 5 років у напрямку забезпечення підготовки до прийому європейського футбольного чемпіонату.

Одночасно з голосуванням у британському Кардіфі про місце проведення чемпіонату Європи, у французькому Страсбурзі проходили слухання у Парламентській Асамблеї Ради Європи стосовно політичної ситуації в Україні.

Найбільше звинувачень на адресу Президента України Віктора Ющенка на цих слуханнях пролунало із уст Сергія Головатого, який став народним депутатом за списком союзного президенту політичного блоку Юлії Тимошенко. До речі, перший раз міністром юстиції Сергія Головатого призначив Президент України Леонід Кучма, на якого після відставки Головатий вилив не одне відро обвинувачень як з трибуни ПАРЄ, так і з екранів телевізорів. Та й з таким же пафосом, з яким сьогодні Сергій Головатий закидає звинуваченнями Юлію Тимошенко, він, коли був наближеним до неї, захищав її від нападок Леоніда Кучми, Віктора Медведчука та їхніх соратників і союзників. Саме у нього, мабуть, від любові до ненависті дійсно лише один крок. На мій погляд, Сергій Головатий постійно здійснює такі антагоністичні політичні кроки не стільки завдяки зміні політичних уподобань, скільки з притаманної йому основної риси характеру — бути постійно у центрі уваги та на екранах телевізорів. До речі, є підстава сумніватись і в особливих юридичних талантах Сергія Головатого. Адже не так давно, обіймаючи посаду міністра юстиції в урядах Юлії Тимошенко та Юрія Єханурова, він представляв інтереси Президента України Віктора Ющенка у Верховному Суді, який розглядав позов колишнього Генерального прокурора Святослава Піскуна до президента держави з вимогою визнати його відставку незаконною і поновити на посаді. І Верховний Суд України, незважаючи на юридичні заперечення Сергія Головатого, прийняв рішення про поновлення на посаді Генерального прокурора України Святослава Піскуна. Але Піскун, якому, мабуть, уже сподобалося працювати народним депутатом України у фракції регіонів, і по-сьогодні не проявляє особливої настирності у напрямку виконання Віктором Ющенком цього рішення Верховного Суду.

Результатом слухань у ПАРЄ стала резолюція, яка рекомендувала Україні діяти виключно в межах рішень

КСУ, шукаючи компроміси за столом переговорів стосовно дострокових парламентських виборів і не залучаючи для досягнення своєї мети вуличні маніфестації. Але ПАРЕ підтвердила, також, і тезу, що найкращим способом розв'язання політичної кризи є дострокові парламентські вибори, проведені у демократичний спосіб та після прийняття усіх необхідних для їх забезпечення законодавчих актів. До резолюції не було включено як жодної радикальної пропозиції із числа запропонованих Сергієм Головатим та його сподвижниками, що взяли участь у засіданні ПАРЕ, так і жодної не менш радикальної пропозиції із числа запропонованих нинішньою опозицією.

Що цікаво, сьогодні кожна політична сила в Україні бачить в резолюції ПАРЕ лише ті із її 19 пунктів, які працюють на користь аргументів цієї політичної сили.

Варто, мабуть, нагадати, що, у той час як рішення Європарламенту для держав Європи є обов'язковими, аналогічні рішення ПАРЕ є лише рекомендаційними, оскільки ПАРЕ по своїй суті є дискусійним клубом, в обов'язок якого входить, образно кажучи, задавати політичну моду.

Не був обділений гучними політичними заявами і четвер 19 квітня. Чого варті лише рішення політичного блоку «Наша Україна» про виключення з блоку очолюваної Анатолієм Кінахом Партії промисловців і підприємців, скасування тієї частини виборчого списку цього блоку, що містить чекаючих своєї черги кандидатів у народні депутати, та подача заяв нинішніми народними депутатами від цього політичного блоку про складення з себе депутатських повноважень. Аналогічні кроки здійснив і політичний блок БЮТ, очолюваний Юлією Тимошенко. Із парламентської фракції БЮТ не подали заяви про складення з себе депутатських повноважень лише 26 народних депутатів. Але лідери блоків Юлія Тимошенко та В'ячеслав Кириленко заявляють, що необхідну 151 заяву для виз-

нання згідно Конституції України парламенту недієздатним вони уже мають.

Слід зазначити, що затвердження виборчих списків та їх скасування є прерогативою ЦВК, яка нині є недієздатною у зв'язку з тим, що більшість її членів, делегованих політичними силами, що входять до проурядової парламентської коаліції, озброївшись лікарняними листками тимчасової непрацездатності, на роботу не з'являються.

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, який теж виступав на засіданні ПАРЄ, та народні депутати від проурядової парламентської більшості в один голос заявляють, що немає такої норми в законодавстві, як скасування виборчих списків пост-фактум та масове складання народними депутатами від опозиційних політичних блоків своїх депутатських повноважень.

Але, ясно одне — Верховна Рада у нинішньому складі функціонувати не зможе, що б там хто не говорить.

Тож незалежно від рішення КСУ рано чи пізно дострокові парламентські вибори відбудуться. І чим раніше на них погодиться Віктор Янукович і Партія регіонів, тим більше голосів із числа набраних на виборах 2006 року вони збережуть. Легко прогнозоване і інше — на дострокових виборах Соціалістична партія навряд чи набере потрібні для подолання прохідного бар'єру три проценти голосів, а тому в разі їх проведення вона, скоріш за все, опиниться за межами парламенту. А Олександр Морозу, мабуть, доведеться зійти з політичної арени або зовсім, або перейти до тієї когорти колишніх політичних вождів, у котру сьогодні входять і Леонід Кравчук, і Леонід Кучма. І він це розуміє, тому і робить усе політично можливе, аби завадити обом Вікторам — Ющенку та Януковичу домовитись про проведення дострокових парламентських виборів.

У четвер 19 квітня після обіду у залі засідань Верховної Ради України зібралися народні депутати її попередніх скликань, починаючи з першого.

Оскільки я розумів, що тон на цьому зібранні будуть задавати прихильники нинішньої парламентської більшості і рішення буде прийняте засуджуюче президентський указ про розпуск парламенту та дострокові парламентські вибори, що не відповідає моїм внутрішнім переконанням, то я вирішив на це зібрання не йти. Хоча у другій половині дня уже був у Києві у зв'язку з участю у п'ятницю в засіданні Президії АПНУ. Тож про те, що відбувалося на цьому зібранні, я довідався із вечірніх теленовін.

Що характерно, у президії зібрання екс-народних депутатів ключовими фігурами були екс-президент України Леонід Кравчук, який у свій час достроково добровільно склав свої президентські повноваження, та екс-голова парламенту Олександр Ткаченко, який у свій час парламентом був достроково відправлений у відставку — для нинішньої політичної ситуації це дуже символічний факт. Прихильників сьогоднішньої парламентської опозиції у залі зібралось набагато менше, а Іван Заєць взагалі зайняв місце на балконному гостьовому ярусі.

У своєму виступі екс-глава парламенту Володимир Литвин спробував об'єктивно охарактеризувати сьогоднішню політичну ситуацію, за що був нагороджений свистом і шумом в стані прихильників Олександра Мороза. Бачачи, що більшість залу його аргументи слухати не бажає Володимир Литвин достроково завершив свій виступ і демонстративно покинув екс-депутатське зібрання.

А перед від'їздом до Києва у четвер я взяв участь у ранковому засіданні наукового семінару, який було проведено у нашому університеті за ініціативи та при безпосередньому керівництві директора Інституту трансформації суспільства Олега Соскіна та директора Вінницького центру молодіжних економічних ініціатив Ігоря Шевченка. В роботі семінару взяли участь в основному викладачі та студенти Інституту менеджменту нашого університету, оскільки його темою була економічна безпека держави в контексті простору без кордонів.

Відкриваючи семінар, у своєму виступі як господаря зали засідань я сконцентрував увагу присутніх на тому, що досягти економічної безпеки Україні уже сьогодні, а особливо ж у наступному часі, буде неможливо без вступу до НАТО. Обґрунтував я це тим, що в Росії з кожним днем нарощується процес придушення демократії і відродження імперських амбіцій, про що свідчать, хоча б ті події, які відбулися у Москві минулої суботи та у Санкт-Петербурзі минулої неділі, де мирних демонстрантів, незгодних з політикою Володимира Путіна, тисячі міліціонерів спецназу брутально розігнали з застосуванням гумових кийків, а багатьох — у тому числі і экс-чемпіона світу з шахів Гаррі Каспарова — заарештували. Тож, якщо Україна не прикриється НАТОвською «парасолькою», то російська «п'ята колона» у нашій державі завдяки підкупам та залякуванням рано чи пізно підведе нас до вступу в Євроазійську економічну співдружність, в якій домінує Росія, і яка рано чи пізно перетвориться в наддержаву по типу Радянського Союзу з його відсутністю демократії та домінуванням правоохоронних органів у суспільстві. І, якщо раніше, коли процеси в Росії розвивались демократичним шляхом, я був прихильником нейтрального статусу України по типу Швейцарії, то нині я не бачу іншого виходу для збереження незалежності та демократичного розвитку нашої держави як вступити до НАТО — військового блоку, основною парадигмою якого є захист демократичних цінностей від посягань різного роду тоталітарних режимів, екстремістів, терористів та диктаторів.

Після мого виступу Олег Соскін запропонував аудиторії — а це біля 150 студентів та викладачів нашого університету — дати відповідь на запитання: «Чи підтримують вони вступ України до НАТО, чи ні?» Для збору відповідей дві асистентки Соскіна роздали кожному учаснику зібрання по аркушу паперу. Як я дізнався, уже покинувши зал, за вступ до НАТО висловилися 57 % учас-

ників семінару, а проти вступу — менше 30 %. Трохи більше 10 % ще не визначилися.

Продовжую розповідь у суботу 21 квітня після повернення з Києва, де у п'ятницю я, як член Президії АПНУ, брав участь у її черговому засіданні.

До речі, перед початком цього засідання я роздав усім членам президії останнє число нашого університетського часопису «Імпульс», в якому опубліковано мій лист до часопису «Дзеркало тижня» з приводу так званого рейтингу ВНЗ «Топ-200 Україна», котрий швидше заслуговує на статус пародії на рейтинг. Ті з членів президії, котрі ознайомились з моїм листом до «Дзеркала тижня» протягом засідання, у перерві висловили мені повну згоду з наведеними у листі моїми оцінками цього рейтингу.

П'ятниця запам'яталась мені, перш за усе, двома мітингами, проведеними, починаючи з 15-ї години на Майдані Незалежності прихильниками парламентської більшості, та починаючи з 17-ї години на Європейському майдані прихильниками парламентської опозиції, а також повідомленням, що Віктор Ющенко та Віктор Янукович, зустрівшись, протягом години обговорювали політичну ситуацію в Україні з врахуванням резолюції ПАРЕ.

Із політичних лідерів на Майдані Незалежності виступили Віктор Янукович та Олександр Мороз, а на Європейському майдані — Юлія Тимошенко, В'ячеслав Кириленко та Юрій Луценко.

За даними міліції на Майдані Незалежності зібралися 20 тисяч осіб, а на Європейському майдані — 10 тисяч. Оскільки міністр внутрішніх справ Іван Цушко є членом політичної команди Мороза-Януковича, то, звичайно ж, дані про кількість присутніх на мітингах, що представлені його підлеглими із прес-служби МВС, треба зкорегувати в бік збільшення по Європейському майдану і у бік зменшення — по Майдану Незалежності.

Знаючи обсяги вільної площі на обох цих майданах, із телевізійної панорамної картинки легко було бачити, що

людей на Європейському майдані було все ж таки більше, ніж на Майдані Незалежності. Але звичайно ж, і на Європейському майдані їх не було більше 50 тисяч.

В середині дня у Києві йшов дощ, часом з градом, а надвечір знову з'явилось сонце. Тож, виходить, що богові більш милим був мітинг на Європейському майдані. І кияни, які склали основну масу мітингуючих на Європейському майдані увечері, богові теж були милішими, ніж політичні туристи (за визначенням Олександра Мороза перед телекамерами у суботу у той час, коли я пишу ці рядки) із регіонів, які склали мітингуючу масу на Майдані Незалежності вдень.

До речі, після того, як лідери покинули мітинги, на кожному із майданів залишилося лише по кілька десятків осіб, в обов'язки яких входила (за інформацією тележурналістів) охорона трибун та наметів. Тож нинішні мітинги не йдуть ні в яке порівняння з багатоденним мітингом під час Помаранчевої революції два з половиною роки тому, коли навіть ночами на Майдані Незалежності, незважаючи на холод кінця осені-початку зими, продовжували залишатись по кілька десятків тисяч осіб. Та й по рівню пристрастей і багатоголосої підтримки закликів виступаючих нинішні майдани суттєво поступаються майданам днів Помаранчевої революції. Тож нинішні мітинги є лише блідю копією мітингів Помаранчевої доби.

І ще одна суттєва відмінність цих і тих мітингів полягає у тому, що тоді і жителі навколомайданних будинків, і службовці навколомайданних організацій та установ вітали мітингуючих і без гніву сприймали усі незручності, обумовлені скупченням великої кількості людей, музичних інструментів та гучномовців, а нині їхньому гніву з цього приводу немає меж. Особливо високий рівень гніву піднімається під час виступів Олександра Мороза та Миколи Рудьковського, яких кияни у переважній більшості (інших думок мені чути не пощастило) вважають зрадниками Помаранчевих ідеалів. Не жалують кияни і Тараса

Чорновола, якого порівнюють із тим сином Тараса Бульби, котрий зрадив свого батька.

Що ж до зустрічі президента та прем'єр-міністра, то вона пройшла за закритими дверима, і лише з коментарів виступу прем'єр-міністра на засіданні уряду та з пояснень президента тележурналістам, потому, стало ясно, що поки що вони обидва залишаються на попередніх позиціях, з тією лише різницею, що президент готовий лише призупинити дію свого указу на термін прийняття законів, яких не вистачає для проведення дострокових виборів, а прем'єр-міністр наполягає на нульовому варіанті — тобто, на скасуванні і президентського указу з приводу розпуску парламенту та дострокових виборів і постанов Верховної Ради та уряду, обумовлених протидією президентському указу.

А міністр юстиції Олександр Лавринович, якого я колись у своєму кабінеті приймав разом з В'ячеславом Чорноволом як його соратника, і який сьогодні, як і син Чорновола Тарас, перебуває у таборі його ідеологічних противників, заявляє, що згідно з чинним законодавством немає такої норми як призупинення дії президентського указу, а є лише відміна.

А часопис «Московские новости», який за часів роботи у ньому політичним оглядачем Віктора Шендеровича був досить об'єктивним російським періодичним виданням, з думками, опублікованими на сторінках якого, хотілось рахуватись, навіть тоді, коли вони не співпадали з твоїми, нині під керівництвом Віталія Третьякова поступово стає таким же українофобським, як і його нинішній головний редактор, авторська колонка якого та підбір матеріалів про Україну вибивають з мене останні почуття довіри до російських політиків, політтехнологів та політоглядців. Сьогодні я уже, навіть не читаючи, можу майже зі стопроцентною імовірністю спрогнозувати, що в тому чи іншому числі часопису написано, глядячи лише на заголовки і прізвища авторів публікацій.

Цього ж суботнього дня пізно увечері я, включивши телевізор, натрапив на діалог ведучого 5-го телеканалу з лідером парламентської фракції Партії регіонів Раїсою Богатирьовою. На запитання ведучого, чи знає вона про те, що їхні прихильники їдуть на Майдан Незалежності з регіонів не за покликом серця, а виключно лише за плату готівкою, вона відповіла, що їй таких фактів не відомо. Після цього ведучий включив запис свідчень політичного оглядача журналу «Фокус», який розповів, що він інкогніто в одному із міст Донбасу записався бажаним поїхати на мітинг до Києва і отримав за це місце в потягу, який без зупинок довів усіх їх з Донецька до Києва, та 130 гривень добових, хоча розписався у відомості напроти пустої клітинки. А це уже свідчить про те, що там може згодом бути проставлена і більша сума, різниця від якої піде у чиюсь кишеню. Замість коментарів побаченого і почутого Раїса Богатирьова у відповідь почала розказувати про те, як не гуманно створювати перешкоди в роботі Конституційному Суду та здійснювати на нього тиск. Після такої відповіді я переключив телевізор на телерепортаж про матч між англійськими футбольними командами «Манчестер Юнайтед» та «Мідлсбро», котрий, закінчившись внічию, доставив мені насолоду, оскільки поновив шанси стати чемпіоном лондонському «Челсі», за який грає наш Андрій Шевченко. А «Челсі» за чотири тури до кінця англійського чемпіонату відстає від «Манчестер Юнайтед» на три очки і в останньому матчі чемпіонату саме з «Манчестер Юнайтед» і зустрічається.

Завершити цей розділ я хочу коротенькою реплікою з приводу побаченої у суботніх вечірніх теленовинах заяви міністра освіти і науки Станіслава Ніколаєнка (названого Олександром Ніколаєнком) про те, що він звільнить з роботи усіх учителів, які привезуть до Києва свої класи на мітинг. Моя репліка полягатиме в наступному: оскільки жоден учитель не повіз би до Києва свій клас на мітинг, організований Партією регіонів, без дозволу директора шко-

ли та завідувача районного відділу освіти, то я упевнений у тому, що не дозволить нашому міністру звільнити жодного такого учителя жоден глава обласної державної адміністрації, чиє слово на місцевому рівні є куди вищим за слово міністра. Тобто, погроза міністра відноситься до числа таких, які не мають об'єктивних можливостей для реалізації.

Постскрипtum 1: у неділю 22 квітня у Франції відбувся 1-й тур президентських виборів, в результаті якого до 2-го туру вийшов міністр внутрішніх справ Саркозі з 31 % набраних голосів, котрий представляє праві політичні сили, та соціалістка Руайяль, яка набрала 26 % голосів. До речі, вперше з часів правління президента де Голля у Франції на президентських виборах спостерігався такий високий рівень явки на вибори — 84 %.

Постскрипtum 2: суддя КСУ Кампо на засіданні суду у понеділок 23 квітня запропонував припинити провадження у справі по позову народних депутатів від більшості про неконституційність президентського указу про розпуск парламенту та оголошення дострокових президентських виборів і запропонував проект рішення КСУ у цьому напрямку. Мотивував він це тим, що розгляд справи з юридичної площини перейшов у політичну, оскільки представники парламентської більшості у суді та уряді відмовилися відповідати на його запитання лише тому, що він обраний до КСУ за квотою президента і не приховує своєї думки про те, що вважає президентський указ конституційним.

СПРАВИ ОЛІМПІАДНО-КОНКУРСНІ

У квітні цього року наш університет провів другий тур (заключний) Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Системи управління і автоматики» та другий тур (теж заключний) Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з напрямку «Інформатика і

кібернетика». Крім того, у цьому ж місяці студентська команда нашого університету взяла участь у другому (проміжному) турі Всеукраїнської олімпіади з програмування, який проходив у Львові.

Олімпіаду ми проводили 11-13 квітня, а конкурс — з 23-го по 25-е квітня.

Олімпіада проходила на базі нашого Інституту автоматичної, електроніки та комп'ютерних систем управління, директором якого є заслужений працівник освіти України, професор Васюра А. С., а конкурс — на базі Інституту інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, директором якого є доктор технічних наук, професор Азаров О. Д., якого ми теж уже представили до присвоєння почесного звання.

В олімпіаді взяли участь 50 студентів з 18 провідних університетів України, які готують фахівців з цієї спеціальності.

Журі олімпіади було складене з викладачів різних ВНЗ.

Усі олімпіадні роботи по розв'язанню завдань, запропонованих учасникам олімпіади, були зашифровані, тож члени журі перевіряли їх, не знаючи авторства.

Спонсори олімпіади — ТОВ «Техногаз», ТОВ «Ари-сент Україна», Вінницька торгово-промислова палата, ІВП «Інновін», ТОВ «ТЕАМ», ІКК «Символ», Вінницьке відділення ЗАО «КиївСтар», ТОВ «НоВа», Вінницькі відділення банку «Аваль» та «Приватбанку» забезпечили її переможців та учасників, посівших наступні 20 місць, призами у вигляді РК-моніторів, мобільних телефонів, принтерів, сканерів, DVD-програвачів, акустичних систем, кишенькових персональних комп'ютерів, радіоклавіатур, ковриків-комутаторів, банківських карток.

Переможцем олімпіади з отриманням диплома 1-го ступеня став студент Максим Машницький (Вінницький національний технічний університет). 2-е призове місце посіли студенти Дмитро Караман (Національний технічний

університет «ХПІ») та Віталій Томків (Вінницький національний технічний університет), які нагороджені дипломами 2-го ступеня. Третє призове місце завоювали студенти Станіслав Водяницький (Національний аерокосмічний університет імені Жуковського «ХАІ»), Юрій Шовкопляс (Харківський національний університет радіоелектроніки) та Дмитро Якубовський (Національний технічний університет «ХПІ») — кожному з них вручено диплом 3-го ступеня. Усі шестеро отримали також цінні подарунки. Крім переможців олімпіади цінними подарунками нагороджено ще деяких представників тих же університетів, що посіли трохи нижчі місця, а також представників Севастопольського НТУ, Приазовського ДТУ, Житомирського ДТУ, Донецького НТУ, Східноукраїнського НУ ім. Даля, Кременчуцького ДПУ, Одеської НАХТ, Херсонського НТУ, Івано-Франківського НУНГ, Української ДАЗТ.

Дипломи переможців і призи у вигляді цінних подарунків учасникам олімпіади було вручено на святковому вечорі з нагоди професійного свята Інституту автоматики, електроніки та комп'ютерних систем управління, яке заради цього було перенесене з традиційного 12-го квітня на 13-е.

На Всеукраїнський конкурс наукових робіт з напрямку «Інформатика і кібернетика» до нашого університету приїхало трохи менше учасників, ніж на олімпіаду з автоматики, оскільки за умовами цього конкурсу із 65 студентських наукових робіт, що надійшли з 34 вищих навчальних закладів, до участі в очному турі було запрошено лише авторів 20 кращих наукових робіт (з 17 ВНЗ Києва, Харкова, Донецька, Одеси, Миколаєва, Херсона, Дніпродзержинська, Сум, Тернополя і Краматорська). І хоча представники 2 ВНЗ до нас не доїхали, учасників конкурсу все одно було 20, оскільки в кількох проектах виявилось по два автори.

На підставі аналізу конкурсних робіт та доповідей їхніх авторів, конкурсна комісія, до якої входили науковці з різних ВНЗ, визнала переможцями конкурсу та нагородила дипломами 1-го ступеня студентів Володимира Гарнагу (Вінницький національний технічний університет), Олексія Гроховатського (Харківський національний університет радіоелектроніки), Мстислава Бігунова (Донбаська державна машинобудівна академія), Артема Григора (Донецький національний університет), Владиславу Грудову та Бориса Яковлева (Інститут прикладного системного аналізу НТУУ «КПІ»), Ольгу Потравич (Тернопільський національний економічний університет).

Конкурсна комісія присудила дипломи 2-го ступеня студентам Олені Буняк та Сергію Бортнику (Вінницький національний технічний університет), Олексію Асютіну та Наталії Шпаченко (Національний технічний університет «ХПІ»), Олексію Дзюбі (Сумський державний університет), Віталію Ялинічу (Харківський університет повітряних сил ім. Івана Кожедуба), Оксані Дрегваль (Одеський національний політехнічний університет).

А дипломи 3-го ступеня отримали студенти Ольга Маєвська (Київська державна академія водного транспорту), Євгенія та Надія Морозан (Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова), Ольга Чуйко та Ганна Решетньова (Дніпродзержинський державний технічний університет), Ігор Петрусенко (Херсонський національний технічний університет), Юлія Цибулько (Харківський національний автомобільно-дорожний технічний університет).

Спеціальними призами конкурсна комісія нагородила Грудову та Яковлева за кращу доповідь, Бортника — за кращу практичну реалізацію та Бігунова — за кращу програмну реалізацію.

Що ж стосується участі нашої команди в 2-му турі олімпіади з програмування, який пройшов у квітні у Львові, то слід зазначити, що наша оновлена універси-

тетьська студентська команда пробилась до 3-го туру, який пізніше проходить у нашому університеті, розв'язавши у відведений час 7 задач із 8 та посівши 2-ге місце. А першими у цьому турі були господарі — команда студентів-програмістів Львівського національного університету імені Івана Франка, яка у відведений час розв'язала усі 8 запропонованих задач.

ЕЛЬЦЕНІАДА НА ФОНІ ПАРЛАМЕНТІАДИ

У понеділок 23 квітня 2007 року на 77 році життя помер Борис Єльцин — легендарна фігура російського політикуму — колишній керуючий будівельним трестом, колишній перший секретар Свердловського обкому КПРС, колишній перший секретар Московського міському та кандидат у члени Політбюро КПРС, колишній Голова Верховної Ради Російської федерації у складі Радянського Союзу, який очолив опір ГКЧП (російська аббревіатура), коли цей незаконно створений комітет, відсторонивши від управління державою її Першого і Останнього Президента та Першого секретаря ЦК КПРС Михайла Горбачова, спробував здійснити державний переворот і недопустити розбігання з нього у незалежність радянських республік, — людина, яка від імені Російської федерації разом з Головами Верховних Рад України Леонідом Кравчуком та Білорусії Станіславом Шушкевичем підписала історичний документ про розпуск Радянського Союзу, Голова Верховної Ради незалежної Російської федерації, який підписав Постанову про заборону КПРС, Перший Президент незалежної Росії, який не побоявся віддати наказ про розстріл танковими гарматами і штурм десантниками будівлі Верховної Ради Росії, коли та пішла у глибоку конфронтацію з президентом, і після цього знову виграв президентські вибори, Президент Росії, який добровільно до

закінчення другої каденції склав з себе президентські повноваження і передав владу колишньому керівнику своєї адміністрації Володимирі Путіну, оголосивши його своїм президентським спадкоємцем.

Людина з такою біографією не могла не стати легендою, і він нею став ще за життя.

Відношення до нього у Росії і світі неоднозначне — одні не можуть пробачити йому розпуск СРСР і заборону КПРС, другі засуджують за розстріл танками будівлі російського парламенту, треті не сприймають його як великого керівника за любов до спиртних напоїв і часті запої, четверті ставлять йому у вину потакання грабіжницькій олігархізації Росії, п'яті обвинувачують його за те, що потопив у крові намагання Чечні отримати незалежність, шості не можуть простити недостатню твердість під час приборкання Чечні, сьомі незадоволені тим, що він не зміг поставити Росію так, щоб з нею рахувались у світі у такій же мірі, як рахувались з Радянським Союзом, восьмі не можуть вибачити йому недостатню жорстку позицію по відношенню до незалежної України під час її спроб зблизитись з Європейським Союзом та НАТО.

Але не менше є і людей, які поважають і навіть люблять Бориса Єльцина за те, що він не побоявся ГКЧП і, піднявшись у Москві на танк, ризикуючи життям, очолив спротив демократичних сил та зірвав спробу державного перевороту в СРСР, і за те, що поставив свій підпис на документі про розпуск Російської імперії, яка продовжувала існувати у вигляді Радянського Союзу, і за те, що не вдавався до силового розв'язання конфліктних ситуацій у взаємовідносинах з колишніми радянськими республіками, які, ставши незалежними державами, часто досить зухвало поводити себе по відношенню до Росії, і за те, що, незважаючи на розстріл парламенту Росії, зберіг у цій країні основи демократії, і за те, що не закривав рота засобам масової інформації та не переслідував жодного журналіста за жорстку критику на власну адресу та на адресу

очолюваних ним органів влади, і за те, що був простим і доступним під час зустрічей з людьми, і за те, що повірив в економічний талант Єгора Гайдара та, довіривши йому керівництво урядом під час фінансового колапсу, дозволив останньому вивести Росію з фінансового штопору, і за те, що, відчувши проблеми зі здоров'ям, добровільно відійшов від влади, хоча міг, наслідуючи кремлівських комуністичних старців, сидіти на президентському кріслі доти, доки не винесли б ногами вперед під кремлівську стіну.

Особливо вдячними Борису Єльцину повинні бути громадяни України, котрі прагнуть жити в незалежній державі — і за те, що він пішов на підписання договору про розподіл між Росією та Україною Чорноморського флоту СРСР та визнання Севастополя українським містом, у якому до 2017 року перебуватиме Російський Чорноморський флот, орендуючи портові структури та землю під інфраструктурою флоту, і за те, що разом з президентом США, підписав гарантії незалежності України в обмін на її ядерне роззброєння і суворо виконував взяті на себе зобов'язання як по невтручання у внутрішні справи України, так і по забезпеченню українських атомних електростанцій ядерним паливом у кількостях, еквівалентних вивезеним бойовим атомним зарядам ліквідованих в Україні стратегічних ракет, і за те, що не підтримав кримських сепаратистів, які під проводом одіозного президента АР Крим Мешкова намагались відокремити Крим від України.

На мій погляд, за формальними ознаками саме за ініціативи Бориса Єльцина та завдяки його перу Україна юридично закріпила свою незалежність, тож він заслуговує і на пам'ятники, і на назву вулиць в тих українських містах, де він встиг побувати.

І я завжди згадую відомого російського байкаря Крилова з його крилатими словами: «Ай, Моська, знать она сильна, коль лаєт на Слона!» — коли слухаю випадки проти Бориса Єльцина російських комуністів у Державній Думі Росії або таких наших політиків, як народний депу-

тат Верховної Ради України комуніст Олександр Голуб, котрий дозволив собі грубо «топтатись» по Єльцину під час передачі «Свобода слова» у Савіка Шустера на телеканалі ICTV у п'ятницю 27 квітня.

Це ж треба таке — Володимир Голуб є керівником управління внутрішньої політики Секретаріату президента, тобто є прихильником політики Віктора Ющенка, а його брат Олександр Голуб, який є членом фракції комуністів у Верховній Раді України, активно виступає проти політики Віктора Ющенка. Бідна їхня мати! Її серцю доводиться розриватись і переживати, незалежно від того, хто здійснює верховну владу в країні — ліві чи праві.

До речі, дивлячись на рожеві щічки Олександра Голуба та слухаючи його радикально-комуністичні висловлювання, важко відмахнутись від думки, що, якщо переселення душ усе-таки має місце, як стверджують індуси, то не нульовою є ймовірність того, що у минулому житті душа цього народного депутата зігрівала тіло нинішнього символу року за східним календарем. І треба віддати належне Олександру Голубу — за своїми в'їдливими словами він «у карман не лізе», оскільки вони витікають з нього з енергією вулканічної лави. Єдиним питанням, на яке не спромігся дати блискавичну відповідь Олександр Голуб під час передачі «Свобода слова» у Савіка Шустера, було питання — чому комуністи підтримують уряд олігархів? Але, попри це, я не здивуюсь, якщо на наступному з'їзді Комуністичної партії України Олександр Голуб змінить на посаді її нинішнього першого секретаря Петра Симоненка, словарний запас якого та енергетика слів є суттєво біднішими, ніж у цього молодшого товариша по партії.

Але повернемося до Бориса Єльцина. Поховали його 25 квітня на Новодівочому кладовищі, на його центральній алеї, відведеній для поховання найбільш видатних людей Росії.

Дивлячись телерепортажі, можна припустити, що потік провіджаючих Бориса Єльцина в останній путь був не на-

багато меншим від того, який проводжав в останній путь Йосипа Сталіна. А це уже багато про що говорить. Серед проводжаючих було багато іменитих іноземців, які були при владі в своїх країнах у ті ж роки, що і Борис Єльцин. Між ними і экс-президенти США Біл Клінтон та Джордж Буш-старший, а також экс-президенти України Леонід Кравчук та Леонід Кучма. Взяв участь у похоронах Бориса Єльцина і прем'єр-міністр України Віктор Янукович, який після участі в траурній процесії відбув з офіційним візитом до Узбекистану.

Відспівували Бориса Єльцина у відбудованому за його правління Храмі Христа Спасителя, в якому останнім із правителів Росії до Єльцина відспівували царя Олександра 3-го у кінці 19-го сторіччя.

А увечері того ж таки 25 квітня, в який ховали в Москві Бориса Єльцина, у Києві по телебаченню звернувся до своїх громадян Президент України Віктор Ющенко. У своєму зверненні він ще раз підкреслив тезу про необхідність проведення дострокових парламентських виборів і оголосив, що заради створення необхідних умов для їх проведення він зупиняє дію свого указу від 02 квітня 2007 року і підписує новий указ про припинення повноважень парламенту, яким встановлює і новий термін проведення дострокових парламентських виборів — 24 червня 2007 року.

І наступного дня — 26 квітня — цей новий президентський указ було уже надруковано в «Президентському віснику», тобто, він отримав юридичну силу.

Цього ж таки 26 квітня Верховна Рада України на своєму засіданні прийняла постанову, в якій новий президентський указ про розпуск парламенту визнається неконституційним, незважаючи на наявність у ньому уже посилок на 90-у та 83-у статті Конституції України, чого не було в попередньому указі. У цій парламентській постанові ще раз виголошено заборону уряду фінансувати дострокові парламентські вибори та попереджено Національ-

ний банк України про його відповідальність за ситуацію в країні в разі надання кредиту ЦВК на фінансування дострокових парламентських виборів без внесення відповідних змін до закону про Бюджет-2007.

Політична ситуація в Україні у ці дні ще більше загострилася. Голова Верховної Ради України Олександр Мороз перервав своє перебування з візитом у Литві і 26 квітня повернувся до Києва. Повернувся з Узбекистану до Києва цього ж дня, фактично, так і не розпочавши виконання програми візиту до цієї держави, і Прем'єр-міністр Віктор Янукович, який, виступаючи на мітингу на Майдані Незалежності, звинуватив Віктора Ющенка у порушенні умов попередніх домовленостей.

А 27-е квітня принесло ще більшу сенсацію — Президент України Віктор Ющенко на виконання рішення Шевченківського суду міста Києва, ухваленого 26 квітня, видав указ про поновлення на посаді Генерального прокурора України Святослава Піскуна, який до цього часу виконував обов'язки народного депутата України у парламентській фракції Партії регіонів. Одночасно Віктор Ющенко увільнив з посади Генерального прокурора Олександра Медведька, котрий у ці дні, перебуваючи на лікарняному, передав усю повноту прокурорської влади своєму першому заступнику Пшонці, який є теж вихідцем із прокурорських кіл Донбасу.

Цей президентський хід збив з пантелику усіх — і прихильників Віктора Ющенка, і прихильників Віктора Януковича. Вони ніяк не можуть зрозуміти, яка ж політична сила виграла від третього приходу до Генеральної прокуратури Святослава Піскуна, причому двічі за рішенням суду (думаю що цей факт вартий занесення до Книги рекордів Гіннеса). Але уже той факт, що Святослав Піскун одразу ж після повернення на посаду Генерального прокурора повернув собі частину тих заступників, які були звільнені Олександром Медведьком, і звільнив, поставлених ним, свідчить про те, що Колегія Генеральної проку-

ратури здійснить спробу перебазуватись на нейтральну політичну полосу. Про це ж свідчить і оголошена Свято-славом Піскуном ініціатива, що місцевим прокуратурам буде дана вказівка виявити і притягнути до відповідальності усіх учителів, які привезли свої класи до Києва для участі у мітингах на Майдані Незалежності, та усіх ректорів, які направили своїх студентів на цей чи інші майдани.

Як на мій погляд, то це звезення прихильників Партії регіонів до Києва на Майдан Незалежності, яке уже привело до численних незручностей у повсякденному житті киян і заповнило смородом навколомайданне повітря, було і є грубою тактичною помилкою керівників цієї партії, яка матиме і стратегічні відголоски у вигляді додаткової втрати голосів на виборах.

Розумніше чинять опозиціонери із БЮТ, «Нашої України» та «Громадянської самооборони», які проводять свої мітинги лише у вихідні дні на Європейському майдані, приводячи, в основному, киян, або ж і іногородніх, але без встановлення «малих архітектурних форм» та влаштування ночівель.

А збирається народу на їхні заклики з кожним разом усе більше і більше. На мій телепогляд, на останньому мітингу на Європейському майдані, який відбувся у суботу 28 квітня і на якому цього разу виступили не лише Юлія Тимошенко, Юрій Луценко та В'ячеслав Кириленко, але і Президент України Віктор Ющенко, були присутніми не менше 100 тисяч їхніх прихильників.

З 29-го квітня по 2-е травня, тобто, чотири дні поспіль, Україна буде відпочивати. До речі, багато хто з нашого університетського колективу розпочав відпочивати ще з вечора 28 квітня у ресторані «Поділля» на весіллі другого молодшого сина, аспіранта 3-го року навчання нашого університету Юрія Буреннікова — сина директора Інституту машинобудування та транспорту професора Юрія Буреннікова. У цей день Юра-молодший женився на чарівній дівчині Саші.

Керівники Верховної Ради України, побоюючись силового захоплення будівлі парламенту опозицією, встановили цілодобове чергування у ній мобільними групами, створеними із числа народних депутатів від парламентської більшості.

Про те, що принесуть нам ці вихідні дні, я розповім уже після того, як вони «кануть у Лету». Сам же я запланував у ці дні вичитати кандидатську дисертацію одного із аспірантів, написати наукову статтю в розвиток тематики про повітряну акумуляцію електричної енергії, а також попрацювати над виконанням держбюджетної науково-дослідної теми, присвяченої оптимізації режимів роботи електроприводів трамваїв, колія яких прокладена на місцевості зі складним рельєфом.

А цей розділ книги, який «дописую» на моніторі ноутбука вранці 30 квітня, я вирішив завершити згадкою про те, що у ці дні один за одним пішли з життя такі дві видатні мистецькі постаті як віолончеліст Мстислав Растропович — у Москві, який прожив 80 років і якому саме Борис Ельцин дозволив повернутись з еміграції до Росії, та у Санкт-Петербурзі актор Кирило Лавров — на 82-му році життя, останньою роллю якого була роль прокуратора Іудеї Понтія Пілата у телесеріалі по роману Михайла Булгакова «Майстер і Маргарита». До речі, Растроповича поховали на Новодівочому кладовищі у Москві поряд з Ельциним через два дні після похорон Бориса Миколайовича.

Постскрипtum 1: як мені стало відомо уже з вечірніх новин, 30 квітня — у понеділок вранці Верховна Рада України прийняла постанову про одночасне проведення виборів парламенту і президента в кінці листопада або на початку грудня нинішнього року. А до виборів Верховна Рада у цій постанові зобов'язалась прийняти, стартувавши одразу після травневих свят, закон про порядок проведення дострокових виборів парламенту і президента держави, а також внести необхідні зміни до закону про Бюд-

жет-2007 і Конституцію України. Оскільки для останнього дійства необхідно мати 300 голосів, то за відсутності в залі засідань парламенту опозиційних фракцій БЮТ та «Нашої України» це виглядає, на мій погляд, утопією. До речі, член фракції регіонів Тарас Чорновіл за постанову не голосував, оскільки вважає, що немає сьогодні законних підстав для переобрання президента. Відпускаючи народних депутатів з зали засідань, Голова Верховної Ради Олександр Мороз попросив парламентарів нікуди з Києва на травневі свята не від'їжджати і бути готовими у будь-який момент по його сигналу зібратись протягом півгодини у приміщенні парламенту.

Постскрипtum 2: із тих же вечірніх новин у понеділок 30 квітня стало відомо, що врешті-решт зібралася на своє засідання Центральна виборча комісія. Із 13 членів ЦВК в засіданні взяли участь 10, що дало необхідний кворум. ЦВК задовольнила заяву Блоку Юлії Тимошенко про скасування тієї частини виборчого списку цього блоку, який містив кандидатів у народні депутати на місце вибулих. Тож тепер Верховна Рада України не зможе замість подавщиків у відставку народних депутатів від БЮТ дообрати на їх місце із їхнього списку інших. Але ЦВК не задовольнила аналогічне прохання Блоку «Наша Україна», оскільки їхнє рішення про скасування списку кандидатів було прийняте не на з'їзді блоку, як того вимагає законодавство, а на політбюро партії «Наша Україна».

Постскрипtum 3: із вечірніх новин у вівторок 1-го травня стало відомо, що Президент України своїми указами 30 квітня та 1-го травня звільнив з посади заступника Голови Конституційного Суду Пшеничного за перевищення службових повноважень і розголошення таємниці процедури прийняття судового рішення у дорадчій кімнаті та суддю Конституційного Суду Станик за зловживання службовим становищем та попередню політичну заангажованість. Обидва ці судді КСУ призначені за квотою президента держави, тож Віктор Ющенко має моральне право

на відкликання цих суддів зі складу КСУ, тим паче, що вони призначені ще Леонідом Кучмою і не відображають волі та поглядів нинішнього гаранта Конституції України Віктора Ющенка. Що ж до юридичних підстав звільнення Пшеничного та Станик зі складу КСУ, то вони теж мають місце, оскільки Станик не повинна була сама нав'язувати свою кандидатуру на роль доповідача при розгляді конституційності президентського указу про дострокове припинення повноважень нинішнього складу Верховної Ради України, а Пшеничний не мав права задовольняти її прохання і затверджувати у цій іпостасі, оскільки згідно з чинним законодавством доповідача при розгляді конституційності президентського указу повинен визначати і затверджувати виключно лише Голова Конституційного Суду, а не його заступник. На мій погляд, цей крок поверне Віктору Ющенку ще частину прихильників із числа тих, які повірили йому підчас Помаранчевої революції, оскільки наш народ більше любить рішучих, ніж поміркованих. Про це свідчить хоча б те, що спроби усіх примирити привели до падіння рейтингу Віктора Ющенка в народі за даними соціологічних опитувань до рівня 6 %, а після підписання указу про розпуск парламенту за даними опитування у Савіка Шустера на передачі «Свобода слова» його рейтинг зріс одразу до 31 %. Крім того, укази про відставку суддів КСУ Пшеничного та Станик внесуть ще більшу тривогу в ряди парламентської більшості, оскільки тепер вони уже не зможуть стверджувати на кожному кроці, що рішення Конституційного Суду буде на їхню користь. Адже їхні головні нападники у КСУ виявилися поза грою.

Постскрипум 4: своїми указами 3-го та 4-го травня Президент України Віктор Ющенко замість відставлених ним Пшеничного та Станик призначив конституційними судьями Гавриша та Костицького, які, правда, зможуть брати участь в засіданнях КСУ лише після прийняття присяги на засіданні Верховної Ради України, яка розпущена

президентом нашої держави ще з 2-го квітня. Тож доведеться їм чекати або відміни уже другого президентського указу про дострокове припинення повноважень парламенту, або обрання нового складу парламенту.

Постскрипум 5: сьогодні (п'ятниця 4-го травня), коли я поклав на екран ноутбука ці рядки, надвечір телебачення принесло сенсаційне повідомлення про те, що Віктор Ющенко і Віктор Янукович домовились про проведення дострокових парламентських виборів. Віктор Янукович вийшов на Майдан Незалежності і пояснив своїм прихильникам, котрі там мітингують уже багато днів, що він пішов на ці домовленості задля примирення суспільства і подолання розколу між сходом і заходом України. Як на мій погляд, це мужній і мудрий крок нашого прем'єра. Думаю, що він не сподобається соціалістам, а можливо і комуністам, але сподобається більшості народу України.

ЄВРОПА ПРАВИШАЄ

6 травня 2007 року у Франції відбувся 2-й тур президентських виборів. Набравши біля 54 % перемогу на виборах здобув Ніколя Саркозі — син угорського емігранта, котрий зарекомендував себе на посаді міністра внутрішніх справ керівником, здатним приймати жорсткі рішення з питань, що не дають часу на роздуми.

Саркозі представляє правий спектр політичних сил Франції. І те, що саме йому віддали голоси більшість французів, свідчить про привабливість сьогодні у Франції ідей саме правого спектру.

Як відомо, лейборист Тоні Блер, який керував урядом Великобританії протягом останніх десяти років, теж скоро йде у відставку, тож не виключено, що і Великобританія під час парламентських виборів поправішає, оскільки лейбористи допустили і участь Великобританії у війні з Іра-

ком на його території, де продовжують гинути британські солдати, і терористичні акти в Лондонському метро — і це виборці їм можуть не вибачити.

Та й соціал-демократка Ангела Меркель, яка нині є канцлером Федеративної Республіки Німеччини, очолюваний коаліційний уряд сформувала за участю і правих партій.

Тож можна констатувати, що політичний маятник Європи розпочав свій коливальний рух у бік правих ідей.

ВІКТОР ЮЩЕНКО У ВІННИЦІ

8-го травня 2007 року я випадково дізнався, що до Вінниці завітав Президент України Віктор Ющенко. Ця новина мені стала відомою об 11-й годині ранку під час покладання квітів до обеліска слави льотчиків, спорудженого у вигляді справжнього літака на високому п'єдесталі у витоках Проспекту Космонавтів у міському районі Вишенька. Прямо з процедури покладання квітів одна із чільників міської ветеранської організації забрала на зустріч з Віктором Ющенком керівника спілки ветеранів нашого університету Василя Овсійовича Компанця — колишнього полковника, увінчаного багатьма бойовими нагородами, людину, яка пройшла з боями усю Велику Вітчизняну війну, а нині у віці за 80 років успішно працює в нашому університеті на посаді начальника відділу охорони праці.

Увечері в теленовинах протягом приблизно 20 секунд лунав репортаж про перебування Віктора Ющенка у Вінниці, з якого я довідався, що президент держави, перебуваючи у нашому місті, відвідав швейне об'єднання «Володарка», зустрівся з ветеранами війни, а також відвідав штаб Військово-Повітряних сил України і аеродром, де ознайомився з єдиним на терені СНД літаком, обладнаним

під операційну палату, в якій можна робити хірургічні операції під час польоту. Оскільки до супроводу президента я запрошеним місцевою владою не був, то і додати мені про перебування Віктора Ющенка у Вінниці у ці мої суб'єктивні літописні сторінки нічого.

Постскрипtum 1: наступного дня — у День Перемоги над Німеччиною — Віктор Ющенко виступив у Києві з цієї нагоди і вкотре підкреслив, що шану сьогодні треба надавати усім ветеранам війни, які боролись за Україну — і тим, хто це робив на фронтах у складі Радянської Армії, і тим, хто воював в рядах Української Повстанської Армії на Галичині.

Постскрипtum 2: а Прем'єр-міністр Віктор Янукович поздоровляв свій народ з Днем Перемоги виступом в записі, оскільки перебував у ці дні в Іспанії, де йому зробили операцію на одному із суглобів ноги, який він у перший раз пошкодив багато років тому, а нещодавно пошкодив вдруге на тенісному корті.

Як на мою думку, то допоки прем'єр (та й президент) буде їздити лікуватись у чужі країни, доти не буде надаватись відповідної уваги розвитку медицини і медичної науки у країні нашій.

Постскрипtum 3: а розпочався день 9-го травня в Україні загибеллю у Києві майже в центрі міста о першій ночі в автомобільній аварії народного депутата і відомого бізнесмена з Вінниччини Анатолія Антемяка, який пройшов до Верховної Ради за списком Партії регіонів. Анатолію на день загибелі не виповнилося ще і 28 років. Він був мозком усіх бізнесових структур сім'ї Антемяків, і саме він створив усі ці структури та організував обрання у 2002 році до Верховної Ради України попереднього скликання свого старшого брата Віктора, що переміг на виборах по нашому Ленінському округу, тоді ще мажоритарному. Переднім колесом свого «Мерседеса» Анатолій Антемяк зачепив бордюрний камінь, від чого його автомобіль викинуло на узбіччя дороги, де він зіткнувся з опорою для

підвісу трамвайних тролей, сплющився і перевернувся. Разом з Антемоюком загинув один із його пасажирів, ще одного пасажиря у тяжкому стані відвезли до лікарні.

Постскрипtum 4: станом на ранок 10 травня домовленості між Віктором Ющенком та Віктором Януковичем про прийняття Верховною Радою України протягом 7-го і 8-го травня пакету законів, необхідних для забезпечення проведення дострокових парламентських виборів у червні нинішнього року, як і прогнозували політологи, не виконані. Підготовку цього пакету законів заблокували соціалісти і комуністи. І це не дивно, оскільки в результаті дострокових парламентських виборів найбільше постраждати можуть саме вони. Адже, навіть якщо вони подолають виборчий бар'єр і увійдуть до нового складу парламенту, то до уряду їхні представники навряд чи уже попадуть. Тож їхня сьогоднішня боротьба проти проведення дострокових парламентських виборів є абсолютно виправданою політично, і за це їх ніхто не має права засуджувати. У влади свої закони, які часто не співпадають з думкою якоїсь спільноти людей. І, як на мій погляд, політично виграшною є заява лідера соціалістів Олександра Мороза, який запропонував замість проведення дострокових виборів переформатувати коаліцію у нинішньому парламенті, з якої вивести в опозицію соціалістів і комуністів, а замість них до фракції Партії регіонів додати блок «Нашої України», тим паче, що у свій час домовленості між цими політичними силами про коаліцію були уже майже готовими, і їм реалізуватись завадили лише дії соціалістів на випередження.

Постскрипtum 5: цього ж ранку 10 травня біжучий рядок «5 каналу» повідомив, що Віктор Ющенко за порушення присяги звільнив ще одного суддю Конституційного Суду України (уже третього) – Володимира Іващенка, якого було призначено у свій час за президентською квотою ще з подачі Леоніда Кучми. Але, і маючи у своєму складі лише 15 суддів, КСУ залишається дієздатним.

Інша інформація із цього рядка засвідчила, що розпочалися переговори між Партією регіонів, Соціалістичною партією та Партією промисловців і підприємців про створення спільного виборчого блоку.

Постскрипtum 6: а у суботу 12 травня Віктор Ющенко, повернувшись із Польщі, де він брав участь у одноденному самміті глав 5 держав (Україна, Польща, Литва, Грузія і Азербайджан) з приводу добудови нафтогону Одеса-Броди до польського Плоцька та наповнення нафтою цього нафтогону, видав два укази — один про звільнення з посади секретаря РНБОУ Віталія Гайдука, а другий про призначення на цю посаду Івана Плюща. Звільнення Віталія Гайдука, який є одним із донецьких олігархів та колишнім віце-президентом «Індустріального союзу Донбасу», свідчить, скоріш за все, про провал задумки Віктора Ющенко через нього та його ІСД розколоти донецьких промисловців і підприємців і привести бодай частину їх під прапори «Нашої України». А призначенням Івана Плюща на посаду секретаря РНБОУ, скоріш за все, Віктор Ющенко хоче міцніше прив'язати до «Нашої України» партії правого спектру, для яких Іван Плющ є моральним авторитетом.

До речі, у самміті повинен був брати участь і Президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв, але він, зустрівшись напередодні з Президентом Росії Володимиром Путіним, вирішив участі у самміті не брати, оскільки вони з Путіним домовились, що уся казахська нафта прямуватиме до Європи виключно через Росію, а не в обхід її, як це замислювали керівники тих 5 держав, що зібрались на самміті у Польщі. І я цілком розумію Назарбаєва — маючи 40 % росіян у складі народу Казахстану, він не може не прислухатись до порад російського президента, оскільки в разі ігнорування цих порад Назарбаєв може отримати на своїй території масові протестні акції російської частини населення своєї країни, котрі будуть координуватись із Москви і розхитуватимуть під ним президентське крісло

так, що на ньому можна буде і не втриматись. І масові заворушення росіян в Талліні в перших числах травня у відповідь на перенесення естонською владою пам'ятника полеглим радянським солдатам, яких естонці вважають такими ж окупантами, як і німців, із центра Талліна на військове кладовище у пригороді естонської столиці, є тому наглядним прикладом.

ПІДРОБКИ

8-го травня до мого робочого кабінету завітали два офіцери з УБЕЗ, які продемонстрували пластиковий ламінований диплом про закінчення нашого університету, де красувався мій особистий підпис і саме у тому варіанті, який я передав до Центру виготовлення пластикових дипломів, що уже 5 років діє при нашому міністерстві.

Я свій підпис визнав, але офіцери мене запевнили, що диплом фальшивий і попросили підняти архівні дані на людину, яка числилась власником цього диплому. Піднявши архівні дані, я переконався, що дійсно така особа в нашому університеті ніколи не навчалась і у нас ніколи диплом не отримувала.

Показали офіцери мені і додаток до диплома, який виготовляється в самому університеті. Що це фальшивка, хоча і на ній стояв мій підпис, я переконався одразу, оскільки мій підпис був скріплений печаткою, підробленість якої кидалась у вічі одразу — на ній не було ідентифікаційного коду університету.

Як повідомили мені офіцери, виробників цих документів вони уже взяли, а зараз збирають лише докази на підтвердження, що ці документи дійсно є фальшивками.

І те, що фальшивими документами торгують уже люди, які причетні до їхнього централізованого виготовлення в Центрі при міністерстві, є ще одним свідченням того, що

перехід до централізованого складання тестів по вступу до університетів замість їхнього складання в кожному університеті приведе до аналогічного результату — сертифікати, виготовлені в Центрі тестування, теж стануть з часом товаром з-під поли. Як це уже сталося в Росії, котра раніше нас перейшла на централізовану сертифікацію знань школярів. Нещодавно я прочитав у «Московських новостях» інтерв'ю з щойно звільненим директором Російського центру тестування, в якому він визнав крах цієї системи і, як доказ, навів такий факт — у Башкирії 85 % випускників сільських шкіл склали тести на «відмінно» і тепер претендуватимуть на місця в московських університетах. Прочитавши це, я згадав, що два роки тому читав репортаж про журналістське дослідження того, як у Якутії 90 % випускників шкіл склали централізовані тести на «відмінно».

А наші українські політики, стверджуючи те, що передача владних повноважень із центру на місця згідно з Конституційною реформою сприятиме боротьбі з корупцією, одночасно намагаються нас переконати у тому, що централізація виготовлення документів про якість знань випускників шкіл, то теж є засіб боротьби з корупцією. І де тут логіка?

У цьому розділі варто згадати і про те, що у березні нинішнього року мене, головного бухгалтера університету Ліану Нечепуренко та начальника університетської канцелярії Едуарда Кірчанова викликав до себе слідчий обласної прокуратури Голубенко, який продемонстрував нам довідки про зарплату для нарахування пенсії, начебто видані нашим університетом людям, які, як виявилось, в університеті ніколи не працювали. Поставивши свої підписи і відбиток університетської печатки поряд з тими, що стояли на довідках, ми одразу ж продемонстрували слідчому, що ніякого відношення університет до виготовлення цих довідок не має, оскільки підписи на них навіть віддалено не нагадували ні мій підпис, ні підпис головного бухгалтера, а відбиток університетської печатки відрізняв-

ся від відбитка печатки на довідці не лише розмірами і конфігурацією букв, але і кількістю використаних слів.

А далі сталося те, чого я ніяк не очікував, і що мене дуже здивувало — на вимогу слідчого Голубенка і я, і Нечепуренко змушені були свої підписи поставити на трьох сторінках (у мене в рядку їх виявилось штук по п'ять, а рядків десь приблизно по двадцять на кожній сторінці, а Ліані Нечепуренко — в якій букви удвічі мілкіші моїх — своїх підписів довелось поставити удвічі більше). Більше того, кожному із нас довелося ще на трьох сторінках переписувати статті із якогось юридичного журналу, аби у такий спосіб дати зразки наших почерків. А на моє здивоване запитання — навіщо так багато, адже кількох рядків і кількох підписів досить, аби переконатись, що ні наші почерки ні наші підписи не схожі на ті, що мають місце на довідках — слідчий мені відповів, що так треба за процедурою, інакше суд у нього не прийме до розгляду справу. І лише тепер я зрозумів, чому слідство по деяких справах ведеться роками — адже, якщо по справі проходить, наприклад, сто свідків, і кожному з них крім показань за протоколом, який складає слідчий, треба ще по три сторінки написати якихось текстів і на трьох сторінках густо поставити підписи, то лише на їх одноразові допити слідчому треба буде потратити не менше місяця. А якщо він веде слідство, скажімо, по семи кримінальних справах одночасно, то щодня кожній з них він може приділяти не більше години. А тому із простих розрахунків витікає, що на завершення кожної з цих кримінальних справ слідчому фізично потрібно буде не менше 7 місяців. І виявляється, що прискорити розслідування кримінальних справ можна, принаймні, втричі, якщо замість трьох сторінок підписів і трьох сторінок зразків почерку слідчий буде брати їх, ну, наприклад, лише на півсторінки.

АВАРІЇ

Перша декада травня 2007 року запам'ятується українцям ще й тим, що у ці дні сталися три гучні аварії: по-перше, під Києвом зійшов з рейок швидкий потяг «Столичний експрес» сполученням «Київ-Дніпропетровськ», по-друге, знову ж таки на Київщині стався вибух на трубопроводі, по якому подається російський газ в Європу, а по-третє, на одній із шахт Донбасу — «Краснолиманській» знову пролунав вибух. І в усіх цих аваріях мають місце людські жертви.

Сьогодні вранці (субота 12 травня), їдучи до університету, я почув по радіо «Ера» таку фразу із уст одного із дозвонювачів: «Чому це так? Чому на наших шахтах лунають вибухи з такою ж частотою як і в Іраку, де йде партизанська війна? Чому у Польщі не вибухає шахтний метан так часто, як у нас? Хто в цьому винен, і коли буде наведено порядок на наших шахтах?»

А від себе, я ще б додав і таке запитання: «А може не бажаючи вкладати кошти в безпеку роботи на шахтах і нічого у цьому напрямку на шахтах не поліпшуючи, керівники шахт і їхні керівники нас хочуть привчити до думки, що це нормально, коли періодично лунають вибухи на шахтах і гинуть люди?»

Зараз висока урядова комісія (в котрій уже раз!) намагається з'ясувати, з чієї вини сталася аварія на цій шахті. А от щодо двох інших аварій, то дехто із народних депутатів з проурядової більшості уже встиг зробити заяву, що вони є диверсіями, націленими на дискредитацію уряду. І в тому, що це не диверсії, їх не можуть переконати навіть результати попереднього слідства, яке виконано слідчими Міністерства внутрішніх справ, очолюваного їхнім соратником соціалістом Василем Цушком.

А слідчі кажуть, що вибух на газогоні стався тому, що кілька любителів легкої наживи, котрі хотіли поцупити з

трубопроводу дизельне пальне, переплутали труби і замість продуктопроводу просвердлили дірку в газопроводі, тиск у якому 70 атмосфер. Тож на завершальній стадії цього свердління при викиді стисненим газом свердла із металевої дірки виникла іскра, від якої газ і вибухнув, вибивши воронку в землі з контуром радіусом 50 метрів, зруйнувавши вщент кілька десятків метрів газогону та спаливши усе вздовж газогону на протязі кілометра.

Що ж до аварії зі «Столичним експресом», під час якої третина вагонів потяга разом з електровозом зірвалась під укіс, то особливо намагається подати це як диверсію міністр транспорту соціаліст Микола Рудьковський. І це в той час, коли слідчі продемонстрували матеріали показань чергової по станції та чергового електромеханіка, із яких витікає, що вони, виявивши несправність автоматичної стрілки, що переводить колію на інший маршрут, замість того, щоб забити тривогу і зупинити рух, вирішили самотужки усе владнати, заматавши деталь, що тріснула, мотузкою.

Що цікаво, після розмови з міністром Рудьковським, чергова від своїх показань відмовилась і заявила, що вона дала показання під тиском слідчих, які лякали її неприємностями для сина. Але схоже, що електромеханік від показань не відмовився і після розмови з міністром, тому що його під телекамери після цього не вивели. Як на мій погляд, то не могли слідчі, які є людьми із відомства соціаліста Цушка, вимагати давати неправдиві показання від людей із відомства соціаліста Рудьковського.

Після цієї аварії Президент України Віктор Ющенко зажадав відставки міністра транспорту Рудьковського, мотивуючи це тим, що халатне відношення працівників залізниці стало можливим саме тому, що міністр замість того, щоб активно працювати на посаді, викорінюючи недоліки, узяв відпустку і проводить її на мітингах на Майдані Незалежності.

ФІНАЛ КОНКУРСУ «ЄВРОБАЧЕННЯ»

13 травня, тобто, уже у неділю о першій годині ночі за київським часом, завершився підрахунок голосів і визначились переможці конкурсу «Євробачення», фінальна частина якого проходила у Фінляндії. А розпочалися фінальні співи учасників конкурсу у суботу о 22 годині за київським часом. Частина фіналістів визначилась ще у 2006 році, завдяки вдалому виступу у минулорічному фіналі цього конкурсу, а частина пробивалась через вибірковий тур, який тривав у четвер та п'ятницю.

Наш учасник Андрій Данилко в образі Верки Сердючки брав участь у конкурсі одразу у фіналі, оскільки у минулому році наша Тіна Кароль посіла 7-е місце, яке забезпечувало право українському учаснику у наступному році стартувати з фіналу.

Балаганний стиль виступів Андрія Данилка викликає захоплення у підлітків, які у всіх країнах Європи і є основною масою тих, хто додзвонюється до журі конкурсу під час оцінювання виступів учасників, тож навіть букмекерські контори, прогнозуючи його тріумф, давали за його перемогу найнижчі коефіцієнти.

ЗМІ Німеччини та Фінляндії, в яких напередодні конкурсу виступив з концертами Андрій Данилко, теж прогнозували йому перемогу.

Нагадаю, що за умовами конкурсу із 42 країн Європи до фіналу виходили лише 24. Оцінювались виступи учасників кількістю балів, які нараховувались у кожній європейській країні в залежності від кількості телефонних дзвінків і СМС-повідомлень її жителів, надісланих до журі конкурсу у цій країні після оголошення початку голосування. Тривало голосування півгодини. Жителі кожної країни не мали права голосувати за свого учасника. Бали нараховувались у такій послідовності: 1, 2, 3, 4, 5, 6,

7, 8, 10, 12. Тобто, жителі кожної країни могли відзначити балами лише 10-х конкурсантів.

Спостерігаючи за цим конкурсом і у минулому році, і в році нинішньому, я прийшов до висновку, що ніякої об'єктивності в оцінюванні конкурсантів немає. Найвищі бали нараховувались одна одній країнами, що колись входили до якоїсь однієї імперії чи спільноти, наприклад, утворились на терені колишньої Югославії або Радянського Союзу. Аналогічна картина спостерігалась під час голосування Молдови і Румунії або України та Польщі чи прибалтійських країн.

Перемогу у нинішньому конкурсі, набравши 268 балів, здобула співачка з Сербії, яка проспівала «Молитву». І це мене приємно вразило — виходить, що почали діставати високі оцінки у підлітків уже і не витвори балаганного мистецтва.

Однак друге місце нашого Андрія Данилка, який набрав у цьому конкурсі 235 балів, свідчить про те, що і любителів балаганного мистецтва серед підлітків країн Європи ще аж надто багато.

Як на мій погляд, то Андрій Данилко міг посісти і перше місце, якби не було допущено при виборі пісні і костюмів двох помилок. Перша помилка полягала у тому, що не треба було в пісню вмонтовувати німецькі слова. Цей хід не додав Андрію Данилку голосів навіть у самій Німеччині, жителі якої оцінили його виступ посередньо, і позбавив його голосів у Бельгії, Данії і Нідерландах, де через окупацію Гітлером і по-сьогодні зберігається прохолодне відношення до німецької мови — я це спостерігав під час перебування у цих країнах. А друга помилка Андрія Данилка та його режисерів полягала у тому, що він начепив на голову великих розмірів зірку — якраз з такими зірками на крилах американські літаки бомбили міста Югославії під час війни, яка привела цю країну до розпаду. Тож і не дивно, що зовсім мало балів Андрію Данилку, а точніше гротескній Верці

Сердючці, дали усі країни, які утворились на терені колишньої Югославії — а це майже 12 % від усіх голосів.

Зрозумілим мені є і той факт, що українському співаку не дали жодного балу підлітки із Албанії. Вони ніяк не можуть вибачити Україні те, що уже протягом років восьми (двох відбіркових турів чемпіонатів світу і Європи) збірна України по футболу і у себе і на їхньому полі стабільно перемагає збірну Албанії, фанати якої не вважають її слабкішою за українську збірну — звідси і нелюбов.

Я патріот України, але за Андрія Данилка не вболівав, оскільки, якби він ще й переміг на конкурсі «Євробачення», то балаганно-епатажний стиль, який він пропагує в естрадному мистецтві, зовсім би витіснив зі сцени таланти і голоси, що рано чи пізно привело б до повного краху увесь естрадний жанр.

ВІДВІДИНИ КРИВОГО РОГУ

У вівторок 15 травня, прийнявши зранку разом з ексменаційною комісією кандидатський іспит з наукових спеціальностей, споріднених моїй, я біля 12-ї години вирушив автомобілем до Кривого Рогу, де наступного дня Міжнародною науково-технічною конференцією «Сталий розвиток гірничо-металургійної промисловості — 2007» розпочинався перший етап святкування 85-річчя з дня утворення Криворізького технічного університету (КТУ), який під час мого навчання у ньому в період 1961–1966 роки називався Криворізьким гірничорудним інститутом (КГРІ).

До речі, незважаючи на те, що навчався за спеціальністю «Електропривод і автоматизація промислових установок» з прив'язкою до заводу «Криворіжсталь», я дуже пишався тим, що закінчив саме КГРІ, оскільки на фоні «гірничих» і «гірничо-металургійних» це був єдиний у Радянському Союзі «гірничорудний» інститут. Така унікаль-

ність назви ріднила нас, студентів КГРІ, зі студентами таких, знаних в СРСР інститутів, як МФТІ та МВТУ. І, на мій погляд, КТУ виграв би від того, якби, отримуючи статус університету, зберіг подібно до КПІ та ХПІ у своїй назві своє первинне ім'я, назвавшись, наприклад, так: «Технічний університет «КГРІ». Між іншим, майже усі ми, хто закінчив КГРІ, заповнюючи документи, де вимагається називати ВНЗ, який закінчив, сьогоднішнім ім'ям, вперто пишемо не КТУ, а КГРІ.

Разом зі мною до Кривого Рогу поїхав і доктор технічних наук, професор кафедри електричних станцій та систем нашого університету Василь Кутін, який закінчив КГРІ двома роками раніше від мене, а переїхав до Вінниці двома роками пізніше. За живою розмовою, пересипаною спогадами про криворізьку юність, ми не помітили, як за спиною у нас опинились і 500 кілометрів відстані від Вінниці до Кривого Рогу (через Кіровоград по об'їзній) і п'ять з половиною годин часу. До речі, у молодості, коли я їздив до Кривого Рогу на «Жигулях» 13-ї моделі, а дорога від Умані до Кіровограда нагадувала прифронтову, то на подолання усієї відстані мені доводилось витратити до 7-и годин. Зараз же, коли сів за кермо «Нісана-Максими», а дорогу суттєво підремонтували, то зекономив півтори години навіть за умови, що спочатку міліціонери з ДАІ мене спрямували на окружну дорогу навколо Кіровограда по довшій і вкритій ямами дузі. Запідозривши неладне, оскільки знав від директора Інституту інтеграції нашого університету Віктора Мізерного про існування гарної об'їзної дороги навколо Кіровограда, я зупинився хвилин через п'ятнадцять і, отримавши підказку від сторожів якоїсь бази, повернув назад і біля тих же ДАІшників завернув, уже їх не питаючи, на гарну вітку об'їзної, втративши таким чином півгодини часу не на просування вперед. До речі, те, що обидва ДАІшники дружно повернулись до мене спиною, коли я одиноко проїжджав знову повз них, опосередковано засвідчило, що вони цілеспрямовано послали мене не в той бік об'їзної.

О 17 годині 30 хвилин, висадивши за 15 хвилин до цього на площі Визволення Василя Кутіна, який пішов ночувати до свого старшого брата, я зупинився біля головного корпусу КГРІ, де мене уже чекав мій друг зі студентських літ, завідувач кафедри електромеханіки КТУ, доктор технічних наук, професор Станіслав Толмачов, який на 1-му курсі був моїм куратором, сам двома місяцями перед цим отримавши диплом і залишившись асистентом кафедри основ електротехніки. Він провів мене до санаторію-профілакторію, де ректором КТУ, професором Анатолієм Темченком, котрий цього дня перебував у відрядженні у Києві, мені був зарезервований шикарний номер-люкс для іменитих гостей.

Попрощавшись з Толмачовим і прийнявши душ, я поїхав на рудник Карла Лібкнехта, де недалеко від головного ствола шахти «Родіна» живе мій другий криворізький друг студентських років, з яким ми вчилися в КГРІ, Євген Коваленко, котрий витратив більше двох років, аби перетворити мене з екстравагантного «стиляги» в нормального студента. Гена є старшим за мене на 4 роки і до вступу в КГРІ встиг закінчити технікум і відслужити в армії, тож вихователь з нього був відмінний. Він часто після занять забирав мене до себе додому, де його мама годувала нас різними смачними стравами. Саме у цьому домі я вперше відвідав торт «Наполеон», спечений мамою Гени, і запам'ятав його смак на все життя. І зараз, оглядаючись на прожиті роки, я думаю, що, якби не турбота і смачні страви мами Гени, навряд чи йому вдалося б так швидко мене перевиховати, адже після року життя на «1-му Комсомольському містечку» я перетворився в досить розумне і гонористе, але майже некероване вовчєня.

Гена в професійній кар'єрі досяг значних висот — він був і головним інженером підприємства, яке створювало систему автоматики на самій крупній у світі на той час доменній печі № 6 на заводі «Криворіжсталь», і генеральним директором підприємства, яке здійснювало ремонт і

наладку систем автоматики металургійних заводів усього Півдня України. Зараз він є пенсіонером і успішним приватним підприємцем, доходів якого вистачає аби нормально жити самому і допомагати сім'ям дітей. Олігархом він не став, хоча можливості такі були — виховання не дозволило привласнювати державну власність, якої за часи його генерального директорства і правової анархії в Україні у нього було «неміряно».

Увечері 15-го травня, за спогадами і смачними стравами, ми просиділи з Геною і його дружиною Людою за столом, потягуючи соки, до половини дванадцятої години ночі. В половині першої години ночі я повернувся до профілакторію КГРІ, попередньо поставивши автомобіль на університетську стоянку за головним університетським корпусом. Дорогою від стоянки до профілакторію — а це десь біля 200 метрів широким проспектом — я не зустрів жодної окремої людини, жодної закоханої студентської пари (при наявності поряд кількох студентських гуртожитків). Це навіяло думку, що мабуть у сьогоднішньому Кривому Розі вночі ходити вулицями не дуже безпечно. Забігаючи на день уперед, відзначу, що ця думка знайшла своє підтвердження у такому епізоді: у четвер 17 травня я біля 8-ї години ранку пішов на стоянку автомобілів, щоб до початку секційних засідань конференції взяти свій «Нісан» і пошукати у місті заправку, де можна було б заправитись 98-м бензином. В районі стоянки, на проспекті я зустрівся з юрбою школярів, кожному з яких було років по 12–14. Порівнявшись зі мною, один з них запропонував своїм одноюрбникам — «давайте вместо физзарядки набьем морду этому лысому старикану» — вказуючи пальцем на мене. Але на моє щастя його приятель сказав — «нельзя, на той стороне идет наш физик, донесет директору, неприятностей не оберешься с родителями» — і вони пройшли повз мене, не зачепивши. І хоч кожен із них самостійно не міг створити загрози, але їх було дев'ятеро, і справитись з ними було б не так просто. Особливо, зважаючи на те, що якби хоча б

одному з них я наніс серйозні пошкодження, то батьки за-таскали б по судах. І судді, зважаючи на те, що це діти, теж були б не на моєму боці. Ось такі численні зграї майбутніх малолітніх злочинців, мабуть, і наводять страх на нічних перехожих у Кривому Розі.

А у середу 16 травня з 10-ї години ранку в університетському палаці молодіжного дозвілля розпочалося пленарне засідання конференції, на якому пролунали в основному доповіді, присвячені становленню КТУ та до 100-річчя від дня народження академіка Георгія Малахова, який за життя протягом 18 років був ректором КГРІ (найдовше зі всіх ректорів), а також поздоровлення університету у зв'язку з 85-річчям.

Мене посадили в президію, як іменитого випускника, і я теж виступив з поздоровленням.

Після закінчення пленарного засідання для іменитих гостей, в число яких попав і я, ректор КТУ професор Темченко влаштував обід, під час якого, звичайно ж, звучали тости. Одночасно, я підписував екземпляри своєї останньої книжки «Друге дихання...», яку пообіцяв вручити кожному, хто був за столом.

Після одного із тостів, виголосивший його керівник однієї крупної криворізької організації запропонував усім, випити стоячи за Віктора Федоровича Януковича. Оскільки я був зайнятий підписами книжки, то і не почув у шумі голосів, за кого тост. Крім того, у мене на колінах лежало штук десять уже підписаних книжок, і я не міг встати, навіть, якби хотів. Тож я не встав і келих не підняв, як, до речі, не піднімав і багато разів до цього. Але на ті рази ніхто не звернув уваги, а цього разу звернули і підкреслено запитали мене, чого це я не хочу з ними випити за Віктора Федоровича. На що я відповів, що мені, між іншим, ще на секції треба виступати з науковою доповіддю, тож якби я усі тости підтримував, то про яку наукову доповідь могла б тоді йти мова. Ніхто начебто і не образився, але тостувавший за Віктора Федоровича і його сусід мою

книжку взяти відмовилися — ці два екземпляри так і залишились там, куди я їх для них поклав. Оскільки Януковича і його найближчих соратників серед нас не було, то я і не звернув уваги на цю подію. Але, як виявилось, серед нас були люди, які у Партії регіонів займають досить високі посади на обласному рівні, і, як я розумію, вони усе-таки вирішили у якийсь спосіб відреагувати і на мою книжку, і на мою поведінку під час тосту. Тож, забігаючи вперед, зауважу, що у понеділок 21 травня до університету зателефонували з Держтелерадіо України і попросили повернути лист подяки, підписаний мені Віктором Януковичем за те, що завдяки розробникам радіоапаратури нашого університету змогла відбутися трансляція теледебатів у 2004 році між кандидатами у президенти України Віктором Ющенком та Віктором Януковичем. Вони обидва тоді підписали мені листи подяки. Спочатку мені передали лист, підписаний Віктором Ющенком, а після того, як Віктор Янукович став Прем'єр-міністром України, передали мені і лист подяки, підписаний ним. І ось тепер, через чотири дні після того, як я не піднявся у Кривому Розі під час виголошення тосту за здоров'я Віктора Федоровича, мені з Держтелерадіо запропонували повернути лист подяки, ним підписаний. Але, оскільки лист адресовано мені, а тому є моєю власністю, то я, звичайно ж, повертати не особисто відправнику його відмовився.

Моя наукова доповідь, яка була присвячена перспективам і проблемам побудови повітряних акумулюючих електростанцій на Криворіжжі, і яку я виголосив, супроводжуючи мультимедійною презентацією, створеною моїм молодшим сином Олександром, прозвучала на секції електромеханіки конференції після 15-ї години. Після виголошення доповіді посипалось багато запитань, що засвідчило живий інтерес до піднятої проблеми учасників секції, яких було біля п'ятидесяти.

З 17-ї години до 20-ї разом з професорами Станіславом Толмачевим і Анатолієм Синоліцим — завідувачем кафедри

електроприводу КТУ, який нині був керівником нашої наукової секції, а у мої студентські роки працював асистентом на цій же кафедрі і вів у мене лабораторні роботи по електроприводу, — я взяв участь у дружній вечері, організованій ректоратом КТУ з приводу 85-річчя університету на честь усіх учасників конференції. Що цікаво, усі номери художньої самодіяльності підчас цього святкування, виконувались для гостей студентами КТУ або українською мовою (пісні), або в українському стилі (танці). Тож і у Кривому Розі (як і раніше у Харкові та Одесі) я ще раз переконався у тому, що усі заяви деяких політиків про несприйняття української мови і української культури південними і східними регіонами України є абсолютно безпідставними.

Наступного дня — у четвер 17 травня я зранку заправив свій «Нісан» на автозаправці біля колишнього таксопарку на Дзержинці, де довідався, що крім них 98-м бензином у Кривому Розі заправляють ще лише на двох АЗС — на «Більшовику» і на «КРЕС», і біля 10-ї години прибув до КТУ для зустрічі з викладачами та студентами рідного мені електротехнічного університету.

Зустріч тривала дві з половиною години. Я розповів коротко про свій життєвий шлях і відповів на запитання.

Потім біля години ми разом з професорами Толмачевим, Синоліцим і Кутіним спілкувались з ректором КТУ професором Темченком.

А о 14 годині 30 хвилин я разом з професором Кутіним стартував на «Нісані» в напрямку Вінниці. Біля нашого університету у Вінниці ми зупинились о 19 годині 30 хвилин.

Насиченість цієї подорожі до Кривого Рогу і динамізм самої поїздки на автомобілі на таку відстань позитивно вплинули на мене, додали енергетики і психологічної впевненості у тому, що я ще не старий, і що я ще можу не зважати на паспортні дані.

УНІВЕРСИТЕТСЬКЕ СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ

Повернувшись із Кривого Рогу, я отримав від доцента кафедри педагогіки, психології і соціології Анатолія Слободянюка, який з 1-го вересня очолюватиме цю кафедру, дані, що характеризують електоральні настрої студентів нашого університету.

Доцент Слободянюк, соціолог за освітою і вченим ступенем, провів соціологічне опитування серед студентів університету на предмет того, за кого вони проголосували б, якби дострокові парламентські вибори відбулися в найближчу неділю.

В анкету він вніс ті ж самі 16 політичних сил, які фігурували в його анкетуванні напередодні останніх парламентських виборів, результати якого наведені у моїй попередній книжці.

Взяли участь в опитуванні 257 студентів, що складає 4,3 % від усієї кількості студентів стаціонару в нашому університеті. Згідно з законами соціології цього цілком достатньо для визнання результатів опитування придатними для узагальнення.

Результати опитування виявились такими (подаю їх в порядку убутання):

За Блок Юлії Тимошенко — 28,7 %, за Блок «Наша Україна» — 12,8 %, за Партію регіонів — 6,2 %, за «Народну самооборону» Юрія Луценка — 4,3 %, за Народну партію Володимира Литвина — 2,3 %, за Громадянський блок «ПОРА» — 1,5 %, за Партію зелених — 1,5 %, за Партію «ВІЧЕ» — 1,5 %, за Блок «Українська правниця» — 0,7 %, за Комуністичну партію України — 0,4 %, за Соціалістичну партію України — 0,4 %, за Блок Наталії Вітренко, Блок Юрія Кармазина, Партію промисловців і підприємців, Народно-демократичну партію і Соціал-демократичну партію (об'єднану) — 0 %.

Крім того, 1,5 % висловились за інші політичні сили, які вони вказали в графі «Інші уподобання» — кожна з цих сил, правда, не набрала голосів більше, ніж комуністи чи соціалісти. 13,2 % не будуть голосувати ні за кого, 16,3 % ще не визначилися, а 8,7 % не підуть голосувати взагалі.

Легко бачити, що, принаймні, третина наших студентів — це потенційні голоси за ті політичні сили, які зможуть подолати у них зневіру.

Постскриптом: полиставши свою попередню книжку, я знайшов результати соціологічного опитування наших студентів тим же Анатолієм Слободянюком півтора роки тому (ще перед парламентськими виборами 2006 року). Тоді за соціалістів Олександра Мороза у нашому університеті збиралися голосувати 8,4 % — і це був третій результат після БЮТ та «Нашої України». А сьогодні, як бачите, соціалістів у нас підтримують лише 0,4 % студентів. І, швидше за все, така ж картина спостерігається і в інших установах та організаціях. Тож навряд чи соціалісти зможуть на дострокових парламентських виборах подолати 3-процентний прохідний бар'єр. Вони це теж розуміють, а тому і намагаються перешкоджати встановленню домовленостей між Партією регіонів та опозиційними блоками БЮТ і «НУ» про проведення дострокових парламентських виборів.

СТАРТ ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ «СИЛІКОНОВОЇ ДОЛИНИ» У ВІННИЦІ

У вівторок 22 травня о 12-й годині дня в залі засідань Вінницької обласної державної адміністрації розпочалася зустріч Голови Наглядової ради «Наукового парку «Київський політехнічний інститут» Олександра Зінченка, якого усі ми пам'ятаємо як колишнього Державного

секретаря президентської адміністрації, президента цього наукового парку Михайла Згуровського, який є ректором НТУУ «КПІ», голови Вінницької обласної державної адміністрації Олександра Домбровського та голови Вінницької обласної ради Григорія Заболотного з керівниками провідних промислових підприємств та керівниками провідних вищих навчальних та професійно-технічних закладів Вінниччини. Серед запрошених був і я.

Метою цього зібрання було проголошення початку нового етапу розвитку нашого регіону як потужного науково-інноваційно-промислового комплексу по типу «Силіконової долини» у США.

Роль локомотива цього розвитку покладалась на науковий парк «КПІ», під науково-дослідні лабораторії, конструкторські бюро і дослідницькі заводи якого влада Вінниччини виділила 160 гектарів землі в районі Сабарова, який є передмістям Вінниці. За задумкою Олександра Домбровського до наукової роботи у цих майбутніх лабораторіях, КБ і дослідницьких заводах будуть залучатись і науковці вінницьких університетів, а отримані наукові розробки втілюватимуться у масове виробництво вінницькими промисловими підприємствами.

З загальною характеристикою задач, визначених Законом про «Науковий парк «Київський політехнічний інститут», яким Верховна Рада визначила пріоритети науково-інноваційного розвитку України, виступив Олександр Зінченко. Презентацію програми інноваційного розвитку Вінниччини представив Олександр Домбровський. З презентацією програми наукового парку «КПІ» виступив Михайло Згуровський. Від імені університетів Вінниці, готових підтримати цей масштабний проект, виступив я.

У своєму виступі я дав інформацію про те, які наукові школи нашого університету одразу ж зможуть підключитись до розв'язання включених до програми наукового парку, згідно з Законом України, наукових задач, і запевнив присутніх, що, незважаючи на те, що наш університет

є у 7 разів меншим НТУУ «КПІ», його науковий вклад у спільну справу перевищуватиме одну сьому.

А Григорій Заболотний, виступивши останнім, у своєму виступі наголосив на важливості для Вінниччини реалізації запропонованого проекту і завірив усіх присутніх у тому, що обласна рада всіляко сприятиме його втіленню у життя.

Після цього Домбровський, Зінченко і Згуровський під спалахи журналістських фотоапаратів підписали угоду про спільну діяльність, і усі бажаючі поїхали автобусом та автомобілями на Сабаровську площадку, де була урочисто закопана капсула з інформацією про угоду і встановлено пам'ятний камінь.

Від себе додам, що, якщо дійсно цей проект вдасться реалізувати в задуманих масштабах, то Олександр Домбровський і Григорій Заболотний увійдуть в історію Вінниччини постатями, за популярністю співставимими з постаттю Івана Богуна. Адже саме ця Сабарівська «Силіконова долина» під час реалізації адміністративної реформи, яка рано чи пізно буде втілена у життя, може послужити тим вирішальним аргументом, який схилить шальки терез на користь Вінниці при визначенні столиці Подільського адміністративного регіону, який у проекті повинен охопити Вінниччину, Хмельниччину і частину Тернопільщини.

ПЕРШІ СЕРЙОЗНІ ТРИВОГИ

У четвер 24 травня, підписавши документи та дізнавшись із газет, що першим заступником секретаря РНБОУ Івана Плюща замість звільненого з цієї посади за власним бажанням Валерія Хорошковського президент призначив учора Олександра Турчинова — праву руку лідера опозиції Юлії Тимошенко, о 18 годині 45 хвилин я включив телевізор, аби послухати випуск новин по каналу ICTV.

Те, що я почув, викликало у мене серйозні тривоги, оскільки сьогодні трапилися одразу сім надзвичайних ситуацій.

По-перше, Президент України Віктор Ющенко видав указ, яким відправив у відставку Генерального прокурора Святослава Піскуна, мотивуючи це тим, що Святослав Піскун не склав з себе, як того вимагає закон, протягом 20 днів після призначення на посаду в ГПУ повноважень народного депутата України і залишається членом парламентської фракції регіонів, у той час, як Генеральний прокурор зобов'язаний бути поза політикою. Іншим президентським указом виконувачем обов'язків Генерального прокурора призначено прокурора Криму Віктора Шемчука. Ці укази на засіданні колегії Генеральної прокуратури оголосив секретар РНБОУ Іван Плющ.

По-друге, Святослава Піскуна, який після оголошення президентських указів забрав речі і спокійно покинув засідання колегії Генеральної прокуратури, через деякий час привели назад два десятки народних депутатів від фракції регіонів, які, створивши живий коридор в рядах державної охорони, провели його назад у кабінет Генерального прокурора, після чого Святослав Піскун звільнив з посади прокурора Криму на правах свого заступника Віктора Шемчука. Одночасно до Генеральної прокуратури на допомогу народним депутатам і Святославу Піскуну прибув загін «Беркута» на чолі з міністром внутрішніх справ Василем Цушком — виникло протистояння між бійцями Управління державної охорони (УДО) та спецпідрозділом міліції, яке, — слава Богу! — не переросло у збройну сутичку лише тому, що за наказом начальника УДО генерала Гелетея його бійці несли службу без зброї, а тому змушені були підкоритись озброєним і переважаючим чисельно «беркутівцям». Але двері Генеральної прокуратури, які бійці УДО тримали закритими, бійці «Беркута» виломили, проклавши дорогу туди народним депутатам від Партії регіонів. А це уже, як не крути, є

фактом участі спецпідрозділів міліції на боці однієї із політичних сил, що може призвести до початку громадянської війни і, в майбутньому, до ув'язнення міністра внутрішніх справ Василя Цушка, як державного службовця, який віддав наказ людям зі зброєю протидіяти виконанню іншими державними службовцями указу глави держави. До речі, після такого приниження «Беркутом», викликаного попереднім обеззброєнням бійців Управління державної охорони, багато офіцерів УДО, кожен із яких по спецпідготовці може дати фору будь-кому із «Беркуту», поклали на стіл своєму начальству заяви про розірвання контрактів

По третє, Шевченківський суд Києва відмінив рішення того суду, який поновив Пшеничного, Станик та Іващенко на посади конституційних суддів, котрі раніше були звільнені з цих посад президентом. Тобто ці люди знову перестали бути суддями Конституційного Суду України. Але на роботу вони вийшли, оскільки їм проклали дорогу до будівлі КСУ 25 народних депутатів від фракції регіонів. Однак засідання суду не відбулося, оскільки кворуму не було, адже 7 суддів КСУ перебувають на лікарняному, а один у відпустці. Тож Пшеничний обмежився лише заявою про те, що президент перешкоджає роботі КСУ, оскільки не хоче почути справедливую оцінку його указів про розпуск парламенту. І цією своєю заявою, як і відмовою виконати рішення Шевченківського суду Києва, Пшеничний підтвердив те, що він є людиною заангажованою, а тому президент держави не помилився, увільнивши його від обов'язків судді КСУ.

По-четверте, міністр оборони Анатолій Гриценко заявив, що в разі спроби державного перевороту армія може стати на захист конституційного ладу в державі.

По-п'яте, Прем'єр-міністр Віктор Янукович терміново покинув нараду керівників урядів країн СНД, що розпочалася у Ялті, і повернувся до Києва, де за повідомленнями ЗМІ надвечір зібрав на термінове засідання уряд, на

засіданні якого увільнив з посади віце-прем'єра по силових структурах Володимира Радченка, який сам відмовився її надалі обіймати, та призначив на цю посаду колишнього міністра оборони, а нині депутата ВРУ від Партії регіонів Олександра Кузьмука, який історії запам'ятався лише тим, що саме під час обіймання ним посади міністра оборони над Чорним морем українськими ракетниками було збито російський пасажирський літак з майже сотнею туристів на борту. До речі, на пропозицію керівника уряду Росії українського прем'єра Віктора Януковича навіть за його відсутності на самміті у Ялті та наявності політичної кризи в Україні обрали координатором дій урядів країн-членів СНД на наступний термін, довжиною в календарний рік.

По-шосте, терміново повернувся до України зі Словаччини Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, який зібрав засідання парламенту і провів рішення, яким дії президента по відношенню до Генерального прокурора і суддів КСУ оголошено спробою узурпації влади в державі і рекомендовано уряду вийти з переговорного процесу по узгодженню термінів проведення дострокових виборів.

По-сьоме, Президент України Віктор Ющенко зібрав керівників силових відомств і наказав їм не втручатись у політичні події, аби не спровокувати в Україні збройне протистояння. Віктор Ющенко засудив дії міністра оборони Цушка по організації захвату «Беркутом» будівлі Генеральної прокуратури і запропонував йому скласти повноваження міністра внутрішніх справ, якщо є бажання займатись політикою.

Дивлячись збоку на усі ці події, легко зробити висновок, що, по-перше, Олександр Мороз готовий на будь-які дії, аби лише залишитись при владі; що відкриває нові ракурси і на його колишні ініціативи стосовно розслідування справи про загибель журналіста Георгія Гонгадзе; по-друге, що Святослав Піскун не має морального права займати посаду Генерального прокурора; оскільки замість того,

щоб стати нейтральним охоронцем законності, залишається політичним гравцем команди Віктора Януковича; по-третє, що Василь Цушко не має ні морального, ні юридичного права займати посаду міністра внутрішніх справ, оскільки став організатором збройного протистояння виконанню державними службовцями указів глави держави; по-четверте, що в разі поразки Віктора Ющенка в справі проведення дострокових виборів, високою є імовірність того, що «донецькі» потім більше уже до цієї влади нікого не допустять, нейтралізуючи появою «спецкоманд» зі своїх народних депутатів спроби будь-кого і будь-де зробити щось не за їхнім сценарієм, а по-п'яте, що, оскільки сьогоднішні події добре продемонстрували суть тих політичних сил, які утворили парламентську більшість, то і підняти Юлії Тимошенко та Юрію Луценку знову на Майдан людей буде цілком під силу.

Продовжую розповідь наступного дня у п'ятницю 25 травня після завершення роботи спецради, на засіданні якої під моїм головуванням до лав науковців зі ступенем кандидата технічних наук долучились ще двоє здобувачів з нашого університету.

З повідомлень «5 каналу» щойно довідався, що Президент України Віктор Ющенко видав сьогодні указ про підпорядкування президенту держави внутрішніх військ. На мій погляд, це сильний хід Віктора Ющенка, який нівелює заангажованість парламентською більшістю міністра внутрішніх справ Василя Цушка. Думаю, що після цього Прем'єр-міністр Віктор Янукович знову сяде за стіл переговорів з президентом. І боюсь, що тепер його уже не буде радувати ні радикалізм Олександра Мороза, ні запопадливість Василя Цушка, ні відмова Святослава Піскуна підкоритись указу президента. Адже Віктор Янукович розуміє, що намагання Віктора Ющенка розв'язати політичну кризу шляхом проведення дострокових парламентських виборів в очах Заходу є свідченням демократичності президента і сповідання ним європейських

цінностей, а тому подальша відмова уряду і проурядової коаліції від проведення дострокових парламентських виборів і спроби за допомогою спецпідрозділів міліції, «своїх» членів КСУ і невиконання указів президента зірвати процес демократизації українського суспільства рано чи пізно приведуть до ізоляції України і втрати багатьма соратниками Віктора Януковича, і перш за все Рінатом Ахметовим, великої частки своїх капіталів із числа тих, що орієнтовані на Захід. Тож, я думаю, що уже через місяць-другий Святослав Піскун перестане бути Генеральним прокурором, Василь Цушко — міністром внутрішніх справ, а Віктор Янукович і Віктор Ющенко остаточно узгодять термін проведення дострокових парламентських виборів. І, якщо для цього регіоналам доведеться пожертвувати Олександром Морозом, відправивши його у відставку з посади Голови Верховної Ради України, то, на мій погляд, вони на це підуть, оскільки для них «своя сорочка ближче до тіла». Тим паче, що і моральне виправдання такої жертви у регіоналів буде — Олександр Мороз, перекинувшись разом з соціалістичною фракцією до них, зрадив своїх колишніх соратників і тих своїх виборців, які залишилися вірними ідеалам Помаранчевої революції, а тому відсторонення його від влади буде лише актом розплати, здійсненим руками регіоналів.

«5 канал» повідомив також про те, що Віктор Ющенко ввів до складу РНБОУ усіх голів обласних державних адміністрацій та призначеного ним виконувача обов'язків Генерального прокурора Шемчука, вивівши з її складу Піскуна.

А трохи пізніше на телеканалі ICTV я побачив неадекватну поведінку міністра внутрішніх справ Василя Цушка, який заявив, що «надає по зубам» усім, хто намагатиметься силою захоплювати державні структури, забувши про те, що саме він наказав спецпідрозділу «Беркут» виломити двері Генпрокуратури і захопити її приміщення аби посадити у своє колишнє крісло відставленого прези-

дентом з посади Генерального прокурора Святослава Піскуна.

Як не крути, а сьогодні має місце путч проти президента, і уже ніхто в Україні не здивується, якщо Віктор Ющенко оголосить надзвичайний стан і віддасть наказ заарештувати путчистів. Я, наприклад, на його місці так би і зробив.

Як повідомили виконувач обов'язків голови СБУ генерал Наливайченко та виконувач обов'язків Генерального прокурора Віктор Шемчук, які на мить з'явилися в полі зору телекамер каналу «1+1», кримінальна справа по факту силового захоплення Генеральної прокуратури бійцями спецпідрозділу «Беркут», якими командував сам міністр внутрішніх справ Цушко, уже порушена.

Не встиг я набрати на комп'ютері попередні рядки як із новин того ж таки телеканалу «1+1» почув, що Святослав Піскун, отримавши текст указу Президента України Віктора Ющенка про свою відставку, розписався на цьому тексті і привселюдно оголосив, що відтепер він уже не є Генеральним прокурором, але буде оспорювати президентський указ у суді. Одночасно телеоператори показали купи людей, які розтягали з Генеральної прокуратури ящики з матеріалами кримінальних справ. На запитання тележурналістів хтось один із цих «куп», не представляючись, відповідав, що це вони забирають у свої обласні прокуратури матеріали кримінальних справ, що були раніше на вимогу Генеральної прокуратури передані сюди.

Цікаво, що тепер скаже Василь Цушко, який із «Беркутом» штурмував будівлю Генеральної прокуратури аби повернути Піскуна назад у крісло Генерального прокурора?

Закінчуються новини на телеканалі «1+1». Зараз починається випуск вечірніх новин на каналі «Інтер». Тож перш ніж йти додому послухаю ще й їх.

Показали Олександра Мороза, який перед іноземними дипломатами назвав дії президента держави путчем. У мене ці слова керівника відставленого президентським

указом парламенту викликали здивування, адже Конституція України дає право президенту держави видавати укази, і їх виконання є обов'язковим для усіх гілок влади до тих пір, поки в судовому порядку ці укази не будуть визнані неконституційними. Тож за буквою конституції фактично путчистом є саме Олександр Мороз, адже це він ініціює прийняття рішень не діючим парламентом, і вимагає від уряду і міністра внутрішніх справ виконання цих, прийнятих нелегітимним законодавчим органом, рішень.

Показали Віктора Януковича, який також у всьому звинувачує Віктора Ющенка і його оточення, і відмовляється зустрічатись з президентом сам-на-сам, а лише у присутності Олександра Мороза, на що, в свою чергу, не погоджується Віктор Ющенко, який не вбачає у фігурі Голови відставленої Верховної Ради рівновеликого партнера по переговорах стосовно врегулювання політичної кризи.

Показали Василя Цушка, який погрожував губернаторам серйозними неприємностями, якщо вони спробують втручатись на місцях в дії підпорядкованої йому міліції. Цушко повідомив, також, що він розіслав в усі частини внутрішніх військ розпорядження не виконувати президентський указ про підпорядкування їх президенту держави. А це, на мій погляд, уже точно підпадає під одну із ознак путчу. Оточення президента держави Василь Цушко назвав хунтою.

Показали Віктора Ющенка, який нагадав, що він за конституцією держави є Верховним Головнокомандувачем, а тому саме йому повинні бути підпорядкованими усі війська під час кризових ситуацій. Тож, підпорядкувавши собі зараз внутрішні війська, він лише виконав свій конституційний обов'язок. І з цим, на мій погляд, може не погоджуватись лише людина, якій або страх, або ненависть зовсім затуманили мозок.

Показали прес-конференцію Шевчука, Наливайченка і Турчинова, на якій вони заявили, що за незаконні дії по захвату будівлі Генеральної прокуратури міністр внутріш-

ніх справ понесе покарання, і що кримінальна справа з цього приводу уже порушена.

Показали народного депутата від Партії регіонів Калашникова, відомого організацією минулого року побиття журналістів у наметовому містечку біля стін Верховної Ради, який, цього разу, йдучи Генеральною прокуратурою за спинами інших народних депутатів, постійно нагадував бійцям державної охорони, що вони не мають права не лише чинити спротив, але і доторкатись до народних депутатів, оскільки депутати мають депутатську недоторканість.

Показали в. о. Голови КСУ Пшеничного, який і засідання суду не проводить, оскільки немає кворуму, і в СБУ в якості свідка по порушеній там якійсь кримінальній справі відмовляється йти. А це, між іншим, теж є порушенням чинного законодавства. Пролунало одразу два повідомлення про рішення двох судів стосовно законності перебування на посаді суддів КСУ Пшеничного, Іващенко і Станик, які були відправлені у відставку президентським указом. В одному з них повідомлялось, що суддя Шевченківського суду Києва, яка визнала виконання ними обов'язків суддів КСУ незаконними, це своє рішення відмінила. А в другому повідомлялось, що Донецький апеляційний суд відмінив рішення Луганського суду про визнання президентських указів про відставку Пшеничного, Іващенко та Станик такими, що порушують чинне законодавство. Тож виходить, що ці судді уже знову не є суддями.

На цьому на сьогодні я поставлю крапку і піду додому, оскільки на годиннику уже 21 година.

А вдома я, звичайно ж, включив передачу Савіка Шустера «Свобода слова». Але, втомившись від намагання начальника департаменту МВС полковника Стогнія, заступника міністра юстиції Інни Богословської та якогось народного депутата від Партії регіонів і чи то Генерального прокурора, чи то ні — Святослава Піскуна зробити з мене дурня, через півтори години відключився від цієї пере-

дачі. Це ж якої треба бути невисокої думки про рівень нашого логічного мислення, аби допускати, що ми усі повіримо їхнім байкам про те, що помічник Генерального прокурора викликав міністра МВС з «Беркутом», побачивши у своїй приймальні людину не у формі, а у майці, під якою потім виявили нунчаки? І це при тому, що в приміщенні Генеральної прокуратури знаходились бійці Управління державної охорони на чолі зі своїм начальником генералом Гелетеєм, в функціональні обов'язки яких входить охорона усіх працівників Генеральної прокуратури? Оразу ж виникає запитання — кого із своїх підлеглих чи знайомих помічник Генерального прокурора роздягнув до майки і з якої кримінальної справи взяв «вещдок» у вигляді нунчаків аби всучити його цьому виконавцю ролі терориста?

Колись, коли Інна Богословська ще була одним із лідерів «Озимого покоління», я навіть їй симпатизував і подумував про те — чи і мені не податись до цього «озимого покоління». Але ще тоді мене трохи насторожували словесні фонтани, якими супроводжувала свою появу будь-де Інна Богословська. Час показав, що моя насторога була виправданою — ця жінка не здатна цінити слово. І не розуміє, що чим цих слів вона говорить більше, тим нижчою стає ціна кожного її слова. Тож, викидаючи із себе тисячі слів за хвилину, вона настільки обезцінює кожне з них, що той десяток із кожної тисячі, який в змозі розрізнити в словесному фонтані слухач, приносить йому інформації на десять копійок при затраті часу на десять гривень. А це нічого, окрім роздратування, не викликає навіть у нейтрально налаштованих до неї людей. І саме це є основною причиною програшу на останніх парламентських виборах блоку її імені, а не викрадення голосів, як заявляла вона на суді.

А заява Святослава Піскуна, що його знову поновив на посаді Солом'янський суд Києва, а тому він тепер швидко знайде управу на усіх, хто виступав проти нього, нічого,

крім саркастичного сміху не викликає — адже за усі роки перебування на посаді Генерального прокурора він ще не довів до кінця жодної резонансної справи і далі словесних обіцянок і словесних погроз в жодній справі не пішов!

До речі, я не можу повірити у те, що суддя Солом'янського суду Києва, саме виходячи з букви закону, міг прийняти рішення про поновлення на посаді головного законника країни Святослава Піскуна, який був зміщений з цієї посади президентом держави саме за грубе порушення чинного законодавства, несумісне з перебуванням на цій посаді. Складається враження, що цей суддя під час прийняття цього рішення знаходився під пресом якихось обставин надзвичайного характеру. І таке поновлення на посаді кидає тінь і на самого Піскуна, і на тих народних депутатів від проурядової коаліції, які організують такі поновлення.

Дивлячись на те, як деякі народні депутати від проурядової коаліції групами по 20–25 осіб кидаються в усі точки, в яких за їхніми поняттями політично «наших б'ють», я пригадую аналогічні події моєї юності у 60-і роки минулого сторіччя, які пройшли на 1-му Комсомольському містечку у Кривому Розі. Кожного вечора у цьому містечку хтось прибігав на танцмайданчик, який був головним культурним центром, і кричав «мене побили югоковські, усі на помсту!». І збігалися сотня, а то й дві, тих, хто прибув сюди по комсомольській путівці, по вербовці або на ПТУшну практику, сідали на здвоєний трамвай, висаджувались на танцмайданчику селища ЮГОКу, або у полі під трубою, що розділяла ці поселення, якщо аналогічна сотня «югоковців» зупиняла цей трамвай напівдорозі, і починалися «розборки» з мордобоем. Різниця між тими і нинішніми «розборками» лише в тому, що тодішні їхні учасники не мали депутатської недоторканості, а тому після кожної з них частина фігурантів із комсомольців і вербованих перевтілювались у зеків, а нинішнім фігурантам усе сходить з рук. Але

інстинкти у нинішніх донецьких та продонецьких «борців за справедливість» такі ж самі, як і у тих криворізьких із далеких 60-х років.

Субота 26 травня теж виявилась насиченою на події.

Зранку зустрілись Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Іван Плющ, Олександр Мороз та Юлія Тимошенко, але ні про що не домовились. Після цього Олександр Мороз полетів до Братіслави, де виступив на самміті перед керівниками парламентів Європи з заявою, що в Україні до влади рвуться ті, хто вибори програв, а президент держави їх підтримує і в порушення конституції здійснює звільнення в Генеральній прокуратурі і Конституційному Суді для того, щоб паралізувати діяльність цих органів захисту конституції і у такий спосіб допомогти опозиції прийти до влади.

Також зранку розпочалися з'їзди блоків «Наша Україна» та БЮТ, які оголосили, що в разі, якщо до 16 години Віктор Ющенко, Віктор Янукович і Олександр Мороз не домовляться про дату дострокових виборів і узгодження дій по їх підготовці та проведенню, то ці з'їзди обнулять свої виборчі списки повністю, а народні депутати від цих блоків офіційно напишуть заяви про складення з себе депутатських повноважень. Це приведе до того, що в складі Верховної Ради залишиться менше 300 народних депутатів, що автоматично зробить її нелегітимною. І за виключенням 5 народних депутатів від ПППУ Анатолія Кінаха у блоці «Наша Україна» усі інші народні депутати від «Нашої України» та усі — за повідомленнями телеканалів — від БЮТ написали заяви про складення з себе депутатських повноважень. А це більше 200 членів ВРУ із 450 за списком.

В середині дня, коли Олександр Мороз перебував у Братіславі, переговори про врегулювання політичної кризи продовжились у форматі: Віктор Ющенко — Віктор Янукович — Юлія Тимошенко.

В Києві в очікуванні відкриття засідання РНБОУ продовжували перебувати голови обласних державних адміністрацій.

На прохання президента держави з'їзди «Нашої України» та БЮТ перед прийняттям остаточного рішення зробили перерву до 20-ї та 21-ї години. Станом на ці години ніяких домовленостей між керівниками гілок влади в Україні ще не було, тому завершальну частину цих з'їздів було перенесено на невизначений термін з зобов'язанням делегатів з'явитись на продовження у будь-який час по виклику.

Увечері були відпущені з Києва у зв'язку з перенесенням засідання РНБОУ і усі голови обласних державних адміністрацій.

За наказом командувача внутрішніх військ генерала Кіхтенка з обласних центрів до Києва потягнулись колони з відбірними бійцями підрозділів «Барс», «Ягуар» і «Омега» — десь трохи більше 2000 бійців-контрактників та офіцерів. В різних місцях дороги до Києва ці колони зупинялись постами ДАІ, на яких уже чатували народні депутати від провладної коаліції. Користуючись статусом депутатської недоторканості, ці народні депутати розпорядились зупинити усі колони і віддали накази працівникам ДАІ зняти номерні знаки з усіх автобусів, аби унеможливити їхнє пересування по дорогах. Колони зупинились і бійці спецпідрозділів утворили свого роду «пікніки на обочині» в різних точках України.

Відмовились виконати наказ командувача внутрішніми військами лише командири підрозділів цих військ із Одеси, Херсону і Криму. Вони мотивували свою відмову відправляти до Києва бійців заборонаю міністра внутрішніх справ Цушка.

Командувач внутрішніми військами генерал Кіхтенко дав інтерв'ю журналістам, в якому пояснив, що на кожні свята у такій кількості за наказом міністра внутрішніх справ він відправляв до Києва своїх бійців для допомоги

міліціонерам в підтриманні порядку під час свят. І зараз він це зробив, але уже за наказом президента, оскільки 26 травня у суботу кияни святкують День міста, а ситуація у Києві є не дуже спокійною. Генерал Кіхтенко вслід за Віктором Ющенком повторив, що жоден боєць внутрішніх військ не буде задіяний у політичних розборах, що вони лише підтримуватимуть порядок і спокій у місті, допомагаючи нарядам міліції, як це було завжди при усіх міністрах внутрішніх справ, включаючи і Луценка та Цушка.

До речі, ті керівники спецпідрозділів внутрішніх військ, які не виконали наказ свого командувача, що базувався на указі президента держави, фактично порушили військову присягу, тож після того, як усе заспокоїться, думаю, що вони в кращому випадку позбудуться своїх посад, у гіршому випадку — погонів.

Святослав Піскун, який виступив перед журналістами, заявив, що він знову є Генеральним прокурором, оскільки поновлений на посаді рішенням Солом'янського суду Києва, а тому невдовзі заарештує генерала Кіхтенка, як такого, що не виконав наказ міністра внутрішніх справ Цушка про заборону виводити спецпідрозділи із казарм.

А із секретаріату президента держави журналісти отримали інформацію про те, що в Солом'янському суді не зареєстровано позов про поновлення Святослава Піскуна на посаді Генерального прокурора і не зареєстрована навіть така справа, тож виходить, що суддя цього суду, здається його прізвище Скорик, виніс рішення про поновлення Піскуна або десь у себе на кухні, або в якомусь ресторані, що й не дивно, оскільки на час його ухвалення був уже глибокий вечір. А тому виконувач обов'язків Генерального прокурора Віктор Шемчук, який, як я зрозумів, нині «квартирує» в СБУ, одночасно являючись куратором від ГПУ цієї служби, дав розпорядження порушити кримінальну справу по факту неправомірного судочинства суддею Скориком.

Представники опозиції повідомили журналістам, що за їхніми даними в надрах Міністерства внутрішніх справ виношується план здійснити терористичний акт, підірвавши бомбу чи гранату серед мітингуючих на Майдані Незалежності прихильників проурядової коаліції, аби у такий спосіб викликати гнів народу і негативну реакцію за кордоном, а потім звинуватити у цьому опозицію і мати офіційний привід для проведення масових арештів серед прихильників опозиції.

В проміжок часу між 13-ю та 14-ю годинами міністр внутрішніх справ Василь Цушко разом зі своїми заступниками зібрав журналістів і провів прес-конференцію, на якій, по-перше, відмів звинувачення опозиції у тому, що МВС готує терористичний акт серед прихильників проурядової коаліції, по-друге, оголосив, що дійсно спецпідрозділи внутрішніх військ, які слідують до Києва з обласних центрів, виконують не його наказ, а наказ свого командувача генерала Кіхтенка, який вирішив підкорятись не йому, а президенту, а по-третє, намагався переконати журналістів у тому, що, відаючи наказ на штурм будівлі Генеральної прокуратури, він діяв так у повній відповідності з тим, як повинен діяти, отримавши інформацію про захоплення цієї будівлі терористами, про наявність яких йому повідомив помічник Генерального прокурора Святослава Піскуна.

Одразу ж відзначу, що і по тону, і по голосу, і по поведінці — це був уже зовсім не той Василь Цушко, який вчора, блискаючи очима і форсуючи голос обіцяв надавати «по зубам» усім, хто стане у нього на шляху при виконанні посадових обов'язків міністра так, як він їх розуміє. Склалось враження, що Цушко почав розуміти, що саме він стане тим самим «цапом-відбувайлом», коли обидва Віктори усе-таки домовляться між собою про проведення дострокових виборів і відсторонення одіозних фігур від цього процесу.

Мабуть не таким собі уявляли кияни свято Дня міста у цьому році, як це сталося 26 травня. Насамперед, хоча б тому, що вони вперше в своїй історії не змогли використати для проведення концертних програм і масових гулянь Майдан Незалежності, який виявився щільно окупованим бомжами і безробітними з різних регіонів України, котрі на гроші Партії регіонів зображають з себе її прихильників, і який за рівнем смороду, викликаним спекою та необхідністю постійного очищення встановлених там десятків біотуалетів, перетворився в одне велике джерело смороду, котре «дістає» не лише тих, хто сидить там у наметах чи проходить майданом у справах, а і усіх жителів навколишніх багатоповерхових будинків. На мій погляд, чим довше ці бомжі і безробітні там будуть знаходитись, тим більше голосів втрачатиме Партія регіонів на майбутніх виборах — і не лише у Києві.

Завершилась інформаційна субота повідомленням ЗМІ, що пізно вночі в кабінеті президента держави знову зустрілись Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Олександр Мороз, Юлія Тимошенко і міністр оборони Анатолій Гриценко, які продовжили переговори про пошук шляхів виходу з політичної кризи.

ЗДАЄТЬСЯ, ДОМОВИЛИСЬ!

Прокинувшись у неділю вранці 27 травня, я одразу ж включив радіо, аби дізнатись, до чого домовились вночі керманічі нашої країни. Із перших же випусків новин я дізнався, що о 4-й ранку до журналістів вийшли Віктор Ющенко, Олександр Мороз і Віктор Янукович, які повідомили, що досягнута домовленість і підписана політична угода про проведення дострокових виборів 30 вересня. Дострокові вибори відбудуться згідно з указом президента держави. Але попередньо президент призупинить свій

указ про розпуск Верховної Ради України 5-го скликання, а вона 29 і 30 травня прийме три пакети законів, в одному з яких будуть зібрані усі ті конструктивні закони, які проголосовані парламентом після 2-го квітня, тобто, після оголошення 1-го указу президента про дострокове припинення повноважень Верховної Ради. В другому пакеті будуть усі ті зміни до чинних законів, яких недостає для проведення дострокових парламентських виборів, а третій пакет забезпечуватиме законодавчо вступ України до Світової організації торгівлі.

Угода передбачає також створення реєстру виборців та внесення змін до складу Центральної виборчої комісії, оскільки її нинішній склад не відповідає сьогоднішнім політичним реаліям.

Ця угода містить, також, у собі зобов'язання не втручатись нікому із сторін в діяльність судової системи влади і правоохоронних органів.

Що там є ще, уже довідаюсь після того, як сам її прочитаю в якомусь ЗМІ.

Керівники держави домовились навіть про те, що сьгодні, для того, щоб продемонструвати народу єдність і необоротність угоди, підуть разом на фінальний матч кубку України, який розпочнеться о 19 годині у Києві на стадіоні «Олімпійський» між командами «Динамо» Київ та «Шахтар» Донецьк.

Журналісти дружно повідомляють, що бійці міліцейського спецпідрозділу «Беркут» за наказом міністра внутрішніх справ Василя Цушка залишають свої пости біля київських адміністративних споруд і, заповнивши спецавтомобілі, організованими колонами відправляються з Києва до регіональних місць свого постійного базування. Розвертають свої колони і повертаються на місця постійного базування за наказом командувача внутрішніми військами генерала Кіхтенка і спецпідрозділи «Барс», «Ягуар» та «Омега», які були зупинені по дорозі до Києва

народними депутатами з проурядової коаліції при підтримці працівників ДАІ.

Поки що неясно, хто ж усе-таки у нас нині є Генеральним прокурором — Піскун чи Шемчук, та чи є Пшеничний, Станик і Іващенко конституційними суддями. А це дуже важливий аспект домовленостей, оскільки від поведінки обох цих структур — і ГПУ, і КСУ — політична ситуація в Україні у будь-який момент може докорінно змінитись.

Аналізуючи поведінку Голови Верховної Ради Олександра Мороза, я приходжу до висновку, що у Братиславі голови парламентів країн Європи йому усе ж таки порадили заради торжества демократії і збереження до себе поваги європейських колег погодитись з достроковими парламентськими виборами і перестати протидіяти встановленню домовленостей між Віктором Ющенком і Віктором Януковичем з цього приводу.

Аналізуючи поведінку Прем'єр-міністра Віктора Януковича, я приходжу до висновку, що і раніше у Брюсселі, і нині у Ялті, і, мабуть, у розмовах з Президентом Росії Володимиром Путіним — усі йому радили погоджуватись з достроковими парламентськими виборами, оскільки і європейським країнам, і Росії непотрібна ескалація нестабільності в Україні, через яку проходять майже усі газопроводи, якими Росія постачає газ у Європу.

Аналізуючи поведінку Президента України Віктора Ющенка, я приходжу до висновку, що він таки є мудрою людиною. І, мабуть, істиною є те, що він є демократом «до мозку кісток», у той час, як усі ми ще несемо в собі рудименти радянського совка, особливо в частині нетерпимості до чужої думки та бажання «рубати гордієві вузли» проблем замість того, щоб терпляче їх «розплутувати».

Аналізуючи поведінку лідера опозиції Юлії Тимошенко, я приходжу до висновку, що її ідея на з'їздах блоків БЮТ та «Наша Україна» проголосувати за скасування виборчих списків блоків з одночасною подачею усіма народними депутатами від цих блоків заяв про складення з себе

депутатських повноважень є однією із самих потужних ідей, із числа згенерованих нею будь-коли. Реалізація цієї ідеї зробила б нинішній склад українського парламенту нелегітимним, оскільки згідно з конституцією чинними є лише ті рішення парламенту, які ним прийняті при наявності у списочному складі не менше двох третин від встановлених законодавчо 450, тобто, не менше 300. А в разі припинення депутатських повноважень народними депутатами від блоків БЮТ та «НУ» в складі Верховної Ради України залишилась би кількість депутатів, суттєво менша 300. І чи не усвідомлення невідворотності реалізації опозицією цієї ідеї зробило врешті більш зговорливими і Віктора Януковича, і Олександра Мороза?

О 17-й годині стало відомо, що біля Верховної Ради України о 18-й годині розпочнеться мітинг прихильників проурядової парламентської коаліції, на якому виступлять і Прем'єр-міністр Віктор Янукович, і керівник парламенту Олександр Мороз з роз'ясненнями, чому вони упродовж одного дня так кардинально змінили свою думку і від повного неприйняття ідеї дострокових виборів до Верховної Ради перейшли на позицію підтримки їх проведення 30 вересня. Сюди ж повинні підтягнутись і ті прихильники, які вже розбирають на Майдані Незалежності намети і завантажують ними автомобілі, налаштовуючись на повернення в містя постійного проживання.

І лише лідер комуністів Петро Симоненко, якого жодного разу не запросили на переговори, заявив журналістам, що дострокові вибори будуть легітимними лише за умови визнання Конституційним Судом легітимними указів президента про розпуск парламенту, чого не може бути в принципі.

Десь о 17 годині 10 хвилин «5 канал» на мить показав начальника Управління державної охорони генерала Гелетя, який зробив заяву про те, що під час відомих подій у Генеральній прокуратурі міністр внутрішніх справ постійно тримав біля вуха мобільний телефон і віддавав свої

вказівки лише після того, як перед цим отримував вказівки телефоном від когось іншого.

О 19 годині я включив телевізор для перегляду телерепортажу про фінальний кубковий матч між «Динамо» та «Шахтарем». У VIP-ложі стадіону спочатку я дійсно побачив поруч і Віктора Ющенка, і Віктора Януковича, але у другому таймі телекамера показувала нам лише Віктора Ющенка з дітьми, а Віктор Янукович уже в її поле зору не попадав — він або пересів в інше місце, недоступне для об'єктивів телекамер, або покинув стадіон. Що ж до Олександра Мороза, то мені не вдалося побачити його у VIP-ложі стадіону взагалі.

Матч виграли динамівці, забивши два голи і пропустивши лише один. До речі, другий гол динамівець Гусев забив уже тоді, коли його команда залишилась у чисельній меншості, оскільки суддя видалив з поля динамівського бразильця Родріго, якому чомусь дуже подобалось постійно бити по ногах шахтарського бразильця Брандао. Крім Родріго і Брандао на полі було ще шість другосортних бразильських футболістів — по три в кожній із команд. У «Шахтаря» на полі одночасно були лише три українських футболісти, а у «Динамо» — п'ять, тож перемога у фіналі Кубка України динамівців є цілком справедливою.

Вручав нагороди обом командам після завершення матчу Президент України Віктор Ющенко. При сьогоднішній політичній ситуації — цей крок президента був, на мій погляд, цілком виправданим. Жаль, що поряд з Віктором Ющенком при врученні нагород футболістам не стояв Віктор Янукович, як це він робив за часів прем'єрства при президенті Леонідіві Кучмі. Адже сьогодні у такий спосіб можна було усій Україні, і не лише їй, наочно продемонструвати завершення протистояння між керівниками нашої держави, що було б з радістю сприйнято усім українським народом.

На жаль, атмосфера цього футбольного поединку, на святковість якої не вплинув навіть досить сильний дощ,

була затьмарена масовою бійкою, що виникла між бійцями «Беркута» і фанатами «Динамо, які займали два сектори стадіону і які після першого забитого динамівцями гола запалили факели, чого їм не дозволяли робити спецназівці — спочатку словесно, а потім гумовими кийками. Звичайно, фанати не мали права порушувати протипожежну безпеку на стадіоні, але і лупцювати їх за це гумовими кийками по головах — це вже варварство. Особливо мене вразила телекартинка, на якій було показано, як здоровенний спецназівець лупить кийком дівчинку років 15-и, що попала йому на шляху, який уже був від інших вболівальників розчищений колегами цього спецназівця, що йшли, лупцюючи усіх наліво і направо, попереду. На мій погляд, лише за побиття спецназівцем однієї цієї дівчинки на очах у президента держави і прем'єр-міністра в нашій державі можна відбирати право проводити чемпіонат Європи 2012 року і заносити її у список держав, в яких грубо порушуються права людини.

У понеділок 28 травня, який теж був вихідним у зв'язку з тим, що вчорашнє свято «трійці» співпало з неділею, різні теле- та радіоканали, в основному, переповідували про усе те, що трапилось у політиці протягом останніх кількох днів. Мене із усього цього зацікавили два матеріали, першим із яких є той, з якого я довідався, що кілька днів тому на календарний матч «Динамо»-«Шахтар» разом з Прем'єр-міністром і лідером Партії регіонів Віктором Януковичем літав до Донецька і Генеральний прокурор та народний депутат за списком Партії регіонів Святослав Піскун. Почуте дало розуміння того, чому Віктор Ющенко втратив терпець і, скориставшись порушенням Святославом Піскуном закону про несумісність будь-якої державної посади з мандатом народного депутата, відправив Генерального прокурора у відставку.

А другим матеріалом ЗМІ, що зацікавив мене, було понедікове вранішнє інтерв'ю радіожурналіста «ЕРИ», взяте у лідера комуністів Петра Симоненка, який заявив,

що не брав участі у заключних переговорах лідерів держави не тому, що його туди не запрошували, а тому, що у нього у цей день було важливе відрядження. Ця заява мене обурила, адже від почутого саме собою напрошується запитання: «А що може бути важливішим для лідера будь-якої політичної сили у порівнянні з переговорами про подолання політичної кризи в державі?». Обурила мене, також, образлива заява Петра Симоненка на адресу Віктора Ющенка, якого він назвав ненормальним за видані укази про дострокові вибори і відставку Святослава Піскуна з посади Генерального прокурора. Але особливо вразила мене відповідь Петра Симоненка на запитання радіослухача стосовно відповідальності комуністів за голодомор тридцятих років в Україні. Відповідаючи на це запитання, комуніст № 1 заявив, що його сьогодні цікавить не те, що там було в тридцяті роки, а те, як спасти урожай на полях, котрий потерпає від спеки. Слухаючи усе це, я подумав про те, наскільки більш виваженими і розумнішими були б слова таких політиків як Петро Симоненко, якби не було депутатської недоторканості і за кожне слово потрібно було б відповідати в судовому порядку, знову ж таки в умовах відсутності депутатської недоторканості. Кожен би народний депутат тоді задумувався над тим, що каже, і говорив би, зважуючи кожне слово, а не фонтанував би словами, знецінюючи кожне з них їхньою кількістю. У мене склалося таке враження, що Комуністична партія України уже багато років не має лідера, оскільки Петро Симоненко виконує фактично функції не лідера, а речника партії. Причому речника, метою якого є не переконання слухачів, а вимовлення якомога більшої кількості слів в одиницю часу. У зв'язку з цим само собою напрошується запитання: «А може у комуністів є тверда такса за слово? І від того, скільки ти їх скажеш, залежить рівень оплати за виступ?». І, я думаю, що і рівень культури мовлення народних депутатів, і значущість кожного їхнього слова суттєво виростуть, коли кінець-кінцем буде

відмінена законодавчо депутатська недоторканність. І тоді до парламенту не будуть намагатись потрапити ні круті бізнесмени, котрі збираються займатись сумнівними бізнесовими обладками, ні злочинці, слідство чи судовий розбір по кримінальних справах яких не встигли завершити до оголошення результатів виборів. А будуть сидіти у парламенті лише фахівці, яким дійсно подобається займатись законотворенням.

НЕ ВСЕ ТАК ПРОСТО!

Настало 29 травня, а за ним і 30-е. Тобто, ті самі два дні, на які Президент України Віктор Ющенко призупинив дію пункту 2 свого другого указу про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України 5-го скликання, аби у ці дні парламент прийняв усі три узгоджені пакети законів — перший із яких легітимізує усі ті закони, які прийняті Верховною Радою після 2 квітня, другий — забезпечить вступ України до СОТ, третій — створить умови для нормального проведення дострокових парламентських виборів.

29 травня, коли голосувався перший пакет законів, в усіх українців душа радувалась — за 2 години було легітимізовано 53 раніше прийнятих закони, причому «За» голосували більше 400 народних депутатів, що стало свідченням виконання опозицією своїх зобов'язань по реалізації домовленостей політичних лідерів.

Але 30 травня єдність дала збій. Голова Верховної Ради Олександр Мороз за допомогою народних депутатів з проурядової коаліції провів постанову, якою визнано нелегітимним відсторонення президентом держави Святослава Піскуна з посади Генерального прокурора і проголосовано, що лише його парламент визнає Генеральним прокурором. І після цього уже ніякої конструктивної роботи у

Верховній Раді не було. Протягом дня лідери країни то збирались на консультації і оголошували, що мають місце нові домовленості, то виходили до журналістів і наголошували на необхідності виконання саме їхніх умов і звинувачували іншу сторону в зриві раніше досягнутого. Хвилями то сходились, то знову розбігались з будівлі парламенту і народні депутати, аж поки біля 24 години ночі Олександр Мороз не закрив засідання.

Виникає запитання: «То що ж воно буде далі?» Адже термін легітимності Верховної Ради закінчився, а потрібних для проведення дострокових виборів законів немає. Виходить, що парламент проігнорував домовленості Віктора Ющенка з Віктором Януковичем і Олександром Морозом. — Як відреагує на це президент? Що у відповідь зробить парламент?

Як чинитиме парламентська більшість стосовно Святослава Піскуна озвучив один із її лідерів Василь Кисельов, який заявив, що народні депутати з Партії регіонів фізично не допустять до будівлі Генеральної прокуратури Віктора Шемчука, призначеного президентом держави виконувачем обов'язків Генерального прокурора. До речі, як на мій погляд, то хоч Василь Кисельов і досяг сьогодні високих партійних і представницьких чинів, але у поведінці і манері висловлювати свої думки він так і залишився головою колгоспу.

ЗМІ у цей же день повідомили, що з інфарктом попав до лікарні міністр внутрішніх справ Василь Цушко, якого президент держави вимагав притягнути до відповідальності за віддачу наказу про збройне вторгнення спецпідрозділу «Беркут» на територію державної установи, яке супроводжувалось виламуванням дверей і приниженням офіцерів Управління державної охорони. Але повідомлення про хворобу Василя Цушка сповнені протиріччями, оскільки деякі з них містять інформацію про те, що його отруїли, а це ніяк не корелюється з поняттям «інфаркт міокарда».

А на засіданні уряду сьогодні, по-перше, виділено 365 мільйонів гривень на проведення дострокових парламентських виборів, а, по-друге, затверджено пакет усіх проєктів законів, необхідних для прийняття України до СОТ, які, правда, ще треба проголосувати у Верховній Раді.

Що стривожило особисто мене у повідомленні про виділення коштів на проведення виборів? — Це те, що уряд збирається виділити їх за рахунок коштів, які знаходяться на рахунках Державного казначейства і не використані державними установами та організаціями. Тож є небезпека, що на проведення виборів заберуть наші кошти зі спецфонду, який формується за рахунок платного навчання студентів. Студенти платять один раз на півроку, а використовуємо ми ці кошти потім теж протягом наступних півроку (до надходження наступних платежів). А це і 35 % зарплати і 50 % комунальних послуг і усі кошти, за рахунок яких забезпечується життєдіяльність університету (зв'язок, Інтернет, нові комп'ютери і лабораторні установки, бензин, продукти для їдальні, ремонти і реконструкції корпусів і гуртожитків, поповнення бібліотеки і т. ін.). І якщо їх заберуть на вибори, то життя університету буде в якихось напрямках паралізованим, а в якихось суттєво утрудненим.

Звертає на себе увагу позиція віце-прем'єра та міністра фінансів Миколи Азарова — цим кроком він, фактично, ставить усіх ректорів вищих навчальних закладів перед дилемою — або вони підтримують дострокові вибори і розплачуються за це задоволення спецкоштами університетів, заощадженими для покриття підвищення зарплати та вартості комунальних послуг, або вони не підтримують опозицію з її вимогою проведення дострокових парламентських виборів, і тоді не втрачають спецкошти, які притримали для того, щоб було чим підвищувати зарплату викладачам і покривати підвищення комунальних платежів.

А для нашого університету середа 30 травня запам'яталася ще й тим, що у цей день у нас розпочала роботу

Всеукраїнська науково-технічна конференція «Альтернативні екологічно чисті та відновлювальні джерела енергії», на пленарному засіданні якої виступили і голова Вінницької обласної державної адміністрації Олександр Домбровський і голова Вінницької обласної ради Григорій Заболотний з доповідями, в яких вони змалювали перспективу розвитку наукових досліджень і інноваційних проєктів на Вінниччині взагалі і в напрямку енергозбереження та пошуку альтернативних джерел енергії зокрема. Я, як голова програмного комітету конференції, теж у їхній присутності виступив на цьому пленарному засіданні з доповіддю «Проблеми, що потребують розв'язання на шляху створення повітряних акумулюючих електростанцій». Слід відзначити, що ідею проведення цієї НТК саме у нашому університеті запропонував доктор технічних наук професор Михайло Друкований, який у ці дні разом з доцентом Іваном Коцом за підтримки обласної ради і обласної державної адміністрації реалізує у Мурованих Курилівцях на кошти, виділені місцевою владою, інноваційний проєкт по створенню цеху для виробництва біодизеля із рапсової олії.

В четвер зранку, а це було 31 травня, я зі здивуванням почув повідомлення про те, що Віктор Ющенко вилетів до Хорватії для участі у дводенному бізнесовому самміті. І це в той час, коли ще не проголосовані у парламенті потрібні для проведення дострокових виборів закони, коли в країні де-факто є три Генеральні прокурори, коли в незрозумілому статусі перебуває Верховна Рада України. Як на мій погляд, то у цей час президент держави повинен був би бути у своєму кабінеті, а не в Хорватії, яким би важливим той самміт не був. Таке враження, що цією поїздкою Віктор Ющенко хоче переконати світ у тому, що у нас в Україні уже повний порядок. Хоча у мене особисто є сумніви у тому, що порядок уже має місце.

Але у нашому університеті порядок є. У цей день продовжувала працювати на секційних засіданнях і науково-технічна конференція по альтернативній енергетиці, і

розпочала роботу пленарним засіданням під головуванням доктора технічних наук, професора Василя Кичака 3-я Міжнародна науково-технічна конференція «Сучасні проблеми радіоелектроніки, телекомунікацій та приладобудування». Тож, незважаючи на баталії між політиками, науковці України продовжують спокійно працювати над вирішенням наукових проблем.

На годиннику 18-а година, щойно включив «5 канал», з якого почув кілька новин. По-перше, Президент України Віктор Ющенко вирішив перервати свій візит до Хорватії і повертається сьогодні назад до Києва. Він уже встиг дати в Хорватії інтерв'ю, в якому заявив, що, якщо сьогодні (31 травня) до кінця дня Верховна Рада не прийме необхідні для проведення дострокових парламентських виборів закони, то завтра опозиційні блоки БЮТ і «Наша Україна» продовжать свої перервані з'їзди і узаконять складення повноважень народними депутатами від цих політичних сил, після чого він оголосить дату проведення дострокових виборів згідно з діючим законом, тобто, за 60 днів. І ніяких більше поступок парламенту не буде — президент більше не призупинятиме дію пункту № 2 свого указу про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України 5-го скликання, оскільки нинішні народні депутати втратять його довіру остаточно.

По-друге, Олександр Турчинов, який продемонстрував 106 заяв про добровільне складення з себе депутатських повноважень від народних депутатів блоку БЮТ, та В'ячеслав Кириленко, який продемонстрував 63 заяви від народних депутатів блоку «Наша Україна», у такий спосіб спростували заяви кількох народних депутатів від проурядової коаліції про те, що, мовляв, опозиціонери блефують, що у них немає необхідних для розпуску Верховної Ради України 151 заяви.

По-третє, народні депутати від проурядової коаліції на сьогоднішньому засіданні парламенту дуже швидко і злагоджено приймали закони, необхідні для вступу України в

СОТ. І це при тому, що ще не так давно переважна більшість цих же самих народних депутатів навіть чути не хотіли про ці закони.

По-четверте, лікарі підтвердили наявність у міністра внутрішніх справ Василя Цушка інфаркту і оголосили, що йому потрібна операція по шунтуванню серцевої артерії, для проведення якої треба їхати за кордон. На мій погляд, інфаркт Василя Цушка є свідченням того, що ступінь його сміливості є нижчим ступеня відповідальності за рішення по штурму будівлі Генеральної прокуратури — різниця цих ступенів і створила ту емоційну напругу, яка ударила по його серцю.

Дуже обурило мене інтерв'ю начальника департаменту МВС по зв'язках з громадськістю полковника Стогнія, який перед телекамерою каналу ICTV став на захист «беркутівця», котрий бив гумовим кийком дівчинку на стадіоні під час бійки спецназівців із Дніпропетровщини з фанатами київського «Динамо». За заявою Стогнія те, що дівчина після ударів кийком 100-кілограмового спецназівця піднімалась і знову бігла, свідчить, що, мовляв. «беркутовець» лише імітував удари, а не бив. Але ж, навіть якби це дійсно була лише імітація, вона все одно підпадає під ознаки порушення прав людини взагалі і конвенції про права дітей зокрема. І людині, яка береться давати пояснення від імені міністерства внутрішніх справ про це слід було б знати, як і те, що намагання спасати «честь мундира» є несумісними не лише з цією посадою, а і з самим визначенням людини.

НАРЕШТІ!

П'ятниця 1-го червня розпочалася з повідомлень ЗМІ про те, що Президент України Віктор Ющенко продовжив ще на один день зупинку дії пункту № 2 свого указу про дострокове припинення повноважень Верховної Ради

України, аби надати парламенту ще один шанс виконати домовленості, яких було досягнуто між ним та Прем'єр-міністром Віктором Януковичем і Головою Верховної Ради Олександром Морозом стосовно проведення дострокових виборів 30 вересня.

Народні депутати України, котрі розбились на два політично ворогуючі табори, упродовж дня то сходились у залі засідань, то знову розходились на консультації, то ставили на голосування закон про зміни до порядку проведення виборів, то, не довівши процедуру голосування до логічного завершення, переходили до розгляду закону про зміни до Бюджету-2007, якими передбачено виділення коштів на проведення дострокових виборів, то знову повертались до першого закону. Частина засідань після численних перерв цього дня провів перший заступник Голови Верховної Ради Адам Мартинюк, оскільки Олександр Мороз періодично відлучався для консультацій з Віктором Ющенком і Віктором Януковичем.

Надвечір стала відомою заява Віктора Ющенка, що він готовий продовжити легітимність парламенту ще на один день, але це вже буде остання його поступка. Стало також відомо, що завершальні стадії з'їздів політичних блоків БЮТ та «Наша Україна», на яких народні депутати України від цих політичних сил у кількості, більшій за 150, складуть з себе депутатські повноваження, що автоматично зробить парламент нелегітимним, призначені на суботу 2 червня.

Ця інформація справила потрібне враження на депутатів проурядової коаліції — вони проголосували в цілому і за закон про порядок проведення дострокових парламентських виборів і за закон про зміни до Бюджету-2007.

Однак перед тим, як проголосувати закон про зміни до бюджету, народні депутати від проурядової коаліції зажадали від президента держави підписати закон про порядок проведення дострокових виборів, в який вони внесли кілька пунктів, котрі не сприймались опозицією, а саме —

вимогу визнання виборів такими, що відбулися, лише за умови явки на виборчі дільниці більше 50 % виборців; вимогу дозволити хворим і престарілим виборцям голосувати вдома; вимогу повернення до України усіх, хто виїхав за кордон у відрядження чи на заробітки, не пізніше ніж за три дні до проведення виборів.

Віктор Ющенко негайно підписав цей закон, незважаючи на заклики лідерів опозиції у такому вигляді його не підписувати, і цим продемонстрував свою готовність йти нас компроміс заради розв'язання політичної кризи.

Після цього зробили свій крок і народні депутати з проурядової коаліції, проголосувавши і за закон про зміни до бюджету і за постанови про припинення повноважень нинішнього складу ЦВК та призначення нових її членів.

До нового складу ЦВК увійшли 8 членів із числа тих, які були у старому складі, та 7 нових членів. Не увійшли до нового складу ні колишній Голова ЦВК Ярослав Давидович, ні його заступниця Марина Ставнійчук. Завтра на своєму першому засіданні новий склад ЦВК обере собі голову та його заступника.

Зробив свій крок Віктор Ющенко і в розв'язанні кризи навколо посади Генерального прокурора. Він відмінив свої укази про призначення спочатку Генеральним прокурором Святослава Піскуна, а потім виконувачем обов'язків Генерального прокурора Віктора Шемчука, і повернув на цю посаду своїм указом Олександра Медведька, який в нинішніх умовах є найбільш легітимним, оскільки лише при його призначенні позиції президента і парламенту співпадали. Це рішення привітав і Віктор Янукович, а це вже можна вважати свідченням того, що Святослав Піскун останній указ президента про його відсторонення з головної прокурорської посади оскаржувати в суді уже не буде, принаймні, зараз, оскільки він є народним депутатом від фракції регіонів і напередодні нових парламентських виборів з думкою свого партійного лідера зобов'язаний рахуватись.

Зробив свій вклад у справу розрядки політичної напруги, ставши знову Генеральним прокурором, і Олександр Медведько — він одразу ж видав наказ про призначення своїм першим заступником Віктора Шемчука, чим урівноважив впливи різних політичних сил на Генеральну прокуратуру.

Тож тепер для безперешкодного проведення дострокових парламентських виборів 30 вересня залишається виконати лише один пункт домовленостей між керівниками держави — на з'їздах політичних блоків БЮТ і «НУ» анулювати виборчі списки, які були затверджені напередодні виборів 2006 року, та народним обранцям від цих політичних сил скласти свої депутатські повноваження у кількості, не меншій 151.

Цей день запам'ятався мені ще й тим, що упродовж нього я отримав телефоном дві подяки — спочатку від заступника Вінницького міського голови Андрія Реви, а потім і від самого міського голови Володимира Гройсмана — за те, що і працівники, і студенти нашого університету відгукнулися на заклик міської ради і внесли одноденний заробіток та одноденну частку стипендії у фонд підтримки створення сучасного кардіологічного центру. Станом на 1-е червня вінничани уже перерахували 450 тисяч гривень, і 55 тисяч із них, то є частка колективу нашого університету. Варто відзначити, що я нікого не силував вносити пожертву, а лише виступив із закликом відгукнутись на прохання міської ради на засіданні ректорату та на засіданні університетської ради з виховної роботи, до складу якої входять лідери студентського самоврядування від усіх інститутів. А уже директори інститутів та лідери студентського самоврядування виступили у підтримку заклику міської ради перед колективами своїх викладачів та студентів. А перед колективом адміністративно-господарської частини університету виступив проректор Василь Ковальчук. І, як бачите, ніхто в нашому колективі не залишився байдужим до цього заклику міської ради. І мені,

як ректору, це приємно усвідомлювати, оскільки така єдність є свідченням гарного морально-психологічного клімату в очолюваному мною колективі.

Але, на жаль, не обійшлося цього дня для мене і без двох «ложок дьогтю». Після обіду, відкривши № 5 за 2007 рік Бюлетеня Вищої Атестаційної комісії, я прочитав наказ № 260 Голови ВАК України від 24.06.2007 року «Про відзначення грамотами та подяками Голови ВАК України», в додатках до якого відзначено 4 наймолодші доктори наук, що захистили докторські дисертації у 2006 році, та 6 наймолодших кандидатів наук. Одному з цих молодих докторів наук (в галузі економіки) на момент захисту виповнилось 29 років, одному (в галузі фізико-математичних наук) — 31 рік і двом (в галузях хімічних і соціологічних наук) — 32 роки. А от представнику технічних наук Віталію Мокіну, якому і на момент захисту докторської дисертації в спецраді ІПМЕ НАНУ і на момент її затвердження на засіданні президії ВАК було ще далеко до виповнення 32 років, місця в наказі керівника ВАК не знайшлося. Тож логічно припустити, що Віталію Мокіну не знайшлося місця у цьому наказі лише тому, що він є сином ректора ВНТУ Бориса Мокіна, який дозволяє собі публікувати критичні зауваження на адресу ВАК і поради, в якому напрямку слід цю структуру реорганізувати.

Другою ж «ложкою дьогтю» виявилися дві повістки до Апеляційного суду Вінницької області за позовами колишнього мого учня Сергія Яблочнікова. Цими позовами він вимагає від Апеляційного суду відмінити рішення двох судових колегій Ленінського районного суду міста Вінниці, якими йому відмовлено в усіх претензіях до мене як пред'явлених ним особисто, так і пред'явлених приватним підприємством «Ніттелеком», одним із основних власників якого він є.

Нагадаю, що в позовах Сергія Яблочнікова, які він періодично пред'являє в суди ось уже протягом більше десяти років, мова йде про вимогу вибачитись перед ним,

спростувати публічно і сплатити грошову компенсацію за моральну шкоду, завдану йому мною у зв'язку з опублікуванням в книжці «Рік поза політикою, або Вінницький детектив» історії про те, як цей вирощений мною кандидат наук і доцент написав до прокуратури листа з вимогою притягнути мене до кримінальної відповідальності за «гріхи», допущені в науково-дослідній частині університету, керівником якої він же і був. Майже півроку в університеті працювала комісія КРУ, а я і ще кілька посадовців університету ходили на допити в прокуратуру. І коли виявилось, що усі обвинувачення на мою адресу з боку Яблочнікова не підтвердились і в порушенні кримінальної справи проти мене йому відмовили за відсутністю складу злочину, а мене після цього ознайомили зі змістом його листа, я описав ці події у своїй книжці. Звичайно ж, Яблочнікову це не сподобалось — з тих пір за його позовами мені доводиться ходити по судах.

Що цікаво, маючи власне і, за його словами, процвітаюче підприємство, Яблочніков за ці більше ніж 10 років періодично займав і досить високі посади в державних структурах. Але в періоди, коли з якихось причин він звільнявся з однієї посади і ще не встигав зайняти іншу, Яблочніков у своїх позовах писав, що є безробітним. Зараз він, здається, працює директором коледжу, відкритого у Вінниці в якості структури Національної академії податкової служби України, тож подача позовів до суду йому, мабуть, зараховується як стажування по вивченню права. Хоча, як на мій погляд, починати вивчати право йому слід було б з того, що керівникам державних навчальних закладів нормативними документами Міністерства освіти і науки України заборонено займатись приватним бізнесом. А документ на підтвердження того, що власником приватного підприємства «Ніттелеком» Яблочніков був завжди і є зараз, він сам приніс до суду нещодавно як доповнення до позову до мене від імені цього підприємства.

А увечері я за звичкою включив передачу Савіка Шустера «Свобода слова» на телеканалі ICTV. Обговорювалися події, що мали місце підчас кубкового матчу «Динамо» — «Шахтар». На цій передачі я ще раз переконався у тому, що допоки МВС перед телекамерами буде представляти полковник Стогній, це міністерство не може розраховувати на любов і повагу громадян України. Реплікою, що журналісти «із мухи зробили слона», цей полковник ще раз підкреслив, що ні він, ні ті, кого він представляє, так і не зрозуміли, що, по-перше, не мають права правоохоронці, навіть за наказами начальства, чинити насильство над неозброєними людьми взагалі, а, тим паче, над дітьми, по-друге, що, б'ючи беззахисних хлопців та дівчат на очах у керівників держави, вони підривають авторитет цих керівників як в очах власного народу, так і в очах світової громадськості, а по-третє, що такими діями ці горе-правоохоронці створили загрозу життю не лише рядових уболівальників футболу, а і керівників держави, оскільки в умовах створеного ними хаосу на трибунах дуже легко було провести терористичний акт по відношенню до будь-кого, хто у цей час перебував на стадіоні. А почувши із уст полковника Стогнія, що він у телефонній розмові з міністром внутрішніх справ Василем Цушком, котрий лежить в реанімації в одній із німецьких клінік, сказав міністру про те, що на деяких сайтах в Україні з'явилась інформація про його смерть, я зрозумів, що цей полковник від природи не наділений не лише почуттям співчуття постраждалим, але і елементарним відчуттям того, що, коли і кому можна говорити. У порівнянні з полковником Стогнієм засуджений навіть колегами по парламентській фракції регіонів народний депутат Калашников, який звинувачується у тому, що організував побиття журналістів, на мій погляд, взагалі виглядає «мілким бешкетником».

Продовжую розповідь у суботу 2-го червня.

Вранці, по дорозі до університету я за звичкою включив радіо «Ера». У цей час радіожурналістка вела розмову

з народним депутатом Тарасом Чорноволом. За звичкою грубо паплюжачи президента і виправдуючи свій перехід під знамена Партії регіонів, Тарас Чорновіл у черговий раз викликав у мене почуття відрази. Цей хлопець, який раніше був примітним лише нервовим посмикуванням обличчя та тим, що є сином лідера українського «Народного руху», нині претендує на роль головного оракула та головного мораліста нації. І це при тому, що став народним депутатом лише тому, що носить прізвище Чорновола і отримав підтримку на виборах друзів свого батька, яких потім зрадив, перебігши від них під прапори Партії регіонів. Рано чи пізно більшості в Партії регіонів набридне слухати його українську мову, і вони відмовляться від його послуг. А політично повертатись буде нікуди. І навряд чи когось його буде шкода.

Щойно з повідомлень «5 каналу» довідався, що перед тим, як розпочати заключні етапи своїх з'їздів, півтори сотні народних депутатів від опозиційних блоків БЮТ та «НУ» завітали до секретаріату президента держави, де зустрілись з Віктором Ющенком.

Звертаючись до своїх гостей, Віктор Ющенко подякував їм за мужність і принциповість в справі відстоювання принципів демократії і завірив усіх у тому, що він ніколи не стане на шлях узурпації влади, а послідовно втілюватиме в Україні демократію і будуватиме громадянське суспільство. Віктор Ющенко закликав опозиційних депутатів кріпити дружні стосунки між собою і боротись за відміну депутатської недоторканості, аби показати українському народу, що їх обранці не є окремою кастою і не відділяють себе від простих людей.

В'ячеслав Кириленко і Юлія Тимошенко подякували президенту за його послідовну позицію і від імені очолюваних політичних блоків завірили, що знайдуть між собою порозуміння та послідовно боротимуться за відміну депутатської недоторканості і розбудову громадянського суспільства.

А о 17-й годині уже стало відомо, що на з'їзді блоку «Наша Україна» прийнято рішення про ануляцію виборчого списку 2006 року і що 66 народних депутатів від цього блоку підтвердили свої заяви про складення з себе депутатських повноважень.

Стало відомо також про завершення першого засідання нового складу ЦВК, на якому таємним голосуванням головою Центральної виборчої комісії України обрано Володимира Шаповала — колишнього суддю Конституційного Суду України, який в останній час виконував функції представника президента держави у цьому суді.

А о 18-й годині на Хрещатику розпочалося свято Дня Європи, яке через «окупацію» Майдану Незалежності прихильниками проурядової парламентської коаліції переносилося уже кілька разів. Нині 27 європейських держав встановили на Хрещатику свої намети, в яких демонстрували національні цінності та пригощали відвідувачів національними напоями. Завершилось це свято грандіозним концертом під відкритим небом за участю зірок з різних країн.

І, нарешті, спала нестерпна спека, і по усій Україні прокотились дощі, які, на жаль, в деяких місцях перетворились в потужні зливи з градовими атаками і сильними вітрами. Обезструмлено 99 населених пунктів, у тому числі і 20 на Вінниччині. Але не викликає сумніву, що позитивний вплив цих дощів на стан українських ланів суттєво перевищить негатив окремих негод.

А на заключному етапі з'їзду політичного блоку БЮТ станом на 18-у годину теж уже прийнято рішення про ануляцію виборчого списку 2006 року і 103 народних депутатів підтвердили свої заяви про складення з себе депутатських повноважень. Ще 26 народних депутатів від БЮТ, які відмовилися добровільно скласти з себе депутатські повноваження, з'їзд виключив і зі свого виборчого списку і з блоку. І, як повідомили ЗМІ, серед тих, хто спочатку подав заяву про складення депутатських повноважень, а потім її відкликав, за що попав до списків виклю-

чених з блоку БЮТ, виявилась і колишня лідерка Вінницької обласної організації БЮТ Олена Вітенко.

На телеекрані на мить з'явився Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, який підтвердив, що в разі добровільного складення з себе депутатських повноважень більше ніж 150 народними депутатами він припинить пленарні засідання нинішнього складу парламенту і висловив пророцтво, що прийде час, коли народні депутати 5-го скликання, завдяки яким парламент припинив функціонування, ще пошкодують про те, що вони склали з себе депутатські повноваження.

На цьому я поставлю крапку в розповіді сьогоднішнього дня і поїду додому, аби пізно увечері ще повболівати за нашу національну збірну по футболу, яка сьогодні зустрічається в Парижі з національною збірною Франції у відбірковому матчі попереднього групового етапу чемпіонату Європи 2008 року.

Кілька слів після матчу. Наша збірна програла з рахунком 2:0, хоча в першому таймі, який закінчився з нульовим результатом, гра була рівною, і наші футболісти мали шанси забити м'ячі у ворота французів. Та й у другому таймі більшість часу наші футболісти тримались достойно. Фактично, французи забили два м'ячі, скориставшись двома помилками — одну допустив на довгому виході наш воротар Шовковський, який відіграв в цілому матч дуже надійно, а другу — молодий центральний захисник Чигринський, котрий не дотягнувся головою до нависного м'яча, який теж в цілому відіграв матч дуже пристойно. На мій погляд, в Києві у повторному матчі нашим футболістам цілком до снаги буде взяти у французів реванш. А станом на сьогодні наша команда з 12-ма очками посідає третє місце у групі, пропустивши поперед себе лише збірні Італії (13 очок) та Франції (15 очок). Але у другому колі турніру і італійців, і французів наші футболісти приймають вдома, тож шанси у нашої команди є навіть на те, щоб посісти перше місце. І я, як людина, яка трохи розу-

міється на футболі, оскільки теж колись грала в офіційних першостях, зовсім не погоджуюсь з негативними оцінками гри нашої збірної, якими її наділили спортивні коментатори різних газет після поразки від французів на їхньому полі.

ДРУГИЙ ТАЙМ ПОЛІТИЧНОГО ПРОТИСТОЯННЯ

У вівторок 5 травня Президент України Віктор Ющенко видав два укази, першим із яких, реалізуючи політичні домовленості між президентом держави, прем'єр-міністром та керівником парламенту, призначив дострокові парламентські вибори на 30 вересня 2007 року у зв'язку з тим, що виконана ключова домовленість між ними — 3-го червня опозиційні блоки БЮТ і «Наша Україна» на своїх з'їздах повторно обнулили свої виборчі списки 2006 року, а 169 народних депутатів від цих блоків склали з себе депутатські повноваження, перетворивши цим Верховну Раду України у нелегітимний орган, оскільки в її складі залишилось менше двох третин від конституційної кількості членів. А другим указом Віктор Ющенко визнав такими, що втратили свою чинність президентські укази від 26 квітня 2007 року та від 29 і 31 травня, а також від 1-го червня 2007 року, якими дострокові вибори призначались на 24 червня та легітимізувалась на два дні, а потім ще двічі по одному дню Верховна Рада України для прийняття нею законів, необхідних для забезпечення дострокових парламентських виборів.

Але і Олександр Мороз і Віктор Янукович відреагували на цей президентський указ заявами, що вони не визнаватимуть парламент не легітимним до тих пір, поки не закінчатся судові процеси, ініційовані Партією промисловців і підприємців Анатолія Кінаха стосовно їх незгоди з обнулінням списку блоку «Наша Україна», за яким вони

пройшли до парламенту, а також поки опозиційні народні депутати не складуть свої повноваження згідно з регламентом на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Лідери блоків БЮТ і «Наша Україна» Юлія Тимошенко та В'ячеслав Кириленко на ці заяви керівників парламенту та уряду відгукнулись своїми заявами, в яких оголосили, що, оскільки Верховна Рада України уже де-факто є нелегітимною, то і відпадає необхідність та юридична доцільність дотримання регламентної процедури складення народними депутатами своїх повноважень.

Підтримав лідерів опозиції і Президент України Віктор Ющенко, який 6-го травня зібрав у себе увесь іноземний дипломатичний корпус і оголосив йому, що віднині парламент на пленарні засідання уже збиратись не має законних підстав і що народні депутати, які не склали депутатських повноважень, до обрання нового складу Верховної Ради України можуть займатись депутатськими повноваженнями лише в індивідуальному порядку.

У ці дні із уст Президента Росії Володимира Путіна пролунало обвинувачення на адресу України у тому, що вона запроваджує у себе не демократичні форми правління і прямує до тиранії.

На цю заяву російського президента український президент теж відгукнувся заявою перед телекамерами, що, образно кажучи, за народним прислів'ям — чия б корова мичала, а російська мовчала, оскільки ті проблеми, які сьогодні український політикум розв'язує за столом переговорів, Росія ще не так давно розв'язувала шляхом застоювання армії і стрільби з танкових гармат по будівлі російського парламенту.

Мені особисто ця відповідь нашого президента дуже сподобалась — достойно!

Але те, як наші політики долають політичну кризу, епітетом «достойно» навряд чи можна оцінити.

Посудіть самі, парламент, який уже не є легітимним, оскільки указ президента держави про дострокове припи-

нення його повноважень Конституційним Судом і по-сьогодні не визнано таким, що йде врозрід з Конституцією України, скориставшись іншим указом президента про легітимізацію роботи парламенту на два дні, 30 травня 2007 року прийняв рішення про передачу права звільнення та призначення керівників судів різних рівнів Вищій раді юстиції, до складу якої входять і народні депутати України, що представляють законодавчу гілку влади, і Генеральний прокурор, який очолює установу, що забезпечує функцію обвинувачення під час судових засідань, і міністр юстиції, який є членом уряду, тобто, представляє виконавчу владу. Тож про яку незалежність керівників судів можна говорити, якщо їх призначатиме орган, в якому головні скрипки грають представники законодавчої і виконавчої влади та обвинувачення?

У відповідь на це, 31 травня 2007 року Рада суддів країни своїм рішенням наділила себе повноваженнями призначати голів судів різних рівнів та звільняти їх з цих посад, а іншим своїм рішенням — від 1-го червня — уже запустила цей процес у дію. На мій погляд, передача цих питань в компетенцію найвищого органу суддівського самоврядування найбільше відповідає принципу розділення законодавчої, виконавчої і судової гілок влади та принципам побудови громадянського суспільства, але, усе-таки, цим правом вони не повинні були наділяти себе самі, а їх повинна була наділити ним у вигляді закону Верховна Рада України.

А натомість, завдяки рішенням нелегітимного за визначенням складу парламенту, президентського секретаріату і самого президента та самовільному наділенню себе Радою суддів не врегульованими законом повноваженнями, в Україні, фактично, зруйновано судову гілку влади. І саме собою виникає запитання: «Чи можна вважати мудрими суддів Конституційного Суду України, які 16 травня 2007 року з подачі Вищої ради юстиції визнали неконституційною статтю закону про судоустрій, якою право при-

значати і звільняти суддів та керівників судів належало президенту держави, як гаранту конституції?» Адже цим своїм рішенням судді КСУ і спровокували нинішній судовий хаос. То про яку боротьбу із корупцією в країні після цього можна говорити?

І вже маємо перші наслідки — Вища рада юстиції 6-го червня увільнила з посади судді Печерського суду Києва Світлану Волкову, яка призупинила дію Постанови Верховної Ради України про передачу Вищій раді юстиції права приймати на роботу керівників судів. А це уже ні в які правові рамки не вписується.

До речі, спостерігаючи за діями і слухаючи заяви тих людей, які називають себе політиками, але більшість із яких стали біля керма держави волею випадку, я починаю думати про те, що Президент Росії Борис Єльцин був дуже мудрою людиною і, віддаючи у 1993 році наказ танкістам стріляти болванками по будівлі парламенту, передбачав, який політичний хаос розпочнеться в Росії, якщо він цього наказу не віддасть. Проектуючи наші сьогоднішні події на Росію 1993 року і зважаючи на її багатонаціональність та федеративний устрій, можна майже однозначно стверджувати, що, якби Борис Єльцин тоді не віддав наказ штурмувати будівлю парламенту, то сьогодні б Росії, як єдиної країни в нинішніх кордонах, на карті світу не було б, а на територіях, які вона нині займає, палахкотіла б громадянська війна по типу чеченської.

Тож, на мій погляд, Олександр Морозу і Віктору Януковичу слід було б дотримуватись підписаних з Віктором Ющенком політичних угод і робити усе для того, щоб дострокові вибори 30 вересня 2007 року відбулися, оскільки український народ хоча і не такий імпульсивний як російський, але гарячих голів в його надрах теж вистачає. І навряд чи після громадянської війни жити в зруйнованому Донбасі чи Криму наполовину перестріляним сім'ям буде краще ніж зараз, навіть якщо вони відділяться в окремі псевдодержави по типу Придністров'я, чи Абхазії, або Косово.

Тому усім нинішнім українським політикам, які не хочуть бути проклятими народом у віках, треба не чіплятись за свої місця в парламенті і уряді, а робити усе для нормального проведення дострокових виборів до Верховної Ради України — лише у цьому випадку їм буде забезпечена добра згадка в історії України. І не треба політикуму України доводити ситуацію до того, щоб хід української історії диктували такі «політичні яструби» або випадкові в політиці люди, як Петро Симоненко, Василь Цушко, Василь Кисельов, Тарас Чорновіл чи Євген Філіндаш.

А перевибори парламенту користь народу і державі принесуть, хто б, що там з цього приводу не говорив! Уже хоча б внаслідок того, що в рядах БЮТ не буде у новому складі отих 26 зрадників, які виключені з'їздом із виборчого списку, а в рядах «Нашої України» отих 20 пристосуванців, котрі відмовились скласти свої повноваження, новий склад парламенту буде поряднішим і чеснішим. А потім, через рік, нехай нова опозиція знову ініціює дострокові парламентські вибори, після яких парламент очиститься ще від півсотні зрадників та пристосуванців. І тоді, за кілька таких ітерацій, Україна уже отримає професійний і порядний парламент, який буде діяти виключно лише на благо народу, особливо, якщо на якійсь ітерації буде скасована депутатська недоторканість. Саме таким шляхом щорічних переобрань після 1945 року протягом 5 років Італія витіснила з парламенту усіх прибічників фашизму взагалі і прибічників страченого Муссоліні зокрема і стала дійсно демократичною країною.

На завершення цього розділу скажу кілька слів про безвідповідальні заяви в ЗМІ народного депутата від Соціалістичної партії Євгена Філіндаша та декого із журналістів — заяви, що стосуються хвороби міністра внутрішніх справ соціаліста Василя Цушка.

Філіндаш заявив, що Цушка отруїли спеціальною отрутою, яка викликає інфаркт.

А журналіст Владислав Мельник у статті «Кого испугает диагноз от министра...» (газета «Киевские ведомости», № 119 за 07.06.2007 г.) пішов ще далі, процитувавши Інтернет-видання «Українська правда», яке з посилкою на бесіду з Василем Цушком приписує організацію отруєння Цушка чотирьом відомим державним діячам, а саме: заступнику секретаря РНБО Олександрю Турчинову, керівнику секретаріату президента Віктору Балозі, керівнику управління державної охорони Валерію Гелетею та заступнику керівника СБУ Олександрю Скіпальському.

Уже само об'єднання в одну групу по реалізації злочинного задуму таких різних людей, які до того ж ще й представляють різні політичні сили, свідчить про повну відсутність аналітичних здібностей у людей, оприлюднивших цю інформацію.

І мені цікаво, як Євген Філіндаш та Владислав Мельник будуть дивитись в очі цим державним діячам після оприлюднення 8-го травня телевізійними каналами заяви лікарів з німецької Клініки Святого Бернарда, у яку було доставлено Василя Цушка в день постановки інфарктного діагнозу, що ніяких слідів його отруєння клінічний лабораторний аналіз не виявив, а його інфаркт є наслідком перевтоми та високого нервового напруження. Хоча, якщо ніякого коронарного шунтування у Василя Цушка не буде, то не виключено, що це у нього був взагалі не інфаркт, а лише гострий невроз, і поїздка до німецької клініки була аналогом імітації серйозної травми, до якої часто вдаються на футбольному полі ті гравці, які перед цим нанесли таку серйозну травму супернику, за яку можна і червону картку отримати та бути видаленим з поля.

Постскрипtum 1: станом на 8 червня 2007 року із 169 заяв народних депутатів України про складення з себе депутатських повноважень керівником парламенту Олександром Морозом визнано такими, що написані самими депутатами, лише 28 — усі з фракції «Наша Україна». Лише ці 28 заяв він оприлюднив з трибуни Верховної Ради

України і дозволив відділу кадрів віддати цим заявникам трудові книжки. Іншим народним депутатам, що написали заяви про складення депутатських повноважень, парламентський відділ кадрів трудові книжки віддати відмовився. А перший заступник керівника парламенту комуніст Адам Мартинюк перед телекамерами у понеділок 11 червня заявив, що він має інформацію, згідно з якою багато хто з народних депутатів, чиї заяви передані до відділу кадрів, уже збираються ці заяви відкликати і продовжити роботу в парламенті. І, якщо народних депутатів, бажаючих скласти депутатські повноваження, виявиться менше ніж 151, то ніякого розпуску парламенту не буде, як не буде 30 вересня і дострокових парламентських виборів. Тож тепер усі чекають, що скаже після повернення з Санкт-Петербурга Президент України Віктор Ющенко, який у ці дні перебуває там на саміті і намагається нормалізувати стосунки з Президентом Росії Володимиром Путіним.

Постскрипtum 2: у вівторок 12 червня Олександр Мороз на засіданні Верховної Ради України зачитав і визнав чинними ще 51 заяву опозиційних народних депутатів України, які побажали скласти з себе депутатські повноваження, — 50 від фракції БЮТ і одну від фракції «Наша Україна». Що цікаво, заява лідера БЮТ Юлії Тимошенко в число визнаних не попала, тож вона продовжує залишатись народним депутатом. І що ще більш цікаво — ті 26 народних депутатів від БЮТ, які відмовились скласти депутатські повноваження, і яких з'їзд БЮТ виключив зі своїх рядів, а заступник по партії і блоку Юлії Тимошенко Олександр Турчинов офіційно перед телекамерами 12 червня запропонував назвати «клубом зрадників», оголосили, що вони і далі у парламенті представлятимуть фракцію імені Юлії Тимошенко. Такого абсурду мабуть ще не знав парламент жодної країни світу.

12 червня прозвучав в ефірі голос і Президента України Віктора Ющенко, який повернувся до Києва з Санкт-Петербурга, де брав участь у саміті глав країн-членів

СНД і зустрівся з Президентом Росії Володимиром Путіним.

Віктор Ющенко ще раз підкреслив те, що нинішній склад Верховної Ради України є нелегітимним, що Олександр Мороз грубо порушує досягнуті між керівниками держави домовленості, а парламент нагадує «дембелів» з анекдоту, які, загулявшись, проїхали свою станцію.

А одна із лідерів «Нашої України» Ксенія Ляпіна невдало порівняла Олександра Мороза з хірургом, який без наркозу відрізає хворий палець по кусочку замість того, щоб відтяти його увесь за один раз.

У мене склалося враження, що Олександр Мороз, відтягуючи оголошення усіх заяв народних депутатів, що побажали скласти депутатські повноваження, розраховує на те, що у частини із них здадуть нерви, і вони відкличуть свої заяви у такій кількості, яка дозволить оголосити про відсутність необхідних для розпуску парламенту 151 заяви. Після цього, звичайно ж, уже не становитиме особливої проблеми «дотиснути» ЦВК до прийняття рішення про введення до складу парламенту тих 40 претендентів від «Нашої України», які туди внесені від Партії промисловців і підприємців Анатолія Кінаха, що відмовилась на з'їзді цього політичного блоку підписати рішення про «обнулення» виборчого списку 2006 року і оспорує це рішення у суді.

Слід зазначити, що станом на 12 червня ЦВК є недієздатною, оскільки уже другий день поспіль збираються на засідання лише 8 її членів, котрі пройшли по списках проурядової коаліції, а для кворуму потрібна участь в засіданні 10 членів. А 7 членів ЦВК на чолі з її головою Шаповалом, поки що, ці засідання ігнорують, очікуючи вердикт суду по оскарженню Партією промисловців і підприємців рішення з'їзду блоку «Наша Україна».

Постскрипtum 3: у четвер 14 червня увечері телебачення принесло звістку, що уже 106 народних депутатів від опозиції визнані такими, що склали з себе депутатські пов-

новаження. А іншим 63-м, чиї заяви ще не оголошені, Олександр Мороз запропонував особисто з'явитись до секретаріату парламенту і підтвердити письмово чи усно, що вони не передумали і наполягають на тому, щоб їх оголосили такими, що склали з себе депутатські повноваження. У цей же день оголошена такою, що склала свої депутатські повноваження, Юлія Тимошенко.

Постскрипtum 4: у цей же четвер, перебуваючи у Кривому Розі, Президент України Віктор Ющенко у своєму виступі наголосив на тому, щоб усі демократичні сили у своїх передвиборних програмах вписали вимогу відміни депутатської недоторканості, аби після перемоги на виборах в порядку виконання передвиборчих обіцянок вони були зобов'язаними проголосувати за цю відміну на одному з перших засідань нового складу Верховної Ради України. Цю вимогу Віктора Ющенка не підтримав Віктор Янукович, який заявив, що Україна не повинна нічого такого приймати, чого немає в інших країнах. А там депутатська недоторканість у тому чи іншому обсязі існує.

Постскрипtum 5: цього ж четвергового вечора я вперше побачив на телеекрані Віктора Януковича у стані гніву. Розгнівила його інформація про те, що в деяких містах України поповзли ціни на хліб, а у Дніпропетровську ці ціни піднялись уже аж на 20 %. Він дав віце-прем'єру з аграрної політики Слауті, аграрному міністру Мельнику та міністру економіки Кінаху термін тиждень для виправлення ситуації і повернення цін на хліб до того рівня, які вони мали до підвищення — в противному разі їх очікує відставка.

Постскрипtum 6: у п'ятницю 15 червня на засіданні Верховної Ради України були виголошені ще 49 заяв народних депутатів від опозиції про складення ними депутатських повноважень. Тож відтепер у складі українського парламенту залишилось лише 295 народних депутатів України, що робить його недієздатним, оскільки для дієздатності необхідно мати в його складі не менше 300 депутатів.

Але у проурядової коаліції залишається надія, що нова ЦВК не визнає «обнулення» виборчих списків 2006 року з'їздами блоків БЮТ і «Наша Україна», і парламент зможе поповнитись наступними в черзі «кандидатами в депутати» замість склавших повноваження депутатів. Але у складі ЦВК є 7 членів від БЮТ та «НУ» і лише 8 є креатурою проурядової коаліції, а тому ця надія є досить примарною, оскільки голосів для прийняття рішення потрібно 10. А тому високою є імовірність того, що Віктор Янукович дасть «добро» представникам Партії регіонів у ЦВК голосувати за визнання виборчих списків БЮТ і «НУ» «обнуленими» і цим дасть «зелене світло» достроковим парламентським виборам 30 вересня.

Постскрипtum 7: 27 червня, у переддень Дня Конституції Олександр Мороз зібрав парламент на останнє засідання нинішньої сесії і оголосив про її завершення. Але одночасно він заявив, що на початку вересня Верховна Рада України знову приступить до роботи і розпочне наступну сесію.

У цей же день Президент України Віктор Ющенко, виступаючи на урочистих зборах, присвячених 11-річчю Конституції України, вперше заявив, що він підтримує ідею створення в Україні двопалатного парламенту, нижня палата якого, що обиратиметься за партійними списками, займатиметься законотворенням, а верхня палата, що обиратиметься за мажоритарною системою, затверджуватиме закони, напрацьовані нижньою палатою, і займатиметься кадровими питаннями, тобто, затверджуватиме уряд, Генерального прокурора і керівників судів.

Саме такий варіант парламенту, до речі, пропонував ще до прийняття нинішньої конституції колишній президент Леонід Кучма, саме такий варіант було підтримано тоді на референдумі народом, результати якого відмовилась затвердити очолювана Олександром Морозом Верховна Рада України 2-го скликання, саме необхідність такого варіанту обґрунтував у своїх публікаціях у ті роки

і я, за що був критикований противниками Леоніда Кучми, які сьогодні оточують Віктора Ющенка. І мені цікаво, що тепер говоритимуть колишні мої критики, коли сам Віктор Ющенко визнав доцільність реформувати Конституцію України у бік запровадження двопалатного парламенту?

Я — ЛАУРЕАТ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ПРЕМІЇ ІМЕНІ КОСТЯНТИНА ГРИШИНА

6-го травня, у День журналіста представників багатьох ЗМІ запросили до секретаріату президента, де їх поздоровив з професійним святом і вручив багатьом із них нагороди Віктор Ющенко, а також їм була надана можливість ознайомитись зі службовим кабінетом керівника секретаріату Віктора Балого, в якому раніше працював в часи свого президентства Леонід Кучма. Було продемонстровано і той диван, під яким, начебто, робив свої знамениті записи на диктофон колишній майор охорони Микола Мельниченко.

А у нас в області журналістів для вшанування у зв'язку з професійним святом Вінницька обласна рада, Вінницька обласна державна адміністрація і Вінницька міська рада зібрали в залі засідань облдержадміністрації 5-го травня об 11-й годині. Вшанування з врученням грамот і премій та виступами акторів з концертними номерами тривало дві години. Вручали грамоти і премії журналістам голова Вінницької обласної ради Григорій Заболотний, перший заступник голови Вінницької обласної державної адміністрації Валерій Коровій та Вінницький міський голова Володимир Гройсман. Крім того, почесні грамоти від імені Голови Спілки журналістів України Ігоря Лубченка вручив голова Вінницької обласної спілки журналістів Володимир Лисенко.

Я особисто став лауреатом обласної журналістської премії імені Костянтина Гришина — цим відзначена моя історико-публіцистична книжка «Друге дихання, або з чужої пісні слова не викинеш», котра побачила світ на початку нинішнього року. Крім цієї премії я також отримав почесну грамоту за плідну журналістську діяльність за підписом губернатора області Олександра Домбровського та голови обласної ради Григорія Заболотного.

До речі, я уже є автором 9-и історико-публіцистичних книг, уже отримував почесну грамоту за підписом Голови Спілки журналістів України Ігоря Лубченка, але вперше мене визнали як журналіста на офіційному рівні і відзначили в рідній області. І це приємно. Тепер я уже є лауреатом третьої премії Мінвузу УРСР за кращу наукову роботу (монографія «Автоматические регуляторы в электрических сетях», 1987 рік), лауреатом першої премії Мінвузу УРСР за кращу науково-методичну роботу (методика об'єктивного вступу до вузу, методика інтеграції навчання студентів з виробництвом та методика підготовки магістрів наукового напрямку, 1991 рік) і лауреатом премії імені Костянтина Гришина (історико-публіцистична книга «Друге дихання, або з чужої пісні слова не викинеш», 2007 рік).

РЕЙТИНГОВЕ РАНЖУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТІВ ЯК РІЗНОВИД ІНФОРМАЦІЙНО-ІМІДЖЕВОГО РЕЙДЕРСТВА

У п'ятницю 8 червня пошта принесла № 42 газети «Освіта України» від 5-го червня 2007 року. У ній опубліковано рейтингові таблиці університетів різних спрямувань і методику їх складення робочою групою нашого міністерства, керівником якої є В'ячеслав Ямковий. Оскільки нашому університету у цій таблиці відведено

приблизно те ж саме місце, що і в рейтинговій таблиці «Топ-200 Україна» кафедри ЮНЕСКО НТУУ «КПІ», опублікованій раніше в № 11 за 24.03.07 «Дзеркала тижня», то тепер мені стало зрозуміло звідки «юнесківці» взяли дані по нашому університету, і хто перший пішов на пряму фальсифікацію наших результатів, використавши в знаменниках показників сумарне число викладачів разом із сумісниками — 685 замість числа штатних викладачів — 526 чи, принаймні, штатних посад — 551.

Для розуміння суті справи поясню, що у 2006 році ми мали 551 ставку викладачів, із яких 526 було зайнято штатними викладачами, а 25 ставок розділено між 159 сумісниками, які мали навчальне навантаження в обсягах від 0.05 до 0.25 ставки — це були, в основному, провідні фахівці народного господарства, які працювали в Державних екзаменаційних комісіях за 31-ю спеціальністю під час захисту дипломів та керували практикою під час робочих триместрів. Такі сумісники є в усіх технічних університетах, але, як правило, їх в статистичних даних університети не показують, боячись того, що деякі міністерські працівники по неуважності можуть їх приплюсувати до штатних працівників і цим самим занижити оцінки діяльності університету по індикаторах, що обраховуються у відношенні до чисельності науково-педагогічних працівників. Ми ж цих сумісників у своїх даних показали, поряд із числом штатних ставок та штатних викладачів, і на підставі їх використання робочою групою В'ячеслава Ямкового ще раз пересвідчилися у тому, що неуважні працівники в міністерстві є.

Але може ці працівники не такі уже й неуважні, може їм було вказано ставити у знаменники індикаторів саме сумарне число викладачів, а не їх кількість по штату, аби опустити ВНТУ якомога нижче у рейтинговій таблиці, щоб примусити ректора цього університету замовчати і не

вказувати на ті чи інші прорахунки в діях міністерських працівників у своїх статтях та книжках.

А тепер я перейду до обґрунтування об'єктивності заголовку.

Це обґрунтування я буду здійснювати шляхом порівняння рейтингів університетів, розрахованих за методикою кафедри ЮНЕСКО НТУУ «КПІ», опублікованою в «Дзеркалі тижня», яку для стислості назвемо МЮ, та методикою міністерської групи В'ячеслава Ямкового, опублікованої в «Освіті України», яку для стислості називатимемо МЯ

Почну з порівняння рейтингів за МЮ і МЯ з найбільш близьких мені технічних університетів.

За МЯ Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» посідає призове 3-є місце в рейтинговій таблиці цієї групи університетів. А за МЮ цей університет є лише 14-м.

За МЮ Донецький національний технічний університет посідає достойне 4-є місце в рейтинговій таблиці. А за МЯ цей університет є лише 21-м

За МЯ Приазовський державний технічний університет посідає достойне 4-є місце в рейтинговій таблиці. А за МЮ цей університет є аж 33-ім, тобто, посідає одне із останніх місць у цій групі університетів. Уловлюєте різницю, шановні читачі?

А тепер порівняємо за МЮ і МЯ деякі педагогічні університети.

Почну з сусіднього Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. За МЮ цей університет посідає 11-е місце в рейтинговій таблиці цієї групи університетів, а за МЯ він є аж 23-ім.

За МЯ Дніпропетровський національний інститут фізичної культури і спорту посідає 9-е місце в рейтинговій таблиці. А за МЮ він є 31-им і майже замикає таблицю.

За МЯ Південноукраїнський педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського посідає призове 3-є місце в рейтинговій таблиці. А за МЮ цей університет є лише 14-м.

За МЯ Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова посідає 1-є місце в рейтинговій таблиці. А за МЮ він є лише 3-им.

За МЮ Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка посідає 1-є місце в рейтинговій таблиці, а за МЯ він не потрапив навіть у трійку призерів і є лише 4-им. Уловлюєте різницю, шановні читачі?

Оскільки у Вінниці є ще й медичний та аграрний університети, то я проаналізую ще й рейтинги окремих представників цих груп університетів.

Почну з медичних, яких в Україні є усього 15.

За МЮ Вінницький національний медичний університет ім. М. Пирогова посідає в рейтинговій таблиці цієї групи університетів лише 10-е місце. А за МЯ він є одним із призерів, оскільки посідає 3-є місце.

За МЮ Дніпропетровська державна медична академія є бронзовим призером, оскільки посідає 3-є місце в рейтинговій таблиці. А за МЯ ця академія є лише 9-ю.

За МЯ Одеський державний медичний університет посідає 2-є місце в рейтинговій таблиці, тобто, є срібним призером. А за МЮ цей університет є аж 12-им, тобто, майже замикає рейтингову таблицю. Уловлюєте різницю, шановні читачі?

А тепер порівняємо аграрні університети.

Оскільки у мене немає рейтингової таблиці аграрних університетів за МЮ, то я її побудував сам, зробивши послідовну «аграрну» вибірку із загальної рейтингової таблиці «Топ-200 Україна».

За МЯ Вінницький державний аграрний університет посідає цілком пристойне 5-є місце у рейтинговій таблиці цієї групи університетів. А за МЮ він знаходиться аж на 16-му місці, що ближче до кінця таблиці.

За МЯ Львівський державний аграрний університет посідає 2-е місце у рейтинговій таблиці. А за МЮ він є лише 9-им.

За МЯ Дніпропетровський державний аграрний університет посідає 3-є призове місце у рейтинговій таблиці. А за МЮ цей університет є лише 11-им.

Але особливо цікавим є порівняння за МЮ і МЯ Сумського національного аграрного університету.

За МЮ Сумський національний аграрний університет посідає 2-е місце в рейтинговій таблиці цієї групи університетів, тобто, є срібним призером. А за МЯ він майже замикає рейтингову таблицю, посідаючи 21-е місце. Уловлюєте різницю, шановні читачі?

Загальний висновок із цього порівняння такий: формуючи власну систему показників і враховуючи одним університетам в загальній кількості професорсько-викладацького складу лише штатних викладачів, а іншим додаючи у цю кількість і сумісників, а також враховуючи одним університетам лише студентів стаціонару, а іншим приплюсовуючи до цієї суми і заочників, можна будь-який університет «витягнути» на одне із призових місць в рейтинговій таблиці і будь-який університет «опустити» у хвіст рейтингової таблиці. Тобто, складання рейтингових таблиць є однією із форм інформаційно-іміджевого рейдерства, за допомогою якого на чиєсь замовлення, використавши якийсь засіб масової інформації в якості «судового органу», у будь-якого університету можна відібрати імідж на користь іншого із спорідненої групи або розташованого в тому ж самому регіоні.

Статтю такого змісту я у понеділок 11 травня відіслав як першому заступнику головного редактора «Дзеркала тижня» Юлії Мостовій, так і головному редактору «Освіти України» Юрію Кузнецову.

Крім того, я відіслав ще й В'ячеславу Ямковому у Департамент вищої освіти МОН України листа такого змісту:

Стосовно рейтингу ВНЗ

Департамент вищої освіти
МОН України,
керівнику робочої групи міністерства по
рейтинговому ранжуванню університетів
В'ячеславу Ямковому

Пане В'ячеславе!

Мені не хочеться вірити, що це саме з Вашої особистої подачі кафедрі ЮНЕСКО НТУУ «КПІ» були передані неправдиві дані про кількість штатних викладачів очолюваного мною Вінницького національного технічного університету. Але то є факт, що такі неправдиві дані надані саме з Вашої робочої групи. І використання цих неправдивих даних привело до суттєвого зниження рейтингу ВНТУ, обрахованого за методикою кафедри ЮНЕСКО НТУУ «КПІ» і опублікованого у № 11 за 24.03.07 щотижневика «Дзеркала тижня».

Більше того, і самою Вашою робочою групою використані ці ж самі неправдиві дані при обрахуванні рейтингу ВНТУ, опублікованому в № 42 за 05.06.07 року газети «Освіта України». Як не виправленими виявились і занесені у Ваш комп'ютер неправдиві дані по винахідницькій діяльності нашого університету, про що я вказував у листі міністру.

Надсилаю Вам № 3, № 4 та № 5 університетського часопису «Імпульс», у яких на 9-й сторінці № 3, на стор. 3-4 № 4 та на сторінках 3-4 № 5 Ви зможете довідатись, звідки я знаю про те, що неправдиві дані вийшли саме з Вашої робочої групи.

Я завжди вважав Вас порядною людиною, і мені прикро, що хтось із підпорядкованих Вам людей поступили по відношенню до мене і очолюваного мною університету непорядно, що нанесло і університету і мені суттєву морально-психологічну шкоду.

Все ще з повагою, оскільки продовжую вірити у те, що ви особисто не причетні до фальсифікації,

ректор ВНТУ

Б. І. Мокін

Постскрипtum 1: у середу вранці 27 червня мені зателефонував В'ячеслав Ямковий і у розмові з ним я з'ясував, що і рейтинги за власною методикою, приведеною в «Освіті України», він підраховував особисто сам і сам надавав саме ті дані кафедрі ЮНЕСКО НТУУ «КПІ», які їм були потрібні для розрахунків за їхньою методикою, приведеною в «Дзеркалі тижня», а місце очолюваного мною університету у нижній частині рейтингової таблиці він пояснив тим, що ми надали справжні дані, а три чверті університетів надали дані, суттєво завищені від тих, які вони подали у формі державної статистичної звітності З-НК. Але це Ямковий виявив уже після того, як я розкритикував його методику складення рейтингів, а він, реагуючи на критику, розпочав звірку тих даних, які йому надіслали ВНЗ для обчислення рейтингу, з тими даними, які ці ж ВНЗ подали за формою З-НК державної статистичної звітності. На запитання — а чого ж він одразу не використав звітні дані ВНЗ? — Ямковий відповів, що йому для обчислення рейтингу ВНЗ за його методикою потрібно більше даних, ніж їх містить статистична звітність. Тож виявляється, що і рейтинги за МЮ і рейтинги за МЯ — це піар-конструкції, що побудовані на даних, більша частина з яких є «дутими».

РОБОТУ ДАМО — АЛЕ ПОГОДЬТЕСЬ ЇХАТИ ЗА МЕЖІ ВІННИЦІ

У вівторок 12 червня, переглядаючи увечері газети, я ознайомився зі статтею журналістки Валентини Пустиви у «Вінницькій газеті», яка вийшла під заголовком: «Диплом є — роботу дайте!». У цій статті Валентина Пустіва піднімає важливу проблему працевлаштування випускників вузів. Стаття надихнула мене на висвітлення свого бачення цієї проблеми. Тож я сів за комп'ютер і цього ж

вечора написав статтю під назвою, винесеною в заголовок цього розділу. Подаю цю статтю у вигляді, в якому редактор нашого «Імпульсу» Ірина Зянько передала її в редакцію «Вінницької газети»:

(Відгук на статтю Валентини Пустиви:
«Диплом є. Роботу дайте!»)

Шановна пані Валентино! У Вашій статті «Диплом є. Роботу дайте!», опублікованій у «Вінницькій газеті» за 12 червня, поставлена важлива проблема працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, але, на жаль, акценти в її розв'язанні робляться, в основному, лише на двох аспектах, перший із яких є хибним в принципі, а другий — відволікаючим від суті. Цитую їх із Вашої статті:

1) — «...пошук виходу мусить пролягати через створення спеціальної державної програми. Програма має узгоджувати кількість випускників тієї чи іншої спеціальності з потребами ринку праці.»

2) — «А тим часом кожен випускник вирішує проблему працевлаштування самотужки. І не завжди при цьому може звернутись до служби зайнятості, адже в багатьох випадках перед отриманням диплома студента просто примушують принести довідку про те, що його бере на роботу така-то фірма чи таке-то підприємство. І нікого не цікавить, що чимало таких довідок просто фіктивні.»

Я дозволю собі висловити дещо іншу точку зору на ці аспекти.

Спочатку стосовно програми узгодження кількості випускників з тієї чи іншої спеціальності з потребами ринку праці.

Таку узгоджену програму ми уже мали — коли Україна перебувала у складі Радянського Союзу. Тоді дійсно випускали з кожної спеціальності у вузах стільки фахівців, скільки відповідних фахових місць могло надати народне господарство країни. Тож і відмінник навчання, і «хорошист», і «трієчник», і навіть той, хто під час кожної екзаменаційної сесії та після неї протягом місяця робив по дві-три «ходки» за трійкою — усі по закінченню вузу державою працевлаштовувались на фахові місця та отримували пільги молодого

спеціаліста. І ці випускники-«трієчники», яких була переважна більшість в кожному випуску з вузів, перетворювали в «трієчників» по якості продукції і ті підприємства та організації, технологами, менеджерами чи конструкторами в яких вони ставали. А ми усі з вами — від сторожа до секретаря обкому — намагались дістати імпортні костюми, туфлі чи автомобілі, оскільки нікому із тих, у кого був блат чи статки, не хотілось використовувати вітчизняну неякісну продукцію.

А якісну продукцію без конкурентного середовища ще ніде і нікому у світі не вдавалось випускати. Тож, якщо ми хочемо випускати високоякісну вітчизняну продукцію, ми просто зобов'язані створювати конкурентне середовище на ринку праці. А конкуренція на ринку праці в принципі можлива лише за умови, що кількість фахівців з кожної спеціальності буде суттєво більшою кількості фахових місць. Лише у цьому випадку «трієчники» не попадуть на фахові місця на підприємствах і в організаціях і не перетворять їх на джерела неякісної, а тому нікому не потрібної продукції.

Але є і ще одна причина того, щоб кількість випускників вузів була більшою кількості вакантних фахових місць. Ця причина полягає у тому, що половиною випускників вузів є жінки, котрі, вийшовши заміж та ставши матерями, починають брати відпустки по догляду за дітьми — хто на рік, хто на три роки, а хто і на усі шість. І у ці роки на їхні місця теж повинні прийти фахівці. А звідки ж вони візьмуться, якщо вузи не будуть їх випускати у кількостях, більших, ніж того вимагає узгоджений план?

Ось чому у вищих навчальних закладах, як західних, так і східних країн з ринковою економікою немає такої звітної координати як працевлаштування випускників. Біля кожного із цих вузів є приватні фірми, які займаються посередництвом між випускниками та підприємствами, підшукуючи одним місця роботи, а іншим талановитих випускників. І, оскільки Україна теж буде ринкову економіку і хоче увійти до європейської спільноти розвинених країн, то їй теж доведеться створювати конкурентне середовище на ринку праці, тобто, випускати фахівців з кожної спеціальності більше, ніж вона має фахових місць роботи для них.

Закономірно постає запитання: «А що ж робити тим, які виявились аутсайдерами на ринку праці за одержаними у вузах спеціальностями?»

Відповідь проста — перекваліфіковуватись і намагатись реалізувати себе в іншому фаховому напрямку, добре подумавши перед його вибором. А, маючи вищу освіту в певному напрямку і досвід не реалізації себе у ньому, набагато легше отримати її і реалізувати себе у іншому напрямку у порівнянні з вибором після закінчення середньої школи. Це добре розуміють японці, які поставили за державну мету дати вищу освіту усім випускникам середньої школи.

Сьогодні із усіх владних кабінетів можна почути заклики скорочувати у вузах підготовку економістів, менеджерів та юристів, оскільки народне господарство України такої кількості фахівців з вищою освітою у цих напрямках не потребує.

На мій погляд, це хибна теза, оскільки чим більше людей в Україні будуть володіти глибокими економічними і юридичними знаннями, тим швидше ми створимо потужний середній клас, успішний як у приватному бізнесі, так і в захисті своїх конституційних прав, тобто, тим скоріше ми побудуємо в Україні громадянське суспільство і тим швидше європейська спільнота країн прийме нас до свого союзу. Тож нехай усі, хто має таку можливість, навчаються економіці і юриспруденції, незалежно від того, будуть вони потім працювати у народному господарстві саме за цим фахом чи ні — ці знання їм не зашкодять, за якою спеціальністю вони потім не працювали б.

А тепер я перейду до аналізу другого аспекту Вашої статті, пані Валентино, присвяченого примушуванню студентів перед захистом дипломів нести довідки від організацій, бажаних їх взяти на роботу.

На жаль, від радянських часів і по-сьогодні у звітах вузів до міністерства така не ринкова координата, як працевлаштування випускників, має місце. Тож вузи зобов'язані усіх тих, хто навчався за державним замовленням, розподілити на фахові місця ще до захисту дипломних проєктів. В протилежному разі міністерство цим вузам зменшуватиме план прийому на величину не розподілу, яка визначається по кількості виданих вузом дозволів на вільне працевлаштування. Тож вузи пошуком вакантних фахових місць на підприємствах і в організаціях, на які можна було б розподілити ви-

пускників, займаються, хоча, погодьтесь, це зовсім не їхня функція. І знаходять ці місця. Наприклад, очолюваний мною ВНТУ перед кожним випуском має їх в межах України у півтора рази більше, ніж випускників. Але майже усі випускники-вінничани і більшість випускників, які вступили до ВНТУ із інших населених пунктів області, категорично не бажають їхати на роботу за межі Вінниці. І для того, щоб не їхати за розподілом в інше місто чи селище міського типу, несуть нам заявки від вінницьких підприємств і організацій, в яких ці підприємства і організації «слізно» просять адміністрацію ВНТУ розподілити саме до них того чи іншого нашого випускника. Отримавши такі заявки, ми попереджаємо майбутніх випускників, що в разі, якщо заявки фіктивні і від них потім відмовляться, то дозвіл на вільне працевлаштування ми їм все-одно не дамо, а запропонуємо перерозподіл на інші місця, але за межами Вінниці. Тож Ваші твердження, пані Валентино, що «студента просто примушують принести довідку» та «І нікого не цікавить, що чимало таких довідок просто фіктивні» є хибними, оскільки, принаймні, у ВНТУ, по-перше, ніхто ніколи нікого не примушує нести ці довідки, а по-друге, ми, як і Ви, апоріорі не віримо у те, що за усіма цими довідками стоять реальні вакансії, але не взяти їх до уваги при розподілі згідно з нормативними документами не маємо права.

Пам'ятаєте, пані Валентино, у нас з Вами уже була полеміка на цю тему років з десять тому. Тоді Вам поскаржилася одна наша випускниця за спеціальністю «Електричні станції», що адміністрація університету не дає їй дозволу на вільне працевлаштування у Вінниці, а вона в іншу місцевість не може їхати, оскільки у неї хвора мати, за якою потрібен догляд. Але, по-перше, не такою уже й безпомічною у неї була тоді мати, а по-друге, доглядати за нею було кому, оскільки батько цієї випускниці був здоровим і успішним бізнесменом і кидати свою дружину не збирався, але, як і матері випускниці, йому теж хотілося, щоб люба доця була біля них, а не їхала працювати кудись на електричну станцію. Але ж, вступаючи до нашого вузу на спеціальність «Електричні станції», ця дівчина і її батьки добре усвідомлювали, що працювати за спеціальністю потім потрібно буде не у Вінниці, тому що у нашому місті крім невеличкої Сабаровської ГЕС, яку обслуговують менше десятка фахівців, інших електростанцій немає. Однак гору при

вступі взяло те, що конкурси на цю спеціальність були менші, а працювати за нею ця дівчина не збиралась ніколи. І таких, на жаль, серед наших студентів є немало і сьогодні.

Який же я бачу вихід із подібних ситуацій?

Він дуже простий і ефективний — необхідно батькам виховувати у своїх дітей почуття незалежності від батьків, самостійності в прийнятті рішень і відповідальності за ці рішення. Як приклад — після закінчення сільської школи я за власним бажанням спочатку пішов працювати у сусідній район на Жашківський цукровий завод, а через кілька місяців всупереч побажанням батьків поїхав по комсомольській путівці на новобудови Кривого Рогу. А через 11 років, після закінчення у Кривому Розі вузу і аспірантури, маючи дружину-криворожанку, поїхав за розподілом до Вінниці. І сьогодні я не шкодую за жодним своїм, прийнятим у попередні роки, рішенням.

А Ви, пані Валентино, подивіться сьогодні на наших абітурієнтів — майже кожного з них веде за руку до приймальної комісії мама. І мама, рідше, батько, розпитують працівників приймальної комісії про спеціальності і конкурси та приймають рішення за якою із них їхній дитині вчитись. А їхні чада при цьому безучасно сидять і розглядають або стелю або хмари у небі за вікном. І ці ж мами потім добувають своїм уже дорослим чадам перед випуском з вузу фіктивні довідки про майбутнє працевлаштування, аби вони не відірвалися від їхнього подолу. Інфантильність молодого покоління, прищеплена батьками з дитинства — ось в чому трагедія. Ось з чим треба боротись!

Проблема не в перевиробництві молодих фахівців, не у недостатці фахових робочих місць для них і не у фіктивних довідках. Проблема у вихованні у батьків здатності виховувати своїх дітей незалежними, ініціативними, готовими до зміни місця проживання і профілю роботи. Розв'яжемо цю проблему — легко вирішимо і усі проблеми, пов'язані з працевлаштуванням випускників вузів.

З повагою —
ректор ВНТУ, докт. техн. наук,
професор, академік АПНУ

Б. І. Мокін

Рішенням ректорату у понеділок 18 червня цю статтю було рекомендовано до друку і в червневому числі нашого університетського часопису «Імпульс»

Постскрипtum: уже у вівторок 19 червня ця моя стаття з'явилася на сторінках «Вінницької газети» у рубриці, котру веде Валентина Пустіва, а у четвер 21 червня стаття з'явилася і на сторінках університетського «Імпульсу». До речі, в «Імпульсі» поряд з нею розмістилась і моя стаття «Рейтингове ранжування університетів як різновид інформаційно-іміджевого рейдерства», котру я теж розмістив в університетському щомісячнику, оскільки, на мій погляд, дуже малою є імовірність того, що цей матеріал буде опубліковано колись в «Дзеркалі тижня» чи «Освіті України», куди я його раніше надіслав. Аби ознайомити з обома цими статтями керівників міністерства — міністра Ніколаєнка, першого заступника міністра Жебровського, заступника міністра з вищої освіти Шинкарука, директора департаменту вищої освіти Болюбаша та директора кадрового департаменту Омельченка, я передав кожному з них по примірнику «Імпульсу», в якому вони надруковані.

15 ЧЕРВНЯ — ЧЕРВОНА ВІХА КАЛЕНДАРЯ ДЛЯ МОЄЇ СІМ'Ї

Цієї п'ятниці сталося три важливих події в житті моєї сім'ї.

По-перше, у цей день виповнилося 25 років моєму молодшому сину Олександру.

По-друге, Олександру прийшло повідомлення з Вищої Атестаційної Комісії про те, що президія ВАК України затвердила результати захисту ним кандидатської дисертації у спецраді НТУУ «КПІ» та присудження йому наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю

05.09.03 — «Електротехнічні комплекси і системи». Тож цього ж таки дня я розпорядився відрахувати його з заочної аспірантури достроково — за чотири з половиною місяці до дати її офіційного завершення.

По-третє, у цей же день у Києві в залі засідань Ученої ради Національного університету імені Тараса Шевченка відбулося зібрання молодого наукової еліти України, на якому шести докторам наук, які захистили докторські дисертації у віці до 32 років, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз вручив іменні годинники. Серед цих шести номінантів, удостоєних іменних годинників, був і мій старший син Віталій, який захистив докторську дисертацію у спецраді ІПМЕ НАНУ на 31 році від народження і за кілька місяців до виповнення 32 років уже був затверджений президією ВАК України.

На цьому зібранні крім Голови Верховної Ради України Олександра Мороза були присутніми і взяли участь в обговоренні проблем розвитку науки в Україні також міністр освіти і науки України Станіслав Ніколаєнко, віце-президент НАН України Валерій Кухар, перший заступник голови ВАК України Роман Бойко, перший заступник міністра освіти і науки України Андрій Гуржій та ректор КНУ імені Тараса Шевченка Віктор Скопенко. Мені було приємно від того, що ці авторитетні в науці і освіті керівники переконались у тому, що мій старший син є одним із найавторитетніших учених в середовищі молодого наукової порослі.

Постскрипtum 1: а через чотири дні — 19 червня рішенням Колегії міністерства за поданням Ученої ради нашого університету доктору технічних наук Віталію Мокіну було присвоєне вчене звання «професор» по кафедрі моделювання та моніторингу складних систем, завідувачем якої він уже є понад два роки.

ЮВІЛЕЙ ПРЕЗИДЕНТА

У понеділок 25 червня я відвідав Київ аби взяти участь у відзначенні 60-річчя Президента Академії педагогічних наук України Василя Кременя, який 5 років відпрацював у період з кінця 1999 року до кінця 2004 року одночасно з президенством в АПНУ і на посаді міністра освіти і науки.

Свідченням того, якою популярністю в середовищі наукової і освітньої еліти України користується Василь Кремень, стала, по-перше, черга бажаючих його поздоровити з ювілеєм, яка біля його кабінету у будинку президії АПНУ у цей день неперервною стрічкою тягнулась з 9-ї години ранку до 16-ї години дня, а по-друге — велика кількість іменитих гостей, які підтягнулись на 18 годину 30 хвилин до ресторану Президент-готелю, аби в режимі виголошення тостів поздоровити ювіляра і вручити йому ювілейний адрес чи вітальну телеграму або орден чи почесну грамоту.

Відомий актор Олександр Биструшкін, який нині працює в секретаріаті президента держави, зачитав поздоровлення від Віктора Ющенка, а віце-прем'єр Дмитро Табачник крім поздоровлення від Віктора Януковича вручив також Почесну Грамоту Кабінету Міністрів України. Слід згадати і про те, що напередодні ювілею Президент України Віктор Ющенко нагородив Василя Кременя орденом «За заслуги» 1-го ступеня — і тепер він, на мій погляд цілком заслужено, є повним кавалером цього ордена, маючи усі три його ступені.

Поздоровив і підняв тост в честь ювіляра і нинішній міністр освіти і науки Станіслав Ніколаєнко, і два колишні міністри освіти Іван Зязюн та Петро Таланчук. Тепло привітав Василя Кременя з ювілеєм також і нев'янучий Президент Національної академії наук України Борис Патон, який у свої 90 років може служити взірцем для будь-якого ученого і в науковому плані і у фізичному.

Потім в честь Василя Кременя піднімали тости ще багато відомих науковців, державних службовців та членів парламенту.

Глядячи на ювіляра, важко було повірити, що йому уже 60 років — Василь Кремень у цей вечір виглядав ніяк не старшим 45-и.

Вели програму надання слова гостям для привітання на святковому вечері ювіляра ректор Національного педагогічного університету імені Драгоманова Віктор Андрущенко та перший заступник міністра освіти і науки Андрій Гуржій — обидва вони є членами президії академії, очолюваної Василем Кременем.

Оскільки я є ректором університету, головою Наглядової ради якого є Василь Кремень, та членом президії АПНУ то, думаю, у другій частині святкового вечора планувалось надання слова і мені, але я змушений був у перерві відправитись до готелю, оскільки протягом першої частини святкового вечора до перерви з'їв і випив більше, ніж мені було можна, виходячи з відсутності у мене жовчного міхура, який видалено лише півроку тому. Але я був і серед тих, хто поздоровляв ювіляра вдень у його кабінеті, тож, сподіваюсь, що він на мене не образиться за дострокове залишення ювілейного «поля бою».

Крім віддання шани Василю Кременю, його ювілейний вечір став для мене цікавим ще й в інформаційному плані — я, нарешті, зрозумів, чому очолюваний мною ВНТУ замість одного із перших місць у науковому рейтингу вищих навчальних закладів України, визначеному міністерством, посів одно із останніх, і чому комплекс наукових розробок, представлених моїм молодшим сином Олександром Мокіним і доцентом Михайлом Розводюком до міністерства для участі в конкурсі президента держави для молодих учених, був переданий з міністерства до Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки не в переліку тих робіт, які підтримує міністерство. Тобто, чому наукові досягнення нашого університету при визна-

ченні рейтингу були суттєво занижені (для прикладу — нам було враховано замість 144 винаходів лише 14) і чому кількох десятків наукових праць, опублікованих в наукових журналах і монографіях Олександром Мокіним і Михайлом Розводюком по проблемі, якою в Україні більше ніхто не займається, виявилось недостатньо, щоб отримати міністерську підтримку у відбірковому турі конкурсу у той час, як більшість наукових розробок, що таку підтримку у цьому турі отримали, мають суттєво меншу кількість публікацій. А причина виявилась дуже простою — рік тому підчас вступних іспитів до мене звернувся з проханням за одного із абітурієнтів один із далеко не останніх працівників міністерства, а я, пам'ятаючи заклик президента держави і міністра не реагувати на такі прохання, на це звернення цього авторитетного працівника міністерства не відреагував у такій мірі, як того хотів батько абітурієнта. Трошки захмелівши, цей далеко не останній працівник міністерства на святковому вечорі Василя Кременя усю правду-матку мені і виклав.

Так що, шановні пани ректори, заклики президента і міністра живуть самі по собі, а звернення далеко не останніх працівників міністерства — самі по собі. І пам'ятайте, що конкретні рейтинги, і конкретні гроші під наукові дослідження, і конкретні плани прийому, і конкретні штати, і конкретні обсяги фінансування ремонтних робіт, і конкретна підтримка міністерства у всіляких конкурсах забезпечуються не президентом чи міністром, а конкретними далеко не останніми працівниками міністерства.

До речі, десять днів тому мені зателефонував чоловік, який назвався прізвищем одного із працівників секретаріату віце-прем'єра Ключєва, і у категоричній формі запропонував на завтра зустрітись з іншим чоловіком, прізвище якого він мені назвав, і вирішити позитивно те питання, з яким цей чоловік на прізвище Курносий до мене звернеться.

У відповідь я звернув увагу на те, що не знаю ні цього пана з секретаріату Ключова, ні того, чи справді мені телефонують з цього секретаріату. Тож продовжити розмову на предмет того, чи зможу я розв'язати поки що мені невідоме питання, можна буде лише після того, як мені зателефонує хтось такий із Кабінету Міністрів, голос якого я знаю, наприклад, міністр Анатолій Толстоухов, з яким мені довелося разом попрацювати у Верховній Раді України 1-го скликання. Пан Костюченко, як себе назвав телефонувач, пообіцяв мені, що я телефонний дзвінок від Анатолія Толстоухова отримаю. Але ось уже пройшло 10 днів, а телефонного дзвінка від Анатолія Толстоухова усе ще не надійшло, і думаю, що він і не надійде. Та й прізвище Костюченко, скоріш за все, теж є надуманим. Випадок, коли мені телефонував батько одного із студентів, якого я відрахував за неуспішність, представившись заступником губернатора нашої області, у мене у минулому році уже був. Розмова тоді дуже швидко скінчилася, оскільки я добре знаю голос того заступника губернатора. А голос батька, який був дуже характерним, я уже ідентифікував під час його розмови зі мною у мене в кабінеті. Так що, шановні ректори, пам'ятайте і про такі способи розв'язання питань деякими людьми.

РЕКТОРАТ, НАГЛЯДОВА РАДА І КОЛЕКТИВ УНІВЕРСИТЕТУ ЄДИНІ, ЯК НІКОЛИ!

У вівторок 19 червня зібралася Наглядова рада нашого університету на позачергове засідання. На порядок денний були винесені три питання, ініційовані ректоратом, а саме: 1) про інвестиційні проекти; 2) про перехід від практики орендних відносин до договорів про спільну діяльність; 3) про виконання обов'язків директорів інститутів на громадських засадах.

По першому питанню пропонувалось розпочати реалізацію двох інвестиційних проектів, перший із яких був присвячений складенню із збірних конструкцій на нашій університетській території постійного діючого льодового манежу, а другий — побудові на території між корпусом енергетичного інституту і студентського містечка житлового будинку на вісім тисяч метрів квадратних житлової площі, три тисячі з яких будуть безкоштовно передані університету для заселення університетськими працівниками. І льодовий манеж, і житловий будинок зводитимуть за свої кошти приватні фірми, відповідно «Оскар-С» та «Агроінвест», а ми лише надаємо свої земельні площадки під будівництво. У першому випадку ми реалізуємо проект про спільну діяльність протягом десяти років без відчуження земельної ділянки, а тому матимемо лише можливість безкоштовного використання льодового манежу студентами та співробітниками університету протягом узгодженої кількості годин щодня, у другому випадку ми втрачаємо земельну ділянку, але отримуємо на ній свою долю житла у кількості сорока дво- та трикімнатних квартир.

По другому питанню порядку денного пропонувалось припинити практику передачі в оренду фірмам і приватним підприємцям окремих площ в холах університетських корпусів і перейти до підписання з тими із них, хто має статус юридичної особи, договорів про спільну діяльність. Така постановка питання обумовлена тим, що, по-перше, дозвіл на передачу в оренду цих площ ми зобов'язані отримувати в міністерстві щороку, що набридає і супроводжується суттєвими витратами часу; по-друге, з нинішнього року на площі, що передаються в оренду, Фонд державного майна, до якого на час оренди переходять права власника, обов'язково оголошує конкурс, в результаті якого ми можемо отримати орендаря не того, який продавати-ме ручки чи папір студентам, а того, який поставить в наших холах ігрові автомати чи автомати по продажу пива; а по-третє, від оренди ми отримуємо лише половину оренд-

ної плати, оскільки другу половину забирає Фонд державного майна. А для підписання договорів про спільну діяльність нам, по-перше, ні у кого не треба ні про що просити дозволу; по-друге, наші площі перестають бути власністю Фонду державного майна; а по-третє, нашою долею від виручки від спільної діяльності університету ні з ким не потрібно ділитися.

По третьому питанню порядку денного пропонувалось, щоб функції директорів інститутів в структурі університету на громадських засадах виконували завідувачі кафедрами або професори з виплатою їм надбавок до основного окладу завідувача кафедри чи професора за складність і напруженість в роботі. Такий підхід дозволяє нам зберегти високий процент докторів наук, професорів із числа гарних освітньо-наукових менеджерів як на посадах директорів інститутів, так і на посадах завідувачів кафедр, що важливо для університету зі статусом національного.

Наглядова рада, засідання якої з дозволу її голови — Президента Академії педагогічних наук України, академіка НАНУ і АПНУ, доктора філософських наук, професора Василя Кременя провів заступник голови ради доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент НАНУ Валерій Мельник, прийняла позитивні рішення по кожному із трьох питань порядку денного. При цьому були враховані і усі застереження, які надіслали поштою Василь Кремень та член ради Керівник Секретаріату Верховної Ради України, академік АПНУ, професор Валентин Зайчук, який теж не зміг з поважних причин приїхати на засідання. На жаль, не зміг взяти участь в засіданні Наглядової ради наш губернатор Олександр Домбровський, який у цей час супроводжував по Вінниці першу леді держави — дружину президента Катерину Ющенко, котра відвідала нашу область в рамках своєї благодійної програми і подарувала Вінницькій обласній дитячій лікарні обладнання на 500 тисяч гривень. Але і

без них засідання Наглядової ради відбулося, оскільки необхідна для кворуму кількість її членів зібралась.

А трохи більше ніж за тиждень — у п'ятницю 29 червня зібралась Конференція трудового колективу університету для того, щоб розглянути ті ж самі стратегічні питання, по яких позитивні рішення прийняли уже ректорат і Наглядова рада університету. Із 154 делегатів Конференції на її засідання прийшли 117, що зробило засідання правомочним, оскільки для кворуму достатньо було 103. До речі, частина делегатів не змогли з'явитись на засідання Конференції з поважних причин — вони у цей час брали участь в останніх засіданнях Державних екзаменаційних комісій по захисту студентами 4-го курсу бакалаврських кваліфікаційних робіт.

Конференція трудового колективу університету одногласно підтримала позитивні рішення по усіх трьох питаннях порядку денного. Тож тепер я втілюватиму у життя усі прийняті стратегічні рішення, маючи підтримку і ректорату, і колективу університету, і Наглядової ради. А для мене це дуже важливо ще й тому, що дехто із тих, у кого є достатня владна чи фінансова вага, уже починають тиснути, намагаючись змінити попередньо узгоджені умови. Наприклад, замість 40 квартир у будинку, що зводитиметься на нашій території, пропонують погодитись на 30, оскільки, мовляв, ціни на квартири зупинились, а на будівельні матеріали продовжують зростати, а тому проект стає невигідним. Але у відповідь ми з моїм проректором з цих питань Василем Ковальчуком наводимо такий простий розрахунок — собівартість одного квадратного метра житла на «чистій» земельній площадці у Вінниці складає 500 доларів США, найнижча вартість одного метра житла у новому будинку у Вінниці складає 1000 доларів США. Тож на будівництво будинку на 8000 метрів квадратних фірма витратить 4 мільйони доларів США, а від продажу 5000 метрів квадратних отримає 5 мільйонів доларів США. А тому чистий прибуток фірми, навіть, якщо вона

віддасть нам 3000 метрів квадратних, складе 1 мільйон доларів, тобто рентабельність проекту буде не меншою 25 %. А в країнах Європейського Союзу рентабельність аналогічних будівельних проектів не перевищує 7 %. Крім того, якби фірма будувала будинок на ділянці, виділеній містом, то таку ж кількість квартир вона змушена була б безкоштовно віддати міськвиконкомом для відселення жителів старих будинків, що попали в район будівництва, та понести додаткові витрати на знесення старих будинків і підготовку майданчика під нову забудову. Маючи ці розрахунки та рішення Наглядової ради університету і Конференції трудового колективу, я уже можу спокійно відбивати усі спроби «натиснути» на мене незалежно від того, хто ці спроби намагатиметься здійснювати.

ЗНИЖЕННЯ ПОСАДОВИХ ОКЛАДІВ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ УНІВЕРСИТЕТІВ ЗІ СТАТУСОМ НАЦІОНАЛЬНОГО НА ФОНІ ОБІЦЯНОК УРЯДУ ПРО ЇХ ПІДВИЩЕННЯ

Червень 2007 року запам'ятається усім науково-педагогічним працівникам університетів зі статусом національного ще й тим, що саме з 1-го червня у них забрали п'ятнадцятипроцентне підвищення посадових окладів, яке вони мали за те, що працюють в університеті з таким статусом.

Того, що так станеться, я особисто чекав уже давно — на такі думки мене налаштували багаторазові заяви у ЗМІ віце-прем'єра Дмитра Табачника та міністра фінансів Миколи Азарова, у яких ці високі урядовці критикували існування занадто великої, на їх думку, кількості університетів зі статусом національного і ставили під сумнів надання цього статусу більшості з тих університетів, що його мають.

І ось на початку червня до університету надійшов лист, підписаний першим заступником міністра Борисом Жебровським, у якому він попереджав усіх ректорів університетів зі статусом національного, що в державі не вистачає коштів для виплати п'ятнадцятипроцентного підвищення посадових окладів науково-педагогічним працівникам, що працюють в університетах з таким статусом, а тому, починаючи з 1-го червня, із загального фонду бюджету міністерством кошти на це підвищення виділяться не будуть. Тож, якщо хтось із ректорів захоче продовжувати виплачувати це підвищення із спеціального фонду бюджету, який формується за рахунок надання платних послуг, то уся відповідальність за утворення заборгованості по зарплаті, якщо така виникне на кінець року, лягатиме на ректора — міністерство її погашати не буде, і дозволів на взяття кредитів у банках на ці цілі видавати теж не буде.

Але пану першому заступнику міністра можна було і не нагадувати ректорам про відповідальність, оскільки жоден із них не зможе виплачувати п'ятнадцятипроцентне підвищення посадових окладів науково-педагогічним працівникам із спеціального фонду, навіть якби таке бажання було, оскільки увесь спеціальний фонд розписано в кошторисі по статтях витрат і затверджено у міністерстві ще на початку року, а самовільно перекидати кошти з однієї статті витрат на іншу жоден ректор права не має.

Однак треба віддати належне нашим урядовцям — вони вибрали момент зняття п'ятнадцятипроцентного підвищення посадових окладів за статус національного дуже вдало. Адже саме з 1-го червня урядом введено в дію чергове підвищення зарплати усім працівникам бюджетної сфери та дозволено виплачувати надбавки за учені звання та учені ступені в усіх вищих навчальних закладах по максимуму, тож ніхто з науково-педагогічних працівників університетів зі статусом національного після зняття п'ятнадцятипроцентного підвищення окладів з 1-го червня зарплату меншу, ніж раніше, отримувати не буде. А тому

можна і не очікувати протестів. Але, на мій погляд, певної кількості голосів на парламентських виборах 30 вересня 2007 року партії правлячої коаліції, владні представники яких санкціонували це зняття, не дорахуються.

ДЕКІЛЬКА ДУМОК З ПРИВОДУ НЕЗАЛЕЖНОГО ТЕСТОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВИПУСКНИКІВ ШКІЛ

Уже третій рік поспіль нашим міністерством послідовно, з нарощенням обсягів впроваджується у життя незалежне тестове оцінювання знань випускників середніх шкіл, результати якого є обов'язковими для врахування під час конкурсного зарахування абітурієнтів на 1-й курс у всіх вищих навчальних закладах України.

Наш міністр Станіслав Ніколаєнко обіцяє, що через рік-два жоден із українських університетів не проводитиме власних вступних іспитів, крім творчих на мистецькій спеціальності, а зараховуватиме до складу студентів випускників шкіл виключно лише за сертифікатами центрів незалежного оцінювання знань.

І усе йде дійсно до того, оскільки не лише міністр освіти і науки, але і Президент України Віктор Ющенко у своїх виступах неодноразово висловлювався в підтримку цієї ідеї.

В Росії таке незалежне тестове оцінювання знань випускників шкіл, яке отримало назву «Єдиний державний екзамен» з аббревіатурою ЄДЕ (в оригіналі російською — «Единый государственный экзамен» з аббревіатурою ЕГЭ), розпочалося на пару років раніше ніж в Україні і на сьогодні уже є обов'язковим для усіх учасників процесу випуску із середніх шкіл та прийому до вищих навчальних закладів з закріпленням у вигляді закону, прийнятого Державною Думою.

Газета «Московские новости» щорічно повертається до розгляду цього питання і щоразу наводить приклади корупційних дій на різних рівнях під час проведення ЄДЕ.

Але уже після законодавчого закріплення процесу складання ЄДЕ ця газета почала у своїх публікаціях «криком кричати» про повальну і системну корупцію, яка буйним цвітом розквітає в Росії під час незалежного тестового оцінювання знань випускників шкіл, сертифікати якого служать перепусткою до вищих навчальних закладів.

Досліджені навіть причини того, чому міністерство освіти Росії висунуло цю ідею і так послідовно втілило її у життя в російських школах і університетах, незважаючи на протести експертів і ректорів та приклади виявлених ще на стадії апробації проявів корупції. За однією із версій першопричиною запровадження ЄДЕ стала виборність ректорів вищих навчальних закладів.

У ті часи, коли ректора ВНЗ призначав на посаду міністр своїм наказом при наявності згоди у радянські часи — секретаря обкому КПРС, а після розпаду Радянського Союзу і втратою КПРС своєї керівної ролі — при наявності згоди губернатора, необхідності в запровадженні ЄДЕ не було. Адже напередодні вступних іспитів кожного ректора викликали до обласного комітету КПРС, пізніше — до обласної державної адміністрації на рівень завідувача відділом освіти і науки і вручали йому довжелезний список прізвищ дітей відомих в області чи у столиці людей та спеціальностей, за якими ці діти бажали отримувати вищу освіту в очолюваному цим ректором університеті. І ректор був зобов'язаний усі ці забаганки задовольнити, якщо він хотів і надалі залишатись ректором цього університету. Тож проблем під час вступу до ВНЗ у дітей батьків, що могли пробитись у списки обкому чи облдержадміністрації, не було.

Але ще до розвалу Радянського Союзу і КПРС під час горбачовської перебудови до керівництва вищими навчальними закладами прийшли ректори, які були обрані на

посаду колективами цих ВНЗ, і які стали незалежними ні від обкомів, ні від міністерства. І перше, що зробили ці ректори — це категорично відмовились реагувати на списки прізвищ вступників, які їм за звичкою пропонували в відділах обкомів КПРС.

Я теж пам'ятаю розгублені очі завідувача відділу освіти і науки Вінницького обкому КПРС, в той момент, коли, будучи обраним ректором Вінницького політехнічного інституту у червні 1989 року і у липні приступивши до виконання ректорських обов'язків, відмовився підтримувати уже нав'язані моєму попереднику ще у травні списки. І коли я відмовився ці списки підтримувати і у розмові з секретарем обкому КПРС, то по Вінниці пішов слух, що навряд чи я протримаюсь на посаді ректора ВПІ до наступної вступної кампанії. Адже кримінальну справу можна розкрутити проти будь-якого ректора, навіть, обраного колективом. І може воно так і сталось би, але наступну вступну кампанію я уже провів у статусі народного депутата УРСР, члена Комісії з питань освіти і науки Верховної Ради УРСР 12-го скликання. Тож обласна прокуратура ідею зайнятись мною категорично відхилила ще наприкінці 1989 року спочатку у зв'язку з тим, що я став кандидатом у народні депутати УРСР, а потім з огляду на депутатську недоторканість. І повернулась до цієї ідеї лише у 1995 році, коли я перестав бути народним депутатом України. Але слідчий прокуратури, за завданням якого комісія КРУ більше двох місяців «копала» в університеті, намагаючись знайти щось таке, що послужило б приводом для порушення кримінальної справи, так нічого і не знайшов і слідство припинив.

Але повернемося до ЄДЕ Росії. Високі державні чини на обласному, республіканському та федеральному рівнях, зіткнувшись зі зміцнілою непоступливістю ректорів ВНЗ стосовно прийому з «чорного ходу» їхніх дітей, розробили іншу тактику — за допомогою ЗМІ вони почали утверджувати в народі думку про те, що університетські

адміністрації — це є гнізда корупції, тож для боротьби за чесні правила прийому до ВНЗ необхідно відібрати у них право проводити вступні іспити і наділити цим правом незалежні державні органи — регіональні центри тестування, керівники яких не вибираються колективом, а призначаються наказом міністра за погодженням з керівництвом регіону, тож є цілком керованими. За цією версією, розрахунок був на те, що у центрах тестування їх керівники створять «надійні» групи, яким можна буде поручити реалізацію списків, спущених кимсь, наділеним владою, зверху. Ідею матеріалізували, і що з того у Росії вийшло, можна прочитати в одному із російських найбільш об'єктивних щотижневиків «Московские новости» у статті Катерини Рожаєвої «ЕГЭ — афера века», опублікованій в № 24 за 22-28 червня 2007 року. Я не буду переказувати цю статтю, а лише мовою оригіналу подам епіграф, розшифровку заголовку та три підзаголовки статті. Вони звучать так: 1) «Министерство образования и науки РФ попало в эпицентр скандала, пока общественного. Чиновников ведомства обвиняют в коррупции и махинациях, связанных с ЕГЭ... Дойдет ли дело до прокуратуры?» 2) «Специалисты и аналитики заявляют, что единый госэкзамен — мошенничество, придуманное чиновниками от образования», 3) «Версии преступления», «Под суд!» «Выброшенные деньги».

Ознайомившись з такими серйозними звинуваченнями на адресу працівників російського міністерства освіти та з огляду на те, що ми в Україні стали на шлях дещо запізнілого копіювання цієї їхньої освітньої технології, я вирішив, що не лишнім буде ознайомити з цим матеріалом і керівників нашого міністерства. Тож я зробив три ксерокопії цієї статті і 5-го липня відіслав по одній з них міністру освіти і науки України Станіславу Ніколаєнку, його першому заступнику Борису Жебровському та заступнику з питань вищої освіти Василю Шинкаруку, супроводивши листом такого змісту (привожу лише текст листа міністру):

Про російський
ЄДЕ

Міністру освіти і науки України
С. М. Ніколаєнку

Шановний Станіславе Миколайовичу!

Росіяни стартували раніше нас з незалежним тестовим екзаменом після школи, за результатами якого здійснюється прийом до ВНЗ, на кілька років. Про те, що у них має місце з цим сьогодні, можна судити по статті «ЕГЭ — афера века», опублікованій в № 24 за 22–28 червня 2007 року щотижневика «Московские новости», ксерокопію якої я Вам надсилаю. Сподіваюсь, що ця стаття Вас зацікавить, особливо з погляду на те, що ми прямуємо в тому ж напрямку.

З повагою —
ректор ВНТУ

Б. І. Мокін

Я не тішу себе надією, що цей лист і супровідні матеріали до нього сподобаються міністру і його заступникам, але вважаю за необхідне їх з ними ознайомити, адже, принаймні, хоча б на словах ми будемо в Україні громадянське суспільство, в якому небайдужість відноситься до позитивних якостей людини.

Постскрипtum 1: дивна річ — ми з радістю та ініціативою копіюємо усе, що є негативного в російській практиці, і начисто ігноруємо їхній позитив. Наприклад, росіяни відновили і розвинули усі аеродроми, які у них були в момент розвалу Радянського Союзу, включаючи військові, багато з яких перетворили на цивільні, а ми в Україні більшість аеродромів занедбали і продовжуємо політику їх розграбування, перепрофілювання і знищення. Наприклад, ось читаю в № 114 газети Верховної Ради України «Голос України» за 4-е липня таку замітку: «Військовий аеродром пустили з молотка за 30 тисяч гривень», в якій повідомляється, що за ціну, яка дорівнює вартості лише двох бетонних секцій багатосекційної рульової доріжки, на аукціоні у Болграді Одеської області Відкрите акціонерне товариство «Одеські авіалінії» продало на буді-

вельні матеріали колишній військовий аеродром з рульовою доріжкою у 2200 метрів і 11-ма майданчиками для маневрування та стоянки літаків. Хіба це не економічний злочин проти держави? Хіба це не підрив національної безпеки України? Але ж, оскільки ті, хто віддав цей потужний аеродром практично даром, мабуть впевнені, що їм за це нічого не буде, то виникають запитання з цього приводу і до президента держави, і до прем'єр-міністра, і запитання типу — а для чого тоді нам взагалі Рада національної безпеки і оборони?

Постскрипум 2: 25-го липня я отримав листа від директора Українського центру оцінювання якості освіти Ігоря Лікарчука, який 18-го липня написав мені його — цитую: «За дорученням Міністра освіти і науки України Ніколаєнка С. М. та першого заступника Міністра Жебровського Б. М.» в якості їх реакції на надіслану мною їм ксерокопію статті із «Московских новостей» під назвою «ЕГЭ — афера века».

Перш за все Ігор Лікарчук у своєму листі акцентує на тому, що вони в міністерстві не можуть погодитися з висловленою мною думкою, що «ми прямуємо в тому ж напрямку». А далі він пропонує — цитую: «Якщо Вам відомі конкретні факти корупційних дій під час підготовки та проведення зовнішнього оцінювання у 2006 р., витоку конфіденційної інформації про зміст тестових завдань тощо, то просимо повідомити нас чи правоохоронні органи про це». Потім Ігор Лікарчук переходить до звинувачень на мою адресу — цитую: «Якщо ж такі факти Вам невідомі, то Ваш висновок розцінюємо, як безпідставний і такий, що необґрунтовано плямує роботу великої кількості людей». І закінчує свого листа Ігор Лікарчук такою оцінкою мені, даною ним після ознайомлення з моїм листом до міністерства — цитую: «На нашу думку, він також свідчить про Ваше упереджене ставлення до проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів як

важливого засобу боротьби з корупцією під час вступу до вищих навчальних закладів»

До речі, у своєму листі до міністра і його заступника, вказуючи, що «ми прямуємо в тому ж напрямку», я мав на увазі лише те, що наше міністерство, як і російське, також збирається з наступного року вводити прийом до ВНЗ виключно за сертифікатами Центру оцінювання якості освіти та його регіональних філіалів, а тому варто ознайомитись з тими матеріалами, які демонструють, що у росіян із цього вийшло через кілька років. І немає підстав з мого листа робити висновок про те, що я когось «плямую» і до чогось «упереджено ставлюсь». Після ознайомлення з висновками Ігоря Лікарчука у мене навіть виникла думка — а чи не письменник-фантаст він часом?!

Постскрипtum 3: за інформацією вітчизняних ЗМІ наприкінці липня нинішнього року підчас підписання у Харкові угоди про співдружність між Московським державним університетом імені Ломоносова та Харківським національним університетом імені Каразіна ректор Московського університету академік РАН Садовничий, який одночасно є Головою Ради ректорів університетів Росії, заявив, що приймальна комісія МДУ підчас прийому документів у абітурієнтів не приймає сертифікати про складання ними єдиного державного екзамену в визначених центрах його проведення, оскільки має інформацію, що багато з цих сертифікатів є купленими і такими, що не відповідають істинним знанням їх володарів. МДУ проводить власні вступні іспити. Академік Садовничий закликав українських ректорів не наслідувати гіркий російський досвід в проведенні ЄДЕ і не підтримувати керівників свого міністерства в їх намаганні ввести подібні сертифікати в Україні, оскільки ці сертифікати в Росії підняли корупцію в освіті до рівня, раніше ніколи там не баченого.

ЧЕРГОВЕ ВИНЕСЕННЯ КЕРІВНИКАМИ ДЕРЖАВИ «СМІТТЯ З ХАТИ»

В першій декаді липня 2007 року у Києві відбулося чергове засідання Парламентської Асамблеї Організації Безпеки і Співробітництва в Європі (ОБСЄ).

Цей захід було заплановано заздалегідь, а тому представники парламентів європейських держав з'їхались до Києва, незважаючи на парламентську кризу в Україні. До речі, російські парламентарі спочатку збирались відмовитись від участі в заході, мотивуючи це тим, що в Україні у дні його проведення не буде легітимного парламенту, але потім передумали і делегацію надіслали, однак не включивши до неї керівників жодної із палат.

В порядку денному Парламентської Асамблеї, який затверджувався ще тоді, коли в Україні усе було більш-менш спокійно, розгляду політичної ситуації в нашій державі заплановано не було. І керівники ОБСЄ відмовились пристати на пропозиції деяких українських політичних сил цей порядок денний змінити і включити до нього обговорення ситуації в Україні. Вони запропонували українським політикам самим розібратись зі своїми проблемами.

Але, незважаючи на цю пораду, Президент України Віктор Ющенко та Голова Верховної Ради Олександр Мороз не утримались від того, щоб у своїх виступах на засіданні Парламентської Асамблеї звинуватити один одного у неконституційних діях.

Спочатку виступив Віктор Ющенко і розповів представникам законодавчих органів європейських країн про те, як керівництво українського парламенту сприяло неконституційним переходам представників опозиції в коаліційну більшість, що і змусило його видати указ про припинення повноважень нинішнього складу Верховної Ради України та оголосити дострокові парламентські вибори — під час цього виступу президійні крісла Олександра Мо-

роза і його першого заступника у парламенті комуніста Адама Мартинюка залишались пустими.

Потім виступив Олександр Мороз і звинуватив Віктора Ющенка у придушенні парламентаризму в Україні та в наступі на демократію — перед початком цього виступу засідання покинув Віктор Ющенко.

Я не можу погодитись з Олександром Морозом, принаймні, у частині того, що Віктор Ющенко душить демократію, адже уже сама можливість постійно заявляти про це і з трибуни, і на телебаченні, і в інших ЗМІ, яку має Олександр Мороз та його соратники і прихильники, свідчить про наявність демократії в Україні.

А саркастичні випадки проти Віктора Ющенка та Віктора Януковича, які дозволяють собі соціалісти від гумору в складі «Вечірнього кварталу», котрі у своїх гумористичних сценках чомусь начисто забули про те, що до політичних подій в Україні Олександр Мороз причетний не менше президента та прем'єра — чи це не є доказом існування демократії в нашій державі? Адже сам головний гуморист «Вечірнього кварталу», створеного на базі знаменитої в минулі роки криворізької команди КВН «95-й квартал», Зеленський, постійно у своїх виступах підкреслює, що, незважаючи на те, що вони уже кілька років зі сцени говорять всілякі гадості на провідних політиків і керівників держави, їм за це ще нічого не було.

Але, незважаючи на усю важливість проведення засідання Парламентської Асамблеї ОБСЄ у Києві, для киян та й, мабуть, для переважної більшості українців з інших куточків України, більшу зацікавленість у ці дні викликали вищі навчальні заклади, до яких мали намір батьки відвести для подачі документів про вступ своїх чад, завершивших навчання у середніх школах, та поєдинок чинного чемпіона світу у професійному боксі в надважкій вазі нашого земляка Володимира Кличка з претендентом на це звання американцем Брюстером, котрий кілька років тому назад виграв бій у Володимира завдяки тому, що у

Кличка після 3-го раунду стали начебто ватними і руки і ноги — тоді усім було зрозуміло, що Володимира чимось «трошки отруїли». Тож тепер усіх, хто цікавиться боксом, хвилювала думка — чи зможе Брюстер без допомоги «отруювачів» перемогти Кличка-молодшого і чи зможе Володимир помститись Брюстеру за перемогу над ним не за правилами чесного поєдинку. За час, що пройшов після того поєдинку, Кличко встиг уже виграти кілька поєдинків з іншими боксерами надважкої ваги і повернути собі звання чемпіона світу, а Брюстер встиг програти Ляховичу і втратити це звання.

Бій між ними було призначено у Німеччині на 7-е число 7-го місяця дві тисячі 7-го року. Але фактично для нас в Україні цей бій, розпочавшись після 12-ї години ночі, відбувся уже 8-го липня.

Володимир у цьому бою був вище всяких похвал — він вів бій впевнено і наніс по голові Брюстера стільки ударів, що будь-який інший його противник був би уже давно в нокауті. При цьому сам Кличко практично не пропустив жодного удару. І після 6-го раунду, бачачи що його підопічний от-от пропустить уже такий удар Володимира, після якого потрібно буде довго лікуватись, тренер Брюстера припинив поєдинок. Кличка оголосили переможцем за технічним нокаутом. На мій погляд, це був найкрасивіший бій Володимира Кличка за усю його боксерську кар'єру.

Крім Парламентської Асамблеї ОБСЄ, у Києві у ці дні відбулися ще чотири помітних політичних події, першою в ряду із яких можна поставити ту, що мала місце у четвер 5-го липня, коли 10 політичних партій підписали декларацію про об'єднання демократичних сил у блок, який після 1-го серпня стане виборчим блоком під орієнтовною назвою «Наша Україна — Народна самооборона». До блоку увійшли: «Наша Україна» на чолі з В'ячеславом Кириленком, партія «Вперед, Україно» на чолі з Юрієм Луценком, Народний рух України на чолі з Борисом Тарасю-

ком, Українська республіканська партія «Собор» на чолі з Анатолієм Матвієнком, Українська народна партія на чолі з Юрієм Костенком, Християнсько-демократичний союз на чолі з Володимиром Стретовичем, партія «Пора» на чолі з Владиславом Каськівим, Партія захисників Вітчизни на чолі з Юрієм Кармазіним, Конгрес українських націоналістів на чолі з Євгеном Гірником, Європейська партія України на чолі з Миколою Катеринчуком.

Якщо згадати, що «Пора» і Партія захисників Вітчизни сповідують ліву ідеологію, а Конгрес українських націоналістів та Народний рух України — праву, то політичний спектр нового блоку є ну дуже широким і, як на мою думку, аж занадто широким.

Задекларована і перша десятка цього блоку на виборах 30 вересня — 1) Юрій Луценко, 2) В'ячеслав Кириленко, 3) Арсен Яценюк, 4) Анатолій Гриценко, 5) Микола Катеринчук, 6) Ольга Герасим'юк, 7) Віктор Балоба, 8) Ксенія Ляпіна, 9) Руслан Князевич, 10) Володимир Ар'єв.

Керуватиме виборчою кампанією блоку глава президентського секретаріату Віктор Балоба.

Другою помітною політичною подією першої декади липня стало обрання Конституційним Судом України на посаду голови КСУ Андрія Стрижака — ця посада була вакантною після того, як колишній голова КСУ Домбровський пішов у відставку, а колишнього виконувача обов'язків голови КСУ Пшеничного Президент України Віктор Ющенко увільнив з посади судді КСУ у зв'язку з порушенням присяги.

Якщо взяти до уваги те, що Андрій Стрижак був головою Закарпатського обласного суду у той час, коли губернатором Закарпаття був нинішній керівник президентського секретаріату Віктор Балоба, то можна припустити, що обрання Андрія Стрижака головою КСУ є ознакою повороту вектора колективної думки суддів цього суду у бік підтримки президентських ініціатив.

Третьою помітною політичною подією першої декади липня я вважаю опублікування в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», незважаючи на заборону суду, підписаного Олександром Морозом закону про тендерні закупівлі, прийнятого парламентом у той час, коли згідно з указом президента Верховна Рада України втратила свою легітимність, що обумовило відмову Віктора Ющенка визнавати та підписувати цей закон.

Ця подія фактично є лакмусовим папером на легітимність для нинішнього складу парламенту України — якщо уряд приведе тендерні процедури закупівель товарів і послуг за державні кошти у відповідність з цим законом, то це означатиме, що уряд продовжує визнавати Верховну Раду України 5-го скликання легітимною і нелегітимними вважає укази президента про дострокове припинення її повноважень. Але, якщо це так, то слід очікувати зрив парламентських виборів, призначених на 30 вересня.

Ну, а четвертою помітною політичною подією першої декади липня можна визнати відсутність в Україні як під час проведення у Києві Парламентської Асамблеї ОБСЄ, так і під час святкування 75-річчя з дня створення Донецької області колишнього губернатора цієї області, а нині Прем'єр-міністра України Віктора Януковича, який уже другий тиждень лікує в Іспанії травмоване коліно. Його неучасть у цих двох дуже важливих з позицій піару на дострокових парламентських виборах 30 вересня заходах є свідченням високої імовірності для однієї із двох альтернатив — або лідер Партії регіонів не збирається 30 вересня вести свою партію на дострокові парламентські вибори, або він має настільки серйозні проблеми з коліном, що навіть перерва в стаціонарному лікуванні на пів дня для польоту з Іспанії до Донецька, виступу з привітанням на урочистому засіданні з нагоди 75-річчя області і перельоту назад до Іспанії є дуже шкідливими для його здоров'я.

ЗАВЕРШЕННЯ ПРИЙОМУ ДОКУМЕНТІВ

8-го липня, згідно з вимогами нормативних документів, ми завершили кампанію прийому заяв від випускників середніх навчальних закладів, що побажали вступити на 1-й курс нашого університету

У цьому році ми приймали заяви не на спеціальність, яких у нас 31, а на напрямки підготовки за програмами бакалаврату, яких у нас 22.

І якщо у попередні роки вступники писали у заяві дві спеціальності — одна та, яку хотів освоювати абітурієнт, ставши студентом, а друга та, яку він згоден був освоювати в разі не проходження за конкурсом по першій, то у цьому році, вказуючи в заявах не спеціальності, а напрямки підготовки, абітурієнти розширювали коло вибору майбутніх спеціальностей. Наприклад, якщо першим напрямком абітурієнт вказав електротехніку, а другим напрямком — телекомунікації, то це означає, що фактично перед ним відкривається можливість на старших курсах опанувати одну із трьох електротехнічних спеціальностей — електричні станції, електричні системи і мережі або електротехнічні системи електроспоживання — в разі, якщо він поступить на електротехнічний напрямок, або ж одну з двох спеціальностей — технології та засоби телекомунікацій або телекомунікаційні системи та мережі — в разі, якщо він буде зарахований на навчання на телекомунікаційний напрямок.

Незважаючи на пізній випуск у середніх школах у цьому році — в більшості з них атестати вручались 27 червня, а у деяких навіть 29–30 червня — ми на кінець дня 8-го липня мали 2075 заяв про бажання вступити до нашого університету, який оголосив конкурс на заміщення 735 місць бюджетного замовлення на стаціонар та 75 бюджетних місць на навчання по заочній формі.

Із цих 2075 заяв 1711 було подано від бажаючих навчатись стаціонарно і 364 заяви від бажаючих навчатись по заочній формі, тобто ми отримали 2,33 заяви на одне держбюджетне місце по стаціонару та 4,91 заяви на одне держбюджетне місце по заочній формі.

Але з врахуванням того, що ми вже зарахували до університету тих випускників підготовчого відділення та фізико-математичної школи Інституту доузівської підготовки, які успішно склали випускні экзамени, що одночасно були для них і вступними, — це 259 осіб по стаціонару, то конкурс заяв на ті 476 держбюджетних місць, що залишилися, виявився дещо вищим — 3,05 заяви на одне держбюджетне місце.

Серед абітурієнтів стаціонару у нинішньому році виявилось найбільше бажаючих стати будівельниками — 369, спеціалістами з комп'ютерної техніки і програмування — 289 та менеджерами — 273. Далі йдуть бажаючі стати спеціалістами з автоматики і електроніки — 213 та електротехніки і електромеханіки — 202. 162 абітурієнти виявили бажання стати спеціалістами в галузі радіотехніки та телекомунікацій, а 149 — в галузі машинобудування і транспорту. І навіть у наймолодший наш інститут — екології та екологічної кібернетики, де на конкурс було виставлено лише 20 держбюджетних місць, побажали вступати 54 абітурієнти.

Тож у приймальній комісії і у мене особисто немає жодних сумнівів у тому, що ми у нинішньому році не лише конкурсно заповнимо усі виділені нашому університету місця держзамовлення, але зарахуємо до університету і солідну кількість бажаючих навчатись на умовах надання платних послуг, тобто, за контрактом.

Вступні іспити за тестовою технологією ми проведемо за 4 дні, і уже 16 липня на стадіоні проведемо конкурсне зарахування на усі напрямки у присутності усіх абітурієнтів та їх батьків і друзів.

При конкурсному зарахуванні ми будемо в сумарному балі враховувати не тільки оцінку, отриману на комплексному вступному іспиті в університеті, який охоплює математику і фізику, але і шість оцінок з атестату — з алгебри, геометрії, фізики, інформатики, української мови та іноземної мови. Перші чотири дисципліни формують базову підготовку інженера, п'ята дисципліна формує громадянина України, а шоста — фахівця, здатного працювати за кордоном та з іноземними фірмами. До цих балів ми додамо ще додаткові бали за отримання золотої чи срібної медалі та за зайняття призових місць у різного рівня олімпіадах.

РЕЗУЛЬТАТИ КОНКУРСУ

Провівши протягом 4-х днів тестування абітурієнтів (по два інститути в день — один зранку, а другий після обіду) та використавши два дні на комп'ютерну обробку результатів, ми 16 липня на університетському стадіоні у присутності усіх абітурієнтів та їх батьків і друзів оголосили прохідні бали на кожний напрям підготовки та списки зарахованих як на стаціонар, так і на заочну форму навчання. Перед цим оголошенням я виступив перед усіма, хто зібрався на стадіоні, і в деталях виклав усю технологію визначення прохідних балів та процедури зарахування, а уже після цього відповідальний секретар приймальної комісії доцент Георгій Горячев зачитав списки зарахованих на кожний напрям підготовки по кожній формі навчання.

Слід зауважити, що, в принципі, кожний, кому це було цікаво і хто мав час, міг і сам попередньо визначити і прохідні бали і тих, хто попаде в списки зарахованих, адже на стендах приймальної комісії була вивішена повна інформація про кожного абітурієнта, включаючи оцінки атестата і комплексного вступного іспиту, наявність тих чи

інших державних пільг та медалей і перемог на олімпіадах. Поряд висіли списки уже зарахованих випускників Інституту довузівської підготовки (ПВ та ЗФМШ) та кількість місць для конкурсного зарахування і ліцензований обсяг по кожному напрямку підготовки.

Найвищі прохідні бали у цьому році виявились на таких напрямках підготовки:

- «Менеджмент організацій» — 96 балів,
- «Комп'ютерна інженерія» — 93 бали,
- «Програмна інженерія» — 93 бали,
- «Комп'ютерні науки» — 91 бал,
- «Екологія» — 91 бал.

А найнижчими прохідні бали виявилися на напрямках підготовки:

- «Радіоелектронні апарати» — 69 балів,
- «Мікро- та наноелектроніка» — 70 балів,
- «Зварювання» — 71 бал,
- «Інженерна механіка» — 71 бал
- «Електронні пристрої та електронні системи» — 71 бал.

Слід зауважити, що навіть прохідний бал на рівні найнижчого у 69 балів виявився вищим середнього по діапазону можливих. Нагадаю, що діапазон прохідних балів за умовами правил прийому до ВНТУ у 2007 році без бонусів за медалі і перемоги на олімпіадах склав 32—96, тож середнім значенням цього діапазону є 64 бали.

Більше 96 балів за рахунок бонусів набрали 34 абітурієнти, із них — на напрямку «Комп'ютерна інженерія» — 7, «Менеджмент» — 7, «Комп'ютерні науки» — 6, «Будівництво» — 4, «Програмна інженерія» — 3, «Системна інженерія» — 3 та по одному на напрямках: «Екологія», «Зварювання», «Електротехніка та електротехнології» і «Безпека інформаційних та телекомунікаційних систем»

У цей день — 16 липня ми повністю виконали план держзамовлення як по прийому на стаціонар — 735, так і по прийому на заочну форму навчання — 75.

Крім того, за рахунок тих абітурієнтів, які одразу подали заяви про навчання на умовах контракту і подолали прохідний бал для контрактників, ми повністю закрили ліцензований обсяг прийому на напрямок «Будівництво».

Об'єктивності заради, слід відзначити, що фактично на 1-й курс стаціонару по держзамовленню ми прийняли не 735 абітурієнтів, а лише 726, оскільки міністерство нам визначило квоту обов'язкового прийому за держзамовленням із Придністров'я та Молдови в обсязі 9 місць на різні напрямки, і ці місця для них ми зобов'язані тримати вакантними аж до 1-го вересня.

В період з 16 по 23 липня на навчання за контрактом ми зарахували ще значну кількість абітурієнтів, тож тепер ми маємо на 1-му курсі 625 контрактників на стаціонарі та 285 на заочній формі навчання. Приблизно такі ж обсяги контрактників ми мали і у минулому році.

Що стало характерним для вступної кампанії цього року?

Те, що як і у попередні роки, було багато бажаючих стати менеджером, не викликало здивування, адже випускники нашого університету цього напрямку і сьогодні легко працевлаштовуються на роботу і одразу ж отримують пристойну заробітну плату. Але те, що виникне ажіотаж навколо будівельного напрямку підготовки, викликало здивування. Звичайно, шкільних відмінників із Вінниці серед бажаючих стати будівельниками було не так уже і багато, тож і прохідний бал у 89 балів на цей напрямок виявився не самим високим, але відмінників із сільських шкіл та міських «хорошистів» виявилась переважна більшість. А від батьків абітурієнтів бажаючих навчатись за контрактом на будівельному напрямку взагалі спасу не було. На них не діяли ніякі пояснення про те, що приймальна комісія не може приймати понад ліцензований обсяг. Вони

кого тільки не шукали для здійснення тиску на ректора. І мені довелося витратити немало часу на роз'яснення усім тим, хто телефонував, і усім тим, хто приходив до приймальної комісії, оскільки у себе в кабінеті сам-на-сам я нікого під час вступної кампанії не приймав.

А другою особливістю нинішньої вступної кампанії було те, що з'явилася сила-силенна переможців районних і обласних олімпіад з математики, фізики, інформатики, української мови та іноземної мови — тобто з тих предметів, оцінки атестату з яких ми враховуємо у сумарному конкурсному балі, тож і додаткові бали також нараховуємо за призові місця в олімпіадах саме з цих дисциплін. Якщо у минулому році кількість переможців олімпіад обраховувалася десятками, то у нинішньому році їх обрахунок пішов на сотні.

Причому дуже часто особа, яка представила диплом переможця районної олімпіади з математики чи фізики, на нашому комплексному іспиті отримувала з цих дисциплін 4 бали із 12 можливих — а у нас же тестові завдання були не олімпіадного, а зовсім середнього рівня. Але згідно з правилами прийому ми все одно змушені були ці додаткові бали за перемоги на олімпіадах нараховувати і тим абітурієнтам, оцінка яких у нас не перевищувала 4-х балів із 12-и можливих. Тож у наступному році ми внесемо зміни до правил прийому у цій частині і будемо нараховувати додаткові бали за призові місця на олімпіадах лише тим абітурієнтам, які на нашому іспиті з цієї дисципліни отримують максимальну оцінку 12 балів.

На що ще я хотів би звернути вашу увагу, шановні читачі, виходячи з аналізу результатів нинішньої вступної кампанії. Я хотів би, як і у минулі роки, знову повернутись до перспектив розвитку напрямків «Мікро- та наноелектроніка» і «Електронні пристрої та електронні системи», які веде кафедра електроніки. По тому, що і у цьому році власних абітурієнтів ці напрямки мали станом на 8-е липня менше, ніж місць для зарахування по плану дер-

жавного замовлення, можна судити про стійку втрату іміджу цими напрямками в Україні. І вийшли із ситуації недобору ми лише завдяки тому, що виявилось достатньо абітурієнтів, які не пройшли по конкурсу туди, куди вони хотіли, але записали в заявах один із цих напрямків другим. Так далі, звичайно ж, продовжуватись не може. Тому я буду виходити з наступними пропозиціями на Учену раду університету:

1) оскільки в Україні зруйнована галузь мікроелектроніки і немає коштів на розвиток наноелектроніки, що обумовлює незацікавленість абітурієнтів в освоєнні цих напрямків підготовки, то пропонується розпочати підготовку кадрів з цього напрямку, здатних працювати у галузі мікро- та наноелектроніки за кордоном — в Росії та країнах Європейського Союзу. Для цього ми повинні дати таку мовну підготовку тим, хто навчатиметься на цьому напрямку, щоб вони володіли і термінологією і були здатними вільно спілкуватись англійською та російською мовами. Більше того, ми зобов'язані налагодити контакти з європейськими і російськими фірмами, які братимуть на роботу випускників цієї спеціальності, а студентам надаватимуть можливість проходити на їхніх підприємствах робочі триместри. Можливість працювати за кордоном після закінчення нашого університету за цим напрямком одразу ж поверне йому привабливість, а ми не втратимо кадри і базу підготовки спеціалістів цього профілю, який колись-таки стане потрібним і Україні.

2) оскільки напрямок «Електронні пристрої та електронні системи» нині фактично є тим, який колись називався «Промислова електроніка», і який передбачає підготовку не інженерів-технологів, а інженерів-системотехніків, то його треба передати іншій кафедрі, наприклад, кафедрі метрології та промислової автоматики, або кафедрі автоматики та інформаційно-вимірювальної техніки, щоб не технологічна, а системотехнічна кафедра здійснювала дипломне проектування по цій спеціальності. А

кафедрі електроніки залишити лише технологічні електронні дисципліни цього напрямку. Тоді можна очікувати, що знову зросте зацікавленість у абітурієнтів до цього напрямку підготовки.

До речі, ми завершили підготовку і з 1-го вересня відкриваємо в Інституті міжнародних зв'язків російський факультет. На цьому факультеті ми будемо готувати фахівців російською мовою за обмеженою кількістю спеціальностей. Комплектуватимемо цей факультет в основному громадянами із країн, які утворились на терені колишнього Радянського Союзу і уже володіють російською мовою. Підготовчого відділення на цьому факультеті не буде. Тобто бажаючих навчатись у нас вихідців із Африки, Америки і Азії ми і далі будемо на підготовчому відділенні навчати українській мові і українською мовою.

Не обійшлося, звичайно, і без скарги на дії нашої приймальної комісії у міністерство. Про характер цієї скарги, висловленої міністру по телефону «гарячої лінії» і письмово можна судити із мого письмового пояснення, відіслано-го до міністерства 17 липня. Ось його текст:

Стосовно скарги Департамент вищої освіти МОН України
Федюніної С. А. головному спеціалісту Зінченко Л. М.

Шановна Людмилу Миколаївно!

На Ваш телефонний запит стосовно скарги Федюніної С. А. повідомляю наступне:

1). Дочка Федюніної С. А. Олена 6-го липня 2007 року звернулась до приймальної комісії ВНТУ з заявою про бажання вступити до нашого університету.

Посилаючись на пункт 8 «Правил прийому до ВНТУ на 2007 рік» приймальна комісія ВНТУ відмовилась взяти її заяву, оскільки в її атестаті про загальну середню освіту була відсутня оцінка з такої дисципліни як «Інформатика», а згідно з цим пунктом правил прийому до ВНТУ — цитую його: «Вступникам на перший курс ВНТУ всіх напрямів підготовки враховуються у сумарному рейтингу оцінки, які виставлені в документі про освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень з

алгебри, геометрії, української мови, іноземної мови, фізики та інформатики... У осіб, в документах про освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень яких за 12-бальною системою виставлені бали 1, 2, 3 з алгебри, геометрії, фізики, інформатики, української мови та іноземної мови, а також із незадовільною оцінкою з поведінки, прийом документів приймальною комісією не проводиться.» — кінець цитати.

Із змісту процитованого пункту 8 правил прийому до ВНТУ витікає, що документи приймальна комісія не мала права приймати навіть у тих бажаючих вступати до нашого університету, які мали в атестаті предмет «Інформатика», але з оцінкою, меншою 4 балів за 12-бальною шкалою. Відсутність же цього предмету в атестаті є еквівалентом нульової оцінки. Тому заяву дочки Федюніної С. А. приймальна комісія ВНТУ не прийняла на законних підставах, адже для приймальної комісії «Правила прийому до ВНТУ на 2007 рік», які були затверджені спільним рішенням Приймальної комісії та Ученої ради університету і за два місяці до початку прийому документів від абітурієнтів оприлюднені на стенді університету та у друкованому засобі масової інформації, є нормативним документом, який необхідно виконувати.

Вранці 7-го липня я, як голова приймальної комісії, в присутності відповідального секретаря приймальної комісії доцента Горячова Г. В. зустрівся з Федюніною С. А. і підтвердив їй, що технічні працівники приймальної комісії, які відмовились прийняти заяву від її дочки, вчинили саме так, як того вимагають правила прийому.

Більше того, я пояснив їй, що на угоду одному бажаючому відмінити якийсь пункт правил прийому, що вступили в силу, та ще й в кінці терміну прийому документів, не вправі навіть міністр, оскільки це порушуватиме права тих абітурієнтів, документи від яких уже прийняті, або яким також було за цими правилами відмовлено у прийомі заяв.

Я порадив Федюніній С. А. не гаяти час на оскарження правил прийому до ВНТУ, а подавати заяву на вступ до якогось іншого університету, яких в Україні кілька сотень, а у Вінниці майже десяток, у правилах прийому до яких не враховуються оцінки атестату. У неї було ще 2 дні для того, щоб подати документ на вступ до ВНЗ зі статусом національного і 9 днів, щоб подати документи до ВНЗ, які такого статусу

не мають. Тож відмова у прийомі заяви до ВНТУ не позбавила можливості дочку Федюніної С. А. почати отримувати вищу освіту уже в цьому році, адже у неї було достатньо часу, аби взяти участь у кампанії прийому до будь-якого іншого ВНЗ, оскільки лише ВНТУ в Україні уже багато років враховує під час вступу 6 оцінок з атестату.

На завершення пояснення звертаю увагу на те, що на думку членів Ученої Ради ВНТУ без глибоких шкільних знань з алгебри, геометрії, фізики та інформатики якісного інженера в технічному ВНЗ неможливо підготувати в принципі.

А сьогодні проза життя така, що учні в школах вчать лише ті предмети, оцінки з яких впливають на вступ до університету, в якому вони мріють навчатись після закінчення школи. Ось чому ми і враховуємо ці оцінки з атестату при конкурсному зарахуванні. Що ж до врахування оцінки атестату з української мови, то це продиктовано, по-перше, тим, що навчальний процес у ВНТУ здійснюється українською мовою, тож її треба знати, аби розуміти викладачів і вміти вести конспекти. А по-друге, на думку членів Ученої Ради університету, кожний громадянин України зобов'язаний знати державну мову.

Враховувати ж оцінку атестату з іноземної мови нас змушує необхідність готувати інженерні кадри, здатні розуміти іноземну технічну інформацію та гідно конкурувати за інженерні місця роботи за кордоном, що стане особливо важливим після вступу України до СОТ.

До речі, навіть якби ми взяли документи дочки Федюніної С. А., вона б в нашому університеті без базової початкової шкільної підготовки з інформатики навчатись не змогла б, оскільки увесь навчальний процес у ВНТУ, починаючи з перших днів першого курсу, є комп'ютеризованим.

З повагою —
ректор ВНТУ

Б. І. Мокін

Варто відзначити, що аналогічну відповідь телефоном я давав 9-го липня і головному спеціалісту з цього ж департаменту Хасіневич Світлані Юріївні, яка готувала відповіді міністерства скаржникам з «гарячої лінії».

ПІД ПРАПОР ЮЛІЇ ТИМОШЕНКО

У п'ятницю 13 липня до мене у кабінет завітав лідер обласної організації «Блоку Юлії Тимошенко» доктор педагогічних наук, академік Академії педагогічних наук, колишній губернатор Чернівецької області Георгій Філіпчук. Він уже кілька днів намагався увійти у контакт зі мною, але з ним у ці дні, як і з усіма іншими відомими людьми, я зустрічі уникав, оскільки думав, що мова піде про підтримку якогось абітурієнта. Але, коли мене завірили, що його відвідини не стосуються вступної кампанії, я погодився на зустріч. Тож вона відбулася.

Я з Георгієм Філіпчуком знайомий давно, оскільки він у свій час був і Головою Комітету з питань освіти та науки Верховної Ради України, і є моїм колегою по Академії педагогічних наук України, і я завжди відносився до нього з повагою. І коли дізнався, що Юлія Тимошенко направила його до Вінниці, аби він допоміг обласній організації БЮТ подолати розкол, що виник у зв'язку з відходом від ідеологічної лінії блоку колишньої голови цієї організації Олени Вітенко, котра за списком БЮТ стала народним депутатом України і увійшла у число тих 26 народних депутатів від фракції БЮТ, що відмовились скласти депутатські повноваження, то сприйняв цю звістку позитивно, оскільки мені відомою була колосальна енергія, безкомпромісність та цілеспрямованість його натури.

А при зустрічі у моєму кабінеті 13 липня я ще раз пересвідчився у притаманності йому цих рис, оскільки протягом 40 хвилин Георгій Філіпчук зміг переконати мене відійти від позиції рівновіддаленого спостерігача за розвитком політичних подій і приєднатись до БЮТ. А йому це було зробити не так просто, оскільки мені нічого від влади не потрібно — я уже маю усі депутатські пільги, із яких використовую лише депутатську пенсію, і я є ректором престижного університету, а контракт мій закінчиться

пізніше, ніж термін роботи, який отримає Верховна Рада України в результаті дострокових виборів 30 вересня, якщо такі відбудуться. Крім того, приєднавшись до БЮТ, я, звичайно ж, у разі, якщо дострокові парламентські вибори з якихось причин 30 вересня не відбудуться, у відповідь отримаю дуже прохолодне відношення до себе з боку як нинішніх керівників міністерства, які є членами Соціалістичної партії, так і з боку керівників області і міста, які не є членами БЮТ, що суттєво ускладнить мою роботу на посаді ректора.

Однак я попередив Георгія Філіпчука, що Юлія Тимошенко може і не захотіти мене бачити в рядах свого блоку, оскільки був період, коли я, піддавшись впливу тієї інформації, яку розповсюджували ЗМІ, у своїх книжках теж писав про неї досить критично.

Георгій Філіпчук запевнив мене, що йому вдасться переконати Юлію Володимирівну та її оточення в доцільності кооптування мене в ряди БЮТ, тож 17 липня я подав до Вінницького штабу БЮТ усі необхідні документи. Разом з ними, задля того, щоб потім не було ніяких несподіванок у наших взаємовідносинах, я передав через штаб БЮТ на Вінниччину для Юлії Тимошенко дві свої останні книги — «Що за горизонтом?» та «Друге дихання», — з яких легко можна переконатись, кого я підтримував, про кого що говорив і які ідеї сповідував в останні роки.

Тепер чекатиму рішення Юлії Тимошенко. Думаю, поки що (а сьогодні уже кінець дня 18-го липня) його ще немає, оскільки, якби воно уже було прийняте, то Георгій Філіпчук, який усі ці дні знаходиться у Києві, мені уже б зателефонував.

Послухавши у цей же день вечірній випуск теленовин і почувши про те, що сьогодні Юлія Тимошенко дві години давала інтерв'ю з приводу прийнятого політрадою БЮТ рішення про проведення 30 вересня одночасно з достроковими виборами і Всенародного референдуму, на якому народ повинен визначитись з формою державного устрою

України, і розгортання у зв'язку з цим наметів по збору підписів на підтримку референдуму в усіх містах України, я зрозумів, що навряд чи Георгій Філіпчук перед цим мав можливість переговорити з Юлією Тимошенко на предмет залучення мене до списку БЮТ.

До речі, мене абсолютно не цікавить, під яким номером я буду включений до списку БЮТ, оскільки моєю метою не є обов'язково стати народним депутатом України ще раз. Тож я згоден буду і на такий номер, який явно не буде прохідним. Для мене важливим є те, що я політично визначився, і тепер мені не треба буде маневрувати в розмовах з лідерами різних політичних сил, які обов'язково зачастять до мене у кабінет з пропозиціями про підтримку їхніх блоків, як тільки виборча кампанія перейде в практичну площину.

В разі ж, якщо мене буде включено до списку БЮТ під прохідним номером, і я стану народним депутатом України, то залишатимусь ним лише у тому разі, коли мені запропонують виконувати такі парламентські функції в Комітеті з освіти і науки чи Комітеті з паливно-енергетичного комплексу, де можна буде використати мій досвід і знання вищої освіти або електроенергетики. Якщо ж кандидати від БЮТ для роботи у цих комітетах уже визначені, то після виборів я, як це колись зробив ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка академік Віктор Скопенко, повернусь назад у ректори, а на моє місце прийде той, хто буде наступним у списку БЮТ — я ж підтримуватиму Юлію Тимошенко на регіональному рівні.

Приблизно це я сказав і під час співбесіди 24 липня з Йосипом Вінським, додавши, також, про те, що знаю, що таке дисципліна, вимагаю дотримання її від членів своєї ректорської команди в університеті, а тому і сам свідомо її буду дотримуватись в рядах БЮТ в разі кооптування мене у ці ряди.

Попередив Йосипа Вінського я і про те, що в моїх книжках є немало критичних висловлювань на адресу

Юлії Тимошенко, які вона практично усі спростувала своєю діяльністю, що я підтверджую своїм приходом під її прапор, але не виключено, що хтось із наближених до неї людей на ці мої критичні матеріали їй вкаже уже після прийняття рішення про моє включення в список БЮТ, що ускладнить наші подальші взаємовідносини. Тож я хотів би, щоб про ці мої матеріали їй розповіли ще до прийняття нею остаточного рішення стосовно моєї участі у рядах очолюваного нею політичного блоку. На що мені Йосип Вінський сказав, що Юлія Тимошенко знає і мене, і мої критичні матеріали, тож ніхто їй уже нічого нового про мене сказати не зможе. Мій прихід до БЮТ нею сприйнятий позитивно, і вона вважає, що мене можна включити у виборчий список БЮТ як кандидата від міста Вінниці.

Запевнивши, що ні Юлія Тимошенко, ні її соратники не пошкодують, що прийняли мене під свій прапор, я відбув із київської штаб-квартири БЮТ, у коридорі обмінявшись рукоштовками з Олександром Турчиновим, котрий йшов проводити нараду.

Озираючись назад у часі, я прийшов до висновку, що цю дорогу до Юлії Тимошенко я повинен був пройти раніше — ще тоді, коли стати на цю дорогу мене закликав мій друг і один із її вірних соратників професор Михайло Павловський, нині покійний, який неодноразово намагався мене переконати не вірити усьому тому, що про Юлію Тимошенко пишуть «прикормлені» ЗМІ і повірити в її талант і порядність. Тож нині, подолавши останні сумніви після зустрічі Юлії Тимошенко у Вашингтоні з віце-президентом США Діком Чейні та Державним секретарем США Кондолізою Райс і дійшовши висновку, що моє місце під прапором Юлії Тимошенко, я намагатимусь хоча б у чомусь замінити у БЮТ мого покійного друга Михайла Павловського, якого мені щодня нагадує його остання книжка з теоретичної механіки, що стоїть у мене на ближній полиці стелажу в ряду найбільш вживаних книг, і яка подарована мені ним з дарчим написом незадовго до його смерті.

Читачам, мабуть, буде цікаво знати, що на третій день після подачі документів про вступ у ряди БЮТ до штабу цього блоку на Вінниччині — у п'ятницю 20 липня у кінці робочого дня я отримав із міністерства факсом копію наказу № 527-оп від 19.07.2007 року за підписом заступника міністра з вищої освіти Василя Шинкарука, згідно з яким у понеділок 23.07.2007 р. я повинен буду прийняти комісію, яка прибуде до очолюваного мною університету для перевірки дотримання правил прийому до вищих навчальних закладів.

І о 10-й годині ранку у понеділок комісія до університету прибула. Її очолювала головний спеціаліст нормативно-правового відділу управління ліцензування, акредитації та нострифікації Міністерства освіти і науки України Світлана Анатоліївна Шкрабець, про суворість і вимогливість якої і в міністерстві і у ВНЗ уже складають легенди. Не лише нагадати і про те, що управлінням, в якому працює Світлана Анатоліївна, до призначення на посаду заступника міністра керував Василь Шинкарук. Разом зі Світланою Анатоліївною до комісії увійшли начальник сектору координації вищих навчальних закладів та інтелектуальної власності управління освіти і науки Вінницької облдержадміністрації Петро Михайлович Онуфрійчук та доцент кафедри психіатрії Вінницького національного медичного університету Оксана Анатоліївна Серебреннікова, яка більше 10 років відпрацювала у складі приймальної комісії свого університету.

Розпочавши перевірку о 10-й годині, комісія завершила її о 21 годині підписанням акту перевірки і врученням мені його копії. Крім вибіркового перевірок справ абітурієнтів, роботи предметних та апеляційної комісій, усієї документації, що супроводжувала процес вступної кампанії, починаючи від прийому документів і аж до конкурсного зарахування, члени комісії протягом дня задали багато запитань заступнику голови приймальної комісії проректору Василю Леонтєву та відповідальному секретареві приймальної

комісії доценту Георгію Горячеву і його трьом заступникам. Протягом двох годин давав відповіді на їхні запитання і я.

Треба відзначити, що вони дуже відповідально поставились до доручення заступника міністра і старались, хоч щось «накопати». Але, як колишній «Верховнорадівський законник», я сам дуже уважно стежу протягом кожної вступної кампанії за тим, щоб усе здійснювалось за правилами прийому і належним чином оформлялось документально, тож комісії так нічого «накопати» і не вдалося. Завершили вони роботу дуже втомленими і пригніченими, особливо Світлана Анатоліївна.

Провівши комісію, члени якої були настільки принциповими, що навіть відмовились від підготовленого для них обіду, я прийшов до висновку, що в наші дні інформація розповсюджується дуже швидко, навіть із Вінниці. Посудіть самі — заява про кооптування до складу БЮТ була подана мною до Вінницького штабу 17 липня в середині дня, а наказ про направлення комісії до очолюваного мною університету був підписаний у міністерстві заступником міністра Василем Шинкаруком усього через два дні — у п'ятницю 19 липня у кінці дня. Причому перевірка була призначена на понеділок 23 липня. І треба ж трапитись такому — саме на цей день керівниками БЮТ мені була призначена співбесіда у Києві. Тож довелось мені вибачитись і попросити перенести зустріч на 24 липня. Керівники БЮТ віднеслись з розумінням — і перенесли, і прийняли позитивне рішення.

До речі, за 18 років ректорства це була перша міністерська комісія по перевірці виконання в очолюваному мною університеті правил прийому — усі інші керівники міністерства без спеціальних перевірок довіряли інформації про те, що ВНТУ відноситься до університетів з найбільш прозорою і чесною процедурою проведення вступних іспитів.

ТЕХНОГЕННА АВАРІЯ ПІД ЛЬВОВОМ

Розповідаючи про події останніх 5-и днів, не можна залишити осторонь техногенну аварію, що трапилась 16-го липня о 16-й годині 45 хвилин на Львівській залізниці в 60 кілометрах від Львова і в 30 кілометрах від районного містечка Броди. Там під час проходження цього відрізка залізничної колії товарним потягом, що слідував із Казахстану до Польщі під наглядом російських експедиторів, зійшли з рейок і перевернулись 15 цистерн з жовтим фосфором, 5 із яких загорілись. 20 працівників МНС із числа тих, які прибули для гасіння пожежі, госпіталізовані, оскільки вони отримали опіки від гарячої піни, якою намагались загасити палаючий фосфор, і пошкодження легенів внаслідок вдихання якийсь час отруйного газу фосгену, який утворюється при горінні жовтого фосфору у повітрі. Пожежу вдалося загасити лише через 20 годин. Увесь цей час в небо над місцем катастрофи піднімався стовп білого диму, який досяг висоти кілометра. Потроху розсіюючись, хмари цього диму спочатку зависли над місцем аварії, а потім почали потихеньку пересуватись по небу у бік Волині та Рівненщини. Але уже 17-го липня ці хмари західним вітром понесло на Хмельниччину і Тернопілля. Захвилювались і на Вінниччині, адже, якщо вітер дутиме незмінно, то далі на шляху цих хмар постане Могилів-Подільський район, а якщо вітер трохи змінить свій напрямок, то залишки цих хмар можуть з'явитися і над Вінницею. Станом на 18-е липня над Вінницею небо чисте — ні хмаринки, обласне управління МНС по радіо- і телеканалам теж намагається заспокоїти усіх повідомленнями про те, що склад повітря над Вінниччиною в нормі.

А на місці аварії продовжуються роботи по гасінню нових спалахів жовтого фосфору і 18-го липня підняли першу цистерну із числа тих, що перевернулись і загорілись. Приїхали спеціалісти з Казахстану, які виробляють цей

жовтий фосфор, аби допомогти українським спеціалістам з МНС розібратись в причинах аварії і надати консультації по ефективному захисту населення від її наслідків. Розглядаються 4 причини аварії — несправність української залізничної колії, несправність казахських платформ, на яких були встановлені цистерни з жовтим фосфором, диверсія і некваліфіковані дії російських експедиторів.

Керівництво українською залізницею відкидає версії несправності залізничної колії, оскільки на цій її ділянці пасажирські потяги їдуть зі швидкістю 120 кілометрів на годину, товарні — 90 кілометрів на годину, а цей казахський товарняк їхав зі швидкістю лише 47 кілометрів на годину. Не вірять українські керівники і в диверсію. Створена міждержавна комісія, яка нам і повідомить з часом з чієї вини сталася ця катастрофа. А поки що маємо 90 квадратних кілометрів забрудненої жовтим фосфором землі, на якій розкинулися 14 населених пунктів з 11 тисячами жителів. За повідомленнями ЗМІ із сіл вивезли лише 800 дітей, оскільки старше населення відмовляється покидати домівки, а з Бродів кудись до родичів за межами забруднення виїхали майже усі.

Керує роботами по ліквідації наслідків аварії силовий віце-прем'єр Олександр Кузьмук, оскільки міністр МНС Нестор Шуфрич знаходиться у Лондоні на науковій конференції і навіть до кінця дня 18-го липня на місці катастрофи ще не з'явився.

За повідомленнями Секретаріату Президента України Віктор Ющенко вимагає відставки міністра транспорту Миколи Рудьковського та міністра МНС Нестора Шуфрича. Прем'єр-міністр Віктор Янукович, який у понеділок уже повернувся з Іспанії, де він лікувався, не поспішає з покаранням цих міністрів і закликає усіх дочекатись висновків комісії, а уже потім когось карати.

Олександр Кузьмук після перших оглядин місця аварії назвав це другим Чорнобилем, але у наступних заявах уже був стриманішим і закликав не перебільшувати небезпеку.

Лікарі і учені наголошують на тому, що при попаданні продуктів горіння жовтого фосфору у воду ставків, озер та річок у них утворюватиметься ортофосфорна кислота, а тому в районі випадання продуктів горіння не слід купатись та намагатись уникати потрапляння під дощ. Фрукти і овочі потрібно мити в розчині соди, який розкладає ортофосфорну кислоту.

Про те, яку небезпеку несуть в собі продукти горіння жовтого фосфору, можна судити по тому, що коли у 2004 році у Росії біля Новоросійська загорілось 50 кілограмів жовтого фосфору у діжці, то шар землі з 900 квадратних метрів, на які падали продукти горіння, було знято, а на його місце покладено такий же шар бетону. Тож можна прогнозувати, що витрати на ліквідацію наслідків цієї техногенної аварії нам доведеться понести значні.

На другий день після залізничної катастрофи на Львівщині світ здригнувся від нової масштабної катастрофи, яка сталася в аеропорту бразильського міста Сан-Пауло. У цьому аеропорту під час посадки під проливним дощем аеробуса зі 184 пасажирами на борту і десятком членів екіпажу літак зійшов з посадочної смуги, перетнув автомобільну дорогу, по якій їхало багато автомобілів, врізався в технічний корпус аеропорту, в якому знаходилися цистерни з запасом авіапалива, і вибухнув. Під час вибуху і пожежі разом з пасажирами і членами екіпажу, загинуло більше 220 осіб.

У ці ж самі дні має місце і політичний катаклізм — за відмову Росії видати британському правосуддю колишнього офіцера КДБ СРСР, а нині бізнесмена Андрія Лугового, котрий обвинувачується британськими слідчими органами у навмисному вбивстві за допомогою радіоактивного полонію, підсипаного у чашку з чаєм у лондонському кафе, колишнього офіцера ФСБ Росії Олександра Литвиненка, Великобританія вислала з країни 4-х російських дипломатів, яких обвинувачено у шпигунстві. Росія погрожує здійснити адекватні дії у відповідь.

Постскрипtum 1: у четвер 19 липня Росія оголосила про висилку з країни 4-х британських дипломатів, яких обвинувачено у шпигунстві, та про припинення взаємодії з Великобританією у справі боротьби з тероризмом.

Постскрипtum 2: у четвер 19 липня на місце залізничної аварії з розкиданими цистернами з жовтим фосфором на Львівщині з'явився міністр МНС Нестор Шуфрич, який одразу ж взявся усіх заспокоювати, заявляючи, що ніякої загрози людям наслідки цієї аварії не несуть.

Цього ж дня на місце аварії з'явилися і казахські спеціалісти по ліквідації наслідків львівської жовтофосфорної техногенної катастрофи, які привезли з собою лише лопати і навіть не мали захисних костюмів. Але разом з ними прийшов і потяг з 9-ма пустими цистернами для жовтого фосфору, в які будуть збирати ті його залишки, що вилилися із цистерн при аварії і не вигоріли.

Цього ж дня під Алуштою на серпантині, не вписавшись у поворот у зв'язку з відмовою гальм і зачепившись за захисну бетонну стінку, перевернувся автобус з туристами із Умані, що їхали на відпочинок — шестеро загинули, кілька десятків отримали поранення.

У зв'язку з цими і попередніми аваріями варто згадати про таке. Коли Нестора Шуфрича призначили міністром МНС, дехто із журналістів заявляв, що там де він є, самі по собі виникають надзвичайні ситуації — він їх притягує. Читаючи повідомлення про надзвичайні ситуації, які виникають в Україні майже щотижня, хочеш не хочеш, а починаєш вірити у це містичне призначення Нестора Шуфрича. Особливо ж після того, як 27 липня на одній із залізничних станцій Харкова на запасній колії виявили цистерну, з тріщини якої цілий день витікала сірчана кислота.

Постскрипtum 2: 27 липня вранці потяг з цистернами, заповненими залишками жовтого фосфору, який не згорів на місці аварії під Львовом, у супроводі двох пожежних потягів і вагонів з піском, якими розмежували між собою

усі цистерни з фосфором, по маршруту, ділянки якого оголошувались лише після їх проходження, попрямував до кордону України з Росією, на який він вийде лише в кінці дня 28 липня, і який перетне лише після отримання дозволу Росії.

Постскрипtum 3: у кінці дня 28 липня голова Державної комісії по ліквідації наслідків жовтофосфорної аварії віце-прем'єр Олександр Кузьмук оголосив перед відеокамерами, що цього дня ліквідація наслідків аварії завершена, і що ніхто із 500 учасників ліквідації — солдат, пожежників і залізничників — не постраждав. Він ще раз запевнив усіх, що ніякої небезпеки проживанню на очищеній від продуктів горіння фосфору території віднині не існує. Але, якось боязно йому вірити, адже це саме він у ранзі міністра оборони на початку нинішнього століття перед телекамерами у день катастрофи авіалайнера, що летів з Ізраїлю у Росію, стверджував, що ніякого відношення українські військові до збиття пасажирського літака над Чорним морем не мають, хоча, як потім з'ясувалось, саме українські ракетники під час навчальних пусків ракет «земля-повітря» цей літак і збили.

Постскрипtum 4: в ніч з 28 на 29 липня росіяни без будь-яких перешкод пропустили через свій кордон потяг із залишками жовтого фосфору у цистернах і дали йому «зелене світло» у напрямку Казахстану, на одному із заводів якого цей фосфор і був виготовлений.

МІЙ СТАРТ У КОМАНДІ ЮЛІЇ ТИМОШЕНКО

26 липня після обіду мені зателефонував заступник начальника обласного штабу БЮТ Юрій Мельник і передав прохання Георгія Філіпчука прибути о 20-й годині 15 хвилин до будинку ТРК «Вінниччина» для участі у

складі команди БЮТ у телешоу, яке розпочнеться о 20 годині 30 хвилин.

Я погодився і в призначений час був у визначеному місці, куди крім мене та Георгія Філіпчука прибули ще 4 особи, найтитолованішою з яких була народний депутат України 5-го скликання Раїса Сорочинська-Кириленко, яка є заслуженим лікарем України і Головою всеукраїнської громадської організації «Живі голоси України». Іншими трьома були вінницький письменник Вітковський та незнайомі мені — доцент кафедри історії України з педагогічного університету і юрист-правозахисник.

Як виявилось, нашими опонентами були телеведуча Лариса та її юний помічник.

Оскільки ТРК «Вінниччина» — телерадіокомпанія, яка за інформацією ЗМІ є власністю народного депутата України від Партії регіонів Григорія Калетника — колишнього нашого губернатора, то мені одразу ж стало зрозуміло, що пані Лариса буде нашої команді ставити дуже каверзні запитання, аби продемонструвати телеглядачам області нікчемність чи, принаймні, невиразність обласної команди від політичного блоку Юлії Тимошенко.

Як на мене, то моя поява у складі команди БЮТ для пані Лариси виявилась несподіванкою, і після вступного слова Георгія Філіпчука вона, надаючи слово членам команди, мене довго оминала. Але врешті-решт їй довелося підключити до розмови і мене. І я, як на мій особистий погляд, так і на думку колег, з якими спілкувався наступного дня, відповідав на поставлені запитання переконливо і жодного разу не підвів нашу команду, в якій задавав тон, звичайно ж, Георгій Філіпчук.

Завершилися наші змагання з командою телеведучої Лариси о 23 годині 30 хвилин. Пані Лариса виглядала дещо стомленою і трохи пригніченою, Відчувалось, що вона незадоволена собою і тим, що дала нашої команді виступити досить ефектно.

Ми ж усі із команди БЮТ були дуже задоволеними собою. І вірили в те, що нами залишились задоволеними і наші прихильники.

Я особисто під час телешоу давав відповіді стосовно законності указів президента про розпуск парламенту і призначення дострокових парламентських виборів, стосовно доказової бази, що нинішній бюджет держави не є бюджетом розвитку, стосовно причин мого приходу під прапор Юлії Тимошенко, стосовно політичних уподобань студентів очолюваного мною університету, стосовно моїх політичних перспектив у блоці Юлії Тимошенко, стосовно спростування обвинувачень, висунутих проти Юлії Тимошенко, стосовно термінів уточнення виборчих списків. Я не буду наводити ці мої відповіді, оскільки вони мало відрізнялись від тих, що уже наведені в попередніх розділах цієї книги при розгляді в різних контекстах аналогічних питань. Я приведу лише мою відповідь на запитання телеведучої Лариси Буги стосовно того, чи не буде нинішній вінницький губернатор, який є керівником на Вінниччині виборчої кампанії політичного блоку «Наша Україна» – «Народна самооборона» використовувати під час виборів адміністративний ресурс. Моя відповідь прозвучала так: «Як ректор я абсолютно упевнений у тому, що один з кращих випускників нашого університету Олександр Домбровський ніколи не стане на шлях зловживання своїм службовим становищем під час виборів»

Після закінчення телешоу, яке продовжувалось повних три години після повного робочого дня, я із здивуванням констатував, що не відчуваю втоми – таке враження, що увесь вечір мене підживлював надлишками своєї енергії невгамовний і генеруючий її у телевізійний простір щосекунди у великій кількості Георгій Філіпчук.

СТАРТ ДОСТРОКОВИХ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ

У середу 1-го серпня 2007 року публікацією 4-го президентського указу, підписаного 31 липня і присвяченого достроковим парламентським виборам, їм дано офіційний старт з 2-го серпня

У цьому указі зроблено акцент на тому, що Верховна Рада України 5-го скликання є неправомочною, оскільки після складення з себе депутатських повноважень 103 народними депутатами від фракції БЮТ та 66 народними депутатами від фракції «Наша Україна» і «обнуленням» їх виборчих списків 2006 року, визнаним судами усіх інстанцій, в її складі не залишилось потрібних для відкриття засідань 300 народних депутатів. Тому і потрібно проводити дострокові парламентські вибори через 60 днів від оголошення президентського указу, тобто, 30 вересня 2007 року, як і було визначено раніше спільною політичною заявою Віктора Ющенка, Олександра Мороза і Віктора Януковича

А кількома днями раніше Голова Верховної Ради України Олександр Мороз видав розпорядження про зібрання народних депутатів України для відкриття 31 липня позачергової сесії парламенту. Але народні депутати від Партії регіонів, яка уже вирішила йти на дострокові парламентські вибори, устами керівника свого виборчого штабу народного депутата України Бориса Колесникова відмовились збиратись на позачергову сесію, тож 31 липня нічого у будівлі Верховної Ради України не відбулося. У відповідь на такий крок союзників по проурядовій коаліції у Верховній Раді України Олександр Мороз у четвер 2-го серпня заявив, що, якщо на наступному тижні народні депутати від фракції регіонів знову проігнорують запрошення на позачергове засідання парламенту, то фракція соціалістів вийде з коаліції, що автоматично приведе до

відставки Кабінету Міністрів України у нинішньому складі, і усі міністри після цього підуть на дострокові парламентські вибори уже не як міністри, а лише як виконувачі обов'язків.

Чи спрацює ця погроза лідера соціалістів, побачимо на наступному тижні.

Але четвер 2-го серпня став історичним днем не лише тому, що у цей день розпочалася виборча кампанія, а і тому, що цього дня сталися ще дві визначальні політичні події — по-перше, три партії ліберально-демократичного спрямування — партія «Батьківщина» Юлії Тимошенко, партія «Реформи і порядок» Віктора Пинзеника та Українська соціал-демократична партія, якою до обрання на посаду Голови Верховного Суду України керував Василь Онопенко, підписали угоду про спільний виборчий список і спільну виборчу програму для участі в дострокових парламентських виборах; а по-друге, аналогічний крок зробили і 9 партій націонал-демократичного спрямування, стержнем яких є політичний блок партій «Наша Україна» та громадський рух «Народна самооборона», які я не буду перераховувати, оскільки їх назви уже приведені раніше на сторінках, присвячених розповіді про підписання ними спільної декларації про наміри. Декларацію, правда підписали 10 партій, але на угоді поки що не має підпису керівника «Конгресу українських націоналістів» — члени цієї партії ще у роздумах.

Виборчі списки від цих мегаблоків будуть затверджені на їхніх з'їздах, які керівниками БЮТ оголошено провести у неділю 5 серпня, а керівниками НУНС — у вівторок 7 серпня.

Комуністи і соціалісти вирішили йти на дострокові парламентські вибори окремими колонами, а лідер комуністів Петро Симоненко, вважаючи, що серед лівих лише очолювана ним партія має шанс подолати 3-процентний бар'єр, аби не розпорошувати голоси лівого електорату закликав усіх симпатиків інших лівих партій голосувати тільки за

його партію, у першу п'ятірку виборчого списку якої для привабливості у народі і виконання заповіту Леніна він включив одного шахтаря і одного фермера.

А лідер соціалістів Олександр Мороз свою першу п'ятірку оформив традиційно: № 1 — лідер СПУ Олександр Мороз, № 2 — міністр внутрішніх справ Василь Цушко, № 3 — народний депутат України Володимир Бойко, який до переходу на роботу у Верховну Раду України був Генеральним директором Маріупольського металургійного заводу імені Ілліча, № 4 — Голова Фонду державного майна України Валентина Семенюк, № 5 — міністр освіти і науки Станіслав Ніколаєнко. Тож відтепер ми з моїм міністром будемо під різними прапорами і в різних командах.

У четвер 2 серпня на повну потужність запрацювала Центральна виборча комісія, приступивши до організаційного забезпечення дострокових парламентських виборів — протягом одного дня вона проголосувала за 8 постанов. Відмовлявся голосувати лише соціаліст Олександр Чупахін, який продовжує вважати оголошення дострокових виборів незаконним.

У цей же день уряд прийняв рішення про виділення на проведення дострокових парламентських виборів 365 мільйонів гривень.

В середині дня 3-го серпня ЗМІ принесли повідомлення, що до виборів підключились «Блок Литвина», до якого крім очолюваної самим Володимиром Литвином Народної партії увійшла також Трудова партія, та «Блок Наталі Вітренко», до якого, правда, крім очолюваної самою Наталею Вітренко Прогресивної соціалістичної партії більше ніхто не увійшов.

У цей же день надвечір, проглядаючи газети, я наткнувся в газеті «День» за 2-е серпня на такі соціологічні дані: за Партію регіонів збираються проголосувати 30,2 % громадян України, які прийдуть 30 вересня на дострокові парламентські вибори, за НУНС — 15,1 %, за БЮТ — 14 %, за КПУ — 5 %, за СПУ — 1,1 %, за блок Литвина

— 2,4 %. По цих процентах одразу ж видно, що керівник цієї групи соціологів Олександр Бухалов (компанія «ФОМ-Україна») є прихильником Партії регіонів та Комуністичної партії і не любить опозицію взагалі і Юлію Тимошенко зокрема.

Порівнюючи наведені вище результати соціологічних досліджень, та ряд інших отриманих різними групами соціологів в один і той же період, і одночасно оприлюднених у ЗМІ, я прийшов до висновку, що на етапі від оголошення початку виборчої кампанії і аж до заборони оприлюднення даних соціологічних опитувань рейтингам соціологів вірити не можна, оскільки усі вони відображають лише або побажання замовників опитування, або політичні симпатії самих соціологів.

Щойно (19-а година 3-го серпня) у випуску теленовин на каналі ICTV я почув, що на Львівщині знову пожежа — цього разу на одній із залізничних станцій згоріли 5 цистерн з 95-м бензином і будівля поряд з місцем пожежі. Крім того, продовжують спалахувати в різних місцях в районі уже ліквідованої аварії потяга з жовтим фосфором окремі залишки цього фосфору, що виявилися непоміченими під час аварійних робіт. Почувши ці повідомлення, хочеш не хочеш, а подумаєш: « А може і правда любителі пригод — Микола Рудьковський та Нестор Шуфрич ці пригоди притягують до себе, і усім в Україні було б краще, якби вони залишили ті міністерські посади, які сьогодні обіймають?»

Зацікавило мене і інше повідомлення у цьому випуску новин, в якому прозвучало ім'я Інни Богословської в контексті того, що вона разом з кількома своїми найближчими соратницями вийшла зі створеної нею ж перед виборами 2006 року політичної партії «Віче» і подала заяву до Партії регіонів, у списку якої їй обіцяно місце у прохідній частині. Коли Інна Богословська була в «Озимому поколінні», я їй симпатизував. Після створення «Віче» своєю багатослівністю і небажанням нікого чути у відповідь

вона виштовхнула мене з рядів своїх симпатиків, але і антипатії я не відчував. Своєю втечею з партії, яку сама ж організувала, і переходом під прапори Партії регіонів виключно заради місця у парламенті, Інна Богословська віднині у мене викликає лише негативні емоції.

Завершував цей вечір я переглядом газет. В «Голосі України» за 3-є серпня я звернув увагу на «Звернення представників творчої інтелігенції України до партій урядової коаліції», під яким стояли підписи 250 осіб, починаючи від підписів академіка НАНУ Толочка, академіка АМНУ Трахтенберга, член-кора НАНУ Соскіна, тренера збірної України по футболу Блохіна і політолога Малинковича і закінчуючи двома сотнями підписів відомих «у вузькому колі приятелів» кандидатів наук, акторів, журналістів і депутатів місцевих рад із Києва, Донецька, Луганська, Харкова, Одеси, Запоріжжя, Миколаєва, Херсона і Сімферополя.

У цьому зверненні підписанти висловлюють віру у те, що партії нинішньої коаліції «переможуть на виборах і знову сформуують правлячу коаліцію». Закликаючи «взаємно визнати і поважати духовні цінності мешканців усієї нашої багатонаціональної й мультикультурної країни», підписанти кількома рядками раніше пишуть про лідерів опозиції, що «Дедалі більше в їхніх виступах відверто русофобських і ксенофобських висловлювань, дедалі частіше використовується оунівська риторика. З їхньої ініціативи в столиці пишно відзначили річницю з дня народження командира фашистського батальйону «Нахтігаль» Романа Шухевича, з благословення Президента Ющенка створено так званий музей радянської окупації».

Та й інші абзаци цього звернення просякнуті ненавистю до усього того, що не сприймається особисто ними і входить в протиріччя з їхніми ж словами, «що Україну можна об'єднати, лише поважаючи думку громадян усієї країни».

Читаючи це звернення не дивуєшся, коли бачиш під ним підпис журналіста з «Київських відомостей» Олеся

Бузини, котрий прославився своїм, образно висловлюючись, топтанням брудними ногами по світлих образах Тараса Шевченка і Лесі Українки. Але як могли таке підписати претендуючі на інтелігентність і респектабельність та вболівання за Україну академіки Толочко, Трахтенберг, член-кор Соскін та політолог Малинкович — мені незрозуміло! — Або вони не читали тексту, який підписували, або їм не властиві якісь із перерахованих якостей.

Завершилась для мене п'ятниця 3-го серпня телефонним дзвінком від заступника начальника обласного штабу БЮТ Юрія Мельника, який повідомив про моє включення до складу делегації від Вінниччини, яка візьме участь у з'їзді БЮТ, котрий відбудеться у неділю 5-го серпня у Києві у Міжнародному виставковому центрі на Броварському проспекті, тож о 5-й годині ранку мені потрібно з'явитись на центральний автовокзал, від якого відправлятимуться на Київ автобуси з делегацією.

У суботу 4-го серпня ЗМІ повідомили, що у Києві відбулися з'їзди трьох політичних сил — Соціалістичної партії, Партії регіонів та Партії промисловців і підприємців, на перших двох із яких затверджено виборчі списки цих політичних сил, а на третьому — лідер ПППУ Анатолій Кінах склав з себе повноваження голови партії, оскільки увійшов під номером 53 у виборчий список Партії регіонів, а покинутих членів ПППУ призвав на виборах підтримати виборчий список Партії регіонів.

До речі, цікавим є добір першої п'ятірки Партії регіонів — п'ятий номер отримав Нестор Шуфрич — перебіжчик з Соціал-демократичної партії (об'єднаної), четвертий номер — Інна Богословська — перебіжчиця з партії «Віче», третій номер — Тарас Чорновіл — перебіжчик з «Нашої України», другий номер — Раїса Богатирьова — одна із тих 100 народних депутатів Верховної Ради УРСР, які 24 серпня 1991 року, будучи присутніми у залі засідань, не проголосували за незалежність України, перший номер — Віктор Янукович — лідер Партії регіонів, який пого-

дився віддати перебіжчикам три призові публічні місця із п'яти у виборчому списку своєї партії, що з одного боку є свідченням відсутності власних яскравих публічних політиків у Партії регіонів, а з другого боку — свідченням недооцінки лідером партії своїх соратників.

Цікавими є і заяви перших двох номерів виборчого списку Соціалістичної партії — номер перший — Олександр Мороз заявив, що він і далі буде робити усе можливе, аби ці вибори не відбулися, а номер другий — Василь Цушко заявив, що соціалісти у новому складі парламенту після виборів отримають 43 депутатських місця, тобто, матимуть суттєво більше місць, ніж вони мають їх зараз.

З'ІЗД БЮТ

У неділю 5-го серпня у Києві у залі Міжнародного виставкового центру на Броварському проспекті о 12-й годині відкрився з'їзд політичного блоку Юлії Тимошенко, до складу якого входять три політичні партії — «Батьківщина» Юлії Тимошенко, «Реформи і порядок» Віктора Пинзеника та Українська соціал-демократична партія, лідером якої раніше був нинішній Голова Верховного Суду України Василь Онопенко, а нині є Євген Корнійчук.

Із 270 делегатів від цих партій (210 — від «Батьківщини» та по 30 — від ПРП та УСДП) на з'їзд прибули 263, які розмістились у кількох перших від сцени секторах виставкової зали. А в усіх інших секторах цієї зали, що вміщує 6500 осіб, розмістились прихильники БЮТ, в якості запрошених гостей. Серед запрошених були і 200 прихильників БЮТ з Вінниччини, очолювані керівником обласного виборчого штабу Георгієм Філіпчуком та його заступниками Юрієм Мельником і Олександром Денисюком. Серед запрошених був і я. Як і інші делегації, ми прибули колоною автобусів, на вікнах яких були на-

клеєні плакати «Дай дорогу справедливості!» або «Дай дорогу виборам!» та символи БЮТ — Червоні серця. В голові колони та в її хвості їхали легкові автомобілі з прапорами БЮТ, керовані — передній — нашим лідером Георгієм Філіпчуком, задній — членом партії «Батьківщина» приватним підприємцем Олександром Слободянюком, який зустрічався серед героїв моєї книжки, присвяченої Помаранчевій революції як той, що першим надав безкоштовно свої автобуси для перевезення студентів із Вінниці на Київський майдан.

У президію з'їзду під бурхливі оплески піднялись троє керівників партій, що увійшли до блоку — Юлія Тимошенко, Віктор Пинзеник та Євген Корнійчук, а також два заступники керівника блоку — Олександр Турчинов і Йосип Вінський.

Перед початком з'їзду, на запрошення Юлії Тимошенко, проспівала духовний гімн України Ніна Матвієнко, а після відкриття з'їзду офіційний гімн України проспівав Олександр Пономарьов.

Вів засідання Олександр Турчинов.

Делегати обрали керівні органи — мандатну, лічильну і редакційну комісії та секретаріат — і затвердили регламент та порядок денний форуму, який містив два питання — про передвиборчу програму БЮТ та про висування кандидатів в народні депутати від БЮТ і різне.

З основною доповіддю по першому питанню порядку денного виступила лідер блоку Юлія Тимошенко. Вона за годину ясно і доступно донесла до учасників форуму основні положення програми БЮТ «Український прорив. До справедливої і конкурентоспроможної країни».

Розпочала свій виступ Юлія Тимошенко з того, що привернула увагу присутніх до такого сумного факту — соціологічні опитування показують, що нині лише 43 % українського народу продовжують вважати отримання Україною незалежності позитивним фактором в її історії — і це при тому, що у 1991 році на референдумі більше 90 % на-

селення республіки висловилося за незалежність. І цілком слушно вона ставить запитання: «Це ж наскільки треба було імплементувати в політику держави антидержавницькі сили, і наскільки розікрасти багатства цієї держави та довести до зубожіння її народ, щоб через 15 років отримати такий результат?»

На думку лідера БЮТ, сьогодні у всьому світі процвітає корупція і матеріальний егоїзм. Є ці явища і в Україні, але вони через хаос у політиці в нашій державі ще не зміцніли, тож у нас ще є перспективи вибудувати із цього хаосу гарну державу з високими і справедливими стандартами життя. І є така політична сила і команда — це БЮТ, яка знає, як це зробити. Але для досягнення мети кожному члену команди потрібно віддати максимум сил і до того ж в умовах грубої і витонченої інформаційної маніпуляції свідомістю громадян України.

На думку Юлії Тимошенко, запевнення уряду, що високі стандарти життя народу можна досягти еволюційним шляхом, є хибними, оскільки такий шлях вимагатиме на його подолання багато десятків років. А БЮТ пропонує розв'язати цю складну проблему за 3–5 років, але для цього необхідно здійснити якісний стрибок одразу в 12 напрямках розвитку суспільства на основі програми БЮТ «Український прорив».

І в якості першого напрямку прориву пропонується здійснити глибоку конституційну реформу, за допомогою якої вийти із правового хаосу, що має місце сьогодні. А здійснювати цей прорив Юлія Тимошенко пропонує у такій послідовності: спочатку разом з достроковими парламентськими виборами 30 вересня 2007 року провести референдум, на якому народ, висловлюючись мовою інженерів, «сформулює технічне завдання» на проект під назвою «Конституція України», в якості деяких із параметрів якого можна привести, наприклад, такі: 1). «Яку форму республіканського правління бажає мати народ — президентську, парламентську чи змішану?» 2). «Якими

правами і обов'язками потрібно наділити опозицію, щоб вона стала дієвим механізмом контролю діяльності влади?» 3).» Чи потрібно народним депутатам України залишати пільги та недоторканість?» і т. і. Потім обирається Конституційна комісія із спеціалістів конституційного права, яка розробляє проект в деталях і виносить його на суд громадськості, учених і політиків. Після доопрацювання проекту конституції та врахування в ньому найбільш суттєвих і не суперечливих зауважень, він виноситься на референдум для затвердження.

Другим напрямком прориву після затвердження нової конституції повинен стати судовий прорив, який Юлія Тимошенко пропонує здійснювати у такій послідовності: спочатку всенародно обрати нових і переобрати працюючих суддів, потім встановити суддям такий рівень забезпечення, щоб їм для нормального життя не потрібно було йти «в найми» до якогось олігарха чи високого державного чиновника. Наступним кроком повинно бути створення Суддівської дисциплінарної комісії, яка розглядатиме скарги на незаконні дії суддів і матиме права відсторонення від виконання ними суддівських обов'язків в разі підтвердження корупційності, непрофесійності чи заангажованості. Ще одним кроком буде скасування судових зборів, які відсікають від процедури оскарження в судах неплатоспроможних позивачів, та встановлення для них такої процедури залучення адвокатської підтримки, яка давала б можливість їм користуватись безкоштовно послугами високопрофесійних адвокатів.

Третім напрямком прориву, на думку Юлії Тимошенко, повинен стати прорив інформаційний, в результаті якого засоби масової інформації стануть вільними, незалежними як від впливу влади, так і від впливу багатих замовників, які пропонують редакціям видань і окремим журналістам за великі гроші займатись інформаційним кілерством по відношенню до чесних політиків і бізнесменів.

Четвертим напрямком прориву за програмою БЮТ, повинен стати прорив антикорупційний, в результаті якого чиновників за корупційні дії очікуватиме обов'язкове покарання аж до довічного ув'язнення, а не звання Героя України, незважаючи на вкрадені 2 мільярди, як це має місце сьогодні (чесно признаюсь, я не зміг вирахувати, кого на увазі, приводячи цей приклад, має лідер БЮТ). Юлія Тимошенко нагадала, що її колишній уряд розпочав боротьбу з корупцією у 2005 році, відмінивши 500 нормативних актів, які сприяли наживі чиновників, і пообіцяла після перемоги на виборах з новим урядом цю роботу і боротьбу продовжити.

Тісно зв'язаним з четвертим напрямком прориву є напрямок п'ятий, на якому планується підприємницький прорив, основною перешкодою на якому є корупція чиновників, від якої залежать приватні підприємства, як на стадії їх створення, так і при оподаткуванні. Сьогодні більша частина власності держави поділена між десятком кланів, а для нормального економічного розвитку країни на умовах ринкової економіки треба, щоб більше половини ВВП країни створював малий і середній бізнес.

Шостим напрямком прориву за програмою БЮТ є демографічний прорив, для реалізації якого потрібна і страхова медицина, і солідні виплати за прогресивною шкалою сім'ям при народженні дітей, і доступне житло.

Власне, забезпечення кожного громадянина України пристойним житлом і є сутністю сьомого напрямку прориву за програмою БЮТ — прориву житлового, якого можна досягти шляхом розрахованого на десятки років іпотечного кредитування під мінімальні проценти — максимум 2—3 % річних.

Восьмим напрямком прориву на думку Юлії Тимошенко повинен стати інтелектуальний прорив, для реалізації якого потрібно спочатку інвентаризувати усі наявні в Україні наукові розробки, а потім здійснити стимулююче фінансування найбільш перспективних із них, паралельно супроводжуючи цей процес створенням умов доступу до якісної освіти усім розумним дітям, незалежно від статків їхніх батьків.

Україна географічно розташована дуже вигідно і тому через її територію уже пролягає багато автомобільних, водних та залізних доріг і трубопроводів, з'єднуючих Росію з країнами Європи, і в перспективі кількість цих шляхів транзиту можна ще збільшити, тож на думку Юлії Тимошенко для суттєвого збільшення ВВП нашої держави нам необхідно здійснити транзитний прорив, який за програмою БЮТ буде дев'ятим напрямком прориву. Особливу увагу потрібно звернути на те, щоб на усіх дорогах, особливо на залізниці, був порядок і, щоб ефективно працювали усі авіаційні, річні та морські порти.

Десятим напрямком прориву для України за програмою БЮТ є прорив енергетичний. У нас уже зараз є надлишок енергії, але вона поки що не є конкурентоспроможною на світовому ринку, оскільки має низьку якість і не відповідає європейським стандартам. Тому треба, нарощуючи енергетичні потужності та проводячи політику енергозбереження, одночасно розв'язувати проблему якості усіх видів енергії.

Але власних коштів в Україні на реалізацію усіх цих напрямків прориву не вистачить, а тому для їх реалізації необхідно здійснити інвестиційний прорив, який за програмою БЮТ буде уже одинадцятим. Для його втілення у життя необхідно, перш за усе, відродити у зарубіжних інвесторів віру у те, що вкладені в українську економіку кошти у них потім не відберуть, а також віру в те, що процедури приватизації у нас завжди будуть прозорими, а процедури підписання інвестиційних проектів не вимагатимуть значних коштів на хабарі чиновникам, від яких залежить це підписання. І уряд, який очолюватиме Юлія Тимошенко, цю віру відродить.

Дванадцятим напрямком прориву за класифікацією програми БЮТ є прорив аграрний. Різні уряди і партії уже 15 років говорять на усіх нарадах і форумах, що село гине, але нічого конкретного не зробили, щоб цей процес зупинити. Очолюваний Юлією Тимошенко уряд хотів зробити конкретні кроки у цьому напрямку, але з одного боку аграрний міністр, соціаліст Баранівський, втілював у жит-

та не стільки вказівки прем'єр-міністра, скільки рішення своєї партії, що гальмувало створення ринкової інфраструктури на селі, а з другого боку занадто короткий термін роботи її уряду у часовому вимірі не дозволив задуману інфраструктуру реалізувати. А треба зробити так, щоб кожний селянин став реальним власником своєї землі, щоб пішла в небуття нинішня практика, коли селянину дають усього лише 100 гривень за рік оренди гектара орної землі. Треба створити на селі замкнуті цикли вирощення і переробки сільськогосподарської продукції, особливо екологічно чистої, яка буде конкурентоспроможною на європейському ринку. Лише при такому підході аграрні проекти будуть окупними, а тому привабливими для інвесторів.

На мою думку в доповіді Юлії Тимошенко, не будучи прямо названим, а опосередковано — у наведених прикладах, прозвучав і тринадцятий напрямок прориву, який є не менш важливим, ніж перший, — це прорив об'єднавчо-культурний. Це ж жах, коли в сьомому класі школи є учні, які не знають, хто такий Тарас Шевченко і Леся Українка, а орієнтовані лише на Гарі Поттера! Це не розумно — виховувати дітей у школах лише на «Плачі Ярославни» і смакуванні поразок, отриманих нашими предками у різні роки і епохи! Адже були і знамениті перемоги! І на цих перемогах треба виховувати почуття патріотизму за нашу націю, за наш народ. Що ж до двомовності, то її в Україні легко реалізувати — для цього достатньо, щоб російськомовні громадяни України на кшталт нинішнього першого віце-прем'єра Миколи Азарова вивчили українську мову. А україномовні громадяни російську мову знають усі. Відносно представників інших національностей потрібно вести таку політику, щоб вони себе відчували в Україні не обділеними увагою, щоб у них не виникало почуття меншовартості у порівнянні з титульною нацією. На думку Юлії Тимошенко, уже сьогодні деякі представники не корінної національності в Україні її мову і культуру знають краще, ніж багато хто з українців.

Завершити свою авторську інтерпретацію виступу Юлії Тимошенко я хочу ремаркою про те, що під час її виступу я робив короткі нотатки в блокноті, на основі яких уже після закінчення з'їзду і приїзду до Вінниці написав цей матеріал в книжку, тож я не виключаю, що у мене можуть не співпадати номери напрямків прориву з тими, які їм присвоєні в програмі БЮТ, адже характеризуючи ці напрямки, лідер БЮТ їх виділяла, але номерами не наділяла.

Звичайно, можна було, поклавши перед собою програму БЮТ, написати усе у повній відповідності, але тоді ця розповідь уже була б рядовою публікацією, а не репортажем безпосередньо зі з'їзду. А мені захотілось передати усе так, як я його сприйняв безпосередньо на з'їзді.

Юлія Тимошенко завершила свій виступ зверненням до делегатів з'їзду і запрошених, щоб вони донесли програму БЮТ до кожного виборця і об'єднали народ навколо цієї програми, а також поставила дві задачі:

Задача перша (по максимуму) — провести виборчу кампанію так, щоб 30 вересня отримати 39 % голосів виборців, що забезпечить БЮТ у Верховній Раді України 6-го скликання 226 депутатських голосів і право самостійно сформувати уряд.

Задача друга — отримати якомога більше голосів виборців, щоб разом із іншим політичним блоком демократичного спрямування «Наша Україна» — «Народна самооборона» мати у новому складі парламенту більше 226 депутатських голосів, що забезпечить право їхнім блокам разом створити парламентську більшість і сформувати уряд.

При цьому Юлія Тимошенко завірила з'їзд, що з Партією регіонів у коаліцію БЮТ ніколи не піде, оскільки там є багато таких людей, які своїми бізнесовими оборудками здають національні інтереси, або корупційними діями створюють правовий хаос у державі, тож БЮТ ніколи не погодиться на те, щоб стати їхнім прикриттям

А поставила крапку у своєму виступі Юлія Тимошенко перефразом лозунгу фірми Адідас відносно першої задачі: «Немає нічого неможливого — просто зробіть це!»

Одразу ж відзначу, що Юлія Тимошенко володіє надзвичайною харизмою — увесь зал слухав її зачаровано, періодично вибухаючи оплесками — і я був в числі атомів цієї зачарованості.

Обговорення доповіді Юлії Тимошенко розпочалося виступом Мартінса (так я почув) — одного із керівників ЕРР (Європейської народної партії), до складу якої входить багато партій держав Європи, програмними засадами яких передбачено поліпшення життя їхніх народів. Він заявив, що ЕРР підтримує створення на основі БЮТ і НУНС парламентської коаліції і уряду, оскільки прем'єр Тимошенко у 2005 році довела, що вона сповідує демократичні цінності. І підкреслив, що він вірить у їхню перемогу на виборах, оскільки Україні потрібен дієвий демократичний уряд, а не мафія при владі (принаймні, так його слова прозвучали в перекладі).

По закінченні виступу Мартінса піднялась Юлія Тимошенко і, нагадавши, що ЕРР, як і БЮТ, сповідує демократичні принципи і любов до народу, і що в емблемі ЕРР, як і у БЮТ, теж в якості елемента символу є серце, запропонувала з'їзду проголосувати за вступ БЮТ до ЕРР. Зал проголосував одноголосно.

Потім Олександр Турчинов повідомив з'їзду, що на їх адресу надійшло дуже багато поздоровчих телеграм від різних політичних сил і державних діячів різних країн, і він їх не зачитуватиме лише тому, щоб встигнути закінчити з'їзд ще сьогодні.

Із виступу лідера ПРП Віктора Пинзеника мені запам'ятались дві речі — по-перше, щоб чогось досягти, треба перестати красти і займатись рекетом, а по-друге, що уряд Юлії Тимошенко у 2005 році був дійсно найбільш ефективним українським урядом усіх часів незалежності, тож «є така партія», яка здатна поліпшити життя народу

(нагадаю, що Віктору Пинзенику довелося попрацювати міністром економіки в кількох українських урядах, тож він має об'єктивну можливість порівнювати).

Лідер УСДП Євген Корнійчук у своєму виступі акцентував увагу на нагальній необхідності змін не лише в судовій системі, але і в органах прокуратури та нотаріаті, а також на тому, що вибори треба не лише виграти, але і потім захистити їхні результати.

У виступі колишнього віце-спікера Миколи Томенка мені запам'ятались чотири аспекти — по-перше, що головний ворог на виборах не партійні опоненти, а розчарування суспільства; по-друге, що потрібно під час проведення передвиборчої кампанії переконати людей, що не всі політики однакові; по-третє, треба переконати людей у тому, що до влади не потрібно допускати любителів збирання грошей і земельних угідь; а по-четверте, що БЮТ своїми діями завжди випереджає час приблизно на 2 роки.

Із виступу народного депутата Григорія Немирі, керівника якого у Донецьку, мені запам'яталось його цитування Черчілля, що супроводжувало характеристику Олександра Мороза як миротворця: «Миротворці — це ті, які годують крокодила для того, щоб він їх з'їв останніми».

Народний депутат Андрій Шевченко, якого усі більше пам'ятають як журналіста «5 каналу», у своєму виступі помріяв про такі часи, коли під час соціологічних опитувань людей, які довіряють журналістам, буде не 9 %, як сьогодні, а 99 %. Він запевнив усіх у тому, що на виборах БЮТ не буде використовувати технології, побудовані на жовчі і злобі, а буде сповідувати філософію добра і тепла, а тому неодмінно отримає від народу право будувати успішну державу.

Лідер молодіжного крила БЮТ, «Батьківщини молоді», Євген Суслов у своєму виступі висловив впевненість у тому, що сьогодні молодь уже не буде носити чийсь прапори за пляшку пива, що вона свідомо підтримуватиме БЮТ на резонансі внутрішніх переконань та ідеології БЮТ.

А лідер Дніпропетровської обласної організації партії «Батьківщина», колишній аграрний міністр Іван Кириленко, процитувавши Леніна і Пинзеника, що «є така партія», у своєму виступі запевнив усіх, що, на відміну від багатьох партій, які уже згинули у часі, наша партія є і буде. Згадавши про те, що Юлія Тимошенко була визнана в результаті міжнародного журналістського опитування жінкою-політиком світу, Іван Кириленко закликав усіх не соромитись висловлювати людям наше захоплення нею як неповторною і незвичайною особистістю.

Лідер Київської організації БЮТ Володимир Бондаренко у своєму виступі спочатку наголосив, що сьогодні при владі «релікти», потім висловився надзвичайно сатирично на адресу міністра транспорту Рудьковського та мера Києва Черновецького, і закінчив закликком проголосити ще один піднапрямок аграрного прориву — прополку рядів політиків та пересадку деяких із них на поля своєї юності.

Після цього Олександр Турчинов оголосив побажання зали підвести ризику під виступами по обговоренню доповіді і підвів її. Потім він запропонував затвердити програму БЮТ, і всі одноголосно проголосували за це.

І знову до мікрофона підійшла Юлія Тимошенко. Вона зачитала звернення, з яким до з'їзду звернувся знаменитий член БЮТ Левко Лук'яненко, стан здоров'я якого не дозволив йому прийти на з'їзд і це зробити самому.

Левко Лук'яненко привітав учасників з'їзду, закликав їх боротись і далі за незалежність України і повідомив, що він поступається своїм місцем у виборчому списку БЮТ молодим, а сам уже зосередиться, в основному, на письмовому викладі свого бачення політичних подій і майбутнього України поза меж парламентау (від себе додаю, що, як і усі інші вчинки Левка Лук'яненка, і цей його вчинок є красивим і достойним наслідування, хоча, на мій погляд, він у свої 80 років ще має дуже ясний розум і нормальний фізичний стан).

А далі Юлія Тимошенко продемонструвала усім красиву відзнаку у вигляді ордена «За віддане служіння Батьківщині» і оголосила, що номером першим у списку нагороджених цим орденом став Левко Лук'яненко. Зал бурхливими оплесками зустрів це повідомлення.

Потім Юлія Тимошенко оголосила, що цим орденом за номерами від 2-го по 103-й крім Левка Лук'яненка нагороджені і ті 102 народні депутати від фракції БЮТ, завдяки мужності яких нині відбуваються дострокові парламентські вибори, а з ними і очищення парламентських рядів від зрадників.

А потім лідер БЮТ оголосила, що є ще й політичний діяч, який нагороджений цим орденом за № 104 — це Йосип Вінський, котрий в знак протесту проти зради соціалістами ідеалів Помаранчевої революції, незважаючи на те, що посідав друге місце в Соціалістичній партії, вийшов з її рядів і перейшов в ряди БЮТ, аби разом з нами боротись за право будувати в Україні демократичну успішну державу.

Після цього Олександр Турчинов перейшов до питання затвердження виборчого списку БЮТ, в якому 350 місць належало партії «Батьківщина» і по 50 місць кожній — ПРП і УСДП.

Спочатку були затверджена перша десятка, усі члени якої піднялись на сцену — це: № 1 — Юлія Тимошенко, № 2 — Олександр Турчинов, № 3 — Микола Томенко, № 4 — Йосип Вінський, № 5 — Андрій Шевченко (журналіст), № 6 — Віктор Пинзеник, № 7 — Григорій Омельченко (генерал СБУ в запасі), № 8 — Віталій Курило, № 9 — Микола Петрук (колишній головнокомандувач сухопутними військами, рішучість якого під час Помаранчевої революції не дозволила внутрішнім військам виступити з казарм з метою збройного придушення Майдану), № 10 — Євген Корнійчук.

Потім Олександр Турчинов зачитав увесь виборчий список, у якому під номером 150 значився Георгій Філіпчук, під номером 190 — Олександр Денисюк, під № 207 — я, а під № 288 — Юрій Мельник. Список був одного-

лосно затверджений з'їздом. Звичайно ж, у ньому по праву перші 103 номери посіли ті народні депутати, які ними є і зараз і які боролись за дострокові вибори.

Своїм номером я залишився дуже задоволений, адже в команді я буду і на досить пристойному місці, і в той же час мені практично не загрожує переміщення з ректорського крісла в депутатське, що мене цілком влаштовує і не вимагатиме від мене потім необхідності просити дозволу у Юлії Тимошенко на проведення зворотної рокировки шляхом моєї участі у виборах на звільнену мною ж посаду ректора ВНТУ.

Але, на мій погляд, лідеру обласної організації БЮТ Георгію Філіпчуку доцільно було б дати трохи менший номер, адже наша область після Києва, я впевнений, дасть БЮТ найбільшу кількість голосів. Але лідерам блоку видніше.

Після затвердження списку, за пропозицією Олександра Турчинова були затверджені з'їздом дві постанови — одна про надання права Політраді БЮТ виключати зі списку тих, хто активно не працюватиме під час виборчої кампанії, а друга — про продовження повноважень делегатам з'їзду до завершення виборчої кампанії.

В заключному слові Юлія Тимошенко подякувала усім учасникам з'їзду за роботу, побажала успіхів і закликала докласти максимум зусиль для їх досягнення.

Після цього Олександр Пономарьов заспівав гімн, який разом з ним співав увесь зал. А після гімну, уже в порядку власного подарунку учасникам з'їзду Олександр Пономарьов виконав пісню «Ніч яка тихая, зоряна, ясная», яку я раніше любив слухати у виконанні Анатолія Солов'яненка. Але і виконання Олександра Пономарьова мені теж сподобалось, хоча воно суттєво відрізняється і від Гмиревого, і від Солов'яненковського.

Що цікаво — і за три годин без перерви з'їзду, і після його завершення я не бачив сонних очей і втомлених облич, хоча багатьом учасникам, як і мені уже було за 60.

Завершити свою розповідь про з'їзд я хочу тим, що після його закінчення мав намір підійти до Юлії Тимошен-

ко і подякувати за довіру, але, коли побачив, скільки журналістів оточили сцену, щоб задати їй запитання, і скільки учасників з'їзду утворили друге кільце бажаючих з нею поспілкуватись, то вирішив, аби не затримувати з від'їздом додому колег, надіслати їй письмову подяку уже із Вінниці факсом.

Повернувшись до Вінниці, я в той же вечір написав текст листа до Юлії Тимошенко, який відіслав зранку другого дня — це був понеділок 6-го серпня.

Ось текст цього листа:

Лідеру БЮТ
Юлії Тимошенко

Вельмишановна Юліє Володимирівно!

Щиро вдячний Вам за те, що Ви взяли мене під свої прапори і включили до виборчого списку Вашого політичного блоку.

Я так довго йшов до Вас тому, що досить тривалий час більше вірив тим Вашим характеристикам, які давали ЗМІ, і вважав суб'єктивними ті характеристики, які Вам давав у розмовах зі мною мій покійний товариш і Ваш близький соратник професор Михайло Павловський. Але спочатку Помаранчева революція, а потім сукупність усіх тих політичних подій, що мали місце після неї, переконали мене в тому, що Михайло Павловський був правий, що Ви дійсно є талановитим політиком, який вміє розв'язувати складні політичні задачі і досягати поставлених цілей, що Ви є чесною людиною з благородними намірами, що Ви дійсно хочете щастя українському народу і маєте команду, з якою цього можна досягти. Тому я і прийшов до Вас. Мені уже 64 роки і ні в політичному плані, ні в матеріальному мені нічого додатково до того, що я уже маю, не треба. І пішов під Ваші прапори я не заради депутатського мандату, тим паче, що я є ректором за покликанням, а виключно заради того, щоб цим своїм приходом до Вас продемонструвати усім моїм друзям і прихильникам — а їх у мене немало, і в університетах України, і в академічних колах, і в школах Вінниччини, що я визнаю необ'єктивними усі критичні випадки на Вашу адресу в моїх історико-публіцистич-

тичних книжках, і що Ви є єдиним українським політиком сьогодні, якому можна вірити.

Працювати у Вашій команді я намагатимусь так, щоб Ви ніколи не пошкодували за тим, що мені повірили.

В очолюваному мною університеті Ви є найпопулярнішим і найулюбленішим українським політиком, в чому зможете переконатись, відвідавши у вересні, коли студенти з'їдуться з канікул, наш університет.

Я Вас запрошую.

З глибокою повагою —
ректор ВНТУ

Борис Мокін

У вівторок 7-го серпня я закінчив писати цей розділ книги і вирішив на цьому у ній поставити крапку. Це обумовлено, по-перше, тим, що мої читачі попередніх книг просили не писати їх занадто товстими, а краще писати тонкішими, але частіше. А, по-друге, мені захотілось, щоб ця книжка вийшла ще до виборів, щоб я міг нею внести і свою частку в перемогу БЮТ на виборах. А ті, варті уваги події, які трапляться в Україні і світі в період, поки у видавництві будуть вичитувати і верстати сигнальний примірник, я опишу в «Післямові», яку віддам у видавництво уже тоді, коли книжка буде практично готовою до заключного друку.

ПІСЛЯМОВА

Позавчора я віддав редактуру основний текст книги, а сьогодні — 9-го серпня — вирішив розпочати «післямову».

І розпочну я її повідомленням, що повним ходом у ЦВК йде реєстрація виборчих списків блоків і партій — уже зареєстровані виборчі списки КПУ, ПСПУ і ПР. Розглядаються виборчі списки блоку БЮТ, НУНС, блоку Литвина.

Уже є перша неприємність — реєстрація виборчого списку БЮТ відкладена, у зв'язку з тим, що більшість кандидатів у народні депутати у заявах не вказали повну домашню адресу, а лише місто, в якому проживають. Тепер доведеться представникам нашого блоку або переконувати ЦВК, що детальної адреси у заяві закон не вимагає, або нашим лідерам доведеться терміново багатьох кандидатів зивати до Києва, аби вони дописали у заявах вулиці, на яких проживають, будинки і квартири. А це певна втрата часу на старті передвиборної агітації. У зв'язку з цим приємно усвідомлювати, що кандидатам у народні депутати від Вінниччини нічого дописувати не доведеться, оскільки ми усі одразу за графаретом у заявах написали і місто, і вулицю, і будинок, і квартиру.

Ще одна неприємність для нашого політичного блоку виникла з боку соціалістів. Вони подали позов до суду з вимогою не допустити представників БЮТ і НУНС до участі в складі окружних виборчих комісій, мотивуючи це тим, що фракцій БЮТ і НУНС в складі Верховної Ради України на день створення окружних виборчих комісій уже не існувало — вони самоліквідувались, у зв'язку зі складенням депутатських повноважень їхніми членами.

На мій погляд, ця вимога СПУ є нелогічною, оскільки, якщо виходити з самоліквідації фракцій БЮТ і НУНС, то треба визнати, що у той день, коли не стало у парламенті цих фракцій, він перестав існувати, що у свою чергу привело до автоматичної ліквідації і фракцій КПУ, СПУ та ПР. Тож в силу нестандартності ситуації і відсутності досвіду, потрібно наявні у парламенті фракції визначати на день їх реєстрації після виборів 2006 року. Я впевнений, що саме таке рішення прийме суд.

Під кінець дня 9-го серпня мені зателефонував народний депутат України від Вінниччини за списком Соціалістичної партії Іван Бондарчук і попросив пояснити, чому я вирішив не продовжувати після 31 серпня трудовий договір з професором Михайлом Друкованим — чи не тому,

що я пішов у ряди БЮТ, а він соціаліст? Тож довелось мені йому переоповісти увесь текст наказу, яким я відмовив професору Друкованому у продовженні трудового договору, і з яким він, як виявилось, скаржачись, Бондарчука не ознайомив. Незважаючи на з'ясування причин появи цього наказу, Іван Бондарчук наполіг на тому, щоб я вислухав Михайла Друкованого, оскільки він вважає, що після цього я зміню своє рішення. І я пообіцяв вислухати Михайла Друкованого, але того ж дня він зустрівся з першим проректором Володимиром Грабком і заявив, що буде оскаржувати мій наказ у суді. Тож після цього необхідність у нашій з ним розмові відпала — будемо розмовляти в суді. А для того, шановні читачі, щоб ви зрозуміли причини видачі мною цього наказу, я процитую ту частину моєї звітної доповіді, підготовленої для виступу на загальних зборах 30 серпня 2007 року, яка присвячена аналізу цих причин. Ось ця цитата:

— Кілька слів про кадрову політику. Згідно з останніми письмовими рекомендаціями нашого міністерства штатними викладачами в університетах 3-го і 4-го рівнів акредитації можуть працювати лише особи, які мають наукові ступені кандидата або доктора наук, або кваліфікацію магістра. Ось чому усім тим викладачам, які не мають наукового ступеня і уже оформили наукову пенсію, запропоновано перейти на іншу роботу, скажімо, інженером кафедри чи учителем в школу. У цьому випадку вони будуть забезпечені за бажанням ще й викладацькою роботою на 0,25 ставки по сумісництву на тій кафедрі, на якій вони працювали до виходу на пенсію. А молодих викладачів віднині треба брати лише з випускників, які мають кваліфікацію магістра,

З тими ж викладачами-пенсіонерами, які мають наукові ступені кандидата або доктора наук, дозволено заключати контракти на термін до п'яти років, але за умови їх активної роботи як викладача, так і науковця. Даним мені як ректору правом визначати ці терміни я користуватимусь, керуючись такими підходами. І кандидатам, і докторам наук, які публікують наукові статті, монографії і навчальні посібники, керують

підготовкою магістерських і кандидатських дисертацій та займаються розробкою матеріалів для дистанційної технології навчання і не створюють зайвих проблем університету я буду підписувати контракти на максимальний термін, але до виповнення 70 років. Після виповнення 70 років, за умови наявності ще достатньої працездатності і її результатів, я буду підписувати контракти на 1 рік. З тими ж, хто вирішив після виходу на пенсію знизити активність, я буду підписувати річні контракти, навіть якщо їм ще буде далеко до 70 років. Тільки річні контракти будуть підписуватись і з тими, хто занадто часто заглядає у чарку, навіть після роботи — це для їхнього ж блага, як стримуючий фактор.

У світлі цих вимог поясню, чому я відмовився підписати річний контракт і продовжити трудові відносини з професором Михайлом Друкованим.

У листопаді минулого року до мене звернувся професор Друкований з проханням підписати запит до міністерства на фінансування держбюджетної науково-дослідної роботи по впровадженню в практику біодизельного пального на ріпаківій основі. Це сталося уже після того, як у нас в університеті закінчився конкурсний відбір і відібрані конкурсною комісією теми були відправлені у міністерство та до експертних рад для оцінки. Я пояснив професору Друкованому, що, оскільки його тема не проходила конкурсний відбір в університеті, то він не має права претендувати на те фінансування, яке нам уже виділено на наступний рік під науку. Професор Друкований запевнив мене у тому, що він має прекрасні відносини з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом, оскільки на президентських виборах 1999 року був його довірною особою на Вінниччині, а тому забезпечить надходження від спікера парламенту доручення міністру освіти і науки Станіславу Ніколаєнку, який теж є соціалістом, щоб нашому університету виділили додаткове фінансування під його тему. Отримавши таке запевнення, я підписав запит до міністерства на отримання фінансування досліджень по темі професора Друкованого. Але після цього, замість додаткового фінансування, я отримав від першого заступника міністра освіти і науки Андрія Гуржія вказівку профінансувати тему професора Друкованого із тих коштів, які нам уже виділені, оскільки тему професору Друкованому затвердили, а додаткових коштів

взяти немає звідки. Щоб ви, шановні колеги, уявляли собі, що за перерозподіл потрібно було зробити, назву такі цифри: на фінансування усіх наших кількох десятків тем міністерство виділило на 2007 рік 900 тисяч гривень, а фінансування однієї теми професора Друкованого заступником міністра Гуржієм затверджено у розмірі 250 тисяч гривень на рік. На мою репліку, що такий перерозподіл в принципі можливий лише за умови закриття не менше десяти тем, під які уже виділено фінансування, заступник міністра велів так і зробити. Я відмовився так вчинити і віддав розпорядження проректору Володимиру Грабку не відкривати у нинішньому році фінансування теми професора Друкованого, оскільки: по-перше, вона не проходила університетського туру конкурсу, а запит по ній був поданий через кілька місяців після завершення терміну подачі таких запитів, і, по-друге, тому що її немає ні в календарному плані виконання держбюджетних науково-дослідних робіт, затвердженому для нашого університету міністерством ще до подачі професором Друкованим його запиту, ні в затвердженому міністерством штатному розписі наукових працівників, котрі повинні виконувати у 2007 році дослідження за затвердженою тематикою.

Але оскільки професор Друкований продовжував оббивати пороги у спікера парламенту Олександра Мороза та міністра Станіслава Ніколаєнка, то Андрій Гуржій продовжував наполягати на здійсненні перерозподілу уже виділеного університету фінансування на користь Друкованого.

І, на мою думку, для того, щоб я став зговірливішим, управління науки міністерства надало сфальсифіковані дані по нашому університету в міністерську комісію по визначенню рейтингів університетів. Наприклад, замість 142 винаходів нам врахували лише 14 і т. ін. Внаслідок цього наш університет з 2-го місця рейтингової таблиці у 2005 році у своїй групі ВНЗ за результатами 2006 року посів місце в кінці другого десятка. Ці ж сфальсифіковані дані були передані з міністерства і на кафедру ЮНЕСКО НТУУ «КПІ», яка опублікувала свої рейтинги університетів у «Дзеркалі тижня», де ми теж посіли не те місце, на яке маємо право.

Тож у світлі цих подій, обумовлених фінансовими апетитами і неформальними зв'язками професора Друкованого, що створили для університету стільки проблем, я зовсім по-іншо-

му побачив деякі інші його професорські «досягнення», яким раніше не приділяв достатньої уваги і які нині побудили мене видати у першій декаді серпня 2007 року такий наказ:

31 серпня 2007 року добігає кінця строковий трудовий договір, укладений між адміністрацією Вінницького національного технічного університету (ВНТУ) та доктором технічних наук, професором Друкованим Михайлом Федоровичем.

Як нещодавно стало відомо адміністрації ВНТУ, працюючи в університеті на посаді професора, впродовж останніх кількох років Друкований Михайло Федорович одночасно працював і продовжує працювати у двох приватних підприємствах — ЗАТ «Агроресурс» та НДВП «Біоресурс», які спеціалізуються на проектуванні та впровадженні у виробництво машин для переробки сільськогосподарської продукції. Причому професор Друкований М. Ф. є засновником та власником цих приватних підприємств.

Одночасно став відомим адміністрації ВНТУ також і той факт, що, створюючи приватне підприємство ЗАТ «Агроресурс», професор Друкований М. Ф., без дозволу адміністрації університету та без укладення договору оренди, зареєстрував його на площах будівельного факультету, що є порушенням чинного законодавства..

Перевантаженість професора Друкованого М. Ф., якому уже виповнилось 75 років, роботою у двох приватних підприємствах привела до того, що він став не встигати виконувати ті функціональні обов'язки в університеті, за які брався. Так, наприклад, ним, як науковим керівником, не виконано і по сьогодні технічне завдання по господарській темі № 6379 з Могилів-Подільським приладобудівним заводом, термін завершення якої закінчився 31.05.2005 року, але тема до цього часу не закрита актом виконання, незважаючи на здійснені витрати в розмірі 1500 гривень із перерахованих університету 1717 гривень. В якості іншого прикладу можна навести той факт, що внаслідок допущених недоліків в роботі спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських дисертацій по будівельних спеціальностях (К 05.052.04), головою

якої він є, наказом № 1—05/9 від 12.10.2006 року Голови Вищої атестаційної комісії України діяльність цієї спецради була призупинена на півроку, заступника голови ради було увільнено, а ректору ВНТУ запропоновано «подати до ВАК України пропозиції щодо зміцнення керівництва спеціалізованої вченої ради».

Враховуючи перспективність тих розробок, які професор Друкований В. Ф. виконує на замовлення Вінницької обласної державної адміністрації та Вінницької обласної ради на своїх приватних підприємствах, та нестачі часу у нього у зв'язку з цим на якісне виконання своїх обов'язків у ВНТУ, а також враховуюче те, що у віці за 75 років ефективно працювати одразу в трьох організаціях неможливо в принципі, і беручи до уваги той факт, що Друкований М. Ф. отримує наукову пенсію в розмірі, більшому за професорський оклад, що свідчить про його соціальну захищеність навіть у випадку банкрутства обох його приватних підприємств, адміністрація університету вважає недоцільним укладати новий трудовий договір з ним після закінчення дії строкового договору, за яким він нині працює і ще працюватиме до 31.08.2007 року.

У зв'язку із викладеним вище

наказую:

1. Увільнити 31 серпня 2007 року Друкованого Михайла Федоровича від виконання обов'язків професора Вінницького національного технічного університету та від виконання усіх інших обов'язків, які він виконує у ВНТУ на умовах сумісництва, суміщення або на громадських засадах, — у зв'язку із закінченням терміну дії строкового трудового договору.
2. Планово-фінансовому відділу та бухгалтерії університету здійснити повний розрахунок Друкованому Михайлу Федоровичу за роботу по 31 серпня 2007 року включно і провести виплати.
3. Першому проректору з наукової роботи професору Грабку В. В.:

- 3.1. У місячний термін вжити заходів по завершенню програми досліджень по госпдоговірній темі № 6379, не виконаної професором Друкованим М. Ф. у терміни, визначені календарним планом її виконання, узгодженим з замовником.
- 3.2. В разі відмови замовника від результатів — у зв'язку з несвоечасним їх представленням — розробити заходи по поверненню замовнику перерахованих ним університету коштів і відшкодуванню університету цих витрат за рахунок виконавців теми № 6379.
- 3.3. Підготувати листа до ВАК України з пропозицією кандидатури на Голову наукової спецради КО5.052.04 замість Друкованого М. Ф.
- 3.4. Повідомити органи реєстрації приватних підприємств та органи податкової адміністрації про те, що ЗАТ «Агроресурс» зареєстроване на площах будівельного факультету ВНТУ без дозволу адміністрації та без укладення договору оренди.
- 3.5. Ознайомити професора Друкованого М. Ф. з даним наказом.
4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Ректор

Б. І. Мокін

Звичайно, суворо, але у інший спосіб зупинити фінансову агресію професора Друкованого я не можу. Ця агресія стає особливо рельєфною на фоні того, що на створення апаратів, запатентованих доцентом Коцом, який у всіх проектах професора Друкованого є відповідальним виконавцем, обласна влада виділила приватному підприємству Друкованого за інформацією його ж самого уже мільйон гривень, і намічається виділення ще 10 мільйонів —

кінець цитати зі звітної доповіді.

Повертаючись до основного тексту «післямови», змушений констатувати моє здивування тим, що Президент України Віктор Ющенко, на словах ратуючи за передвиборчий і післявиборчий союз БЮТ і НУНС, на з'їзд БЮТ 5-го серпня не прийшов зовсім, а на з'їзд НУНС 7-го серпня не лише

прийшов, але і виступив з довгою промовою. Складається враження, що він своєю присутністю на з'їзді НУНС намагається підказати тим виборцям, що залишились вірними ідеалам Помаранчевої революції, за кого із колишніх «помаранчевих» треба голосувати 30 вересня. Але така поведінка президента, мабуть, продиктована тим, що сьогодні соціологи дають блоку НУНС лише біля 12 % голосів, у той час як БЮТ вони дають 26 %, а ПР — 29 %. До числа тих політичних сил, хто сьогодні подолав би 3-процентний бар'єр, соціологи додають ще КПУ, яка має трохи більше 3 %, але суттєво не дотягує до 4 %. Тож, якщо таке співвідношення голосів матиме місце і на виборах 30 вересня, то БЮТ і НУНС створять парламентську більшість, а Юлія Тимошенко знову стане прем'єр-міністром.

Пізно увечері 10 серпня телебачення повідомило, що ЦВК остаточно відмовила в реєстрації виборчого списку БЮТ, без його переоформлення у такому вигляді, як це роблять усі інші політичні сили, тобто з приведенням в заявах не лише населеного пункту проживання, але і вулиці та будинку, і квартири.

Начальник виборчого штабу БЮТ Олександр Турчинов заявив, що нічого БЮТ переробляти не буде, а через суд, а якщо треба буде, то і піднявши на пікетування ЦВК своїх прихильників, примусить зареєструвати виборчий список блоку у тому вигляді, у якому він наданий зараз.

У цей же вечір телефонний дзвінок із Києва колишньої дружини Валерія Мельника — заступника Голови Наглядової ради нашого університету, який був одночасно заступником директора Інституту системного аналізу НТУУ «КПІ», доктором фізико-математичних наук, професором, член-кореспондентом НАНУ, лауреатом Державної премії України, членом експертної ради ВАК України в галузі математики, відомим у світі фахівцем в галузі диференціальних нерівностей і оптимізації систем, що описуються нелінійними диференціальними рівняннями в частинних похідних, ідеологом і організатором системи тестуван-

ня абітурієнтів в НТУУ «КПІ» — приніс до Вінниці гірку новину про те, що він вранці помер. Як з'ясували у судмедекспертизі, помер він від інфаркту міокарда. Йому було лише 55 років.

Валерій Мельник був моїм дипломником і серед моїх учнів досяг найвищих висот у науці, і давно уже перейшов із розряду учнів в розряд соратників, до думки яких прислухаєшся, приймаючи рішення.

Кожного року, влітку, на день народження його племінника — нашого проректора з міжнародних зв'язків Віктора Мізерного — ми, його друзі, збиралися у нашому спортивно-оздоровчому таборі біля села Степашки, і він увесь вечір під акомпанемент своєї гітари співав нам гарні пісні із репертуару Висоцького і Окуджави. Через два дні ми знову повинні були зібратись. Але не судилось.

У вівторок 14-го серпня родичі Валерія Мельника (дві старші сестри, племінник Віктор Мізерний та дружина і дочка Віктора) разом з адміністрацією НТУУ «КПІ», очолюваною ректором Михайлом Згуровським, соратником і другом якого був Валерій, у супроводі колег і учнів Валерія з НТУУ «КПІ», КНУ імені Тараса Шевченка, Інституту кібернетики НАНУ та друзів з ВНТУ поховали Валерія Мельника у Києві, у якому він прожив 32 роки із відведених богом 55, на Лісовому кладовищі серед сосон. Він любив влітку відпочивати під соснами у нашому університетському спортивно-оздоровчому таборі біля села Степашки, тож на спільному консиліумі родичів, колег і друзів вирішили надати можливість його душі і тілу навечно поселитись під соснами.

Михайло Згуровський організував прощання з Валерієм Мельником у Палаці мистецтв, сам вів траурний мітинг, очолював прощальну процедуру на кладовищі і поминальну процедуру в університетському кафе «Альма-матер».

Мені, як першому учителю і ректорові університету, який 33 роки тому закінчив і заступником голови Наглядової ради якого був Валерій Мельник, Михайло Згуровсь-

кий надавав слово двічі — і на траурному мітингу, і на попинках. Я пообіцяв усім присутнім, що кожний із нас в подальшому понесе по життю частку доброти, чесності і порядності Валерія, аби цим увіковічити пам'ять про нього, а також пообіцяв переконати Учену раду, на першому її зібранні після літніх канікул, помістити його портрет на Дошці вічної слави нашого університету. Про те, що небесні сили визнали Валерія Мельника праведним, можна судити по тому, що зранку, коли йшло прощання з ним у мраморовому холі Палацу мистецтв НТУУ «КПІ», йшов дуже сильний дощ, начебто саме небо його оплакувало. Потім, коли процесія добиралась до Лісового кладовища і відбувалися похорони, дощ перестав і небо стало світлим — воно висвітило Валерію дорогу до себе. А коли усі, хто повернувся з кладовища, сіли за поминальний стіл в «Альма-матер», небо знову почало оплакувати Валерія сильним дощем. Після завершення поминальної процедури небо знову очистилось, даючи можливість усім розійтись, не намокнувши, що я, як фаталіст, розцінив як знак подяки від неба за те, що ми провели Валерія в його останню путь.

Повернувшись до Вінниці увечері цього ж дня і включивши телевізор, я дізнався про те, що суд визнав не законним рішення ЦВК не реєструвати виборчий блок БЮТ і зобов'язав її повторно розглянути питання про реєстрацію блоку не пізніше наступного дня — середі 15-го серпня.

І у середу 15-го серпня ЦВК, на пропозицію Охендовського — головного опонента БЮТ у цій комісії — виборчий список БЮТ зареєструвала у повному складі. А це означає, що і я віднині маю офіційний статус кандидата у народні депутати України від міста Вінниці по виборчому списку Блоку Юлії Тимошенко. Упевнений, що керівники БЮТ і сама Юлія Тимошенко не пошкодують, що включили мене до свого виборчого списку — я беруся так провести передвиборчу агітацію, що 30 вересня у Вінниці БЮТ отримає суттєво більшу кількість голосів у порівнянні з

тим, скільки їх було на парламентських виборах 2006 року, коли мене у їхніх списках не було.

Четвер 16-го серпня в першу чергу запам'ятається тим, що по усіх каналах телебачення було показано прем'єр-міністра Віктора Януковича, який закликав з телевізійних екранів народних депутатів України з фракцій БЮТ і «Наша Україна» повернутись у зал засідань Верховної Ради України і в якості акції доброї волі, що принесе радість народу, проголосувати разом з народними депутатами України від проурядових фракцій ПР, СПУ і КПУ за скасування депутатської недоторканості і депутатських пільг. Я не думаю, що Віктор Янукович, роблячи цю свою заяву, вірив у те, що лідери БЮТ і блоку НУНС упіймаються на цю «наживку» і приведуть своїх депутатів у зал засідань Верховної Ради України. Адже, якби так сталося, то поява народних депутатів України від БЮТ і НУ у залі засідань парламенту, та ще й для вирішення не питань правового забезпечення дострокових виборів, а питання внесення змін до Конституції України, автоматично перекреслила б усі їхні заяви про складення з себе депутатських повноважень. Тож Верховна Рада України знову стала б легітимною, і, безперечно, після цього Конституційний Суд України визнав би її розпуск незаконним і зобов'язав би ЦВК відмінити дострокові парламентські вибори. Розрахунок, на мій погляд, у радників Віктора Януковича був на інше — на те, що така заява прем'єр-міністра стане важливою піар-акцією, націленою на девальвацію лозунгів опозиції про скасування депутатської недоторканості та депутатських пільг, адже простим людям, далеким від політики, навряд чи відомо, що, коли у минулому році фракція БЮТ запропонувала проект такого закону, то з усієї фракції регіонів за нього проголосував лише покійний Євген Кушнар'єв.

У п'ятницю 17-го серпня я вирішив завершити «післямову», а разом з нею і цю книжку, та передати рукопис до видавництва для виготовлення сигнального примірника, потрібного рецензенту, котрий представлятиме мою книгу на

засіданні Ученої ради університету 30 серпня 2007 року, на якому прийматиметься рішення про її опублікування.

А завершити «післямову» я хочу цитатою із звітної доповіді, що підготовлена мною для виголошення на загальних зборах колективу університету 30 серпня 2007 року:

— Нинішній вересень для усіх нас буде протікати незвично. Ми вперше братимемо участь у дострокових парламентських виборах на партійно-пропорційній основі. Як відомо, будь-який досвід розширює тезаурус наших знань і умінь, а особливо ж досвід, котрий ми набуваємо вперше. Тому я закликаю вас усіх не лише самих взяти участь у цих виборах, але переконати і усіх ваших знайомих та друзів прийти 30 вересня на виборчі дільниці і проголосувати за ту політичну силу, якій ви довіряєте чи, принаймні, симпатизуєте. І нехай вас не збивають з толку заяви деяких політиків, що після цих виборів хтось, незадоволений їхніми результатами, зініціює нові дострокові вибори, а потім нові, і нові, що не сприятиме стабілізації політичного і економічного курсів держави. Хто з вас займався чисельним розв'язком складних рівнянь, той знає, що для отримання рішення необхідно здійснити хоча б кілька ітерацій. Створення дієвого, професійного, порядного, чесного, високоморального, багатопартійного парламенту в державі, яка народилась на терені тоталітарної імперії, і в якій політичні партії знаходяться ще в дитячому віці, то є задача дуже складна, розв'язок якої неможливо отримати одразу — потрібні ітерації у вигляді парламентських виборів. Вибори 2006 року були першими на чисто партійно-пропорційній основі. Їхній результат показав, що частина кандидатів у депутати пішла на ці вибори виключно заради вигоди чи отримання депутатської недоторканості. Серед них є люди, які зрадили ті політичні сили, за списками яких вони пройшли до складу парламенту, стали народними депутатами України. Таких виявилось 20 у фракції «Наша Україна» та 26 у фракції БЮТ. Та й усі народні депутати України від фракції соціалістів здобували на виборах голоси у тому числі і за рахунок лозунгів та політичного союзу з помаранчевими силами, від яких потім відмовились, а це теж під визначення політичних чеснот не підпадає. Про те, скільки виборців простять соціалістам їхній перехід зі стану помаранчевих до стану

біло-голубих, ми побачимо після 30 вересня. Але, навіть, якщо соціалісти у якійсь кількості пройдуть до нового складу Верховної Ради України, то цей склад буде чеснішим за попередній за рахунок уже хоча б того, що до нього не потраплять 46 зрадників помаранчевих сил, котрих виключено з виборчих списків БЮТ та «Нашої України». А наступні парламентські вибори дадуть ще чесніший парламент. Крім того, якщо на нинішніх виборах більшість отримають БЮТ і «Наша Україна»-«Народна самооборона», то буде скасована депутатська недоторканість, тож для участі у наступних виборах у виборчих списках політичних сил уже не буде тих, кому депутатський мандат потрібен виключно для того, щоб за депутатською недоторканістю сховатись від кримінального переслідування за скоєні чи заплановані на майбутнє протиправні дії. Ось тоді і розпочнеться епоха політичної стабільності, в якій народні депутати України займатимуться виключно лише формуванням уряду, заслуховуванням його пропозицій і звітів та законотворенням і перестануть намагатись перебирати на себе функції Президента держави, Генеральної прокуратури та Верховного Суду.

Я нагадаю вам, що після закінчення 2-ї світової війни для того, щоб очистити парламент від прихильників фашизму взагалі та італійського фашистського диктатора Муссоліні зокрема, в Італії парламентські вибори у період з 1945 по 1950 роки проходили щороку. І лише після 1950 року, очистившись від прихильників фашизму в законотворчому та урядоформуючому органі, Італія почала розвиватись за демократичними принципами.

Є і ще одна перевага у частому проведенні парламентських виборів. Вона полягає у тому, що кожна політична сила для отримання підтримки виборців у своїй передвиборчій програмі обіцяє, прийшовши до влади, збільшити зарплати і пенсії. І хоча б у якійсь мірі, прийшовши до влади, вона намагається свої обіцянки виконати. Тож чим частіше ми проводимо вибори, тим швидше у нас будуть зростати зарплати і пенсії. І уже хоча б заради цього, проведення будь-яких — як строкових так і дострокових — парламентських виборів слід підтримувати.

Звичайно, вас, шановні колеги, цікавить, чому я відкинув нейтралітет, якого дотримувався під час виборчої кампанії

2006 року, і пішов під прапор Юлії Тимошенко. Адже, уже маючи депутатську пенсію і жодного разу не використавши ті пільги, які згідно з чинним законодавством я уже маю, як народний депутат України 1-го скликання Верховної Ради, не займаючись бізнесом і не маючи кримінального шлейфу, я, як пересічний громадянин України, від переходу з посади ректора ВНТУ на посаду народного депутата України лише втрачаю, принаймні, з позицій переходу зі стану ректорської стабільності в стан депутатської нестабільності і побутової жертвовності, обумовленої заміною затишку вінницької квартири і смаку домашньої кухні проживанням у готелі з харчуванням всухом'ятку. Особливо на фоні того, що в разі програшу на виборах тієї політичної сили, яку я вирішив підтримати, і не отримання депутатського мандату, працювати ректором ті три роки, що ще обумовлені нині діючим контрактом, мені буде дуже несолодко! Не кажучи уже про втрату перспективи бути допущеним до участі у виборах ректора ВНТУ ще на один термін у 2010 році, в якому добіжить кінця термін дії мого нинішнього ректорського контракту.

Спочатку я дам відповідь на запитання: «Чому я вирішив підтримати саме Юлію Тимошенко?».

Як вам відомо, і Генеральна прокуратура України, і Генеральна прокуратура Росії закрили кримінальні справи проти Юлії Тимошенко за відсутністю складу злочину у її діях за часів керівництва нею бізнесовою компанією ЄЕСУ. Відомо вам також і те, що під час недавнього візиту Юлії Тимошенко до США з нею зустрілись і віце-президент США Дік Чейні, і Державний секретар США Кондоліза Райс, чого вони не зробили б, якби у кримінальній справі проти колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка, що розглядається уже на стадії касаційного оскарження вироку в американському суді, вона фігурувала б у числі співучасників обвинуваченого. Тож виходить, що усі ті українські ЗМІ, які у численних публікаціях розповідали про порушення чинного законодавства, начебто допущені Юлією Тимошенко у період, коли вона очолювала ЄЕСУ, говорили народу України неправду. Я ж, вірячи у правдивість тих публікацій ЗМІ, у своїх історико-публіцистичних книжках того періоду теж випустив немало критичних стріл на її адресу.

Тож тепер, переконавшись у безпідставності обвинувачень Юлії Тимошенко засобами масової інформації і, як наслідок, у безпідставності моєї критики на її адресу, я вирішив, що повинен довести читачам моїх публіцистичних книг, які є у бібліотеках усіх середніх шкіл Вінниччини та в усіх центральних бібліотеках України і у бібліотеках багатьох університетів, що визнаю ту критику необ'єктивною.

А задля нейтралізації моєї критики Юлії Тимошенко я вибрав активну підтримку політичного блоку її імені.

Додатковим аргументом, чому я вирішив активно підтримати на виборах політичний блок Юлії Тимошенко, є усвідомлення мною того, що сьогодні у таборі демократичних сил вона є найбільш послідовним і рішучим лідером, здатним ефективно боротись з корупцією і домагатись поставлених цілей навіть в умовах обмеженої свободи дій. Цей аргумент легко підтвердити, згадавши, що це саме вона уже в перші місяці роботи прем'єр-міністром закрила корупційні схеми на митницях, чим додала до бюджету держави стільки коштів, що він зріс на 70 %. А також згадавши про те, що це була її ідея повернути назад у державну власність металургійний гігант «Криворіжсталь», приватизований напередодні президентських виборів 2004 року на закритому аукціоні членом Партії регіонів Рінатом Ахметовим за участю Віктора Пінчука — зятя тодішнього президента держави Леоніда Кучми та за сприяння тодішнього Голови Фонду державного майна, а нині одного із лідерів Партії регіонів Михайла Чечетова усього за 800 тисяч доларів. Як ви пам'ятаєте, повторна приватизація «Криворіжсталі» потім дозволила державі отримати коштів у 6 разів більше.

Ну і, звичайно ж, ви усі добре розумієте, що це саме Юлія Тимошенко зуміла переконати Президента України Віктора Ющенка в тому, що і Конституційна реформа є передчасною, і що від сповзання держави до увічнення Партії регіонів як «керівної і направляючої сили в суспільстві» з її методами по взяттю штурмом за допомогою міліцейського спецназу будівель типу Генеральної прокуратури, єдиним способом спасіння є розпуск Верховної Ради України і оголошення дострокових парламентських виборів, на яких народ дасть оцінку тим, хто зрадив їхні голоси, і скаже, якої влади він хоче. А підтримка її фракцією Закону про Кабінет Міністрів,

згідно з яким у Віктора Ющенка відбирається більшість повноважень, що придало йому рішучості в питанні розпуску парламенту — то є тактичний прийом, сила і філігранність якого у майбутньому ще отримає достойно-високу оцінку істориків і політологів.

А тепер я дам відповідь на запитання: «Навіщо я погодився стати кандидатом у народні депутати України від Вінниччини за списком БЮТ, і чи не доцільніше було заявити про свою підтримку Юлії Тимошенко без входження до БЮТівського списку кандидатів на місця у парламенті? — Тим паче, що за тим 207-м номером, який я отримав, стати народним депутатом України реальних шансів у мене немає».

І почну свою відповідь на друге запитання я з повідомлення про те, що, коли в середині липня до мого кабінету завітав колишній Голова Комітету з питань освіти і науки Верховної Ради України та колишній губернатор Чернівецької області, а нині керівник обласного виборчого штабу БЮТ на Вінниччині і мій колега по Академії педагогічних наук України, академік, доктор педагогічних наук, професор Георгій Філіпчук, то йому довелося досить багато енергії витратити і навести досить багато аргументів, щоб витягти мене з досить комфортного стану політичного нейтралітету і дати згоду на входження до виборчого списку БЮТ. А моїм власним головним аргументом на користь входження до виборчого списку БЮТ було те, що, лише отримавши статус кандидата у народні депутати України від цього блоку, я примушу задуматись багатьох людей, які читали мої книжки і мої статті в «Імпульсі» та «Дзеркалі тижня», над тим, чому я так вчинив, а на зустрічах в рамках виборчої кампанії спровокую запитання стосовно протиріччя між тим, що я писав про Юлію Тимошенко і тим, що я став її прихильником. І, відповідаючи на ці запитання, я зможу донести до людей думку про те, що саме своєю участю в списку БЮТ я і спростовую усю ту критику, якій піддавав раніше Юлію Тимошенко. І зовсім дургорядним для мене є те, стану я ще раз народним депутатом України чи ні. Більше того, і у розмові з Георгієм Філіпчуком, і у розмові з Йосипом Вінським, який є одним із заступників Юлії Тимошенко у БЮТ, я наголошував на тому, що згоден увійти у виборчий список БЮТ навіть під номером 450, який не дає ніяких шансів стати народним депутатом України, але демонструє усім той факт, що ти є членом команди. І, я сподіваюсь,

що моя підтримка політичного блоку Юлії Тимошенко і на регіональному рівні їй буде корисною, як під час виборів до місцевих органів влади, так і, у майбутньому, під час президентських виборів. А я нині впевнений, що Україна колись буде пишатись тим, що має Юлію Тимошенко на посаді президента. І, виходячи з її віку, їй не пізно буде стати президентом, навіть після того, як Віктор Ющенко відбуде два повних, дозволених конституцією терміни на цій посаді.

Завершити цю тему, а з нею і усю доповідь, я хочу запевненням, що під час нинішніх парламентських виборів я поважатиму вибір кожного із вас і не вдаватимусь до здійснення тиску на тих, хто не розділятиме мій вибір. Але, звичайно ж, я, як кандидат у народні депутати України від блоку Юлії Тимошенко, буду радий бачити в рядах своїх прихильників і добровільних помічників кожного з вас, шановні колеги. А в прихильності студентів нашого університету до Юлії Тимошенко і очолюваного нею політичного блоку я, навіть, не сумніваюсь — про це свідчать і результати попередніх парламентських виборів і нещодавні соціологічні опитування, проведені доцентом Анатолієм Слободянюком.

Перед завершенням звітної доповіді, шановні присутні в залі, я хочу звернутись до Вас з проханням — передайте, будь ласка, тим своїм колегам, які з якихось причин сьогодні не змогли прийти на загальні збори колективу, що ознайомитись з повним текстом цієї доповіді вони зможуть на моєму персональному сайті www.mokin.com.ua з завтрашнього дня. На цьому ж сайті ви матимете змогу прочитати, також, десяту книгу із моєї історико-публіцистичної серії, яка називається «Вибірковий і, звичайно ж, тенденційний літопис», котра виходить у світ через кілька днів.

Дякую за увагу, шановні колеги! Поздоровляю вас з новим навчальним роком і бажаю усім вам усіляких гараздів, нових творчих досягнень та міцного здоров'я.

Постскрипtum: уже передавши у видавництво рукопис книги, я прийшов до висновку, що її назву усе-таки потрібно персоніфікувати, пов'язавши «літопис» з іменем «літописця», а тому вирішив додати до назви слова «Я так думаю».

ЗМІСТ

Передмова	3
Почну з політики	5
ВАКівське попередження	20
Реакція на «троянського коня» проректорів кількісно великих університетів.	24
Чого більше в дунайському протистоянні — інозем- них грошей чи вітчизняного непорозуміння?	28
Міжгалузева нарада з питань розвитку науки у ВНЗ	31
То що ж приніс нам рік 2006-ий?	34
Політична боротьба за владу в Україні загострюється.	46
Захист Юлії	52
Закон про Кабмін як еквівалент іншого результату третього туру президентських виборів 2004 року, отриманого два роки потому	60
Захист Олександра	64
Десятка найпрестижніших університетів світу	66
Лише гієни з такою ж насолодою добивають позбавленого прайдової влади лева	69
Вінниччина у дзеркалі 2006 року	73
Особливості лютневого засідання Президії АПНУ	77
Репліки	79
Вінницькій області — 75.	84
Підсумкова колегія у Харкові	87
Таку б упертість — та на добрі справи!	108
Про те, як Генеральна Прокуратура України формує з Юрія Луценка чоловічий політичний аналог Юлії Тимошенко.	116
9-та книжка моєї історико-публіцистичної серії зажила своїм життям	123
Мітинги «За» і «Проти»	128
Нова фаза протистояння	133
Змагання по перетягуванню політичного канату	137

Рейтинг вищих навчальних закладів	
«Топ-200 Україна»	149
Тиждень радикальних політичних кроків	
та європейських оцінок	159
Справи олімпіадно-конкурсні	172
Єльценіада на фоні парламентіади	176
Європа правішає	186
Віктор Ющенко у Вінниці	187
Підробки	191
Аварії	194
Фінал конкурсу «Євробачення»	196
Відвідини Кривого Рогу	198
Університетське соціологічне опитування	205
Старт процесу створення «Силіконової долини»	
у Вінниці	206
Перші серйозні тривоги	208
Здається, домовились!	223
Не все так просто!	230
Нарешті!	235
Другий тайм політичного протистояння	245
Я — лауреат журналістської премії імені Костянтина	
Гришина	255
Рейтингове ранжування університетів як різновид	
інформаційно-іміджевого рейдерства	256
Роботу дамо — але погодьтесь їхати за межі Вінниці	262
15 червня — червона віха календаря для моєї сім'ї	268
Ювілей президента	270
Ректорат, Наглядова рада і колектив університету	
єдині, як ніколи!	273
Зниження посадових окладів науково-педагогічним	
працівникам університетів зі статусом національ-	
ного на фоні обіцянок уряду про їх підвищення	277
Декілька думок з приводу незалежного тестового	
оцінювання знань випускників шкіл	279
Чергове винесення керівниками держави	
«сміття з хати»	286

Завершення прийому документів	291
Результати конкурсу	293
Під прапор Юлії Тимошенко	301
Техногенна аварія під Львовом.	307
Мій старт у команді Юлії Тимошенко	311
Старт дострокових парламентських виборів	314
З'їзд БЮТ	320
Післямова	334

Громадсько-політичне видання

МОКІН Борис Іванович

**ВИБІРКОВИЙ І, ЗВИЧАЙНО Ж,
ТЕНДЕНЦІЙНИЙ ЛІТОПИС,
або Я ТАК ДУМАЮ**

Видання здійснене в авторській редакції

Комп'ютерна верстка та оригінал-макет — видавництво
ВНТУ «УНІВЕРСУМ-Вінниця»

Свідоцтво Держкомінформу України
серія ДК № 746 від 25.12.2001 р.

21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ,
головний корпус, 1-й поверх, к. 114
Тел. (0432) 59-85-32

Підписано до друку 31.08.2007 р. Формат 29,7×42 1/4.

Папір офсетний. Гарнітура Peterburg, Arial.

Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 20,47.

Наклад 1000 прим. Зам. № 2007-118.

Комп'ютерний інформаційно-видавничий центр
Вінницького національного технічного університету

Свідоцтво Держкомінформу України
серія ДК № 746 від 25.12.2001 р.

21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ,
головний корпус, 1-й поверх
Тел. (0432) 59-81-59

Мокін Б. І.

М 74 Вибірковий і, звичайно ж, тенденційний літопис, або Я так думаю. — Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2007. — 356 с.

ISBN 978-966-641-224-2

Десята книга ректора Вінницького національного технічного університету, члена Національної спілки журналістів України, академіка АПН України Бориса Івановича Мокіна описує події, які відбулися в ВНТУ, на Вінниччині та в Україні з грудня 2006 по серпень 2007 року, у формі авторських спостережень і роздумів в реальному масштабі часу.

Книга викличе інтерес та буде корисною широкому колу читачів, які цікавляться громадсько-політичними та культурними подіями в Україні, а також майбутнім поколінням студентів Вінницького національного технічного університету як посібник з його історії.

ББК 8.3.1.2